

Protokoll

KIRKEMØTET

2016

Trondheim, 6.- 12. april

Kirkemøtet på Internett:

Taler og vedtak fra Kirkemøtet er tilgjengelig på kirken.no/km.

Der finnes også taler og vedtak fra kirkemøtene i perioden 1997-2016.

**Det 33. kirkemøte i Den norske kirke
ble holdt i Trondheim
fra onsdag 6. april til tirsdag 12. april 2016.
Møtets forhandlinger fant sted på Scandic hotel Nidelven, Trondheim.**

Innholdsfortegnelse

Åpning av Kirkemøtet	3
Hovedtema – Gå og fortell	5
Konstituering	6
Saksliste	7
KM 01/16 Innstilling frå protokollkomiteen	9
KM 02/16 Val og oppnemningar	10
KM 03/16 Orienteringssaker	23
KM 04/16 Arbeidsgiverspørsmål i tilknytning til virksomhetsoverdragelsen – utkast til aktuelle regelverk	26
KM 05/16 Kirkemøtets budsjettreglement	67
KM 06/16 Reglement for Bispemøtet	76
KM 07/16 Den norske kirkes klagenemnd – opprettelsen av et særskilt klageorgan i tilknytning til virksomhetsoverdragelsen	79
KM 08/16 Veivalg for fremtidig kirkeordning	85
KM 09/16 Læreorgan for Den norske kirke	103
KM 10/16 Innmelding i arbeidsgjevarorganisasjon	111
KM 11/16 Retningslinjer for prostiråd og prostimøter	113
KM 12/16 Kirkemøtets dirigentskap	116
KM 13/16 Forslag til endringer i regler for valg av Kirkeråd og tilhørende endringer i Kirkemøtets forretningsorden	122
KM 14/16 Etablering av nytt kontrollorgan for Kirkemøtet	128
KM 15/16 Religionsmøte og dialog	142
KM 16/16 Kirken – på veg mot en felles visjon	158
KM 17/16 Kirkelig vigsel for likekjønnede par	165
KM 18/16 Kirkemøtets fordeling av midler for 2017	177
KM 19/16 Opprettelse av arbeidsgiverutvalg	180
KM 20/16 Forskrift om elektronisk inn- og utmelding av Den norske kirke	184
Deltakere på Kirkemøtet 2016	192
Komiteenes sammensetning 2016-2020	197
Gjester	201
Øvrige programinnslag	204
Taler, foredrag og hilsener	205

Åpning av Kirkemøtet

Åpningsgudstjenesten

Åpningsgudstjenesten i Nidaros domkirke fant sted onsdag 6.4.2016 kl. 12.00. Biskop Ann Helen Fjeldstad Jusnes holdt preken, og preses Helga Haugland Byfuglien og domprost Ragnhild Jepsen var liturger. Andre medvirkende i gudstjenesten: kateket Runar Godø, diakon Pål Arne Winsnes, medlem av Kirkemøtet Harald Hauge, klokker Solveig Birkeland, medlem av Kirkemøtet Agnes Sofie Gjeset. Musikere og sangere var domkantor Magne Draagen Nidarosdomens Guttekor med dirigent Bjørn Moe og Trondheim Vokalensemble med dirigent domkantor Karen Haugom Olsen.

Mottakelse

Kl. 14 var Kirkemøtets medlemmer og gjester invitert av Trondheim kommune ved ordfører Rita Ottervik til mottakelse med lunsj i Erkebispesgården. Ordføreren holdt en tale hvor hun ønsket velkommen til Trondheim og pekte på Trondheims plass i norsk kirkehistorie. Hun gav kirken ros for å utfordre politikerne i forbindelse med flyktnings situasjonen, og gav en utfordring tilbake til kirken om bidra aktivt til å skaffe fosterhjem til unge flyktninger. Kirkerådets leder Svein Arne Lindø takket for invitasjonen fra kommunen.

Åpningsmøtet

Kirkemøtet åpnet onsdag 6.4.2016 kl. 16.00 i Scandic Nidelven hotell i Trondheim. Direktør i Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen, ønsket velkommen og presenterte talerne. Første taler var leder i Kirkerådet, Svein Arne Lindø, deretter var det hilsener ved statsråd Linda Hofstad Helleland og preses Helga Haugland Byfuglien. Musikalske innslag var ved gruppa Vadested som består av Knut Størdal (tangenter, vokal), Siri Nordli Leirvik (vokal), Odd Halvor Moen (trekkspill, fløyter, vokal). De hadde med seg Jan Inge Tjørhom (bass) og Martin Smidt (trommer).

Generaldebatt

Generaldebatten ble avholdt onsdag 6.4. kl.18.00. Dirigent: Dag Landmark

Disse hadde ordet:

Kai Steffen Østensen, Kristin Gunleiksrud Raaum, Jan Olav Olsen, Gard Realf Sandaker-Nielsen, Erling Birkedal, May Lisbeth Hovlid Aurdal, Odd Einar Dørum, Dag Landmark, Rolf Henning Reikvam, Anne Dalheim, Per Arne Dahl, Jostein Ådna, Ann Kristin Sørvik, Ole Kristian Bonden, Ole Christian Kvarme, Runar Godø, Rikke Elisabeth Grevstad Kopperstad, Fredrik Saxegaard, Beate Husa, Halvor Nordhaug, Harald Hegstad, Ola Smeplass, Erling Johan Pettersen, Leif Christian Andersen, Marit Hermstad, Karl Johan Kirkebø, Ivar Braut, Nora Antonsen, Ingvild Kaslegard, Kristine Sandmæl, Ingvild Kessel, Gunhild Tomter Alstad, Marta Botne, May Bente Anita Jønsson Botnvik, Katja Eidesen, Egil Morland, Heidi Nordkvelde, Einar Østerhagen, Gunnar Gjevre, Anne Berit Skjerve Sæther, Steinar Aanstad, Anne Berit Evang, Hege Bjerkestrand Midthun, Per Winsnes, Ann Christin Elvemo, Atle Sommerfeldt, Tor Singasaas, Tone Louise Stranden, Jørgen Foss, Leif Jørn Hvidsten, Per Eilert Orten, Ingjerd Breian Hedberg, Anne-Lise Brenna Ording, Finn Ragnvald Huseby, Jon Høsøien.

Åpningsmiddagen

Kl. 20.30 var Kirkemøtets medlemmer og gjester samlet til middag på hotell Scandic Nidelven. Under middagen var det hilsener fra Metodistkirken ved tilsynsmann Steinar Hjerpseth, fra Norges Kristne Råd ved styreleder Terje Aadne, fra Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn ved styreleder Ingrid Rosendorf Joys, fra Landsforeningen af Menighedsråd i Danmark ved Søren Abildgaard, Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget ved Tone Merete Sønsterud, Arbeiderpartiet.

Hovedtema – Gå og fortell

Kirkemøtets hovedtema var Gå og fortell. Temaet ble belyst søndag 10.april gjennom en bibelfortelling som bar overskriften *Nåde*.

Forteller Anne Kristin Aasmundtveit hadde satt sammen en fortelling om nåde ved hjelp av tekster fra profetene Jona og Hosea. Disse fremførte hun sammen med musikerne Karoline Barbøl (piano) og Frøydis da Damas (bratsj).

Konstituering

Saksdokument:

KM 02.1/16 Valg av dirigentskap for Kirkemøtet 2016

KM 02.1/16 Valg av dirigentskap for Kirkemøtet 2016

Valget ble ledet av kirkerådsleder Svein Arne Lindø.

Dirigentskapet ble valgt ved akklamasjon og overtok deretter ledelsen av møtet.

Dirigent

Dag Landmark (hoveddir.), Hamar
Lill Tone Grahl-Jacobsen, Tunsberg
Gunnar Winther, Nidaros

Vara

Ole Kristian Bonden, Hamar
Marit Hermstad, Sør-Hålogaland
Rønnaug Torvik, Agder og Telemark

Godkjenning av innkalling og saksliste

Innkalling til Kirkemøtet 2016 med vedlagte saksdokumenter var sendt til delegatene i forskriftsmessig stand. Det var ingen innvendinger til innkallingen. Sakslisten ble enstemmig vedtatt.

Saksliste

- KM 01/16 Innstilling fra protokollkomiteen**
- KM 02/16 Valg og oppnevninger**
1. Valg av dirigentskap for møtet
 2. Valg av tellekorps
 3. Valg av protokollkomité for perioden 2016-2020
 4. Valg av valgkomité for perioden 2016-2020
 5. Fordeling av medlemmer på Kirkemøtets komiteer
 6. Valg av komitéledere for møtet
 7. Valg av Kirkeråd og Kirkerådets leder
 8. Valg av Mellomkirkelig råd og Mellomkirkelig råds leder
 9. Valg av Samisk kirkeråd og Samisk kirkeråds leder
- KM 03/16 Orienteringssaker**
1. Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 2015
 2. Årsmelding fra de sentralkirkelige råd 2015
 3. Protokoll fra Bispemøtet 2015/16
 4. Årsmelding fra Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet 2015
 5. Årsmelding fra Døvekirkenes fellesråd 2015
 6. Evaluering kirkevalget 2015
 7. Reformasjonsmarkeringer 2017
 8. LVFs generalforsamling 2017
- KM 04/16 Arbeidsgiverspørsmål i tilknytning til virksomhetsoverdragelsen – utkast til aktuelle regelverk**
- KM 05/16 Kirkemøtets budsjettreglement**
- KM 06/16 Reglement for Bispemøtet**
- KM 07/16 Klagenemnd**
- KM 08/16 Veivalg for fremtidig kirkeordning**
- KM 09/16 Læreorgan for Den norske kirke**
- KM 10/16 Valg av Arbeidsgiverorganisasjon**
- KM 11/16 Retningslinjer for prostiråd og prostimøter**
- KM 12/16 Kirkemøtets dirigentskap**
- KM 13/16 Endringer i regler for valg av Kirkeråd og tilhørende endringer i Kirkemøtets forretningsorden**
- KM 14/16 Etablering av kontrollorgan for Kirkemøtet**
- KM 15/16 Religionsmøte og dialog**
- KM 16/16 Kirken – på veg mot en felles visjon**

- KM 17/16** **Kirkelig vigsel for likekjønnede par**
- KM 18/16** **Kirkemøtets tildelinger**
- KM 19/16** **Opprettelse av arbeidsgiverutvalg**
- KM 20/16** **Forskrift om elektronisk inn- og utmelding av Den norske kirke**

Komit innstillinger og vedtak

KM 01/16 Innstilling fr  protokollkomiteen

Saksdokument:

KM 01/16: Innstilling fr  protokollkomiteen

Innstilling fr  protokollkomiteen

Protokollkomiteen har hatt eitt m te sidan Kyrkjemøtet 2015.

Protokollkomiteen har f r Kyrkjemøtet 2016 kontrollert oppfølginga av vedtaka fr  Kyrkjemøtet 2015. Komiteen har teke utgangspunkt i protokollane fr  Kyrkjerådet, Mellomkyrkjeleg r d og Samisk kyrkjer d og opplysingar fr  sekretariatet.

Ut frå § 5.2 i regelverket for protokollkomiteen kan komiteen på egne initiativ ta opp saker dersom det er tvil om vedtaket og saksbehandlinga er skjedd på ein tilfredsstillande m te. Protokollkomiteen meiner at saksbehandlinga og vedtaka er følgde opp på ein god måte.

På dette grunnlaget finn protokollkomiteen at dei tre r da har følgt opp vedtaka fr  Kyrkjemøtet på ein tilfredsstillande m te.

Sekretariatet har gjennom arbeidsrutinane sine gitt protokollkomiteen gode arbeidsvilkår.

Underskriven av Modulf Aukan, Grete Folden, Toril Kristiansen.

Plenumsbehandling 1

Dirigent: Dag Landmark

Protokollkomiteen sin leiar Modulf Aukland la fram protokollkomiteen si innstilling.

Desse hadde ordet:

Gunnar Gjevre, Jens-Petter Johnsen.

Kyrkjemøtet sitt vedtak

Kyrkjemøtet tar protokollkomiteen si innstilling til etterretning.

KM 02/16 Val og oppnemningar

Saksdokument

KM 02/16	Val og oppnemningar
KM 02.1/16	Val av dirigentskap for Kyrkjemøtet 2016
KM 02.2/16	Valg av tellekorps
KM 02.3/16	Valg av protokollkomité for perioden 2016-2020
KM 02.4/16	Valg av valgkomité for perioden 2016-2020
KM 02.5/16	Fordeling av medlemmer på Kirkemøtets komiteer
KM 02.6/16	Valg av komitéledere for møtet
KM 02.7/16	Valg av Kirkeråd og Kirkerådets leder
KM 02.8/16	Val av Mellomkyrkjeleg råd og leiar av Mellomkyrkjeleg råd
KM 02.9/16	Valg av Samisk kirkeråd og Samisk kirkeråds leder

KM 2.2/16 Valg av tellekorps

Kirkemøtet gir sin tilslutning til dette forslaget til tellekorps:

Øyvind Tobiassen (leder)
Berit Hagen Agøy
Ole Inge Bekkelund
Tore Johnsen
Paul Erik Wirgenes

KM 2.3/16 Valg av protokollkomité for perioden 2016-2020

Disse hadde ordet:

Kristin Gunleiksrud Raaum.

Følgende ble enstemmig valgt til protokollkomité for perioden 2016–2020:

Medlemmer

Ragnar Løsnesløkken, Hamar
Rolf Magne Haukalid, Stavanger
Oddhild Klevberg, Nord-Hålogaland

Varamedlemmer

Steinar Aanstad, Tunsberg
Kai Steffen Østensen, Agder og Telemark
Beate Husa, Bjørgvin

KM 2.4/16 Valg av valgkomité for perioden 2016-2020

Kirkemøtet ga sin tilslutning til følgende forslag til valgkomité:

Faste medlemmer

Linn Strømme Hummelvoll, Tunsberg
Hege Midthun, Hamar
Marianne Skadal, Borg
Henrik Magnus Kierbech, Nord-Hålogaland
Jon Roar Bruholt, Nidaros

Varamedlemmer

Lars Tore Anda, Stavanger
Tone Louise Stranden, Oslo
Maren Elgsaas Jenssen, Møre
Reimar Brun, Sør-Hålogaland
Marius Økland, Bjørgvin

KM 2.5/16 Fordeling av medlemmer på Kirkemøtets komiteer

Disse hadde ordet:

Reimar Brun

Kirkemøtet gir sin tilslutning til det fremlagte forslaget til komitésammensetning.

KM 2.6/16 Valg av komitéledere for møtet

Følgende ble valgt til komitéledere:

Komite A – Karin-Elin Berg, Borg

Komite B – Ann Christin Elvemo, Nord-Hålogaland

Komite C – Ann-Kristin Sørvik, Møre

Komite D – Harald Hegstad, Oslo

Komite E – Finn Ragnvald Huseby, Hamar

Komite F – Kjetil Drangsholt, Agder og Telemark

KM 2.7/16 Valg av Kirkeråd og Kirkerådets leder

Valg av Kirkerådets leder

Presentasjon av lederkandidatene ble foretatt fredag 08.04.16

Valgkomiteens forslag til kandidater som leder av Kirkerådet (alfabetisk rekkefølge):

Anne Enger, Borg
Harald Hegstad, Oslo
Kristin Gunleiksrud Raaum, Oslo

Disse hadde ordet:

Harald Hegstad, Kristin Gunleiksrud Raaum, Anne Enger, Erling Birkedal, Ivar Braut, Odd Einar Dørum, Karin-Elin Berg

Valgtaler:

For Anne Enger: Ann Kristin Sørvik
For Harald Hegstad: Per Arne Dahl
For Kristin Gunleiksrud Raaum: Kjetil Drangsholt

Valg ble foretatt mandag 11.04.16.

Valgkomiteens leder, Hege Bjerkestrand Midthun, redegjorde for komiteens innstilling.

Disse hadde ordet:

Øivind Benestad, Kari Karstensen.

Valgresultat

Anne Enger: 12 stemmer
Harald Hegstad: 41 stemmer
Kristin Gunleiksrud Raaum: 61 stemmer

115 stemmeberettigede

Kirkemøtets vedtak:

Kristin Gunleiksrud Raaum ble valgt til leder av Kirkerådet.

Valg av Kirkeråd

Valgkomiteen fremmet følgende kandidater til valg av Kirkeråd:

a) Kandidater – lek kirkelig tilsatt (alfabetisk)

Gro Bergrabb, f. 1979, Sør-Hålogaland
Marie Sofie Teistedal Vikre, f. 1962, Stavanger
Gunnar Winther, f. 1967, Nidaros

b) Kandidater – geistlig (pr. bispedømme)

Anne Berit Evang, f.1975, Oslo
Marta Botne, f. 1959, Borg
Ole Kristian Bonden, f. 1970, Hamar
Linn Strømme Hummelvoll, f. 1977, Tunsberg
Aud Sunde Smemo, f.1972, Agder og Telemark
Lars-Tore Anda, f. 1958, Stavanger
Ivar Braut, f. 1956, Bjørgvin
Per Eilert Orten, f. 1954, Møre
Harald Hauge, f. 1977, Nidaros
Kristine Sandmæl; f. 1970, Sør-Hålogaland
Ann Christin Elvemo, f. 1969, Nord-Hålogaland

c) Kandidater – leke (alfabetisk pr bispedømme)

Harald Hegstad, f. 1959, Oslo
Kristin Gunleiksrud Raaum, f. 1961, Oslo

Karin-Elin Berg, f. 1978, Borg
Erling Birkedal, f. 1954, Borg
Anne Enger, f. 1949, Borg

Gunhild Tomter Alstad, f. 1974, Hamar
Dag Landmark, f. 1948, Hamar

Sondre Karstad, f. 1994, Tunsberg
Heidi Nordkvelde, f. 1991, Tunsberg
Steinar Aanstad, f. 1958, Tunsberg

Jan Olav Olsen, f. 1950, Agder og Telemark
Kai Steffen Østensen, f. 1994, Agder og Telemark

Leif Christian Andersen, f. 1985, Stavanger
Marie Klakegg Grastveit, f. 1985, Stavanger

Karl Johan Kirkebø, f. 1950, Bjørgvin
Ida Lindøe, f. 1967, Bjørgvin

Olav Myklebust, f. 1969, Møre
Ann-Kristin Sørvik, f. 1957, Møre

Agnes Sofie Gjeset, f. 1986, Nidaros
Per Winsnes, f. 1948, Nidaros

Anne Jorid Gjertsen, f. 1969, Sør-Hålogaland
Margareth Ranberg, f. 1957, Sør-Hålogaland

Henrik Magnus Kiærbech, f. 1978, Nord-Hålogaland
Kai Krogh, f. 1948, Nord-Hålogaland
Kari Helene Skog, f. 1979, Nord -Hålogaland

Valgtaler:

May Lisbeth Hovlid Aurdal talte for Jan Olav Olsen
Sølvi Kristin Lewin talte for Steinar Aanstad
Gyrid Espeland talte for Karin-Elin Berg
Jan Olav Olsen talte for Erling Birkedal
Aud Sunde Smemo talte for Ole Kristian Bonden
Ingvild Kaslegard talte for Linn Strømme Hummelvoll
Kjartan Bergslid talte for Agnes Sofie Gjeset
Lars-Tore Anda talte for Marie Klakegg Grastveit
Kai Krogh talte for Kari Helene Skog
Kai Krogh talte for Kai Steffen Østensen
Agnes Sofie Gjeset talte for Olav Myklebust
Marta Hofsåy talte for Kari Helene Skog
Erling Birkedal talte for Jan Olav Olsen
Anne Lise Brenna Ording talte for Leif Christian Andersen
Egil Morland talte for Marie Klakegg Grastveit
Marta Botne talte for Ann Kristin Sørvik
Ivar Braut talte for Karl Johan Kirkebø
Karl Johan Kirkebø talte for Ivar Braut
Ida Lindøe talte for Karl Johan Kirkebø og Ivar Braut
Anne Brun Andersen talte for Erling Birkedal
Kristin Skjøtskift talte for Leif Christian Andersen
Gro Bergrabb talte for Anne Jorid Gjertsen
Sølvi Kristin Lewin talte for Karin-Elin Berg
Anne-Lise Brenna Ording talte for Marta Botne

2. valgongang

Disse hadde ordet:

Til voteringsorden:

Aud Kvalbein, Atle Sommerfeldt, Rolf Henning Reikvam

Til forretningsorden:

Kristine Sandmæl, May Bente Anita Jønsson Botnvik

Valgtaler:

Gard Realf Sandaker-Nielsen talte for Anne Berit Evang
Erling Birkedal talte for Harald Hegstad og Marit Sofie Teistedal Vikre
Marta Botne talte for Harald Hegstad
Tone Louise Stranden talte for Gro Bergrabb
Oddhild Klevberg talte for Ann Christin Elvemo
Ivar Braut talte for Karl Johan Kirkebø

Karin-Elin Berg talte for Gunnar Winther
Anne Jorid Gjertsen talte for Gro Bergrabb
Anne-Lise Brenna Ording talte for Kai Steffen Østensen

Valget

Lek:

Agnes Sofie Gjeset, Nidaros: 66 stemmer – Valgt
Anne Jorid Gjertsen, Sør-Hålogaland: 66 stemmer – Valgt
Leif Christian Andersen, Stavanger: 66 stemmer – Valgt
Kari Helene Skog, Nord-Hålogaland: 61 stemmer – Valgt
Jan Olav Olsen, Agder og Telemark: 60 stemmer – Valgt
Olav Myklebust, Møre: 59 stemmer – Valgt
Karin-Elin Berg, Borg: 56 stemmer – Vagt
Kai Steffen Østensen, Agder og Telemark: 48 stemmer
Ann Kristin Sørvik, Møre: 43 stemmer
Marie Klakegg Grastveit, Stavanger: 40 stemmer
Erling Birkedal, Borg: 38 stemmer
Dag Landmark, Hamar: 37 stemmer
Steinar Aanstad, Tunsberg: 36 stemmer
Henrik Magnus Kiærbech, Nord-Hålogaland: 33 stemmer
Anne Enger, Borg: 13 stemmer
Margareth Ranberg, Sør-Hålogaland: 13 stemmer
Per Winsnes, Nidaros: 7 stemmer
Sondre Karstad, Tunsberg: 4 stemmer
Karl Johan Kirkebø, Bjørgvin: 4 stemmer
Gunhild Tomter Alstad, Hamar: 3 stemmer
Heidi Nordkvelde, Tunsberg: 3 stemmer
Kai Krogh, Nord-Hålogaland: 1 stemme
Ida Lindøe, Bjørgvin: 0 stemmer

Geistlig:

Ivar Braut, Bjørgvin: 102 stemmer – Valgt
Ole Kristian Bonden, Hamar: 71 stemmer – Valgt
Linn Strømme Hummelvoll, Tunsberg: 67 stemmer – Valgt
Ann Christin Elvemo, Nord-Hålogaland: 13 stemmer
Harald Hauge, Nidaros: 11 stemmer
Per Eilert Orten, Møre: 10 stemmer
Marta Botne, Borg: 5 stemmer
Lars-Tore Anda, Stavanger: 4 stemmer
Aud Sunde Smemo, Agder og Telemark: 1 stemme

115 stemmeberettigede (5 stemmer forkastet)

3. valgomgang

Lek kirkelig tilsatt:

Gunnar Winther: 42 stemmer – Valgt
Marit Sofie Teistedal Vikre: 39 stemmer – Vara
Gro Bergrabb: 33 stemmer

Lek:

Harald Hegstad, Oslo: 63 stemmer – Valgt

Karl Johan Kirkebø, Bjørgvin: 27 stemmer

Kai Steffen Østensen, Agder og Telemark: 10 stemmer

Anne Enger, Borg: 6 stemmer

Sondre Karstad, Tunsberg: 2 stemmer

Per Winsnes, Nidaros: 2 stemmer

Gunhild Tomter Alstad, Hamar: 1 stemme

Erling Birkedal, Borg: 1 stemme

Dag Landmark, Hamar: 1 stemme

Ann-Kristin Sørvik, Møre: 1 stemme

0 stemmer: Steinar Aanstad (Tunsberg), Ida Lindøe (Bjørgvin), Marie Klakegg Gratveit (Stavanger), Henrik Magnus Kiærbech (Nord-Hålogaland), Kai Krogh (Nord-Hålogaland), Heidi Nordkvelde (Tunsberg), Margareth Ranberg (Sør-Hålogaland)

Geistlig:

Anne Berit Evang, Oslo: 47 stemmer – Valgt

(Vara: geistlig repr. i Oslo bispedømmeråd)

Per Eilert Orten, Møre: 32 stemmer

Marta Botne, Borg: 17 stemmer

Ann Christin Elvemo, Nord-Hålogaland: 11 stemmer

Harald Hauge, Nidaros: 3 stemmer

Aud Sunde Smemo, Agder og Telemark: 2 stemmer

Lars-Tore Anda, Stavanger: 1 stemme

115 stemmeberettigede

Kirkemøtets vedtak

Kirkerådet 2016-2020 fikk følgende sammensetning:

Leder: Kristin Gunleiksrud Raaum (vara utpekes av Oslo BDR)

Bispedømme

Oslo

Oslo

Borg

Hamar

Tunsberg

Agder og Telemark

Stavanger

Bjørgvin

Møre

Nidaros

Sør- Hålogaland

Nord-Hålogaland

Lek kirkelig tilsatt

Medlem

Harald Hegstad

Anne Berit Evang

Karin-Elin Berg

Ole Kristian Bonden

Linn Strømme Hummelvoll

Jan Olav Olsen

Leif Christian Andersen

Ivar Braut

Olav Myklebust

Agnes Sofie Gjeset

Anne Jorid Gjertsen

Kari Helene Skog

Gunnar Winther (Nidaros)

Vara

Utpekes av Oslo BDR

Vara til BDR

Erling Birkedal

Vara til BDR

Vara til BDR

Kai Steffen Østensen

Marie Klakegg Grastveit

Vara til BDR

Ann-Kristin Sørvik

Per Winsnes

Margareth Ranberg

Henrik Magnus Kiærbech

Marie Sofie Teistedal Vikre
(Stavanger)

KM 2.8/16 Val av Mellomkyrkjeleg råd og leiar av Mellomkyrkjeleg råd

1. Val av Mellomkyrkjeleg råds leiar

Dirigent: Dag Landmark

Leiarkandidatane vart presenterte fredag 08.04.16.

Valet gjennomført måndag 11.04.16.

Leiar i valkomiteen, Hege Bjerkestrand Midthun, gjorde greie for innstillinga frå komiteen.

Forslaga frå valkomiteen til kandidatar som leiar av Mellomkyrkjeleg råd (alfabetisk rekkefølge):

Kjell Nordstokke, Oslo
Kristine Sandmæl, Sør-Hålogaland

Desse hadde ordet:

Kristine Sandmæl, Kjell Nordstokke.

Valtalar:

For Kjell Nordstokke: Bård Mæland

For Kristine Sandmæl: Marta Botne

Valresultat:

48 røyster for Kjell Nordstokke, Oslo

66 røyster for Kristine Sandmæl, Sør-Hålogaland

114 røysteføre (fråverande: Åshild Eliassen).

Kyrkjemøtets vedtak:

Kristine Sandmæl vart valt til leiar av Mellomkyrkjeleg råd.

2. Val av Mellomkyrkjeleg råd

Valet vart halde måndag 11.04.16.

Dirigent: Dag Landmark

Saksordførar frå valkomiteen: Hege Bjerkestrand Midthun

Valkomiteens framlegg til kandidatar (prioritert pr. bispedømme):

Kjell Nordstokke, f. 1946, Oslo
Iselin Jørgensen, f. 1981, Oslo

Maja Andresen Osberg, f. 1993, Borg
Anne Brun Andersen, f. 1949, Borg

Marianne Kjøllesdal Dyrud, f. 1973, Hamar
Ragnar Løsnesløyken, f. 1973, Hamar

Steinar Aanstad, f. 1958, Tunsberg
Ingjerd Breian Hedberg, f. 1965, Tunsberg

Kjetil Drangsholt, f. 1949, Agder og Telemark
Stian Berg, f. 1989, Agder og Telemark

Arne Jon Myskja, f. 1952, Stavanger
Jostein Ådna, f. 1955, Stavanger

Berit Nøst Dale, f. 1952, Bjørgvin
Nora Sætre Baartvedt, f. 1994, Bjørgvin

Eivind Peter Nordstrand, f. 1993, Møre
Maren Elgsaas Jenssen f. 1995, Møre

Harald Hauge, f. 1977, Nidaros
Ann Mari Aas, f. 1948, Nidaros

Kristine Sandmæl, f. 1970, Sør-Hålogaland
Kristina Bjaastad, f. 1991, Sør-Hålogaland

Ann Christin Elvemo, f. 1969, Nord-Hålogaland
Kai Krogh, f. 1948, Nord-Hålogaland

Valtale:

For Berit Nøst Dahle: Bård Mæland
For Arne Jon Myskja: Gyrid Espeland
For Jostein Ådna: Erling Birkedal
For Kjetil Drangsholt: Jan Olav Olsen
For Maren Elgsaas Jenssen: Bergit Haugland
For Maja Andresen Osberg: Kari Helene Skog
For Harald Hauge: Jon Høsøien
For Kai Krogh: Ann Christin Elvemo
For Ragnar Løsnesløyken: Geir Ivar Bjerkestrand
For Nora Sætre Baartvedt: Kai Steffen Østensen
For Marianne Kjøllesdal Dyrud: Jørgen Foss
For Anne Brun Andersen: Erling Birkedal
For Kjell Nordstokke: Bård Mæland

Til voteringsorden:

Karin-Elin Berg

Valresultat

Kjell Nordstokke, Oslo (110 stemmer)
Iselin Jørgensen, Oslo (1 stemme)

Maja Andresen Osberg, Borg (74 stemmer)

Anne Brun Andersen, Borg (38 stemmer)

Marianne Kjøllesdal Dyrud, Hamar (65 stemmer)

Ragnar Løsnesløkken, Hamar (47 stemmer)

Steinar Aanstad, Tunsberg (54 stemmer)

Ingjerd Breian Hedberg, Tunsberg (19 stemmer)

Kjetil Drangsholt, Agder og Telemark (83 stemmer)

Stian Berg, Agder og Telemark (29 stemmer)

Arne Jon Myskja, Stavanger (73 stemmer)

Jostein Ådna, Stavanger (40 stemmer)

Berit Nøst Dale, Bjørgvin (52 stemmer)

Nora Sætre Baartvedt, Bjørgvin (60 stemmer)

Eivind Peter Nordstrand, Møre (35 stemmer)

Maren Elgsaas Jenssen, Møre (69 stemmer)

Harald Hauge, Nidaros (81 stemmer)

Ann-Mari Aas, Nidaros (31 stemmer)

Kristina Bjaastad, Sør-Hålogaland (83 stemmer)

Ann Christin Elvemo, Nord-Hålogaland (40 stemmer)

Kai Krogh, Nord-Hålogaland (67 stemmer)

Kyrkjemøtets vedtak

Desse vart valde til medlemmer og varamedlemmer til Mellomkyrkjeleg råd:

Medlem

Varamedlem

Oslo:

Kjell Nordstokke

Iselin Jørgensen

Borg:

Maja Andresen Osberg

Anne Brun Andersen

Hamar:

Marianne Kjøllesdal Dyrud

Ragnar Løsnesløkken

Tunsberg:

Steinar Aanstad

Ingjerd Breian Hedberg

Agder og Telemark:

Kjetil Drangsholt

Stian Berg

Stavanger:

Arne Jon Myskja

Jostein Ådna

Bjørgvin:

Nora Sætre Baartvedt

Berit Nøst Dale

Møre:

Maren Elgsaas Jenssen

Eivind Peter Nordstrand

Nidaros:

Harald Hauge

Ann Mari Aas

Sør-Hålogaland:

Kristina Bjaastad

Nord-Hålogaland:

Kai Krogh

Ann Christin Elvemo

KM 2.9/16 Valg av Samisk kirkeråd og Samisk kirkeråds leder

Presentasjon av lederkandidaten ble foretatt fredag 08.04.16 og valget mandag 11.04.16.

1. Valg av Samisk kirkeråds leder

Valgkomiteens forslag til kandidat som leder av Samisk kirkeråd var Sara Ellen Anne Eira, Nord-Hålogaland.

Disse hadde ordet:

Sara Ellen Anne Eira

Valget ble gjennomført 11.04.

Valgkomiteens leder, Hege Bjerkestrand Midthun, redegjorde for komiteens innstilling.

Valgresultat

108 stemmer. 6 blanke stemmer.

114 stemmeberettigede.

Kirkemøtets vedtak:

Sara Ellen Anne Eira ble valgt til leder av Samisk kirkeråd.

2. Valg av vara for leder i Samisk kirkeråd:

Valgkomiteens forslag til kandidat: Kirsten Isaksen, Nord-Hålogaland

Valgresultat

77 stemmer. 37 blanke stemmer.

114 stemmeberettigede.

Kirkemøtets vedtak:

Kirsten Isaksen ble valgt til vara for leder i Samisk kirkeråd.

3. Valg av Samisk kirkeråd

Valgkomiteens forslag til kandidater (alfabetisk per bispedømme):

Sørsamisk:

Oddvin Bientie, f. 1979, Nidaros

Aina Daneborg Stenfjell, f. 1945, Nidaros

Lulesamisk:

Margareth Ranberg, f. 1957, Sør-Hålogaland

Kurt Solstrøm, f. 1970, Sør-Hålogaland

Nordsamisk:

Siri Broch Johansen, f. 1967, Nord-Hålogaland
Kristin Mellem, f. 1965, Nord Hålogaland

Bosatt i Sør-Norge:

John Erland Boine, f. 1959, Borg
May Bente Jønsson, f. 1989, Møre

Disse hadde ordet med valgtaler:

Nora Sætre Baartvedt til støtte for May Bente Jønsson
Kari Karstensen til støtte for Margareth Ranberg
Ingeborg Midttømme til støtte for May Bente Jønsson
Kari Helene Skog til støtte for Siri Broch Johansen

Valgresultat

Sørsamisk:

Oddvin Bientie, Nidaros (100 stemmer)
Aina Daneborg Stenfjell, Nidaros (7 stemmer)

Lulesamisk:

Margareth Ranberg, Sør-Hålogaland (103 stemmer)
Kurt Solstrøm, Sør-Hålogaland (8 stemmer)

Nordsamisk:

Siri Broch Johansen, Nord-Hålogaland (88 stemmer)
Kristin Mellem, Nord Hålogaland (21 stemmer)

Bosatt i Sør-Norge:

John Erland Boine, Borg (øvrige bispedømmer) (9 stemmer)
May Bente Jønsson, Møre (øvrige bispedømmer) (104 stemmer)

114 stemmeberettigede.

KM 03/16 Orienteringssaker

Saksdokumenter:

KM 03/16	Orienteringssaker
KM 03.1/16	Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 2015
KM 03.2/16	Årsmelding fra de sentralkirkelige råd 2015
KM 03.3/16	Protokoll fra Bispemøtet 2015
KM 03.4/16	Årsmelding fra Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet 2015
KM 03.5/16	Årsmelding fra Døvekirkenes fellesråd 2015
KM 03.6/16	Evaluering kirkevalget 2015
KM 03.7/16	Reformasjonsmarkeringer 2017
KM 03.8/16	Den norske kirke i tall – 2014
KM 03.9/16	Arbeidsgiveransvaret i det nye rettssubjektet – en veileder til sakene KM 4/16, 7/16, 10/16 og 19/16

KM 03.1/16 Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 2015

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jakobsen

Representanter fra Ungdommens kirkemøte presenterte protokollen.

Disse hadde ordet:

Sondre Karstad, Svein Arne Lindø, May Lisbeth Hovlid Aurdal, Atle Sommerfeldt, Kristin Gunleiksrud Raaum, Karin-Elin Berg.

KM 03.2/16 Årsmelding fra de sentralkirkelige råd 2015

Dirigent: Gunnar Winther

Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen redegjorde for de sentralkirkelige råds virksomhet i 2015.

Disse hadde ordet:

Anne Dalheim, Aud Kvalbein, Kristin Gunleiksrud Raaum, Gard Realf Sandaker-Nielsen, Harald Hegstad, Odd Einar Dørum, Karin-Elin Berg, Beate Husa, Rolf Henning Reikvam, Ivar Braut, Tor Singsaas, Egil Morland, Per Winsnes, Ole Christian Kvarme, Helga Haugland Byfuglien, Leif Christian Andersen, Ingeborg Midttømme, Kari Karstensen, Jon Høsøien, Marit Sofie Teistedal Vikre, Svein Arne Lindø, Jens-Petter Johnsen.

KM 03.3/16 Protokoll fra Bispemøtet 2015

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Bispemøtets preses Helga Haugland Byfuglien presenterte protokollen fra Bispemøtet.

Disse hadde ordet:

Runar Godø, Egil Morland, Rikke Elisabeth Grevstad Kopperstad, Svein Arne Lindø, Odd Einar Dørum, Anne Berit Evang, Gard Realf Sandaker-Nielsen, Rolf Henning Reikvam, Helga Haugland Byfuglien.

KM 03.4/16 Årsmelding fra Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet 2015

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jakobsen

Sjømannskirkens generalsekretær Ørnulf Steen presenterte årsmeldingen.

Disse hadde ordet:

Halvor Nordhaug; Harald Hegstad; Sondre Karstad; Berit Nøst Dahle; Odd Einar Dørum; Rolf Henning Reikvam; Heidi Nordkvelde; Jørgen Foss.

KM 03.5/16 Årsmelding fra Døvekirkenes fellestråd 2015

Dirigent: Dag Landmark

Disse hadde ordet:

Ole Christian Kvarme, Ingeborg Midttømme, Alex Ramstad Døsvik.

KM 03.6/16 Evaluering kirkevalget 2015

Dirigent: Dag Landmark

Disse hadde ordet:

Ingen.

KM 03.7/16 Reformasjonsmarkeringer 2017

Dirigent: Dag Landmark

Disse hadde ordet:

Ingen.

KM 03.8/16 Den norske kirke i tall - 2014

Dirigent: Dag Landmark

Disse hadde ordet:

Ingen.

KM 03.9/16 Arbeidsgiveransvaret i det nye rettssubjektet – en veileder til sakene KM 4/16, 7/16, 10/16 og 19/16

Dirigent: Dag Landmark

Disse hadde ordet:

Ingen.

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet tar de fremlagte saker til orientering.

KM 04/16 Arbeidsgiverspørsmål i tilknytning til virksomhetsoverdragelsen – utkast til aktuelle regelverk

Saksdokument:

KM 04/15	Arbeidsgiverspørsmål i tilknytning til virksomhetsoverdragelsen – utkast til aktuelle regelverk
KM 04.1/16	Et utvalg av regler av relevans for sak KM 04/16
KM 04.2/16	Arbeidsgiverspørsmål i tilknytning til virksomhetsoverdragelsen – utkast til aktuelle regelverk, første komitéinnstilling
KM 04.3/16	Arbeidsgiverspørsmål i tilknytning til virksomhetsoverdragelsen – utkast til aktuelle regelverk, andre komitéinnstilling

Første innstilling fra komité E

Sammendrag av saksorienteringen

I samband med planleggingen av virksomhetsoverdragelsen må det gjøres enkelte tilpasninger i det kirkelige regelverket for at det foreslåtte nye rettssubjektet skal kunne motta dagens statlige kirkelige virksomheter og å bli arbeidsgiver for de ansatte knyttet til disse virksomhetene.

Tilnærmingen i saksorienteringen er å redegjøre for endringen i det lovbestemte regelverket for de berørte ansatte når de opphører å være statsansatte. Dette utløser et behov for – innenfor det handlingsrom som foreligger – å ta stilling til om regelverk som bortfaller som lovbestemt, allikevel skal videreføres. Denne delen av saksfremstillingen er av generell karakter.

Videre tar saksorienteringen mer spesifikt for seg de enkelte ansattegrupper som omfattes av virksomhetsoverdragelsen og vurderer nærmere det arbeidsrettslige regelverk for disse, herunder fordelingen av de ulike arbeidsgiverfunksjonene. Dette munner ut i forslag til vedtak av personalreglementer som omfatter samtlige berørte ansattegrupper, tjenesteordninger for de ulike gruppene av prester, kvalifikasjonskrav for å bli prest samt den tilhørende forskriften om autorisasjon av prester etter EØS-avtalen.

Friheten til å bestemme innholdet i det arbeidsrettslig regelverk er begrenset på de områder som er regulert i arbeidsmiljøloven, som i utgangspunktet er ufravikelig. Betydningen av dette drøftes – likeledes hva som endres i og med at tjenestemannsloven ikke lenger vil gjelde og heller ikke som pliktig ordning de av forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak som i dag gjelder i flere viktige grupper av tjenestemannssaker.

Med noen få unntak er det søkt å gjøre bare de endringer som er nødvendige for at det nye rettssubjektet skal kunne overta som arbeidsgiver. Hva særlig gjelder myndighetsfordelingen, har et viktig mål vært – så langt det er mulig – å unngå å skape ordninger som vil sette biskopene i et underordningsforhold til Kirkerådet.

Saken har vært på høring høsten 2015 til bispedømmerådene, biskopene og berørte arbeidstakerorganisasjoner. Resultat fra høringen er omtalt i saksorienteringen.

Saken må ses i sammenheng med sak KM 07/16 om forslaget om å opprette en ny særskilt klagenemnd for Den norske kirke.

Komiteens merknader

Komiteen legger saksorienteringen til grunn med følgende merknader:

1. Komiteen understreker at saken handler om å fastsette regelverk for ansatte i Den norske kirke, når de overføres fra statlig tilsetting til et nytt rettssubjekt. Det handler i denne omgang om å gi regelverket ny forankring, samt foreta enkelte nødvendige innholdsmessige tilpasninger. Komiteen legger til grunn at det i denne omgang ikke skal foretas større innholdsmessige justeringer i forhold til det regelverk som gjelder i dag.

2. Komiteen gir sin tilslutning til de tre overordnede føringer som har vært lagt til grunn i den prosessen som har vært gjennomført for å avklare regelverkets innhold:

A. At det som utgangspunkt bare skal foretas de tilpasninger som følger av virksomhetsoverdragelsen og det tomrom som skapes ved at statens rolle som overordnet arbeidsgiver bortfaller, det vil si å plassere myndighet som i dag ligger hos departementet og Kongen, i organer for det nye rettssubjektet.

B. At det bør unngås å skape ordninger som setter biskopene i et underordningsforhold til Kirkerådet.

C. At en bør tilstrebe en innholdsmessig videreføring av dagens regelverk.

Komiteen mener måten disse føringene er fulgt opp vil kunne bidra til å skape trygghet under omstilling.

3. Komiteen viser til at det har vært en omfattende høringsprosess i saken, og det er gitt en grundig framstilling av hvilke vurderinger som Kirkerådet har gjort etter høringen. Komiteen gir i hovedsak sin tilslutning til de konklusjoner som er trukket og som framkommer i forslaget til regelverk. På to områder vil komiteen foreslå endringer.

4. Komiteen vil for det første peke på at det i regelverket som foreslås i tilknytning til opprettelse av klagenemnd (sak KM 07/16) er foreslått at ansatte, i forbindelse med disiplinærsaker som skal behandles i nemnda, skal gis anledning til å forklare seg muntlig overfor nemnda, jf. utkastet til § 3 fjerde ledd. Tilsvarende ordning bør etter komiteens syn gjelde også for andre ansatte under behandling av disiplinærsaker. Komiteen har innarbeidet dette i forslagene til personalreglementer.

5. Komiteen vil for det andre foreslå en endring i tjenesteordningen for biskoper. Kirkerådet har her under § 2 a foreslått en ny bestemmelse om ivaretagelse av arbeidsgiveroppgaver overfor henholdsvis biskopene og bispemøtets preses.

Komiteen foreslår at punktet gis følgende utforming:

§ 2 a. Preses ivaretar formelle arbeidsgiverfunksjoner overfor biskopene. Kirkerådets leder ivaretar tilsvarende for preses.

7. Ut over ovennevnte har komiteen kun foretatt enkelte mindre endringer av primært språklig karakter.

Forslag til vedtak

Av plasshensyn vises det til Kirkemøtets vedtak under.

Plenumsbehandling 1

Dirigent: Dag Landmark

KM 04/16 Arbeidsgiverspørsmål i tilknytning til virksomhetsoverdragelsen – utkast til aktuelle regelverk

Saksordfører: Per Eilert Orten

Disse hadde ordet:

Per Eilert Orten (saksordfører)

Karin-Elin Berg, Rolf Henning Reikvam, Kristin Gunleiksrud Raaum, Leif Christian Andersen, Jens-Petter Johnsen, Ole Kristian Bonden, Finn Ragnvald Huseby, Atle Sommerfeldt, Marta Botne, Anne-Lise Brenna Ording, Einar Østerhagen, Ann Kristin Sørvik.

Endelig innstilling fra komité E

Sammendrag av saksorienteringen

I samband med planleggingen av virksomhetsoverdragelsen må det gjøres enkelte tilpasninger i det kirkelige regelverket for at det foreslåtte nye rettssubjektet skal kunne motta dagens statlige kirkelige virksomheter og å bli arbeidsgiver for de ansatte knyttet til disse virksomhetene.

Tilnærmingen i saksorienteringen er å redegjøre for endringen i det lovbestemte regelverket for de berørte ansatte når de opphører å være statsansatte. Dette utløser et behov for – innenfor det handlingsrom som foreligger – å ta stilling til om regelverk som bortfaller som lovbestemt, allikevel skal videreføres. Denne delen av saksfremstillingen er av generell karakter.

Videre tar saksorienteringen mer spesifikt for seg de enkelte ansattegrupper som omfattes av virksomhetsoverdragelsen og vurderer nærmere det arbeidsrettslige regelverk for disse, herunder fordelingen av de ulike arbeidsgiverfunksjonene. Dette munner ut i forslag til vedtak av personalreglementer som omfatter samtlige berørte ansattegrupper, tjenesteordninger for de ulike gruppene av prester, kvalifikasjonskrav for å bli prest samt den tilhørende forskriften om autorisasjon av prester etter EØS-avtalen.

Friheten til å bestemme innholdet i det arbeidsrettslig regelverk er begrenset på de områder som er regulert i arbeidsmiljøloven, som i utgangspunktet er ufravikelig. Betydningen av dette drøftes – likeledes hva som endres i og med at tjenestemannsloven ikke lenger vil gjelde og heller ikke som pliktig ordning de av forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak som i dag gjelder i flere viktige grupper av tjenestemannssaker.

Med noen få unntak er det søkt å gjøre bare de endringer som er nødvendige for at det nye rettssubjektet skal kunne overta som arbeidsgiver. Hva særlig gjelder myndighetsfordelingen, har et viktig mål vært – så langt det er mulig – å unngå å skape ordninger som vil sette biskopene i et underordningsforhold til Kirkerådet.

Saken har vært på høring høsten 2015 til bispedømmerådene, biskopene og berørte arbeidstakerorganisasjoner. Resultat fra høringen er omtalt i saksorienteringen.

Saken må ses i sammenheng med sak KM 07/16 om forslaget om å opprette en ny særskilt klagenemnd for Den norske kirke.

Komiteens merknader

Komiteen legger saksorienteringen til grunn med følgende merknader:

1. Komiteen understreker at saken handler om å fastsette regelverk for ansatte i Den norske kirke, når de overføres fra statlig tilsetting til et nytt rettssubjekt. Det handler i denne omgang

KM 04/16 Arbeidsgiverspørsmål i tilknytning til virksomhetsoverdragelsen – utkast til aktuelle regelverk

om å gi regelverket ny forankring, samt foreta enkelte nødvendige innholdsmessige tilpasninger. Komiteen legger til grunn at det i denne omgang ikke skal foretas større innholdsmessige justeringer i forhold til det regelverk som gjelder i dag.

2. Komiteen gir sin tilslutning til de tre overordnede føringer som har vært lagt til grunn i den prosessen som har vært gjennomført for å avklare regelverkets innhold:

A. At det som utgangspunkt bare skal foretas de tilpasninger som følger av virksomhetsoverdragelsen og det tomrom som skapes ved at statens rolle som overordnet arbeidsgiver bortfaller, det vil si å plassere myndighet som i dag ligger hos departementet og Kongen, i organer for det nye rettssubjektet.

B. At det bør unngås å skape ordninger som setter biskopene i et underordningsforhold til Kirkerådet.

C. At en bør tilstrebe en innholdsmessig videreføring av dagens regelverk.

Komiteen mener måten disse føringene er fulgt opp vil kunne bidra til å skape trygghet under omstilling.

3. Komiteen viser til at det har vært en omfattende høringsprosess i saken, og det er gitt en grundig framstilling av hvilke vurderinger som Kirkerådet har gjort etter høringen. Komiteen gir i hovedsak sin tilslutning til de konklusjoner som er trukket og som framkommer i forslaget til regelverk. På to områder vil komiteen foreslå endringer.

4. Komiteen vil for det første peke på at det i regelverket som foreslås i tilknytning til opprettelse av klagenemnd (sak KM 07/16), er foreslått at ansatte, i forbindelse med disiplinærsaker som skal behandles i nemnda, skal gis anledning til å forklare seg muntlig overfor nemnda, jf. utkastet til § 3 fjerde ledd. Tilsvarende ordning bør etter komiteens syn gjelde også for andre ansatte under behandling av disiplinærsaker. Komiteen har innarbeidet dette i forslagene til personalreglementer.

5. Komiteen vil for det andre foreslå en endring i tjenesteordningen for biskoper. Kirkerådet har her under § 2 a foreslått en ny bestemmelse om ivaretagelse av arbeidsgiveroppgaver overfor henholdsvis biskopene og Bispemøtets preses:

«Preses er biskopenes nærmeste overordnede, og ivaretar arbeidsgivers styringsrett overfor disse når ikke annet er bestemt av Kirkemøtet. Kirkerådets leder er preses' nærmeste overordnede».

Komiteen viser til at formuleringen gir inntrykk av et annet over- og underordningsforhold enn det som i dagens regelverk er lagt til grunn for forholdet mellom biskopene og Bispemøtets preses. Samtidig medfører bortfallet av departementet som arbeidsgiverorgan at det må plasseres et ansvar for en del formelle arbeidsgiveroppgaver. Dette kan dreie seg om tekniske forhold, som å tilstå ferie og permisjoner, og oppgaver som sykefraværsoppfølging. I tillegg vil det i en slik arbeidsgiverfunksjon ligge et ansvar for å gjøre tiltak hvis det oppstår disiplinærforhold eller akutte situasjoner der en biskop ikke er i stand til å ivareta stillingen. Komiteen foreslår at punktet i stedet gis følgende utforming:

§ 2 a. Bispemøtets preses ivaretar arbeidsgivers styringsrett overfor biskopene. Kirkerådets leder ivaretar tilsvarende overfor preses.

6. Komiteen vil vise til at det ved første gangs behandling av saken i Kirkemøtet ble etterspurt hvordan bispedømmenes rolle vil være etter virksomhetsoverdragelsen. Komiteen vil bemerke at Kirkemøtet gjennom personalreglementene har delegert til bispedømmerådene blant annet å tilsette prester og ansatte ved kontorene, jf. § 1 i de to respektive reglementene. Komiteen peker

også på at i tjenesteordningen for biskoper delegeres til biskopene å lede prestedtjenesten (se §§ 2 og 14). Komiteen legger til grunn at disse bestemmelsene innebærer at forvaltningsarbeidet ved bispedømmene i denne fasen av reformprosessen videreføres mest mulig som i dag.

7. Ut over ovennevnte har komiteen kun foretatt enkelte mindre endringer av primært språklig karakter.

Forslag til vedtak

Av plasshensyn vises det til Kirkemøtets vedtak under.

Plenumsbehandling 2

Dirigent: Dag Landmark
Saksordfører: Per Eilert Orten

Disse hadde ordet
Per Eilert Orten (saksordfører)

Kirkemøtets vedtak

1. Forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetting som prest i Den norske kirke

I

§ 1. Virkeområde

Disse bestemmelsene gjelder for tilsetting av prest i Den norske kirke. Med prest menes biskop, prost, menighetsprest samt døveprest, fengselsprest, studentprest og andre spesialprester. Som menighetsprest regnes sokneprest, prostiprest og kapellan.

§ 2. Almennelige vilkår for tilsetting

Som prest kan tilsettes person som:

- a) er medlem av Den norske kirke og
- b) har rett til å bruke tittelen *candidata/candidatus theologiae* og
- c) innenfor eller utenfor denne graden har fullført praktisk-teologisk utdanning ved, eller godkjent av, et norsk teologisk fakultet og
- d) behersker norsk språk slik det kreves etter lov 11. april 1980 nr. 5 om målbruk i offentlig teneste.

§ 3. Teologiske og kristendomsfaglige mastergrader

Som prest kan også tilsettes person som oppfyller kravene i § 2 bokstavene a), c) og d), som har rett til å bruke tittelen *master* eller en av de tidligere høyere gradstitler og som av et fakultet med rett til å tildele *cand.theol.*-graden, er vurdert å inneha en kompetanse som i innhold og omfang tilsvarer *cand.theol.*-graden.

§ 4. *Evalueringsnemnda*

Evalueringsnemnda består av følgende fem medlemmer med personlige varamedlemmer oppnevnt av de respektive instanser:

- ett medlem med varamedlem fra de teologiske fakultetene,
- ett medlem med varamedlem fra de praktisk-teologiske seminarene,
- ett medlem med varamedlem fra den tjenestemannsorganisasjon som organiserer flest prester i Den norske kirke,
- to medlemmer med varamedlemmer blant Kirkemøtets leke medlemmer.

Kirkerådet administrerer oppnevningsprosessen og ser til at instansenes oppnevning gir god kjønnsbalanse.

Oppnevningen skjer for fire år og følger Kirkerådets funksjonsperiode.

Evalueringsnemnda konstituerer seg selv og velger selv sin leder. Lederen velges for to år av gangen

§ 5. *Annen tilsvarende kompetanse*

Som prest kan også tilsettes person som oppfyller kravene i § 2 bokstavene a), c) og d), og som etter vedtak av Evalueringsnemnda anses å inneha tilsvarende kompetanse som candidata/candidatus theologiae på følgende grunnlag:

- 1) minst femårig gradsutdanning på masternivå eller tilsvarende ved et høyere lærested med en innholdsprofil som er, eller som søkeren gjennom praksis har utviklet til å være, relevant for prestatjenesten og
- 2) som del av eller i tillegg til denne graden har en faglig fordypning som, av et fakultet med rett til å tildele cand.theol.-graden, er vurdert som tilstrekkelig opptaksgrunnlag til teologistudier på høyere nivå, minst 80 studiepoeng, eller har dokumentert kunnskaper innen teologiens tradisjonelle hoveddisipliner som tilsvarer dette og
- 3) av Evalueringsnemnda ikke finnes personlig uegnet til prestatjeneste og
- 4) har fylt 35 år og
- 5) har innehatt graden i minst fem år. Evalueringsnemnda kan i særlige tilfelle gjøre unntak fra dette vilkåret når graden ble oppnådd etter fylte 50 år.

§ 6. *Særlige kvalifikasjoner*

Som prest kan også tilsettes person som oppfyller kravene i § 2 bokstavene a), c) og d), og som Evalueringsnemnda har truffet vedtak om å gjøre unntak fra § 2 bokstav b) for.

Vilkår for at nemnda kan treffe slikt vedtak er at det foreligger helt særlige grunner fremlagt i søknad fra vedkommende biskop. Vedkommende må ha personlige

forutsetninger som gjør at han eller hun utvilsomt er særlig kvalifisert for å utføre prestedtjeneste i Den norske kirke, og det må også foreligge et særlig kirkelig behov for vedkommendes tjeneste.

§ 7. Autoriserte prester

Som prest kan også tilsettes statsborger fra annet EØS-land som er autorisert av Kirkerådet etter forskrift om autorisasjon av prester i henhold til avtalen om det europeiske samarbeidsområde (EØS-avtalen), og som oppfyller kravene her i § 2 bokstavene a) og d).

§ 8. Saksbehandling og klageregler

Evalueringsnemnda er avgjørelsesmyndighet og vurderer søknader etter §§ 5 og 6. Forvaltningsloven gjelder for nemndas saksbehandling.

Kirkerådets sekretariat er sekretariat for nemnda.

Evalueringsnemndas vedtak kan påklages etter forvaltningslovens bestemmelser om klage på enkeltvedtak.

Ved søknad etter § 5 om tilsvarende kompetanse som cand.theol.-graden, er det søkeren selv som har klagerett. Ved søknad om unntak fra kompetansekrav, jf. § 6, ligger klageretten hos den biskopen som har søkt på vegne av vedkommende person.

Klageorgan er Kirkerådet ved Kirkerådets arbeidsutvalg. Kirkerådets leder er leder av klageorganet.

Som faglig konsultativt medlem uten stemmerett skal i hver enkelt klagesak fungere det medlem eller varamedlem av Evalueringsnemnda valgt etter § 4 første ledd annet strekpunkt som ikke deltok i behandlingen av den aktuelle saken i nemnda.

Regler for Kirkerådets virksomhet gjelder for klageorganet så langt det passer.

Kirkerådet sørger for at Kirkemøtet årlig orienteres om vedtak i eventuelle klagesaker, om vedtak som er truffet etter §§ 5 og 6 samt en orientering om autorisasjoner gitt etter § 7.

Kirkerådet kan gi utfyllende bestemmelser om saksbehandlingen for klageorganet.

§ 9. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer og erstatter forskrift 17. juni 1988 nr. 3361 om tilsetting av menighetsprest.

II

Vedtaket skjer med forbehold om at kirkeloven blir endret, slik at Kirkemøtet gis den nødvendige hjemmel.

2. Forskrift om autorisasjon av prester i henhold til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen)

I

§ 1. Virkeområde

Denne forskrift gjelder for autorisasjon i Norge av prester som omfattes av EØS-avtalens bestemmelser om gjensidig godkjenning av kvalifikasjoner for yrkesutøvelse.

§ 2. Ordforklaring

I denne forskrift skal forstås med følgende uttrykk:

1. *EØS*: Det europeiske økonomiske samarbeidsområde.
2. *EØS-avtalen*: Avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde.
3. *EØS-land*: Stat tilsluttet EØS-avtalen.
4. *EØS-statsborger*: Statsborger i stat tilsluttet EØS- avtalen.

§ 3. Autorisasjon som prest i Den norske kirke

Kirkerådet gir autorisasjon som prest i Den norske kirke for EØS-statsborger fra annet EØS-land som oppfyller vilkårene for autorisasjon.

For autorisasjon som prest i Den norske kirke kreves:

1. at søkeren fremlegger dokumentasjon for at vedkommende er ordinert til prestatjeneste i en evangelisk-luthersk kirke, og
2. at det ikke foreligger slike omstendigheter som ville gitt grunnlag for tilbakekall av ordinasjonsrettighetene.

§ 4. Informasjon

EØS-statsborgere som ønsker autorisasjon i medhold av denne forskrift, skal henvende seg til Kirkerådet, som sørger for at vedkommende får opplysninger om norsk lovgivning som har betydning for utøvelse av prestatjeneste i Den norske kirke.

§ 5. Behandling av søknad om godkjenning m.m.

Søknad om autorisasjon skal avgjøres så snart som mulig, og senest fire måneder etter at alle nødvendige dokumenter er fremlagt.

Kirkerådet skal underrette departementet og den kirken som har ordinert vedkommende til prestatjeneste, om autorisasjon som gis i medhold av denne forskrift.

§ 6. Tap av autorisasjon m.m.

Departementet/Kirkerådet skal så vidt mulig underrette vedkommende kirkelige myndigheter i annet EØS-land hvor EØS-statsborger er ordinert eller har tjenestegjort, dersom presten her i landet

1. dømmes for lovovertrødelse i tilknytning til sin yrkesutøvelse,
2. legges disiplinærforføyning på grunn av grov forsømmelse i tilknytning til yrkesutøvelsen,
3. får sin autorisasjon tilbakekalt, eller
4. frasier seg sin autorisasjon.

Om vedkommende kirkelige myndigheter i et annet EØS-land har bedt om opplysninger som nevnt i første ledd, skal opplysningene gis innen tre måneder etter at forespørselen ble mottatt.

§ 7. Utfyllende regler

Kirkerådet kan gi nærmere forskrifter til utfylling og gjennomføring av de direktiver som ligger til grunn for denne forskrift. Kirkerådet kan også gi utfyllende forskrifter eller gjøre endring i denne forskrift til gjennomføring av endringer eller tillegg i de direktiver som ligger til grunn for forskriften.

Kirkerådet kan utferdige nærmere retningslinjer for utformingen av og innholdet i de meddelelser og bevis som skal utferdiges etter denne forskrift.

§ 8. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft når Kirkerådet bestemmer og erstatter forskrift 21. desember 2004 nr. 1832 om autorisasjon av prester i henhold til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen).

II

Vedtaket skjer med forbehold om at kirkeloven blir endret, slik at Kirkemøtet gis den nødvendige hjemmel.

3. Personalreglement for prester i Den norske kirke

I

Del I Generelt

§ 1 Myndighet, virkeområde og definisjoner

1. Bispedømmerådet tilsetter menighetsprester og proster i Den norske kirke. Med menighetsprest menes sokneprest, prostiprest og kapellan.

Bispedømmerådet tilsetter også enkelte spesialprester i Den norske kirke.

2. Dette reglementet gjelder for biskoper, for menighetsprester og proster som tilsettes av bispedømmerådet og – så langt det passer – for spesialprester som tilsettes av bispedømmerådet.

§ 2 Unntak fra reglementsbestemmelser

1. Reglene i §§ 3–11 gjelder ikke ved tilsetting av biskop, jf. regler om nominasjon mv. ved tilsetting av biskoper, fastsatt av Kirkemøtet 17. april 2012.

2. Reglene i §§ 6–11 gjelder ikke for tilsetting for kortere tid enn ett år. I disse tilsettingssakene gis innstilling av prosten, og biskopen har tilsettingsmyndighet. For tilsettinger for kortere tid enn seks måneder gjelder heller ikke reglene i §§ 3–5. En forlengelse av et midlertidig tilsettingsforhold som innebærer at tilsettingen samlet sett vil strekke seg over ett år, skal behandles etter reglementets vanlige regler.

§ 2 a Om forvaltningslovens anvendelse i personalsaker

Ut over det som følger av at forvaltningsloven kommer til anvendelse ved bestemmelsen i kirkeloven § 38 første ledd, regnes som enkeltvedtak også de avgjørelser som er nevnt i forvaltningsloven § 2 annet ledd første punktum. Kapittel 5 i forskrift 15. desember 2006 nr. 1456 til forvaltningsloven (forvaltningslovforskriften) gjelder tilsvarende.

Del II Kunngjøring

§ 3 Kunngjøring av stillinger

1. Bispedømmerådet skal sørge for at ledige stillinger kunngjøres offentlig.
2. Kunngjøring skal skje hos NAV (Arbeids- og velferdsetaten). Bispedømmerådet avgjør om stillinger også skal kunngjøres andre steder

§ 4 Kunngjøringens innhold

1. Kunngjøringen skal inneholde en beskrivelse av stillingen, opplysninger om tittel og arbeidsområde, kvalifikasjonskrav, lønnsvilkår, tjenestested, tjenestebolig, målform i tjenesten og fra hvilket tidspunkt stillingen er ledig. Det skal opplyses om søknadsfristen, som ikke må være kortere enn tre uker fra kunngjøring hos NAV.
2. Kunngjøringen skal også inneholde opplysninger om stillingen er en heltids- eller deltidsstilling og om det er en fast eller midlertidig stilling. Videre skal kunngjøringen nevne hvem som kan gi nærmere opplysninger om stillingen. Dersom stillingsinnehaveren plikter å gjennomgå opplæring, skal dette fremgå av kunngjøringen.

§ 5 Villkårene for fornyet kunngjøring

En stilling kan lyses ut på nytt dersom det ikke har meldt seg et tilstrekkelig antall kvalifiserte søkere, og det må forventes at en ny utlysning kan endre dette forholdet. Dersom det i kunngjøringen er stilt kvalifikasjonskrav som går ut over kvalifikasjonskravene for tilsetning av prest i Den norske kirke, og bispedømmerådet på et vesentlig punkt ønsker å fravike disse, skal også stillingen utlyses på nytt. Det samme gjelder om det har gått uforholdsmessig lang tid siden kunngjøring ble foretatt, eller om forholdene har endret seg vesentlig.

Del III Innstilling, behandling av søknader m.m.

§ 6 Behandling av søknader

1. Etter utløpet av søknadsfristen skal det snarest settes opp en alfabetisk liste over søkerne (utvidet søkerliste) som i samsvar med forvaltningslovforskriften § 15 skal inneholde samtlige søkeres navn, alder og fullstendige opplysninger om deres utdanning og praksis i offentlig og privat virksomhet. Listen sendes medlemmene av innstillingsrådet så snart den foreligger. Listen og kopi av søknadene sendes også, gjennom biskopen, til vedkommende menighetsråd.
2. Det skal også snarest settes opp offentlig søkerliste som skal inneholde søkerens navn, alder, stilling eller yrkestittel og bosteds- eller arbeidskommune. Opplysninger om en søker kan likevel unntas fra offentlighet etter bestemmelsene i offentleglova § 25 annet ledd dersom søkeren selv anmoder om dette. Det skal fremgå av søkerlisten hvor mange søkere det har vært til stillingen og hvilket kjønn disse har. Det skal sendes kopi av søkerlisten til de tjenestemannsorganisasjonene som organiserer prester i bispedømmet.

3. Det skal gjennomføres intervju med de søkerne som synes å være best kvalifisert til stillingen. Biskopen avgjør i samråd med bispedømmerrådet hvem som skal intervjues. Medlemmene av innstillingsrådet kan dessuten kreve at det gjennomføres intervju med andre kvalifiserte søkere.

4. Ved intervjuet skal innstillingsrådet og en representant fra vedkommende menighetsråd delta. Når stillingen skal ha flere sokn som tjenestested (særskilt arbeidsområde), kan menighetsrådene peke ut to representanter som deltar ved intervjuet. Ved tilsetting av prost velger menighetsrådene i prostiet inntil tre representanter fra ulike menighetsråd til å delta under intervjuet, hvorav en fra prostesetet. Ved tilsetting av prost kan også biskopen delta. Ved tilsetting av spesialprest bør en representant for institusjonen eller organisasjonen der presten skal tjenestegjøre gis anledning til å delta på intervjuet.

5. Dersom det under intervjuet kommer fram nye opplysninger av betydning, skal disse nedtegnes og vedlegges saksdokumentene.

6. Stiftsdirektøren kan velge å ta søknader under behandling selv om søknadsfristen er overskredet. I så fall skal samtlige slike søknader tas under behandling.

§ 7 Vurdering av søkerne

1. Organene som er nevnt i §§ 8–10, uttaler seg på grunnlag av opplysninger som er gitt i søknadene, som er fremkommet under intervju og fra oppgitte referanser, og ut fra dokumentert kjennskap til søkerne. Det skal ikke innhentes opplysninger fra en søkers nåværende eller tidligere arbeidsgiver dersom søkeren ber om at man unnlater dette.

2. Prioritering av søkerne skal foretas ut fra en helhetsvurdering der det legges vekt på utdanning, praksis, ansiennitet og personlige kvalifikasjoner sett i sammenheng med stillingens særlige arbeidsoppgaver. Behovet for representasjon av begge kjønn i prestekollegiet skal vektlegges. Likeledes skal hensynet til forflytning vektlegges. Kvinner og menn har lik adgang til tilsetting som prest.

§ 8 Uttalelse fra menighetsråd m.m.

1. Menighetsrådet har, etter at det er gjennomført intervju, jf. § 6 nr. 3–5, anledning til innen en av stiftsdirektøren fastsatt frist å gi uttalelse om hvilke tre personer blant søkerne som rådet ønsker tilsatt. Ved tilsetting av prost og når stillingen skal ha flere sokn som tjenestested (særskilt arbeidsområde), skal alle de berørte menighetsrådene gis anledning til å uttale seg. Ved tilsetting av prost skal informasjon som nevnt i § 7 nr. 1 formidles av dem som har deltatt ved intervjuet i medhold av § 6 nr. 4 tredje punktum. Søkerne nevnes i prioritert rekkefølge. Rådets uttalelse føres inn i møteboken med opplysning om stemmetall for de søkerne rådet har foreslått. Vedtar menighetsrådet ikke å gi noen uttalelse, skal også dette føres inn i møteboken. Rådet sender utskrift av møteboken med søkerliste og søknader til innstillingsrådet.

2. Ved tilsetting av spesialprest skal også institusjonene eller organisasjonen der presten skal tjenestegjøre gis anledning til å gi uttalelse om hvilke tre personer blant søkerne, nevnt i prioritert rekkefølge, som ønskes tilsatt.

§ 9 Innstillingsrådet og innstilling

1. Innstillingsrådet består av vedkommende prost, stiftsdirektøren og en representant for tjenestemennene. Prosten er leder av innstillingsrådet. Ved tilsetting av prost fastsetter biskopen hvilken prost som skal sitte i innstillingsrådet.
2. Den arbeidstakerorganisasjonen som organiserer flest prester i bispedømmet, oppnevner ett medlem med personlig varamedlem. Oppnevningen kan skje for fire eller to år. Arbeidstakerrepresentanten skal ivareta interessene til samtlige søkere. Medlem og varamedlem av bispedømmerådet kan ikke være medlem av innstillingsrådet.
3. Innstillingen avgjøres i møte eller ved at prosten gir skriftlig forslag til innstilling, som så sendes de øvrige medlemmene av innstillingsrådet. Forslaget sendes først til arbeidstakerrepresentanten. Denne sender saken videre til det tredje medlemmet av innstillingsrådet. Hvis disse er enige i forslaget, blir dette innstillingen. Dersom et av medlemmene er uenig i prestens forslag til innstilling eller ønsker at innstillingen skal avgjøres i møte, skal det sammenkalles til møte i innstillingsrådet.
4. Dersom det er flere kvalifiserte søkere til en stilling, skal vanligvis tre søkere innstilles i prioritert rekkefølge. Den endelige innstillingen tas inn i innstillingsprotokollen, som underskrives av alle. Hvert medlem av rådet har rett til å begrunne sitt standpunkt i protokollen. Den som er innstilt av et mindretall, regnes også som innstilt.
5. Ved spørsmålet om søkerens innsynadgang i en formell innstilling, anvendes kapittel 5 i forvaltningslovsforskriften.

Del IV Tilsetting

§ 10 Tilsetting

1. Tilsettinger foretas av bispedømmerådet i ordinært møte. I særskilte tilfeller kan også bispedømmerådets tilsetningsvedtak fattes på annen måte. Vedtak om tilsetting bør inneholde flere navn i prioritert rekkefølge. Ved tilsetting av person som ikke er ordinert, må det tas forbehold om ordinasjon.
2. Personer som kun mangler kvalifikasjoner etter forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetting av prest i Den norske kirke § 2 bokstav c) om praktisk-teologisk utdanning, og som befinner seg i den avsluttende delen av profesjonsstudiet i teologi eller tilsvarende, kan tilsettes med forbehold om at dokumentasjon for bestått praktisk-teologisk eksamen fremlegges innen fire måneder etter at det er blitt gjort vedtak om tilsetting.
3. Før bispedømmerådet treffer vedtak om tilsetting av person som har blitt autorisert til prestatjeneste i medhold av forskrift om autorisasjon av prester i henhold til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen), skal biskopen etter samtale med søkeren ha funnet vedkommende personlig skikket for prestatjeneste i Den norske kirke og mottatt vedkommendes løfte om å utføre denne tjeneste i overensstemmelse med Den norske kirkes ordninger.

4. Dersom bispedømmerådet vil tilsette en søker som ikke er innstilt, skal bispedømmerådet be om skriftlig uttalelse om vedkommende fra innstillingsrådet. Også et mindretall i bispedømmerådet kan be om en slik uttalelse. Dersom innstillingsrådet likevel ikke vil innstille vedkommende, skal saken avgjøres av bispedømmerådet. Bare søkere som er innstilt, eller den som bispedømmerådet vil tilsette, kan da tilsettes.

5. Arbeidstakerrepresentanten fra den/de arbeidstakerorganisasjonene hvor søkerne er organisert, har møte- og talerett i bispedømmerådet under behandling av en tilsettingssak.

§ 11 Overgang fra midlertidig stilling til fast tilsetting

En person som er midlertidig tilsatt etter offentlig kunngjøring og vanlig tilsettingsprosedyre, kan tilsettes fast uten ny kunngjøring og behandling av innstillende myndighet.

§ 12 Melding om tilsetting

1. Ved tilsetting av biskop skal Kirkerådet gi vedkommende skriftlig melding om tilsetningsvedtaket.

2. Bispedømmerådet skal gi vedkommende person skriftlig melding om tilsetningsvedtaket med opplysning om eventuelle særvilkår. Hvis vedkommende tilsettes med prøvetid, skal underretningen også inneholde en orientering om de særlige bestemmelsene som gjelder under prøvetid. Vedkommende skal innen åtte dager gi melding om hun/han tar imot stillingen.

3. Bispedømmerådet gir snarest mulig melding til alle søkere om hvem som er tilsatt i stillingen. Slik melding om tilsetting skal også gis til bispedømmerådet i det bispedømmet hvor vedkommende eventuelt skal fratrukket kirkelig stilling.

4. Det skal inngås skriftlig arbeidsavtale i samsvar med bestemmelsene i arbeidsmiljøloven §§ 14-5–14-8 både for faste og midlertidige tilsettingsforhold.

Del V Beregningsregler, ordensstraff, oppsigelse, suspensjon, avskjed og klage

§ 13 Beregning av ansettelsestidens lengde

Ved beregning av ansettelsestidens lengde etter arbeidsmiljøloven § 15-3 medregnes all sammenhengende tjeneste i rettssubjektet Den norske kirke.

§ 14 Ordensstraff

Ordensstraffer etter tjenestemannsloven § 14 slettes etter fem år.

§ 15 Vedtaksorgan og saksbehandlingsregler i saker om oppsigelse, suspensjon og avskjed

1. Den norske kirkes klagenemnd treffer vedtak om suspensjon, oppsigelse eller avskjed av biskop.

2. Bispedømmerådet treffer vedtak om at menighetsprest, prost eller spesialprest som er tilsatt av rådet, skal sies opp, suspenderes eller gis avskjed.

3. Dersom saken krever særlig rask avgjørelse, kan vedtak om suspensjon etter arbeidsmiljøloven § 15-13 for menighetsprest, prost eller spesialprest som er tilsatt av rådet, også treffes av biskopen i samråd med bispedømmerådets leder. På samme vilkår kan preses treffe vedtak om suspensjon av biskop.

4. Før vedtak treffes i sak etter § 15 nr. 2 skal vedkommende arbeidstaker – i tillegg til sine rettigheter etter forvaltningsloven – gis anledning til å forklare seg muntlig for bispedømmerådet.

§ 16 Saksbehandlingsregler, klage

Vedtak om oppsigelse, suspensjon eller avskjed etter § 15 nr. 2 og nr. 3 første punktum kan påklages til Kirkerådet i samsvar med forvaltningslovens bestemmelser om klage på enkeltvedtak. Klagen fremsettes skriftlig for vedtaksorganet. Overfor vedtak etter § 15 nr. 3 første punktum fremsettes klagen skriftlig for vedkommende biskop. Ut over det som følger av forvaltningsloven §§ 11 d og 12 skal en part ha adgang til å møte personlig og med fullmektig for å redegjøre muntlig for sitt syn overfor klageinstansen.

Del VI Andre bestemmelser

§ 17 Arbeidstid mv.

1. Alle arbeidstakere plikter å overholde den arbeidstid som til enhver tid er bestemt for dem.

2. Enhver leder er forpliktet til å føre kontroll med at de underordnede overholder den fastsatte arbeidstid og at denne utnyttes effektivt. Lederen plikter videre å følge opp og ha oversikt over underordnedes sykefravær samt ferie- og fridager, jf. § 20 annet punktum.

§ 18 Velferdspermisjoner

Velferdspermisjoner kan gis i samsvar med hovedtariffavtalen. Prosten avgjør søknader fra menighetsprest i prostiet. Biskopen avgjør søknader fra prost i bispedømmet. Preses avgjør søknader fra biskop. Kirkerådets leder avgjør søknad fra preses.

§ 19 Permisjoner i forbindelse med opplæring, overgang til annen stilling m.v.

1. Biskopen kan, så langt tjenesten tillater det, gi tjenestefri med eller uten lønn i inntil to år for den som ønsker å gjennomføre en utdanning eller utføre et arbeid som er av direkte betydning for vedkommendes videre faglige utvikling i Den norske kirkes tjeneste. Preses kan på samme vilkår gi biskopen tjenestefri, og tilsvarende Kirkerådets leder for preses. Ved tjenestefri med lønn forutsettes det at utføring av annet arbeid er ulønnet. Når det gjelder vilkårene for tjenestefri med lønn, herunder regler om plikt tid, følges bestemmelsene om dette i egen særavtale.

2. Biskopen kan i særskilte tilfeller gi tjenestefri i inntil ett år for å overta annen stilling. Unntaksvis kan slik permisjon forlenges.

§ 20 Ferie m.v.

Regler om feriefastsettelse og tiden for ferie er regulert i ferieloven, se særlig denne lovs §§ 6 og 7. Bestemmelser om fridager er regulert i særskilte avtaler. Prosten sørger for at det blir satt opp ferielister for prostiet i så god tid som mulig og tilstår prestene ferie. Biskopen tilstår prostene ferie. Biskopen meddeles ferie av preses og preses av Kirkerådets leder.

§ 21 Attest

Den arbeidstaker som fratrer sin stilling etter oppsigelse eller avskjed eller som ber om det, har rett til å få skriftlig attest, jf. arbeidsmiljøloven § 15-15.

Attesten skal inneholde arbeidstakerens navn, fødselsdato, hvilken (hvilke) stilling(er) vedkommende har hatt, og dato for tiltredelse i og eventuell fratredelse fra stilling(en). I tillegg skal det gis opplysninger om hvilke arbeidsområder tjenestemannen har hatt. Attesten kan videre gi en vurdering av arbeidstakeren og utførelsen av arbeidet dersom dette ønskes av vedkommende selv.

§ 22 Ikrafttredelse

Dette reglementet trer i kraft fra det tidspunkt Kirkerådet bestemmer og erstatter personalreglementet stadfestet 19. juni 2012 av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet.

II

Vedtaket skjer med forbehold om at kirkeloven blir endret, slik at Kirkemøtet gis den nødvendige hjemmel.

4. Personalreglement for de ansatte ved bispedømmekontorene

I

Del I Generelt

§ 1 Myndighet og virkeområde

Bispedømmerådet tilsetter personell ved bispedømmekontoret.

Dette reglementet gjelder for arbeidstakere ved bispedømmekontorene.

§ 2 Unntak fra reglementsbestemmelsene

Reglene i §§ 6–11 gjelder ikke for tilsetninger for kortere tid enn ett år. I disse tilsetningssakene gis innstilling av stillingens nærmeste overordnede. Stiftsdirektøren, eller den direktøren gir fullmakt, har tilsettingsmyndighet. For tilsetninger for kortere tid enn seks måneder gjelder heller ikke reglene i §§ 3–5. En tilsetning/forlengelse av et tilsetningsforhold som vil strekke seg utover ett år, skal behandles etter reglementets vanlige regler.

§ 2 a Om forvaltningslovens anvendelse i personalsaker

Ut over det som følger av at forvaltningsloven kommer til anvendelse ved bestemmelsen i kirkeloven § 38 første ledd, regnes som enkeltvedtak også de avgjørelser som er nevnt i forvaltningsloven § 2 annet ledd første punktum. Kapittel 5 i forskrift 15. desember 2006 nr. 1456 til forvaltningsloven (forvaltningslovforskriften) gjelder tilsvarende.

Del II Kunngjøring

§ 3 Kunngjøring av stillinger

1. Bispedømmerrådet sørger for at ledige stillinger kunngjøres offentlig og besettes etter alminnelig konkurranse.
2. Stiftsdirektøren, eller den direktøren gir fullmakt, kan bestemme at stillinger som førstefullmektig, sekretær, konsulent og førstekonsulent bare skal kunngjøres internt. Bestemmelsen kan fattes generelt for en periode, eller i den enkelte tilsetnings sak. Slik bestemmelse forutsetter tilslutning fra arbeidstakerrepresentanten i innstillingsrådet.
3. Stillinger som kunngjøres offentlig, skal også kunngjøres internt. Fraværende arbeidstakere bør, som hovedregel, underrettes om ledige stillinger.
4. Kunngjøringen skal skje hos NAV (Arbeids- og velferdsetaten). Bispedømmerrådet avgjør om stillingen også skal kunngjøres andre steder.

§ 4 Kunngjøringers innhold

1. Kunngjøringen skal inneholde en beskrivelse av stillingen, opplysninger om tittel og arbeidsområde, kvalifikasjonskrav (herunder krav om medlemskap i Den norske kirke), lønnsvilkår, tjenestested, om vedkommende må beherske begge målformer og fra hvilket tidspunkt stillingen er ledig. Det skal opplyses om søknadsfristen som ikke må være kortere enn tre uker fra kunngjøring hos NAV.
2. Kunngjøringen skal også inneholde opplysninger om stillingen er en heltids- eller deltidsstilling og om det er en fast eller midlertidig stilling. Dersom en

lavere stilling kan forventes å bli ledig ved at den utlyste stillingen besettes av en intern søker, og det er aktuelt å besette denne stillingen samtidig, skal dette opplyses i kunngjøringen, slik at det er anledning til å inkludere denne stillingen i søknaden.

3. Kunngjøringen skal nevne hvem som kan gi nærmere opplysninger om stillingen m.m.
4. Dersom stillingsinnehaveren plikter å gjennomgå opplæring, eventuelt at stillingen medfører pliktteneste, skal dette fremgå av kunngjøringen.

§ 5 Vilkårene for fornyet kunngjøring

1. Bispedømmerrådet eller den det gir fullmakt kan beslutte at en stilling skal lyses ut på nytt dersom det ikke har meldt seg et tilstrekkelig antall kvalifiserte søkere og det må forventes at en ny utlysning kan endre på dette forholdet.
2. Dersom bispedømmerrådet på et vesentlig punkt ønsker å fravike kvalifikasjonskravene i kunngjøringen, skal også stillingen utlyses på nytt.
3. Dersom det har gått uforholdsmessig lang tid siden kunngjøringen ble foretatt, eller om forholdene har endret seg vesentlig skal også stillingen utlyses på nytt.

Del III Innstilling, behandling av søknader m.m.

§ 6 Behandling av søknader

1. Etter utløpet av søknadsfristen skal det snarest settes opp en liste over søkerne (utvidet søkerliste) som i samsvar med forvaltningslovforskriften § 15 skal inneholde søkerens navn, alder og fullstendige opplysninger om deres utdanning og praksis både i offentlig og privat virksomhet.
2. Det skal også snarest settes opp offentlig søkerliste som skal inneholde søkerens navn, alder, stilling eller yrkestittel og bosteds- eller arbeidskommune, jf. offentleglova § 25 annet ledd. Opplysninger om en søker kan likevel unntas fra offentlighet dersom søkeren selv anmoder om dette. Det skal fremgå av søkerlisten hvor mange søkere det har vært til stillingen, og hvilket kjønn disse har.
3. De søkerne som etter administrasjonens vurdering synes å være best kvalifisert, skal innkalles til konferanse/intervju. Medlemmene i innstillingsrådet og bispedømmerrådet kan dessuten kreve at andre kvalifiserte søkere innkalles. Det vurderes konkret om man skal innkalle søkere som er kjent fra før.
4. Ved konferansen/intervjuet skal medlemmene av innstillingsrådet delta. Leder for personalseksjonen/kontoret kan også delta.

5. Kommer det under intervjuet frem nye opplysninger av betydning, skal disse nedtegnes og vedlegges saksdokumentene.
6. Det skal ikke innhentes opplysninger fra en søkers nåværende eller tidligere arbeidsgiver dersom søkeren ber om at man unnlater dette.
7. Administrasjonen kan velge å ta søknader under behandling selv om søknadsfristen er overskredet. I så fall skal samtlige slike søknader tas i betraktning.
8. Prioritering av søkere skjer i tråd med kvalifikasjonsprinsippet, dvs. en samlet vurdering av utdanning og andre formelle kvalifikasjoner, arbeidserfaring og personlig skikkethet for stillingen.
9. Eventuell uttalelse fra en tjenestemannsorganisasjon anses som dokument i tilsettingssaken.

§ 7 Innstilling

1. Innstillingsrådet består av to representanter for administrasjonen og en arbeidstakerrepresentant. Stiftsdirektøren, eller den direktøren gir fullmakt, leder innstillingsrådet. Ved tilsetting av stiftsdirektør utpeker bispedømmerrådet hvem som skal lede innstillingsrådet. Vedkommende kan ikke være medlem av bispedømmerrådet.
2. Stedfortredere for administrasjonens representanter er de personer som normalt fungerer i deres stillinger.
3. Dersom det er flere kvalifiserte søkere til en stilling, skal vanligvis tre søkere innstilles i den rekkefølge de bør komme i betraktning.

§ 8 Innsynsrett

Ved spørsmålet om søkeres innsyns adgang i en formell innstilling, anvendes forvaltningslovforskriften kapittel 5.

§ 9 Oppnevning til innstillingsrådet av arbeidstakerrepresentant med vararepresentant

1. De organisasjoner som er representert på bispedømmekontoret, oppnevner i fellesskap en representant med vararepresentant til innstillingsrådet. Arbeidstakerrepresentantene oppnevnes for en periode på to år om gangen. Arbeidstakerrepresentantene representerer ikke sin egen organisasjon når de først er oppnevnt, men skal ivareta interessene til samtlige søkere.
2. Dersom organisasjonene ikke blir enige etter reglene i punkt 1, foregår oppnevningen etter følgende regler:

Den arbeidstakerorganisasjon som organiserer arbeidstakere i vedkommende arbeidstakergruppe, og som enten selv eller gjennom tilslutning til en

hovedsammenslutning ellers har forhandlingsrett, oppnevner representant for arbeidstakerne med personlig vararepresentant. Er det flere forhandlingsberettigede organisasjoner som har medlemmer i vedkommende arbeidstakergruppe, oppnevner organisasjonene i fellesskap representanten med vararepresentant. Kontorpersonale (sentralbordpersonale/kontorsekretær/arkivpersonale) utgjør en arbeidstakergruppe. Saksbehandlere, rådgivere og ledere utgjør en annen arbeidstakergruppe.

3. Kan organisasjonene ikke bli enige om hvem som skal oppnevnes etter reglene i punkt 2, oppnevnes arbeidstakerrepresentant med vararepresentant etter følgende regler:
 - a) For at en organisasjon skal kunne utpeke representanter etter reglene nedenfor, må den ha som medlemmer minst 25 % av de organiserte arbeidstakerne i arbeidstakergruppen.
 - b) Primærorganisasjonene under samme hovedsammenslutning kan slå sammen medlemstallet i relasjon til reglene i denne paragraf.
 - c) Dersom to eller flere arbeidstakerorganisasjoner organiserer arbeidstakere i vedkommende arbeidstakergruppe, skal den organisasjon som har størst medlemstall innen gruppen, oppnevne en representant, og den organisasjon som organiserer nest flest innen gruppen, skal oppnevne en vararepresentant.

Del IV Tilsetting

§ 10 Tilsetting

1. Tilsettinger foretas av bispedømmerådet i ordinært møte. I særskilte tilfeller kan også bispedømmerådets tilsetningsvedtak fattes på annen måte. Vedtak om tilsetting bør inneholde navn i prioritert rekkefølge. Ved tilsetting i stilling som krever ordinasjon, må det tas forbehold om ordinasjon ved tilsetting av person som ikke er ordinert. Ved tilsetting av person som er i embete, må det tas forbehold om at vedkommende søker avskjed.
2. Dersom bispedømmerådet vil tilsette en søker som ikke er innstilt, skal bispedømmerådet be om skriftlig uttalelse om vedkommende fra innstillingsrådet. Også et mindretall i bispedømmerådet kan be om en slik uttalelse. Dersom innstillingsrådet likevel ikke vil innstille vedkommende, og bispedømmerådet fastholder sin mening, skal saken avgjøres av bispedømmerådet. Bare søkere som er innstilt, eller den som bispedømmerådet vil tilsette, kan da tilsettes.
3. Arbeidstakerrepresentanten fra den/de arbeidstakerorganisasjoner hvor søkerne er organisert, har møte- og talerett i bispedømmerådet under behandling av en tilsettingssak. Representanten har under taushetsplikt rett til innsyn i sakens dokumenter.

§ 11 Overgang fra midlertidig stilling til fast tilsetning

En arbeidstakersom er midlertidig tilsatt etter offentlig kunngjøring og vanlig tilsettingsprosedyre, kan tilsettes fast uten ny kunngjøring og behandling av innstillende myndighet.

§ 12 Melding om tilsetning

1. Bispedømmerrådet skal gi vedkommende person skriftlig melding om tilsetningsvedtaket med opplysning om eventuelle særvilkår. Hvis vedkommende tilsettes med prøvetid, skal underretningen også inneholde en orientering om de særlige bestemmelsene som gjelder under prøvetid. Underretningen skal bekreftes skriftlig.
2. Bispedømmerrådet gir snarest mulig melding til alle søkere til stillingen om hvem som er tilsatt.
3. Det skal inngås skriftlig arbeidsavtale i samsvar med bestemmelsene i arbeidsmiljøloven §§ 14-5 til 14-8 både for faste og midlertidige tilsettingsforhold.

Del V Beregningsregler, ordensstraff, oppsigelse, suspensjon, avskjed og klage

§ 13 Beregning av ansettelsestidens lengde

Ved beregning av ansettelsestidens lengde etter arbeidsmiljøloven § 15-3 medregnes all sammenhengende tjeneste i rettssubjektet Den norske kirke.

§ 14 Ordensstraff

Ordensstraffer etter tjenestemannsloven § 14 slettes etter tre år.

§ 15 Vedtaksorgan og saksbehandlingsregler i saker om oppsigelse, suspensjon og avskjed

1. Vedtak om at arbeidstaker skal sies opp, suspenderes eller gis avskjed, treffes av bispedømmerrådet. Bestemmelsen i § 10 nr. 3 gjelder tilsvarende.
2. Dersom saken trenger særlig rask avgjørelse, kan vedtak om suspensjon etter arbeidsmiljøloven § 15-13 også treffes av stiftsdirektøren i samråd med biskopen og bispedømmerrådets leder.
3. Før vedtak treffes i sak etter § 15 nr. 1 skal vedkommende arbeidstaker – i tillegg til sine rettigheter etter forvaltningsloven – gis anledning til å forklare seg muntlig for bispedømmerrådet.

§ 16 Saksbehandlingsregler, klage

Vedtak om oppsigelse, suspensjon eller avskjed kan påklages til Kirkerådet i samsvar med forvaltningslovens bestemmelser om klage på

enkeltvedtak. Klagen fremsettes skriftlig for bispedømmerådet. Ut over det som følger av forvaltningsloven §§ 11 d og 12 skal en part ha adgang til å møte personlig og med fullmektig for å redegjøre muntlig for sitt syn overfor klageinstansen.

Del VI Andre bestemmelser

§ 17 Arbeidstid mv.

1. Alle arbeidstakere plikter å overholde den arbeidstid som til enhver tid er bestemt for dem. Registrering av fremmøte skjer etter regler fastsatt i egen avtale.
2. Enhver leder er forpliktet til å føre kontroll med at de underordnede overholder den fastsatte arbeidstid og at denne utnyttes effektivt. Lederen plikter videre å følge opp og ha oversikt over underordnetes ferie-, og avspaseringsdager og sykefravær.

§ 18 Velferdspermisjoner

Stiftsdirektøren, eller den vedkommende gir fullmakt, kan gi velferdspermisjoner i samsvar med hovedtariffavtalen. Bispedømmerådet avgjør søknad om velferdspermisjon fra stiftsdirektøren.

§ 19 Permisjoner i forbindelse med opplæring, overgang til annen stilling mv.

1. Tjenestefri bør, så langt tjenesten tillater det, gis den som ønsker å gjennomføre en utdanning eller utføre et arbeid som er av direkte betydning for vedkommendes videre faglige utvikling i Den norske kirkes tjeneste. Ved tjenestefri med lønn forutsettes det at annet arbeid er ulønnet. Når det gjelder vilkårene for tjenestefri med lønn, herunder regler om plikttid, følges bestemmelsene om dette i egen særavtale.
2. Tjenestefri for å overta en annen stilling i Den norske kirke av andre grunner enn nevnt i nr. 1, kan gis i inntil ett år. Unntaksvis kan slik permisjon forlenges. Tilsvarende tjenestefri kan gis ved overtakelse av stilling utenfor Den norske kirke, såfremt arbeidet har faglig tilknytning til det arbeidsområdet vedkommende får permisjon fra.

§ 20 Ferielister

1. Regler om feriefastsettelse og tiden for ferie er regulert i ferieloven, se særlig denne lovs §§ 6 og 7.
2. Administrasjonen sørger for at det blir satt opp ferielister i så god tid som mulig. Det skal sørges for forsvarlig bemanning til enhver tid. Ferielistene skal godkjennes av stiftsdirektøren eller den direktøren gir fullmakt. Tilsvarende gjelder ved senere endringer.

§ 21 Attest

1. Arbeidstaker som fratrer sin stilling etter oppsigelse eller avskjed, eller som ber om det, har rett til å få skriftlig attest, jf. arbeidsmiljøloven § 15-15.
2. Attesten skal inneholde arbeidstakerens navn, fødselsdato, hvilken (hvilke) stilling(er) vedkommende har hatt, og dato for tiltredelse i og eventuell fratredelse fra stillingen(e). I tillegg skal det gis opplysninger om hvilke arbeidsområder arbeidstakeren har hatt.
3. Attesten kan videre gi en vurdering av arbeidstakeren og utførelsen av arbeidet, dersom dette ønskes av arbeidstakeren selv.

§ 22 Ikrafttredelse

Dette reglementet trer i kraft fra det tidspunkt Kirkerådet bestemmer og erstatter personalreglementet stadfestet 4. april 2008 av Fornyings- og administrasjonsdepartementet.

II

Vedtaket skjer med forbehold om at kirkeloven blir endret, slik at Kirkemøtet gis den nødvendige hjemmel.

5. Personalreglement for de ansatte i Kirkerådet

I

Del I Generelt

§ 1 Virkeområde

- 1.1. Dette reglement gjelder for alle ansatte i Kirkerådet og i Bispemøtets sekretariat.

Bispemøtets sekretariat er i dette reglement definert som en avdeling i Kirkerådet.

- 1.2. Reglene i reglementets §§ 2 til 9 gjelder ikke for tilsetninger eller fungering i høyere stillinger som antas ikke å ville vare utover seks måneder.

Tilsettingsmyndigheten tillegges direktøren ved tilsetninger av kortere varighet enn seks måneder og ved midlertidige ansettelse der lønns- og arbeidsvilkår blir fastsatt i særskilt kontrakt.

§ 1 a Om forvaltningslovens anvendelse i personalsaker

Ut over det som følger av at forvaltningsloven kommer til anvendelse ved bestemmelsen i kirkeloven § 38 første ledd, regnes som enkeltvedtak også de avgjørelser som er nevnt i forvaltningsloven § 2 annet ledd første punktum. Kapittel

5 i forskrift 15. desember 2006 nr. 1456 til forvaltningsloven (forvaltningslovforskriften) gjelder tilsvarende.

Del II Kunngjøring

§ 2 Kunngjøring av stillinger

- 2.1. Ved ledighet i eller ved oppretting av stilling skal stillingsinnhold og krav til stillingsinnehaver vurderes.
- 2.2. Hovedregelen er at ledige stillinger skal kunngjøres offentlig og besettes etter alminnelig konkurranse.
- 2.3. Direktøren eller den direktøren gir fullmakt, kan etter drøfting med arbeidstakerrepresentantene i tilsettingsrådet bestemme hvilke stillinger som kun skal kunngjøres internt. Direktør, assisterende direktør, avdelingsledere, seksjonsledere og Bispemøtets generalsekretær skal alltid besettes etter offentlig kunngjøring.
- 2.4. Stillinger som kunngjøres offentlig skal også kunngjøres internt. Fraværende arbeidstakere bør som hovedregel underrettes om ledige stillinger.
- 2.5. Ledige stillinger skal meldes til Arbeids- og velferdsetaten. Det vurderes fra stilling til stilling hvilke medier som skal brukes i tillegg.

§ 3 Kunngjøringens innhold

- 3.1. Kunngjøringen må ikke utformes slik at søkerkretsen blir begrenset mer enn nødvendig.
- 3.2. Der stillingsforholdene tillater det, bør stillingen kunngjøres alternativt som heltids- eller deltidstilsetting.
- 3.3. Kunngjøringen skal inneholde
 - Stillingens tittel, stillingsstørrelse og lønnsvilkår.
 - Om stillingen er fast eller midlertidig.
 - Krav og ønsker knyttet til kompetanse og erfaring.
 - Beskrivelse av stillingen og det aktuelle arbeidsområde.
 - Arbeidssted (for tiden).
 - Krav om medlemskap i Den norske kirke.
 - Når stillingen er ledig fra.
 - Kontaktperson for stillingen.
 - Søknadsfristen skal ikke være kortere enn to uker fra kunngjøringsdato.

§ 4 Vilkår for fornyet kunngjøring

- 4.1. En stilling skal lyses ut på nytt dersom det ikke har meldt seg et tilstrekkelig antall kvalifiserte søkere, og det må forventes at en ny utlysning kan endre dette forholdet.
- 4.2. Dersom tilsettingsmyndigheten på et vesentlig punkt ønsker å fravike

kvalifikasjonskravene i kunngjøringen, skal også stillingen utlyses på nytt.

- 4.3. Det samme gjelder om det har gått uforholdsmessig lang tid siden kunngjøring ble foretatt eller om forholdene har endret seg vesentlig.

Del III Innstilling, behandling av søknader med mer

§ 5 Behandling av søknader og vurdering av søkere

- 5.1. Etter utløpet av søknadsfristen skal det snarest settes opp en liste over søkere i samsvar med forvaltningslovforskriften av 15. desember 2006 § 15. Umiddelbart etter at søkerlisten er satt opp, sendes den til innstillende myndighet og tilsettingsrådets medlemmer.

- 5.2. Det skal settes opp offentlig søkerliste i henhold til kravene i offentleglova § 25.

- 5.3. De søkere som etter administrasjonens vurdering synes å være best kvalifisert, skal innkalles til intervju. Er det blant de kvalifiserte søkerne funksjonshemmede/yrkeshemmede, skal minst én av disse innkalles til intervju.

Medlemmene i tilsettingsrådet kan dessuten kreve at andre kvalifiserte søkere innkalles. Det vurderes konkret om man skal innkalle søkere som er kjent fra før.

- 5.4. Ved intervju skal innstillende myndighet og en representant for de ansatte delta. Intervjugruppen kan suppleres med personer med særskilt kunnskap om stillingens Arbeids- og ansvarsområde.

Ved intervju av søkere til stilling som generalsekretær skal leder eller annet medlem av henholdsvis Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd delta. Ved intervju av søkere til stillingen som generalsekretær for Bispemøtet skal medlemmer av Bispemøtets arbeidsutvalg samt en representant for de ansatte delta.

Avdelingsleder i Avdeling for administrasjon eller den avdelingsleder gir fullmakt kan tiltre intervjugruppen.

- 5.5. Nye opplysninger av betydning som kommer fram under intervjuer med søkere, skal nedtegnes og vedlegges saksdokumentene.
- 5.6. Det skal ikke innhentes opplysninger fra en søkers nåværende eller tidligere arbeidsgiver dersom søkeren ber om at man utelater dette.
- 5.7. Administrasjonen kan velge å ta søknader under behandling selv om søknadsfristen er overskredet. I så fall skal samtlige slike søknader tas i betraktning.

§ 6 Innstilling

Ved tilsetting av direktør avgir Kirkerådets leder forslag til tilsetting til det valgte Kirkerådet.

Ved tilsetting av assisterende direktør innstiller Kirkerådets direktør til det valgte Kirkerådet.

Ved tilsetting av avdelingsledere avgir direktøren forslag til tilsetting.

Ved tilsetting av generalsekretær for Bispemøtet avgir preses forslag til tilsetting til det valgte Kirkerådet.

Ved tilsetting i øvrige stillinger innstiller nærmeste foresatte. Hvis nærmeste foresatte er medlem av tilsettingsorganet avgir vedkommende i stedet forslag om tilsetting.

Innstillingen bør om mulig angi tre kandidater i prioritert rekkefølge som anses kvalifisert for stillingen.

Ved tilsetting av generalsekretær for Mellomkirkelig Råd eller Samisk kirkeråd sendes direktørens forslag til tilsetting til uttalelse i arbeidsutvalgene til henholdsvis Mellomkirkelig råd eller Samisk kirkeråd. Uttalelsen følger saken til tilsettingsrådet.

Ved spørsmålet om søkerens innsynsavgang i en formell innstilling, anvendes forvaltningslovforskriften kapittel 5.

Del IV Tilsetting

§ 7 Tilsettingsorganet

7.1. Det valgte Kirkeråd tilsetter direktør, assisterende direktør og Bispemøtets generalsekretær.

7.2. Øvrige arbeidstakere tilsettes av et tilsettingsråd.

7.3. Når det valgte Kirkerådet behandler tilsettingssaker, skal det tiltres av to representanter for arbeidstakerorganisasjonene som normalt tilhører stillingsgruppen for ledere.

7.4. Tilsettingsrådets sammensetning – arbeidergiversiden

Tilsettingsrådet ledes av direktøren. I tillegg oppnevner arbeidsgiver to representanter. Fra arbeidsgiversiden deltar assisterende direktør og avdelingsleder i Avdeling for administrasjon.

7.5. Tilsettingsrådets sammensetning – arbeidstakersiden.

Tilsettingsrådet har to representanter for de ansatte.

Personalet er inndelt i følgende stillingsgrupper i henhold til Lokal lønnspolitikk for Kirkerådet:

- ledere
- fagstillinger og seniorfagstillinger
- kontorstillinger

Den forhandlingsberettigede arbeidstakerorganisasjon som organiserer arbeidstakere innen vedkommende arbeidstakergruppe oppnevner to medlemmer med personlige varamedlemmer. Er det flere forhandlingsberettigede organisasjoner som har medlemmer i vedkommende arbeidstakergruppe, oppnevner organisasjonene i fellesskap to medlemmer med personlige varamedlemmer. Arbeidstakerrepresentantene representerer ikke sin egen organisasjon når de først er oppnevnt, men skal ivareta interessene til samtlige søkere.

- 7.6. Arbeidstakerrepresentantene oppnevnes for to år om gangen. Funksjonstiden settes slik at den ikke løper ut samtidig for alle arbeidstakerrepresentantene i samme arbeidstakergruppe. Kan organisasjonene ikke bli enige om hvem som skal oppnevnes, oppnevnes to arbeidstakerrepresentanter med vararepresentanter etter følgende regler:
- a) For at en organisasjon skal kunne utpeke representanter etter reglene 7.6 b) og 7.6 c) nedenfor, må den ha som medlemmer minst 25 % av de organiserte arbeidstakerne i vedkommende arbeidstakergruppe.
 - b) Primærorganisasjonene under samme hovedsammenslutning kan slå sammen medlemstallet i relasjon til reglene i denne paragraf.
 - c) Dersom to eller flere arbeidstakerorganisasjoner organiserer arbeidstakere i vedkommende arbeidstakergruppe, skal de to organisasjonene som har størst medlemstall innen gruppen, oppnevne hver sin representant med vararepresentant.

§ 8 Saksbehandlingsregler

- 8.1. Tilsettingssaker behandles normalt ved at den sendes på rundgang mellom medlemmene.
- 8.2. Dersom det viser seg at det er uenighet mellom medlemmene, eller noen krever det, skal det avholdes møte.
- 8.3. Deltagelse i tilsettingsrådet er en tjenesteplikt. Medlemmene i tilsettingsrådet kan ikke hindre vedtak ved å utebli fra behandlingen eller nekte å underskrive møteprotokoll. Unnlater likevel enkelte av tilsettingsrådets medlemmer å delta i behandlingen av en sak eller underskrive møteprotokollen, er tilsettingsrådet beslutningsdyktig om minst halvparten av medlemmene deltar og underskriver.
- 8.4. Hvis tilsettingsrådet vil tilsette en søker som ikke er innstilt, skal tilsettingsrådet be om skriftlig uttalelse om vedkommende fra innstillingsorganet. Dersom innstillingsorganet likevel ikke vil innstille vedkommende, avgjør tilsettingsrådet saken.

§ 9 Overgang fra midlertidig til fast tilsetting

En midlertidig tilsatt arbeidstaker, tilsatt etter offentlig kunngjøring og vanlig tilsettingsprosedyre, kan tilsettes fast uten ny kunngjøring og behandling av innstillende myndighet.

§ 10 Melding om tilsetting

- 10.1. Kirkerådet skal gi vedkommende person skriftlig melding om tilsettingsvedtaket med opplysning om eventuelle særvilkår. Hvis vedkommende tilsettes på prøve, skal underretningen også inneholde en orientering om prøvetidsreglene og underretningen skal bekreftes skriftlig.
- 10.2. Det skal inngås skriftlig arbeidsavtale i samsvar med arbeidsmiljøloven §§ 14-5 til 14-8 både for faste og midlertidige tilsettingsforhold.
- 10.3. Kirkerådet skal snarest mulig gi alle søkere underretning om at stillingen er besatt. Underretningen skal inneholde navn på den som er ansatt.

§ 11 Beregning av ansettelsestidens lengde

Ved beregning av ansettelsestidens lengde etter arbeidsmiljøloven § 15-3 medregnes all sammenhengende tjeneste i rettssubjektet Den norske kirke.

Del V Beregningsregler, ordensstraff, oppsigelse, suspensjon, avskjed og klage

§ 12 Vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed

- 12.1. Vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed av arbeidstaker treffes av tilsettingsmyndigheten.
- 12.2. En arbeidstaker kan i stedet for suspensjon overføres til mindre betrodd tjeneste.
- 12.3. Ordensstraff slettes fra personalmappe etter fem år.
- 12.4. Før vedtak treffes i sak etter § 12.1 skal vedkommende arbeidstaker – i tillegg til sine rettigheter etter forvaltningsloven – gis anledning til å forklare seg muntlig for vedtaksorganet.

§ 13 Klage over oppsigelse, suspensjon og avskjed

- 13.1. Vedtak om oppsigelse, suspensjon eller avskjed kan påklages i samsvar med forvaltningslovens bestemmelser om klage på enkeltvedtak. Det valgte Kirkerådet er klageinstans for disiplinærvetakt truffet av tilsettingsrådet. Den norske kirkes klagenemnd er klageinstans for vedtak truffet av det valgte Kirkerådet. Klagen fremsettes skriftlig for disiplinærmyndigheten. Ut over det som følger av forvaltningsloven §§ 11 d og 12 skal en part ha adgang til å møte personlig og med fullmektig for å redegjøre muntlig for sitt syn overfor klageinstansen, jf. også Regler for Den norske kirkes klagenemnd § 3 fjerde ledd for de tilfeller der Den norske kirkes klagenemnd er klageinstans.

13.2. Klagefristen er tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til arbeidstakeren.

Del VI Andre bestemmelser

§ 14 Arbeidstid

14.1. Alle arbeidstakere plikter å overholde den arbeidstid som til enhver tid er bestemt for dem. Registrering av fremmøte skjer etter regler fastsatt i egen avtale.

14.2. Enhver leder er forpliktet til å føre kontroll med at de underordnede overholder den fastsatte arbeidstid og at denne utnyttes effektivt.

§ 15 Velferdspermisjoner

15.1. Permisjoner gis etter Hovedtariffavtalens bestemmelser for alle ansatte i sekretariatet.

15.2. Permisjoner som er avtalefestet, innvilges av direktøren. Direktøren kan delegere slik avgjørelse til andre i administrasjonen.

§ 16 Øvrige permisjoner

16.1. Tjenestefri bør, så langt tjenesten tillater det, gis den arbeidstakersom ønsker å gjennomføre en utdanning eller utføre et arbeid som er av direkte betydning for vedkommendes videre faglige utvikling i kirkens tjeneste. Når det gjelder vilkårene for tjenestefri med lønn, herunder regler om plikttid, følges bestemmelsene om dette i egen særavtale.

16.2. Tjenestefri for å overta annen stilling i eller utenfor kirken, kan gis i inntil ett år. Unntaksvis kan slik permisjon forlenges.

16.3. Søknad om permisjon i forbindelse med verv i frivillige kristne organisasjoner vurderes i henhold til gjeldende interne retningslinjer.

16.4. Permisjoner i henhold til § 16 forelegges direktøren til avgjørelse etter innstilling fra avdelingsleder.

§ 17 Ferielister

Regler om feriefastsettelse og tiden for ferie er regulert i ferieloven, se særlig denne lovs §§ 6 og 7.

Hver avdeling sørger for at det blir satt opp ferielister i så god tid som mulig. Det skal sørges for forsvarlig bemanning til enhver tid. Ferielistene skal godkjenne av direktøren eller den direktøren bemyndiger. Tilsvarende gjelder ved senere endringer

§ 18 Attest

Arbeidstaker som fratrer sin stilling etter oppsigelse eller avskjed, eller som ber om det har rett til å få skriftlig attest, jf. arbeidsmiljøloven § 15-15.

Attesten kan videre gi en vurdering av arbeidstakeren og utførelsen av arbeidet, dersom dette ønskes av vedkommende selv.

§ 19 Ikrafttredelse

Dette reglementet trer i kraft fra det tidspunkt Kirkerådet bestemmer og erstatter personalreglementet stadfestet 9. september 2011 av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet.

II

Vedtaket skjer med forbehold om at kirkeloven blir endret, slik at Kirkemøtet gis den nødvendige hjemmel.

6. Tjenesteordning for menighetsprester

I

§ 1. Denne tjenesteordning gjelder for menighetsprester som tilsettes av bispedømmerådet. Som menighetsprest regnes sokneprest, prostiprest og kapellan. Tjenesteordningen gjelder også for andre ordinerte prester så langt den passer.

§ 2. Presten skal forvalte Ord og sakrament slik at kristen tro og kristent liv fremmes i menighetene ved å

- a) holde forordnede gudstjenester og forrette kirkelige handlinger,
- b) utføre dåps- og konfirmasjonsopplæring,
- c) utøve sjelesorg og veiledning, gå med dødsbud, reise i soknebud og også ellers besøke syke og
- d) utføre forkynnerarbeid og i samråd med menighetsrådet annet menighets byggende arbeid.

Presten skal også utføre andre gjøremål som er eller måtte bli pålagt ved lov eller bestemmelse av Kirkemøtet.

Presten skal forberede ovennevnte gjøremål og sette av nødvendig tid til studium og personlig fornyelse.

Nærmere bestemmelser om omfanget av ovennevnte gjøremål for den enkelte prest treffes av prosten etter samråd med presten. Biskopen kan ved instruks bestemme at enkelte prester helt eller delvis skal fritas for gjøremål som er nevnt i første ledd ovenfor, og tillegges en spesialisert tjeneste.

§ 3. Bare person som fyller de kvalifikasjonskrav for tilsetting av prest i Den norske kirke som er fastsatt av Kirkemøtet, kan være fast tilsatt prest i Den norske kirke. Person som er vigslet til prest i annet kirkesamfunn, kan etter godkjenning i samsvar med tjenesteordning for biskoper § 8 femte ledd likevel tilsettes midlertidig i prestepstilling når arbeidsmiljøloven tillater det, selv om vedkommende ikke fyller kvalifikasjonskravene. Vedkommende er så lenge tilsettingen varer å regne som

prest i Den norske kirke i forhold til lovgivningen om vigselmyndighet og taushetsplikt.

§ 4. Tilsetting av menighetsprester foretas av bispedømmerådet i tråd med bestemmelsene i personalreglement for prester i Den norske kirke. Tilsetting skjer på de vilkår som gjelder generelt for ansatte i Den norske kirke. For øvrig skjer tilsetting på vilkår nevnt i utlysningen og med plikt til å rette seg etter denne tjenesteordning og instruks som er eller blir fastsatt.

§ 5. Person som tilsettes i prestestilling uten tidligere å være ordinert, kan ikke tiltre stillingen før ordinasjon er skjedd etter forordnet liturgi. Formaning og løftet i ordinasjonsliturgien er bestemmende for prestens tjeneste og livsførsel.

§ 6. Menighetsprester skal innsettes til tjenesten etter forordnet liturgi.

§ 7. Presten skal utføre sin tjeneste i samsvar med Den norske kirkes ordninger. Gudstjenester og kirkelige handlinger forrettes etter de fastsatte liturgier. Liturgier og ordninger kan bare fravikes når de selv hjemler det.

Forrettende prest har ansvaret for å lede forberedelsen og gjennomføringen av gudstjenester og kirkelige handlinger. Presten har i denne sammenheng rett til å treffe beslutning i alle forhold der beslutningsmyndigheten ikke er lagt til andre enn presten.

§ 8. Presten står under tjenstlig tilsyn av biskop. Prosten er sokneprestens og prostiprestens nærmeste overordnede. Soknepresten er kapellanens nærmeste overordnede når ikke annet er bestemt av biskopen. Tjenstlig korrespondanse med høyere myndighet skal gå tjenesteveg gjennom nærmeste overordnede.

§ 9. Menighetsprester har ett eller flere sokn som tjenestested (særskilt arbeidsområde) og hele prostiet som tjenstedistrikt, med mindre det følger av arbeidsavtale at tjenstedistriktet skal være en avgrenset del av prostiet.

Bestemmelsen i første ledd om tjenestested gjelder ikke for prostiprester og menighetsprester som er tillagt en spesialisert tjeneste.

Endring av særskilt arbeidsområde eller faste arbeidsoppgaver skjer etter en samlet vurdering der både prestenes, menighetenes og bispedømmets interesser vektlegges.

Før det treffes avgjørelse om endringer i grensene for et tjenstedistrikt, skal saken behandles i samsvar med gjeldende regler om medbestemmelse.

§ 10. Prosten leder prestetjenesten i prostiet og fordeler de oppgaver mellom prostiets prester som ikke allerede er pålagt den enkelte prest ved instruks eller særskilt bestemmelse gitt av høyere myndighet.

Soknepresten leder prestetjenesten i det eller de sokn denne har som sitt særskilte arbeidsområde og sørger for den nødvendige samordning med menighetsrådets virksomhet. I forvaltningen av Ord og sakrament utøver alle menighetsprester et pastoralt lederansvar og bidrar til strategisk og åndelig ledelse i og av menigheten.

Når flere prester har et sokn som sitt særskilte arbeidsområde, deler prestene sitt arbeid mellom seg etter den arbeidsfordeling som gjelder. Soknepresten påser at gjeldende arbeidsfordeling mellom prestene blir fulgt og tar initiativ til endring dersom arbeidet ikke er rimelig fordelt. Før dette i tilfelle skjer, skal prestene under

ledelse av soknepresten i fellesskap søke ved endret prioritering eller på annen måte å komme fram til en hensiktssvarende ordning. Ved uenighet mellom prestene forelegges saken for prosten.

§ 11. Enhver menighetsprest har rett til innenfor sitt tjenestedistrikt å utføre kirkelige handlinger som ønskes forrettet av dem.

Presten har ikke plikt til å utføre kirkelige handlinger for personer som er bosatt utenfor tjenestedistriktet, unntatt gravferd når avdødes nærmeste pårørende eller den som sørger for gravferden er bosatt i distriktet.

Presten har ikke plikt til å utføre kirkelige handlinger utenfor tjenestedistriktet, unntatt gravferd hvor menighetens kirkegård ligger utenfor distriktet. Tilsvarende unntak gjelder for gravferd fra krematorium, så fremt dette ligger i den kommune eller det prosti presten tjenestegjør innenfor.

Presten har ikke plikt til å utføre kirkelige handlinger for personer som står utenfor Den norske kirke, unntatt når dette følger av avtale inngått mellom Den norske kirke og annet kirkesamfunn.

§ 12. En ordinert prest i Den norske kirke må ikke uten samtykke fra vedkommende sokneprest, prost eller biskop holde gudstjenester eller forrette kirkelige handlinger i et tjenestedistrikt hvor denne ikke er ansatt i ordnet kirkelig prestestilling.

§ 13. Soknepresten har ansvar for kirkebokføringen for det eller de sokn som utgjør dennes særskilte arbeidsområde, med mindre vedkommende myndighet har truffet bestemmelse om en annen ordning. Begjæringer om å få utført kirkelige handlinger rettes til den kirkebokførende prest, eventuelt gjennom annen prest som er bedt om å utføre handlingen. Melding om kirkelige handlinger som er utført av andre enn den kirkebokførende prest, sendes kirkebokføreren.

Anmodninger om nøddåp og soknebud rettes til den prest som skal utføre handlingen.

En kirkelig handling kan ikke nektes utført uten at det er hjemmel for slik nektelse i gjeldende ordning.

§ 14. Nærmere bestemmelser om tjenesteoppgaver for den enkelte menighetsprest kan fastsettes av biskopen i instruks for stillingen. Instruksen kan ikke fravike bestemmelser gitt av Kirkemøtet. Den enkelte prest kan ikke pålegges gjøremål som samlet inklusive reisetid ikke kan påregnes utført på tilfredsstillende måte innenfor normal arbeidsuke.

§ 15. Før instruks blir fastsatt, skal foruten vedkommende prest også andre særlig berørte prester og menighetsråd ha hatt anledning til å uttale seg. Vedkommende prest har plikt til på anmodning å levere arbeidsoppgaver med angivelse av den tid som medgår til de forskjellige kategorier av tjenester. Reisetid oppgis særskilt. Endelig forslag til instruks utferdiges av prosten.

§ 16. Prest som i sin prestegjerning ser seg tvunget til jevnlig å gjøre tjeneste utover en normalarbeidstid, skal henvende seg til nærmeste overordnede som skal bistå presten med å finne fram til adekvat prioritering av arbeidsoppgavene eller andre rådgjerdere som kan lette arbeidssituasjonen, og – dersom det finnes nødvendig – eventuelt ta opp spørsmålet om endring av arbeidsfordeling eller instruks.

Det kan organiseres arbeidsveiledning etter nærmere bestemmelse av Bispemøtet.

§ 17. Menighetsprester lønnes av Den norske kirke.

For vigsel hvor begge brudefolkene er bosatt utenfor prestens tjenstedistrikt og for gravferd hvor både avdøde og avdødes nærmeste pårørende/den som sørger for gravferden er bosatt utenfor prestens tjenstedistrikt, kan presten motta betaling etter de satser som gjelder for vikartjeneste når bispedømmerådet har bestemt at slik betaling skal kreves av rekvirenten.

Menighetsprester tilkommer skyssgodtgjøring etter Den norske kirkes regulativ etter nærmere regler og har alminnelig samtykke til bruk av eget skyssmiddel på tjenestereiser.

§ 18. Menighetsprester må ikke uten biskopens samtykke inneha bistilling eller bierverv eller drive privat næringsvirksomhet som kan hemme eller sinke prestens ordinære arbeid. Bistilling, bierverv eller privat næringsvirksomhet må ikke være av en slik art at det kan bryte ned den aktelse eller tillit som er nødvendig for å utføre prestatjeneste.

§ 19. (Opphevet)

§ 20. Presten har rett til ferie, fridager og tjenestefrihet etter gjeldende lov- og avtaleverk.

Prestene utfører vikartjeneste og betjening av ledige stillinger etter gjeldende ordninger. Dersom vikartjeneste eller styring under ledighet ikke skjer ved heltidsansatt prest, tilpasses prestatjenesten slik prosten treffer bestemmelse om.

§ 21. (Opphevet.)

§ 22. Presten har taushetsplikt etter gjeldende regler.

§ 23. Presten er i sin stillingsutøvelse undergitt den til enhver tid gjeldende tjenesteordning og stillingsinstruks, jf. § 14.

§ 24. Tjenesteordningen trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer og erstatter tjenesteordning for menighetsprester av 19. oktober 1990.

II

Vedtaket skjer med forbehold om at kirkeloven blir endret, slik at Kirkemøtet gis den nødvendige hjemmel.

7. Tjenesteordning for proster

I

§ 1. Prosten leder prestatjenesten i prostiet og bistår biskopen i dennes tjenesteutøvelse.

§ 2. Prosten er forpliktet på de mål og strategier som er fastsatt for virksomheten i Den norske kirke og i vedkommende bispedømme og skal støtte opp om tiltak som fremmer disse.

§ 3. Prosten skal i samvirke med kirkelige råd og utvalg bidra til et godt arbeidsmiljø, samarbeid og åndelig fellesskap innen de kirkelige arbeidslag i prostiet og bistå ansatte og kirkelige organer med faglig veiledning, råd og støtte.

§ 4. Prosten ivaretar arbeidsgivers styringsrett overfor prestene i prostiet og har biskopen som sin overordnede. Prosten er nærmeste overordnede for prostiets sokneprester og prostiprester og fordeler de oppgaver mellom prostiets prester som ikke allerede er pålagt den enkelte prest ved instruks eller særskilt bestemmelse gitt av høyere myndighet. Prosten tilstår prestene ferie og tjenestefrihet i samsvar med gjeldende lov- og avtaleverk.

§ 5. Prosten skal se til at prestene i prostiet forvalter Ord og sakrament slik at kristen tro og kristent liv fremmes i menighetene ved at de etter gjeldende ordninger

- a) holder forordnede gudstjenester og forretter kirkelige handlinger,
- b) deltar i utførelsen av dåps- og konfirmasjonsopplæring,
- c) utøver sjelesorg og veiledning, går med dødsbud, reiser i soknebud og også ellers besøker syke i soknene og
- d) utfører forkynnerarbeid og i samråd med menighetsrådet annet menighetsbyggende arbeid.

Prosten skal stimulere prestene til etterutdanning og bidra til at de opprettholder og utvikler sin kompetanse i samsvar med fastsatte mål og planer.

§ 6. Prosten skal sørge for den nødvendige samordning mellom prestedtjenesten og de kirkelige rådenes virksomhet.

Prosten er medlem av prostirådet, der hvor slikt er opprettet. Prosten har rett til å ta del i menighetsmøter og menighetsrådsmøter i prostiet, men bare stemme om han/hun ellers har stemmerett i organet. Prosten er medlem av kirkelig fellesråd når han/hun er oppnevnt av biskopen, og kan også bemyndiges til uten stemmerett å ta del i fellesrådets møter på biskopens vegne.

§ 7. Prosten

- a) gjør tjeneste som menighetsprest slik biskopen fastsetter,
- b) foretar prostebesøk i prostiets menigheter etter den ordning som er fastsatt i bispedømmet,
- c) deltar i forberedelse og gjennomføring av bispevisitaser og utfører de deler av visitasen som pålegges av biskopen, i samsvar med visitasreglement for Den norske kirke,
- d) medvirker ved tilsetting av biskop og ved tilsetting av kirkelige tjenestemenn etter gjeldende regler,
- e) utferdiger for biskopen forslag til instruks for den enkelte menighetsprest i prostiet i samsvar med regler fastsatt i tjenesteordning for menighetsprester,

- f) medvirker ved ordinasjon av prest og vigsling av kateket, kantor og diakon etter gjeldende bestemmelser,
- g) foretar vigsling til fast kirkelig tjeneste etter gjeldende bestemmelser,
- h) innsetter menighetsprest, kateket, kantor og diakon, eller bemyndiger andre til å gjøre det, etter gjeldende bestemmelser,
- i) holder seg orientert om kirkene i prostiet og medvirker ved kirkevigsler,
- j) samtykker i at forsamlingslokaler nyttes og innvies som interimskirker,
- k) vigsler kirkegård eller bemyndiger annen prest til å gjøre det,
- l) deltar i prostemøte og bispedømmemøter,
- m) deltar i kirkejubileer, grunnsteinsnedleggelse og liknende spesielle anledninger sammen med eller på vegne av biskopen og
- n) gir uttalelse i saker som gjelder forhold i prostiet og etter anmodning av høyere myndighet også i saker som gjelder bispedømmet eller hele Den norske kirke.

Prosten utfører for øvrig de gjøremål som til enhver tid er pålagt ved bestemmelse av Kirkemøtet eller biskopen.

§ 8. Prosten er med hensyn til rettigheter og plikter undergitt de regler som gjelder for arbeidstakere i Den norske kirke. Prostens tjenestedistrikt utgjør et prosti med utstrekning fastsatt av departementet. Prosten må finne seg i endringer i gjøremål og tjenestedistriktets utstrekning.

§ 9. Prost i et prosti med domkirke er domprost. Domprosten er biskopens faste vikar. Biskopen kan i særskilte tilfeller bemyndige domprosten til å utføre bispetjeneste.

§ 10. Prosten innsettes i sin stilling av biskopen eller på dennes vegne av domprosten eller en annen prost etter avgjørelse av biskopen.

§ 11. Prosten lønnes etter Den norske kirkes lønnsregulativ og får særskilte godtgjøringer etter de regler og satser som gjelder til enhver tid. For tjenestereiser som er nødvendige for å utføre oppgaver etter denne tjenesteordning, tilkommer prosten skyssgodtgjøring etter Den norske kirkes satser innenfor budsjettramme fastsatt av bispedømmerådet.

§ 12. Tjenesteordningen for menighetsprester gjelder for proster så langt den passer.

§ 13. Tjenesteordningen kan endres ved vedtak av Kirkemøtet.

§ 14. Tjenesteordningen trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer og erstatter tjenesteordning for proster av 16. april 2004.

II

Vedtaket skjer med forbehold om at kirkeloven blir endret, slik at Kirkemøtet gis den nødvendige hjemmel.

8. Tjenesteordning for biskoper

I

Biskopens ansvar og myndighet

§ 1. Biskopen skal gjennom forkynnelse og sakramentforvaltning ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse, fremme og bevare enheten i Guds kirke og rettlede og oppmuntre bispedømmets menigheter, kirkelig tilsatte og øvrige medarbeidere. For å ivareta dette tilsynsansvar kan biskopen gi råd og veiledning, og også gi bindende pålegg vedrørende presters og andre kirkelig tilsattes tjenesteutøvelse.

Biskopen ser til at prestene forvalter sakramentene, forkynner og selv lever i overensstemmelse med den kristne tro, slik den er uttrykt i vår kirkes bekjennelse og ordninger, og at også andre som er vigslet til tjeneste i kirken virker og lever i samsvar med vigslingens formaning og løfte.

Biskopen fører tilsyn med at de kirkelige råd i bispedømmet utfører sitt arbeid i lojalitet med den evangelisk-lutherske lære.

§ 2. Biskopen er den øverste leder av prestatjenesten i bispedømmet og sørger for den nødvendige samordning med de kirkelige rådenes virksomhet.

Biskopen er forpliktet på de mål og strategier som er fastsatt for virksomheten i Den norske kirke, og skal støtte opp om tiltak som fremmer disse.

Biskopen sørger for at ledige prostestillinger blir betjent.

Biskopen kan delegere myndighet etter denne bestemmelsen til stiftsdirektøren.

§ 2 a. Bispemøtets preses ivaretar arbeidsgivers styringsrett overfor biskopene. Kirkerådets leder ivaretar tilsvarende overfor preses.

§ 3. Biskopen forordner gudstjenester i bispedømmets sokn og beslutter hvor mange gudstjenester det skal holdes i den enkelte kirke eller annet gudstjenestested.

§ 4. Biskopen utøver den myndighet som i liturgiernes bestemmelser er tillagt biskopen.

§ 5. Biskopen kan selv eller ved annen prest forrette gudstjenester og bruke kirkene i sitt bispedømme på samme måte som menighetsprestene. I slike tilfeller har biskopen fortrinnsrett til bruk av kirken.

Biskopen fører tilsyn med bruk av kirkene og avgjør klager på bruk og utlån av kirkene etter nærmere regler fastsatt av Kirkemøtet.

§ 6. Biskopen fører vigslingsregister for sitt bispedømme. Bispemøtet kan fastsette nærmere regler for føringen av registeret.

Biskopens tjenestefunksjoner

§ 7. Biskopen visiterer sokn i bispedømmet i samsvar med visitasreglement fastsatt av Bispemøtet.

§ 8. Biskopen beslutter om ordinasjon til prestatjeneste og vigsling til andre kirkelige tjenester, etter i samtale å ha funnet kandidatene skikket for tjenesten, og forretter så ordinasjons- eller vigslingshandlingen etter forordnet liturgi. Biskopen kan etablere en ordning for forberedelse til ordinasjon. Bare vigslet biskop kan forrette ordinasjon til prestatjeneste. Etter anmodning fra den som fungerer som biskop, kan en annen vigslet biskop forrette ordinasjon til prestatjeneste. Sistnevnte vurderer i slike tilfeller kandidatens skikkethet og treffer beslutning om ordinasjon.

Bare personer som fyller de av Kirkemøtet oppstilte kvalifikasjonskrav for tilsetting av prest i Den norske kirke, kan ordineres til prestatjeneste.

Ingen kan ordineres eller vigsles uten å være tilsatt i en ordnet kirkelig stilling som krever slik ordinasjon eller vigsling. I særlige tilfeller kan likevel kandidater som fyller vilkårene for tilsetting som menighetsprest, ordineres til feltpresttjeneste, tjeneste i kirkelige organisasjoner, utdanningsinstitusjoner og lignende etter nærmere regler fastsatt av Bispemøtet.

Vedtak om ordinasjon eller vigsling kan ikke påklages.

Etter søknad og med anbefaling fra vedkommendes kirkesamfunn kan biskopen treffe vedtak om at en persons presteordinasjon i et annet kristent kirkesamfunn skal anses som gyldig grunnlag for å utøve prestatjeneste i Den norske kirke uten ny ordinasjon. Før slikt vedtak treffes, skal biskopen etter samtale ha funnet vedkommende skikket for prestatjeneste i Den norske kirke og mottatt vedkommendes løfte om å utføre denne tjeneste i overensstemmelse med vår kirkes bekjennelse og ordninger. Vedtak som nevnt her, medfører ikke dispensasjon fra kvalifikasjonskravene for tilsetting av prest. Biskopens vedtak kan ikke påklages.

Biskopen sender Kirkerådet melding om vedtak etter denne paragraf.

§ 9. Biskopen gir kallsbrev/tjenestebrev ved tilsetting av ordinert eller vigslet person i kirkelig stilling, som bekreftelse på at vedkommende er ordinert eller vigslet, markering av biskopens tilsyn og formaning til menigheten om å ta imot den tilsatte som rett kalt tjener.

§ 10. Biskopen kan samtykke i at ordinert prest i Den norske kirke holder gudstjenester og forretter kirkelige handlinger i et prosti hvor vedkommende ikke er ansatt i ordnet kirkelig prestestilling.

Biskopen kan gi egnede lekfolk som på ansvar og under tilsyn av prest utfører assisterende tjeneste under tjenestefrihet eller ledighet i en prestestilling, fullmakt til å forrette forordnede gudstjenester, dåp, nattverd og gravferd. Slik fullmakt kan også gis teologiske studenter som befinner seg i den avsluttende delen av profesjonsstudiet i teologi eller tilsvarende.

§ 11. Biskopen kan gi representanter for andre kristne trossamfunn tillatelse til å preke og medvirke på annen måte i forordnede gudstjenester og ved kirkelige handlinger. Med unntak for vigsler kan ordinerte prester fra andre kristne trossamfunn gis tillatelse til å forrette gudstjenester og kirkelige handlinger etter vår kirkes ordninger.

§ 11 a. Når særlige grunner tilsier det, kan biskopen dispensere fra kravet om medlemskap i Den norske kirke for kirkelig tilsatte og ombud, jf. kirkeloven § 29. For ansatte ved de sentralkirkelige råd er preses dispensasjonsmyndighet.

§ 12. Biskopen treffer etter søknad vedtak om at en person blir løst fra retten til å utøve prestedtjeneste i Den norske kirke.

Biskopen treffer vedtak i medhold av kirkeloven § 31 tredje ledd om å frata prest i Den norske kirke retten til å utføre prestedtjeneste i Den norske kirke dersom denne har gjort seg skyldig i grovt pliktbrudd eller annet vesentlig brudd på ordinasjonsforpliktelsene. Vedtaket skal presisere om tapet gjelder for alltid eller for en begrenset tid. I sistnevnte tilfelle kan vedtaket sette vilkår for gjenerverv etter den fastsatte tapstid. Bestemmelsene om enkeltvedtak i forvaltningsloven kapittel IV og V kommer til anvendelse.

Biskopens vedtak etter annet ledd kan påklages til Den norske kirkes klagenemnd. Forvaltningsloven kapittel VI kommer til anvendelse. Biskopens vedtak skal inneholde en opplysning om klageadgangen og at denne må være uttømt før vedkommende kan reise eventuelt søksmål for å prøve lovligheten av vedtaket.

Biskopen sender Kirkerådet melding om vedtak etter første og andre ledd og om eventuelle klager etter tredje ledd.

Når biskopen finner grunnlag for å vurdere gjenerverv av presterettigheter for en som har mistet retten til å utføre prestedtjeneste for alltid, eller før utløpet av den bestemte tid, fremmer biskopen saken for Den norske kirkes klagenemnd med tilråding om vedtak.

Bestemmelsen i denne paragraf får tilsvarende anvendelse for den rett til å utøve prestedtjeneste i Den norske kirke som en prest i et annet kirkesamfunn er gitt etter § 8 femte ledd.

§ 13. Biskopen foretar vigsling av kirker som er godkjent av departementet.

Biskopen kan gi tillatelse til at forsamlingslokaler som skal tjene som kirkelokaler for et distrikt, og lokaler i institusjoner innvies til kirkelig bruk.

§ 14. Biskopen er prostens nærmeste overordnede og har prostene som sine medhjelpere i utøvelsen av sin gjerning. Biskopen kan delegere myndighet etter § 2, § 10 og § 11 første ledd til prosten.

Domprosten er biskopens faste vikar og kan dessuten i særskilte tilfeller bemyndiges til å utføre bispetjeneste etter § 7, § 8, § 9 og § 13. Domprosten kan verken som vikar eller i andre tilfeller forrette ordinasjon til prestedtjeneste.

Prosten innsettes i sin stilling av biskopen eller på dennes vegne av domprosten eller en annen prost etter avgjørelse av biskopen.

Biskopen har medarbeidersamtaler med prostene og leder prostemøtene.

§ 15. Biskopen deltar i Bispemøtet som består av samtlige tjenestegjørende biskoper.

§ 16. Biskopen deltar i Bispemøtets behandling av læresaker og kan reise læresak etter gjeldende regler.

§ 17. Biskopen er medlem av bispedømmerådet og Kirkemøtet.

Biskopen utarbeider hvert år sammen med bispedømmerådet en rapport om virksomheten og forholdene i bispedømmet.

§ 17 b. Nidaros bispedømme har to tjenestegjørende biskoper. Bispemøtets preses utøver biskopens myndighet innenfor Nidaros domprosti. Nidaros biskop utøver den myndighet som er lagt til biskopen, i de øvrige delene av Nidaros bispedømme. Kirkerådet avgjør i tvilstilfeller om biskopens myndighet ligger til Nidaros biskop eller preses.

Preses har sete i Nidaros bispedømmeråd i saker om tilsetning, oppsigelse, avskjed og suspensjon innenfor Nidaros domprosti. Nidaros biskop har sete i bispedømmerådet i andre saker. Kirkerådet avgjør i tvilstilfeller om Nidaros biskop eller preses har sete i bispedømmerådet.

Bispemøtets visepreses er fast vikar for preses' funksjoner som leder av Bispemøtet. Nidaros biskop er fast vikar for preses i saker som gjelder tilsynsområdet til preses. Kirkerådet avgjør i tvilstilfeller hvem som er vikar for preses.

Biskopens tjenestevilkår

§ 18. Biskopen er med hensyn til rettigheter og plikter undergitt de regler som til enhver tid gjelder for arbeidstakere i Den norske kirke.

Biskopen har taushetsplikt etter gjeldende regler.

§ 19. Biskopen har som tjenstedistrikt et bispedømme med utstrekning som fastsettes av Kongen.

§ 20. Biskopen tilsettes av Kirkerådet etter forskrift om framgangsmåten fastsatt av Kirkemøtet.

Biskopen må rette seg etter vedtatt tjenesteordning og finne seg i endringer i gjøremål og tjenstedistriktets utstrekning.

§ 21. Som biskop kan utnevnes person som har de kvalifikasjoner som Kirkemøtet har fastsatt som krav for å bli tilsatt som prest i Den norske kirke.

§ 22. Biskopen vigles i vedkommende bispedømmes domkirke etter forordnet liturgi forrettet av Bispemøtets preses. Vigslingsliturgiens formaning og løfte er bestemmende for biskopens tjeneste og livsførsel.

§ 23. Biskopen lønnes etter Den norske kirkes lønnsregulativ og får særskilte godtgjøringer etter de regler og satser som gjelder til enhver tid.

§ 24. Biskopens tjenstedrakt er surtout etter modeller godkjent av Kirkemøtet, med det bispekors som følger det enkelte embete. Som liturgisk drakt bærer biskopen den korkåpe som følger embetet, sammen med alba, stola og bispekorset. Tjenstedrakt og liturgisk drakt bekostes av bispedømmerådet.

§ 25. (Opphevet)

§ 26. Biskopen meddeles ferie og annen tjenestefrihet av preses. Preses meddeles ferie og annen tjenestefrihet av Kirkerådets leder.

Biskopen skal avsette nødvendig tid til studium, fritid og personlig fornyelse.

§ 27. Biskopen skaffer til veie opplysninger og gir uttalelse i saker som forelegges av departementet, Kirkemøtet, Kirkerådet og andre kirkelige eller offentlige instanser, og kan av eget tiltak ta opp saker som gjelder forhold innen bispedømmet, Den norske kirke eller samfunnet ellers.

§ 28. Biskopen utfører de gjøremål som til enhver tid er pålagt ved lov, i medhold av lov eller ved bestemmelse av Kongen eller departementet.

§ 29. Tjenesteordningen trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer og erstatter tjenesteordning for biskoper av 6. juni 1997.

II

Vedtaket skjer med forbehold om at kirkeloven blir endret, slik at Kirkemøtet gis den nødvendige hjemmel.

9. Tjenesteordning for fengselsprester

I

§ 1. Fengselspresten skal forvalte Ord og sakrament ved

- a) å holde de gudstjenester i fengselet som biskopen forordner,
- b) å utføre annet forkynnerarbeid i fengselet,
- c) å forrette kirkelige handlinger for fengselets innsatte og deres nærmeste pårørende,
- d) å utøve sjelesorg, gå med dødsbud, soknebud og også ellers besøke innsatte i fengselet.

Presten skal også utføre andre gjøremål fastsatt ved bestemmelse av Kirkemøtet eller ved instruks for den enkelte stilling.

Presten skal forberede sine gjøremål og sette av nødvendig tid til studium og personlig fornyelse.

§ 2. Som fengselsprest kan tilsettes person som innehar de kvalifikasjoner som kreves for tilsetting som menighetsprest i Den norske kirke.

Fengselsprest tilsettes etter regler om tilsetting gitt i personalreglement for prester i Den norske kirke. Tilsetting skjer på de vilkår som gjelder generelt for prester tilsatt i Den norske kirke. For øvrig skjer tilsetting på vilkår som nevnt i utlysningen og med plikt til å rette seg etter denne tjenesteordning og instruks som er eller blir fastsatt.

§ 3. Person som tilsettes som fengselsprest uten tidligere å være ordinert, kan ikke tiltre stillingen før ordinasjon er skjedd etter forordnet liturgi.

Fengselspresten skal innsettes til tjenesten etter forordnet liturgi.

§ 4. Fengselspresten skal utføre sin tjeneste i samsvar med Den norske kirkes ordninger. Formaning og løftet i ordinasjonsliturgien er bestemmende for presters tjeneste og livsførsel. Gudstjenester og kirkelige handlinger forrettes etter de fastsatte liturgier. Liturgier og ordninger kan bare fravikes når de selv hjemler det.

§ 5. Prosten er fengselsprestens nærmeste overordnede. I fengsler med mer enn en prest kan det i instruks fastsettes at en av prestene skal lede prestedtjenesten og være den andre prestens nærmeste overordnede.

§ 6. Nærmere bestemmelser om tjenesteoppgaver for den enkelte fengselspreststilling kan fastsettes ved instruks av bispedømmerrådet.

Før instruks blir fastsatt, skal foruten vedkommende prest også eventuelle andre prester i fengselet og fengselsdirektøren ha hatt anledning til å uttale seg.

Vedkommende prest har plikt til på anmodning å levere arbeidsoppgaver med angivelse av den tid som medgår til de forskjellige kategorier av tjenester. Endelig forslag til instruks utferdiges av prosten.

§ 7. Når ikke annet følger av instruks, må en fengselsprest ikke uten samtykke fra vedkommende sokneprest eller biskop holde gudstjenester eller forrette kirkelige handlinger utenfor fengselet.

§ 8. Fengselspresten har taushetsplikt etter gjeldende regler.

§ 9. Fengselspresten lønnes etter Den norske kirkes lønnsregulativ og mottar andre godtgjøringer etter de regler som gjelder til enhver tid.

§ 10. Fengselspresten må ikke drive privat næringsvirksomhet uten etter samtykke fra biskopen, og heller ikke inneha bistilling eller bierverv som kan hemme eller sinke det ordinære arbeid med mindre biskopen gir tillatelse til det. Bistilling eller bierverv må ikke være av en slik art at det kan bryte ned aktelse for prestedtjenesten.

§ 11. Fengselspresten har rett til ferie, fridager og tjenestefrihet etter gjeldende lov- og avtaleverk.

§ 12. Fengselspresten må finne seg i endring i tjenesteordning og instruks.

§ 13. Tjenesteordningen trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer og erstatter tjenesteordning for fengselsprester av 20. november 1997.

II

Vedtaket skjer med forbehold om at kirkeloven blir endret, slik at Kirkemøtet gis den nødvendige hjemmel.

Vedtatt mot én stemme.
110 stemmeberettigede.

KM 05/16 Kirkemøtets budsjettreglement

Saksdokumenter:

KM 05/16	Kirkemøtets budsjettreglement
KM 05.1/16	Høringsdokument
KM 05.2/16	Kirkemøtets budsjettreglement – innstilling

Innstilling fra komité C

Sammendrag av saksorienteringen

Denne saken har vært behandlet i Kirkerådet to ganger høsten 2015, etter at den har vært på høring i alle bispedømmerådene og til de tillitsvalgte organisasjoner. 14 høringsinstanser har svart, deriblant alle 11 bispedømmeråd.

Reglementet som nå fremmes for Kirkemøtet til endelig vedtak ble enstemmig godkjent på Kirkerådets møte 3.-5. desember 2015.

Saken er en oppfølging av forvaltningsreformen, Staten og Den norske kirke – et tydelig skille (kap 7.3). Når Den norske kirke blir eget rettssubjekt, blir den en selvstendig økonomisk enhet med ansvar for egen økonomi.

Kirkemøtet vil få ansvar for forvaltningen av hele det statlige rammetilskuddet. Denne saken omhandler økonomiforvaltningen nedfelt i et eget reglement.

Siden budsjettreglementet skal gjelde fra 2017 skal det også foreslås en fordeling av rammen i tråd med reglementet, slik at Kirkerådet kan følge opp disponeringen av budsjettet på møtet i desember 2016. Dette følges opp i KM sak 18/16, Kirkemøtets fordeling av rammen.

KM i 2017 vil få en sak om budsjettfordelingen for 2018 til behandling med en orientering om hvordan rammen for 2017 er fordelt.

Komiteens merknader

Komiteen stiller seg bak det framlagte dokumentet og forslag til vedtak.

Komiteen drøftet hvilken rolle Kirkemøtet skal ha i budsjettsaker i framtida. Siden det er planlagt ett Kirkemøte i året, ser komiteen ingen andre muligheter enn at Kirkerådet må fordele budsjettmidlene etter de retningslinjene som Kirkemøtet vedtar.

Komiteen er opptatt av et enkelt og fleksibelt budsjettreglement som gir gode muligheter til å styre underveis.

Komiteen har merket seg at det først vil finnes en oversikt over ressursituasjonen i det nye rettssubjektet når regnskapet for 2017 er avsluttet og framlagt i 2018. Komiteen regner likevel med at en får en oversikt over budsjettfordelingen 2017 i økonomisaken på Kirkemøtet i 2017 når rammene for 2018 skal fordeles.

Komiteen er opptatt av forutsigbarhet i bevilgningene og støtter at fordelingsnøklene fra 2016 videreføres for 2017. Siden disse ikke er endret på mange år, er det behov for å oppdatere disse

i framtida. Dette bør skje med en bredt sammensatt gruppe og omfatte hele rammen for bispedømmerådene. Komiteen er kjent med at stiftsdirektørene har arbeidet med fordeling av presteressurser mellom bispedømmene, som bør inngå i arbeidet.

Komiteen legger til grunn at det er viktig for virksomhetsoverdragelsen at fordelingsnøkklene mellom bispedømmerådene og fordelingen mellom Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene opprettholdes i 2017. Imidlertid bør fordelingsnøkklene tas opp til diskusjon etter etableringen av det nye rettssubjektet innen tre år. Det henvises til sak KM 18/16.

Komiteen vil be Kirkerådet utvikle konsultasjonsordninger med staten og Kommunenes Sentralforbund (KS).

Når kirkelig utdanningscenter i Nord (KUN) blir innarbeidet i det nye rettssubjektet, vil virksomheten inngå i gruppe 1. Dette har sammenheng med at den statlige bevilgningen i 2016 blir tildelt fra samme post i statsbudsjettet som Kirkerådet og bispedømmerådene rammer.

Komiteen ber om at reglementet tas opp igjen til ny behandling senest på Kirkemøtet i 2019.

Forslag til vedtak

Kirkemøtet vedtar følgende budsjettreglement:

1. Kirkemøtets budsjettreglement

§ 1 Virkeområde

Budsjettreglementet gjelder for de midlene som Kirkemøtet disponerer og Kirkerådet avlegger regnskap for, jfr. kirkeloven § 25. Tilskuddet skal stilles til rådighet for Kirkerådet som skal følge opp disponeringen i tråd med Kirkemøtets bestemmelser.

Unntak fra reglementet kan bare gis etter vedtak av Kirkemøtet.

§ 2 Grunnleggende prinsipper

Budsjettet vedtas for kalenderåret. Det skal også utarbeides et langtidsbudsjett.

Budsjettet skal inneholde alle kostnader og inntekter som knytter seg til virksomheter og formål som får sine kostnader og inntekter fastsatt ved vedtak i Kirkemøtet.

Kostnader og inntekter skal føres opp i budsjettet med bruttobeløp og tas med i budsjettet det året det antas å bli regnskapsført.

Budsjettet skal være basert på realistiske anslag over alle kostnader og inntekter. Det skal budsjetteres med et resultat som sørger for en forsvarlig egenkapital.

§ 3 Forslag til budsjettvedtak

Kirkerådet skal innen 1. desember legge fram forslag til budsjettvedtak for neste budsjettår, basert på forslaget i statsbudsjettet. Forslaget skal settes opp som bestemt i § 4.

Forslaget skal være et realistisk anslag over alle inntekter og kostnader, med sammenlignbare budsjett- og regnskapstall fra tidligere år.

Forslaget skal være basert på innkomne budsjettforslag fra bispedømmerådene og Bispemøtet, samt budsjettsøknader fra andre. Disse skal vedlegges Kirkerådets forslag. Kirkerådets omtale og begrunnelse for forslaget skal gi et tilstrekkelig grunnlag for behandling av forslaget.

§ 4 Budsjettets inndeling

Budsjettet skal gi en samlet oppstilling av forventede inntekter og kostnader. Oppstillingen vil følge NS 4102 utarbeidet av Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening (NARF).

Resultatregnskap

Inntekter

Salgsinntekter
Offentlig tilskudd
Andre inntekter

Kostnader

Driftskostnader
Lønnskostnader
Andre driftskostnader

Finansinntekter/finanskostnader

Resultat

Budsjettet skal ha følgende inndeling:

Gruppe 1 Den norske kirke

Kirkerådet, bispedømmene og Svalbard kirke.

Gruppe 2 Internasjonale og økumeniske organisasjoner (kontingenter mv)

Dette gjelder de virksomheter Den norske kirke har samarbeid med og hvor det ytes økonomisk støtte.

Gruppe 3 Andre institusjoner og kirkelige formål

Dette gjelder virksomheter i Den norske kirke som mottar støtte.

For gruppe 1 treffer Kirkemøtet budsjettvedtak på andel av en ramme.

For gruppe 2 og 3 treffer Kirkemøtet vedtak på beløp og Kirkerådet fordeler beløpet internt i gruppene.

Kirkerådet kan gi nærmere bestemmelser om hvilke kostnader og inntekter som hører inn under de enkelte virksomhetene.

§ 5 Disponering av budsjettet

Kirkerådet fordeler budsjettet i samsvar med Kirkemøtets vedtak.

Kirkerådet stiller budsjettet under gruppe 1 til disposisjon for bispedømmerådene og Bispemøtet. Dette følges opp gjennom en intern økonomiinstruks.

Kirkerådet tildeler tilskudd til de enkelte mottakerne i gruppe 2 og 3 gjennom tildelingsbrev. Ved siden av tildelingen av tilskudd, skal tildelingsbrevet angi mål for tildelingen og krav til revisjon, regnskaps- og resultatrapportering. Tildelingsbrevet skal inneholde informasjon om hvilke forutsetninger tildelingen er basert på.

§ 6 Disponeringsfullmakter

Kirkemøtets vedtatte budsjett kan ikke overskrides eller brukes til andre formål enn bestemt av Kirkemøtet, med følgende unntak: Dersom inntektene blir høyere enn budsjettet, kan merinntekten benyttes fullt ut av hver enhet.

Under gruppe 1 har Kirkerådet adgang til å omdisponere inntil 1 % av vedtatt budsjett til formål under samme gruppe.

Under gruppe 2 og 3 har Kirkerådet adgang til å omdisponere inntil 5 % av vedtatt budsjett til alle gruppene.

Ubrukte budsjettmidler for de enkelte virksomhetene kan overføres til neste budsjettår. Overskridelser må dekkes inn i fremtidige budsjetter.

§ 7 Budsjettendringer i løpet av året

Det skal være balanse mellom inntekter og kostnader.

Oppstår det i budsjettåret en uforutsett, men nødvendig kostnad eller et uforutsett inntektstap som det ikke er mulig å dekke innenfor budsjettammen som er stilt til disposisjon, avgjør Kirkerådet hvordan kostnaden skal dekkes eller inntektstapet skal balanseres.

Dersom inntektsrammen blir lavere enn budsjettet, reduseres kostnadsrammen tilsvarende. Dersom mindreinntekten innebærer en reduksjon av kostnadsrammen på mer enn 3 % kan saken bringes fram for Kirkerådet som avgjør hvordan mindreinntekten skal balanseres.

§ 8 Forpliktelser utover budsjettåret

Kirkerådet kan inngå avtaler eller gjøre vedtak som innebærer kostnadsforpliktelser utover budsjettåret. Slike avtaler eller vedtak skal være basert på en uendret videreføring av budsjettnivået kommende år.

Kirkerådet kan delegere sin myndighet etter første ledd.

§ 9 Disponering av likvide midler

Tilskuddsmidlene skal plasseres som innskudd i bank og bare benyttes i samsvar med Kirkemøtets budsjettvedtak og de fullmakter som Kirkemøtet og Kirkerådet har gitt.

§ 10 Regnskap

Regnskapsrapporter utarbeides hver måned. Tertialrapporter legges fram for Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene til orientering.

Rådene legger fram årsregnskap for sine driftsenheter.

Kirkerådets sekretariat utarbeider et samlet årsregnskap for Den norske kirke. Dette vedtas av Kirkerådet og fremlegges for Kirkemøtet til orientering. Regnskapet settes opp sammenlignet budsjettet og sist avlagte regnskap. Kirkerådet gir departementet de opplysninger fra årsregnskapet som departementet bestemmer.

§ 11 Iverksettelse

Reglementet trer i kraft fra budsjettåret 2017.

2. Regelverk for Opplysningsvesenets fond

Regelverket for retningslinjer for disponering av tilskudd fra Opplysningsvesenets fond til kirkelige formål, sist endret av Kirkemøtet 17.april 2012, oppheves.

Plenumsbehandling

Dirigent: Dag Landmark

Saksordfører: Vemund Atle Øiestad

Disse hadde ordet:

Vemund Atle Øiestad, Kai Steffen Østensen, Nora Antonsen, Erling Birkedal, Einar Østerhagen, Rolf Henning Reikvam, Sondre Karstad, Olav Myklebust, Odd Einar Dørum, Jens-Petter Johnsen.

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet vedtar følgende budsjettreglement:

1. Kirkemøtets budsjettreglement

§ 1 Virkeområde

Budsjettreglementet gjelder for de midlene som Kirkemøtet disponerer og Kirkerådet avlegger regnskap for, jfr. kirkeloven § 25. Tilskuddet skal stilles til rådighet for Kirkerådet som skal følge opp disponeringen i tråd med Kirkemøtets bestemmelser.

Unntak fra reglementet kan bare gis etter vedtak av Kirkemøtet.

§ 2 Grunnleggende prinsipper

Budsjettet vedtas for kalenderåret. Det skal også utarbeides et langtidsbudsjett.

Budsjettet skal inneholde alle kostnader og inntekter som knytter seg til virksomheter og formål som får sine kostnader og inntekter fastsatt ved vedtak i Kirkemøtet.

Kostnader og inntekter skal føres opp i budsjettet med bruttobeløp og tas med i budsjettet det året det antas å bli regnskapsført.

Budsjettet skal være basert på realistiske anslag over alle kostnader og inntekter. Det skal budsjetteres med et resultat som sørger for en forsvarlig egenkapital.

§ 3 Forslag til budsjettvedtak

Kirkerådet skal innen 1. desember legge fram forslag til budsjettvedtak for neste budsjettår, basert på forslaget i statsbudsjettet. Forslaget skal settes opp som bestemt i § 4.

Forslaget skal være et realistisk anslag over alle inntekter og kostnader, med sammenlignbare budsjett- og regnskapstall fra tidligere år.

Forslaget skal være basert på innkomne budsjettforslag fra bispedømmerådene og Bispemøtet, samt budsjettsøknader fra andre. Disse skal vedlegges Kirkerådets forslag. Kirkerådets omtale og begrunnelse for forslaget skal gi et tilstrekkelig grunnlag for behandling av forslaget.

§ 4 Budsjettets inndeling

Budsjettet skal gi en samlet oppstilling av forventede inntekter og kostnader. Oppstillingen vil følge NS 4102 utarbeidet av Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening (NARF).

Resultatregnskap

Inntekter

Salgsinntekter
Offentlig tilskudd
Andre inntekter

Kostnader

Driftskostnader
Lønnskostnader
Andre driftskostnader

Finansinntekter/finanskostnader

Resultat

Budsjettet skal ha følgende inndeling:

Gruppe 1 Den norske kirke

Kirkerådet, bispedømmene og Svalbard kirke.

Gruppe 2 Internasjonale og økumeniske organisasjoner (kontingenter mv)

Dette gjelder de virksomheter Den norske kirke har samarbeid med og hvor det ytes økonomisk støtte.

Gruppe 3 Andre institusjoner og kirkelige formål

Dette gjelder virksomheter i Den norske kirke som mottar støtte.

For gruppe 1 treffer Kirkemøtet budsjettvedtak på andel av en ramme.

For gruppe 2 og 3 treffer Kirkemøtet vedtak på beløp og Kirkerådet fordeler beløpet internt i gruppene.

Kirkerådet kan gi nærmere bestemmelser om hvilke kostnader og inntekter som hører inn under de enkelte virksomhetene.

§ 5 Disponering av budsjettet

Kirkerådet fordeler budsjettet i samsvar med Kirkemøtets vedtak.

Kirkerådet stiller budsjettet under gruppe 1 til disposisjon for bispedømmerådene og Bispemøtet. Dette følges opp gjennom en intern økonomiinstruks.

Kirkerådet tildeler tilskudd til de enkelte mottakerne i gruppe 2 og 3 gjennom tildelingsbrev. Ved siden av tildelingen av tilskudd, skal tildelingsbrevet angi mål for tildelingen og krav til revisjon, regnskaps- og resultatrapportering. Tildelingsbrevet skal inneholde informasjon om hvilke forutsetninger tildelingen er basert på.

§ 6 Disponeringsfullmakter

Kirkemøtets vedtatte budsjett kan ikke overskrides eller brukes til andre formål enn bestemt av Kirkemøtet, med følgende unntak: Dersom inntektene blir høyere enn budsjettet, kan merinntekten benyttes fullt ut av hver enhet.

Under gruppe 1 har Kirkerådet adgang til å omdisponere inntil 1 % av vedtatt budsjett til formål under samme gruppe.

Under gruppe 2 og 3 har Kirkerådet adgang til å omdisponere inntil 5 % av vedtatt budsjett til alle gruppene.

Ubrukte budsjettmidler for de enkelte virksomhetene kan overføres til neste budsjettår. Overskridelser må dekkes inn i fremtidige budsjetter.

§ 7 Budsjettendringer i løpet av året

Det skal være balanse mellom inntekter og kostnader.

Oppstår det i budsjettåret en uforutsett, men nødvendig kostnad eller et uforutsett inntektstap som det ikke er mulig å dekke innenfor budsjettammen som er stilt til disposisjon, avgjør Kirkerådet hvordan kostnaden skal dekkes eller inntektstapet skal balanseres.

Dersom inntektsrammen blir lavere enn budsjettert, reduseres kostnadsrammen tilsvarende. Dersom mindreinntekten innebærer en reduksjon av kostnadsrammen på mer enn 3 % kan saken bringes fram for Kirkerådet som avgjør hvordan mindreinntekten skal balanseres.

§ 8 Forpliktelser utover budsjettåret

Kirkerådet kan inngå avtaler eller gjøre vedtak som innebærer kostnadsforpliktelser utover budsjettåret. Slike avtaler eller vedtak skal være basert på en uendret videreføring av budsjettnivået kommende år.

Kirkerådet kan delegere sin myndighet etter første ledd.

§ 9 Disponering av likvide midler

Tilskuddsmidlene skal plasseres som innskudd i bank og bare benyttes i samsvar med Kirkemøtets budsjettvedtak og de fullmakter som Kirkemøtet og Kirkerådet har gitt.

§ 10 Regnskap

Regnskapsrapporter utarbeides hver måned. Tertialrapporter legges fram for Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene til orientering.

Rådene legger fram årsregnskap for sine driftsenheter.

Kirkerådets sekretariat utarbeider et samlet årsregnskap for Den norske kirke. Dette vedtas av Kirkerådet og fremlegges for Kirkemøtet til orientering. Regnskapet settes opp sammenlignet budsjettet og sist avlagte regnskap. Kirkerådet gir departementet de opplysninger fra årsregnskapet som departementet bestemmer.

§ 11 Iverksettelse

Reglementet trer i kraft fra budsjettåret 2017.

2. Regelverk for Opplysningsvesenets fond

Regelverket for retningslinjer for disponering av tilskudd fra Opplysningsvesenets fond til kirkelige formål, sist endret av Kirkemøtet 17.april 2012, oppheves.

Enstemmig vedtatt.

115 stemmeberettigede.

KM 06/16 Reglement for Bispemøtet

Saksdokumenter:

KM 06/16 Reglement for Bispemøtet
KM 06.1/16 Reglement for Bispemøtet – 1. innstilling

Innstilling fra komité B

Sammendrag av saksorienteringen

Som følge av de forventede endringer i kirkeloven må Kirkemøtet vedta et reglement for Bispemøtet.

Det nye reglementet er stort sett i samsvar med gjeldende Reglement for Bispemøtet som er fastlagt i forskrift ved kongelig resolusjon av 6. juni 1997.

Det foreslås en ny paragraf knyttet til forslag om eget regelverk for Bispemøtets behandling av læreklager mot enkeltpersoner.

Komiteens merknader

Komiteen legger saksfremstillingen til grunn.

Komiteen har gjort mindre grammatiske endringer uten betydning for innholdet.

Forslag til vedtak

Kirkemøtet vedtar følgende reglement for Bispemøtet:

Reglement for Bispemøtet

§ 1. Bispemøtet består av samtlige tjenestegjørende biskoper.

§ 2. Bispemøtet virker for samordning av de gjøremål som etter gjeldende regler tilligger biskopene, uten å binde den enkelte biskop i utøvelsen av egne tjenestefunksjoner.

Møtet avgir uttalelse i saker som det blir forelagt og utfører for øvrig de gjøremål som til enhver tid er pålagt ved bestemmelse av Kirkemøtet. Det avgir uttalelse i saker som det blir forelagt av Kirkemøtet.

§ 3. Bispemøtet samles normalt tre ganger årlig.

§ 4. Bispemøtet har et arbeidsutvalg som består av preses, visepreses og ett medlem valgt blant de øvrige biskoper. Preses utnevnes etter en forutgående nominasjonsprosess, jf. regler om nominasjon mv. ved utnevning av biskop § 7. Bispemøtet velger selv visepreses og det øvrige medlem for to år om gangen. Arbeidsutvalget har under ledelse av preses det løpende arbeid med Bispemøtets saker. Bispemøtet skal ha sekretær.

§ 5. Ved behandling av læreklager mot enkeltpersoner kommer *Reglement for Bispemøtets behandling av læreklager* til anvendelse.

§ 6. Bispemøtet fastsetter nærmere forretningsorden for sin virksomhet.

Under forutsetning av at Stortinget vedtar de foreslåtte endringene i kirkeloven, trer regelendringene i kraft fra samme tidspunkt som endringen av kirkeloven § 26 trer i kraft.

Plenumsbehandling

Dirigent: Gunnar Winther
Saksordfører: Thomas Bratsberg

Disse hadde ordet:
Thomas Bratsberg.

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet vedtar følgende reglement for Bispemøtet:

Reglement for Bispemøtet

§ 1. Bispemøtet består av samtlige tjenestegjørende biskoper.

§ 2. Bispemøtet virker for samordning av de gjøremål som etter gjeldende regler tilligger biskopene, uten å binde den enkelte biskop i utøvelsen av egne tjenestefunksjoner.

Møtet avgir uttalelse i saker som det blir forelagt og utfører for øvrig de gjøremål som til enhver tid er pålagt ved bestemmelse av Kirkemøtet. Det avgir uttalelse i saker som det blir forelagt av Kirkemøtet.

§ 3. Bispemøtet samles normalt tre ganger årlig.

§ 4. Bispemøtet har et arbeidsutvalg som består av preses, visepreses og ett medlem valgt blant de øvrige biskoper. Preses utnevnes etter en forutgående nominasjonsprosess, jf. regler om nominasjon mv. ved utnevning av biskop § 7. Bispemøtet velger selv visepreses og det øvrige medlem for to år om gangen. Arbeidsutvalget har under ledelse av preses det løpende arbeid med Bispemøtets saker. Bispemøtet skal ha sekretær.

§ 5. Ved behandling av læreklager mot enkeltpersoner kommer *Reglement for Bispemøtets behandling av læreklager* til anvendelse.

§ 6. Bispemøtet fastsetter nærmere forretningsorden for sin virksomhet.

Under forutsetning av at Stortinget vedtar de foreslåtte endringene i kirkeloven, trer regelendringene i kraft fra samme tidspunkt som endringen av kirkeloven § 26 trer i kraft.

Enstemmig vedtatt.
115 stemmeberettigede.

KM 07/16 Den norske kirkes klagenemnd – opprettelsen av et særskilt klageorgan i tilknytning til virksomhetsoverdragelsen

Saksdokument:

KM 07/16	Den norske kirkes klagenemnd – opprettelsen av et særskilt klageorgan i tilknytning til virksomhetsoverdragelsen
KM 07.1/16	Den norske kirkes klagenemnd – opprettelsen av et særskilt klageorgan i tilknytning til virksomhetsoverdragelsen – 1. innstilling

Innstilling fra komité E

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkemøtet i 2015 har anmodet om at Stortinget gir hjemmel i kirkeloven til at Kirkemøtet i samband med lovreformen og virksomhetsoverdragelsen oppretter en egen nemnd til å behandle klager på avgjørelser og enkelte andre saker.

Kirkerådet fremmer med dette forslag om et nærmere regelverk for *Den norske kirkes klagenemnd*. Der en slik nemnd skal gis myndighet til å overprøve avgjørelser truffet av lovbestemt kirkelig organ ut over det som følger av kirkens privatrettslige autonomi, må den ha forankring i kirkeloven. Saken fremmes med forutsetning om at slik hjemmel blir gitt.

Kirkerådet foreslår at nemnda ikke tildeles flere sakstyper enn der hensynet til biskopens uavhengighet tilsier at Kirkerådet ikke bør være klageinstans. I tillegg foreslås nemnda å være klageinstans i de saker der det valgte Kirkerådet er disiplinærmyndighet.

Klagenemnda foreslås samlokalisert med Kirkerådet og å få tildelt sekretærbistand fra Kirkerådets sekretariat.

Saken må ses i sammenheng med sak KM 04/16 om aktuelle regelverk knyttet til arbeidsgiverfeltet, både tjenesteordning for biskop og personalreglement. Der er det foretatt en nærmere vurdering av hvilke saker på arbeidsgiverområdet som bør behandles av en slik klagenemnd. Begge sakene var på høring høsten 2015.

Komiteens merknader

Komiteen legger saksorienteringen til grunn med følgende merknader:

1. Komiteen slutter seg til forslaget om at det opprettes en klagenemnd med den sammensetning og de oppgaver som fremgår av forslag til Regler for Den norske kirkes klagenemnd §§ 1 og 2.
2. Komiteen vil foreslå at det tas inn en bestemmelse i § 2 om at klagenemnda også behandler klager etter offentleglova på Kirkerådets vedtak om avslag på krav om innsyn i dokumenter.

Begrunnelsen for dette er at behovet for klageadgang ikke er mindre der Kirkerådet er vedtaksmyndighet enn der andre kirkelige organer treffer vedtak.

Det fremgår av § 3 annet ledd at nemnda som hovedregel treffer sine vedtak i møte. Klagesaker etter offentleglova har et visst hastepreg, og innkalling av nemnda til møte kan medføre lang saksbehandlingstid. Dessuten kan behandling av slike saker i møte fremstå som unødig omfattende og ressurskrevende. Som en særlig tilpasning, legger komiteen til grunn at nemnda kan treffe vedtak etter offentleglova i fjernmøte.

Forslag til vedtak

Regler for Den norske kirkes klagenemnd

I

§ 1. Valg og sammensetning

I det første møtet i sin valgperiode velger Kirkemøtet medlemmer og varamedlemmer til Den norske kirkes klagenemnd (heretter klagenemnda). Medlemmene velges for hele valgperioden.

Medlemskap i Den norske kirke er et vilkår for å være medlem eller varamedlem av klagenemnda.

Klagenemnda skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Blant medlemmene skal det være minst to personer av hvert kjønn og tilsvarende for varamedlemmene.

Klagenemnda består av følgende medlemmer:

- En leder som er eller har vært dommer i de alminnelige domstoler eller i Arbeidsretten
- Ett medlem som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap
- Ett medlem som har teologisk doktorgrad
- Ett medlem som er prest og har særlig kompetanse i kirkerett
- Ett øvrig medlem

Kirkemøtet velger leder av klagenemnda. Klagenemnda velger selv sin nestleder.

Utelukket fra å bli valgt inn i klagenemnda er biskoper, medlemmer av Kirkerådet og de øvrige sentralkirkelige råd, ansatte i den sentralkirkelige administrasjon samt ansatte i bispedømmeadministrasjonene.

§ 2. Klagenemndas oppgaver

Klagenemnda

- a) avgjør klager etter kirkeloven § 31 tredje ledd,
- b) avgjør klager på vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed av Kirkerådets direktør og assisterende direktør samt Bispemøtets generalsekretær,
- c) treffer vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed av biskop, ~~og~~
- d) avgjør klager på Kirkerådets vedtak om avslag på innsynskrav etter offentleglova og
- e) utfører for øvrig de oppgaver den er pålagt av Kirkemøtet.

Klagenemndas avgjørelser kan ikke påklages.

§ 3. Almennelige bestemmelser om klagenemndas arbeid

Forvaltningsloven og offentleglova gjelder for klagenemndas arbeid, jf. kirkeloven § 38 første og tredje ledd.

Så langt det passer gjelder Regler for Kirkerådets virksomhet §§ 2, 3, 5 og 7 også for klagenemndas arbeid.

En part har rett til å redegjøre for sitt syn skriftlig.

Ut over det som følger av forvaltningsloven §§ 11 d og 12, skal en part ha adgang til å møte personlig og med fullmektig for å redegjøre muntlig for sitt syn overfor klagenemnda.

Klagenemnda kan selv gi utfyllende bestemmelser om saksbehandlingen.

§ 4. Administrative forhold

En eller flere tilsatte i Kirkerådets sekretariat utfører sekretariatsfunksjoner for klagenemnda.

Den som utfører sekretariatsfunksjoner for klagenemnda, er direkte underordnet nemnda og skal følge de retningslinjer og pålegg denne gir.

Ved spørsmålet om ugildhet for den som utfører sekretariatsfunksjoner for klagenemnda, gjelder kirkeloven § 38 tredje ledd.

§ 5. Kirkerådets myndighet til å gjøre endringer i regelverket

KM 07/16 Den norske kirkes klagenemnd – opprettelsen av et særskilt klageorgan i tilknytning til virksomhetsoverdragelsen

Kirkerådet kan gjøre mindre endringer i regelverket.

§ 6 *Ikrafttredelse*

Reglene trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer.

II

Vedtaket skjer med forbehold om at kirkeloven blir endret, slik at Kirkemøtet gis den nødvendige hjemmel.

Plenumsbehandling

Dirigent: Dag Landmark
Saksordfører: Stig Rune Lægdene

Disse hadde ordet:
Stig Rune Lægdene.

Kirkemøtets vedtak

Regler for Den norske kirkes klagenemnd

I

§ 1. *Valg og sammensetning*

I det første møtet i sin valgperiode velger Kirkemøtet medlemmer og varamedlemmer til Den norske kirkes klagenemnd (heretter klagenemnda). Medlemmene velges for hele valgperioden.

Medlemskap i Den norske kirke er et vilkår for å være medlem eller varamedlem av klagenemnda.

Klagenemnda skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Blant medlemmene skal det være minst to personer av hvert kjønn og tilsvarende for varamedlemmene.

Klagenemnda består av følgende medlemmer:

- En leder som er eller har vært dommer i de alminnelige domstoler eller i Arbeidsretten
- Ett medlem som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap
- Ett medlem som har teologisk doktorgrad

- Ett medlem som er prest og har særlig kompetanse i kirkerett
- Ett øvrig medlem

Kirkemøtet velger leder av klagenemnda. Klagenemnda velger selv sin nestleder.

Utelukket fra å bli valgt inn i klagenemnda er biskoper, medlemmer av Kirkerådet og de øvrige sentralkirkelige råd, ansatte i den sentralkirkelige administrasjon samt ansatte i bispedømmeadministrasjonene.

§ 2. Klagenemndas oppgaver

Klagenemnda

- a) avgjør klager etter kirkeloven § 31 tredje ledd,
- b) avgjør klager på vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed av Kirkerådets direktør og assisterende direktør samt Bispemøtets generalsekretær,
- c) treffer vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed av biskop, og
- d) avgjør klager på Kirkerådets vedtak om avslag på innsynskrav etter offentleglova og
- e) utfører for øvrig de oppgaver den er pålagt av Kirkemøtet.

Klagenemndas avgjørelser kan ikke påklages.

§ 3. Almennelige bestemmelser om klagenemndas arbeid

Forvaltningsloven og offentleglova gjelder for klagenemndas arbeid, jf. kirkeloven § 38 første og tredje ledd.

Så langt det passer gjelder Regler for Kirkerådets virksomhet §§ 2, 3, 5 og 7 også for klagenemndas arbeid.

En part har rett til å redegjøre for sitt syn skriftlig.

Ut over det som følger av forvaltningsloven §§ 11 d og 12, skal en part ha adgang til å møte personlig og med fullmektig for å redegjøre muntlig for sitt syn overfor klagenemnda.

Klagenemnda kan selv gi utfyllende bestemmelser om saksbehandlingen.

§ 4. Administrative forhold

En eller flere tilsatte i Kirkerådets sekretariat utfører sekretariatsfunksjoner for klagenemnda.

Den som utfører sekretariatsfunksjoner for klagenemnda, er direkte underordnet nemnda og skal følge de retningslinjer og pålegg denne gir.

Ved spørsmålet om ugildhet for den som utfører sekretariatsfunksjoner for klagenemnda, gjelder kirkeloven § 38 tredje ledd.

§ 5. Kirkerådets myndighet til å gjøre endringer i regelverket

Kirkerådet kan gjøre mindre endringer i regelverket.

§ 6 Ikrafttredelse

Reglene trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer.

II

Vedtaket skjer med forbehold om at kirkeloven blir endret, slik at Kirkemøtet gis den nødvendige hjemmel.

Enstemmig vedtatt.

113 stemmeberettigede.

KM 08/16 Veivalg for fremtidig kirkeordning

Saksdokument:

KM 08/16	Veivalg for fremtidig kirkeordning – saksorientering
KM 08.1/16	Veivalg for fremtidig kirkeordning – hoveddokument
KM 08.2/16	Veivalg – høringsnotat februar 2015
KM 08.3/16	Veivalg for fremtidig kirkeordning – 1. innstilling
KM 08.4/16	Veivalg for fremtidig kirkeordning – 2. innstilling
KM 08.5/16	Veivalg for fremtidig kirkeordning – Endelig innstilling

Første innstilling fra komité D

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkemøtet har bedt Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning. Kirkemøtet forutsatte i sak KM 05/13 pkt. 4 at det ”som et neste skritt” etter overføring av virksomhets- og arbeidsgiveransvar til et nyetablert nasjonalt kirkelig rettssubjekt, ”vedtas en kortfattet rammelov for Den norske kirke”. Deretter het det samme sted at Kirkemøtet ber Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning som Kirkemøtet kan vedta når denne loven er vedtatt. Som ledd i prosessen ble Kirkerådet bedt om så snart som mulig å forberede en sak til Kirkemøtet som gir anledning til å fatte vedtak om grunnleggende veivalg.

Kirkerådet sendte 16. februar 2015 et høringsnotat om *Veivalg for fremtidig kirkeordning* på høring til berørte instanser. I høringsnotatet gjorde Kirkerådet rede for alternative veivalg for arbeidet med fremtidig kirkeordning, som høringsinstansene ble bedt om å ta stilling til. 815 høringsinstanser uttalte seg i høringen. På bakgrunn av høringen behandlet Kirkerådet saken for første gang i september 2015, og Kirkerådet vedtok endelig innstilling til Kirkemøtet i desember 2015. Det legges opp til at Kirkemøtet 2016 behandler saken og foretar de nødvendige veivalgene.

Komiteens merknader

Komiteen legger i hovedsak saksorienteringen til grunn og har følgende merknader:

1. Komiteen understreker at denne saken dreier seg om reformfase to med iverksettelse omkring 2020 og må ses i lys av dette.
2. Komiteen har vurdert behandlingsmåte for saken og legger opp til at saken behandles i tre omganger i Kirkemøtets plenum. Hensikten er å involvere plenum i komiteens arbeid fra et tidlig tidspunkt. Første innstilling reiser noen overordnede problemstillinger som komiteen ønsker drøftet i første plenum for å gi komiteens arbeid videre retning. Andre plenumsbehandling vil inneholde et fullstendig forslag til vedtak fra komiteen, tilsvarende andre komiteers første innstilling, mens tredje innstilling vil tilsvare andre komiteers andre innstilling.

3. Komiteen legger opp til at komiteen i andre plenum vil komme tilbake med et forslag til vedtak som er noe kortere enn Kirkerådets forslag til vedtak, for å gjøre karakteren av *overordnede veivalg* tydeligere.
4. Komiteen har valgt å gruppere veivalgene inn i én gruppe med modelluavhengige vedtakspunkter, én gruppe med modellavhengige vedtakspunkter og en gruppe hvor det gis bestillinger om videre utredninger.
5. Komiteen legger til grunn en fortsatt statlig og kommunal finansering av Den norske kirke.
6. Komiteen vil fremme vedtak på følgende punkter som komiteen vurderer som uavhengige av de modeller som er skissert i saksorienteringen (modell A, B og C):
 - Den lokale kirke skal styrkes, jf. pkt. 1 første ledd i Kirkerådets forslag til vedtak.
 - Dagens finansieringsordning over kommunale og statlige budsjetter videreføres, jf. pkt. 2 i Kirkerådets forslag til vedtak.
 - Soknet skal fortsatt være den grunnleggende enhet i Den norske kirke og ha status som selvstendig rettssubjekt som i dag, jf. pkt. 5 i Kirkerådets forslag til vedtak.
 - Ordningen med to organer for soknet skal videreføres, jf. pkt. 6 i Kirkerådets forslag til vedtak.
 - Daglig ledelse av menighetsrådets virksomhet skal være regelfestet. Soknepresten kan også, men må ikke, være daglig leder med et administrativt ansvar. Daglig leder bør ha en kirkefaglig kompetanse, jf. pkt. 10 i Kirkerådets forslag til vedtak.
 - Bispedømmerrådet opprettholdes som et demokratisk valgt organ, jf. pkt. 14 i Kirkerådets forslag til vedtak.
 - Kirkemøtet videreføres som Den norske kirkes øverste organ, jf. pkt. 20 i Kirkerådets forslag til vedtak.
 - Preses gis rollen til å ivareta arbeidsgiverfunksjoner for de øvrige biskopene, jf. pkt. 23 i Kirkerådets forslag til vedtak.
 - Samisk kirkeråd videreføres som et råd under Kirkemøtet, jf. pkt. 26 i Kirkerådets forslag til vedtak.
 - Ungdomsdemokratiet regelfestes som en del av kirkeordningen vedtatt av Kirkemøtet, jf. pkt. 27 i Kirkerådets forslag til vedtak.
7. Komiteen er så langt delt i spørsmålet om organisering av arbeidsgiveransvaret, det vil si modellavhengige vedtakspunkter (modell A, B og C). En gruppe i komiteen går foreløpig inn for en samordnet arbeidsgiverorganisering med utgangspunkt i modell C hvor arbeidsgiveransvaret videreføres som delt mellom biskop/bispedømmerråd og fellestråd, men samordnes ved en enhetlig ledelse. Denne gruppen understreker at:
 - Myndighet delegeres til soknets organer for å muliggjøre felles daglig ledelse for virksomheten i soknet.
 - Menighetsrådets rolle ved tilsetning av alle stillinger styrkes.
 - Det åpnes for forsøk av overføring av flere arbeidsgiverfunksjoner til soknets organer der forholdene legger til rette for det.

En annen gruppe i komiteen går inn for en enhetlig arbeidsgiverlinje i soknets organer med utgangspunkt i alternativ A - Storfellesrådsalternativet. Denne gruppen understreker at:

- Biskopen gis en rolle i tilsetninger av prester og andre vigslede medarbeidere.
- Biskopen gis et ansvar for vigsledes etter- og videreutdanning.

- Biskopen skal fortsatt ha myndighet til å gi bindende pålegg.
- Det må være rettslige klare konsekvenser av biskopens tilbaketrekning av vigselfullmakter.
- Prosten gis en rolle som faglig koordinator for vigslede i prostiet.
- Tjenesteordninger fastsettes av Kirkemøtet.
- Arbeidsgiveransvar for prestene overføres gradvis først når soknets organer er i stand til å ta imot dette, med tanke på størrelse og kompetanse.

En tredje gruppe går inn for en enhetlig arbeidsgiverlinje hos biskop og bispedømmeråd med utgangspunkt i alternativ B - Bispedømmerådsalternativet. Denne gruppen understreker at:

- Bispedømmerådet som arbeidsgiverorgan sikrer en fleksibilitet med tanke på ulike menighetsråd med ulike forutsetninger.
- Modellen sikrer en enhetlig arbeidsgiverlinje.
- Myndighet delegeres til soknets organer.
- Menighetsrådets rolle ved tilsetning av alle stillinger styrkes.
- Det åpnes for forsøk med overføring av flere arbeidsgiverfunksjoner til soknets organer der forholdene legger til rette for det.

8. Komiteen anbefaler at følgende temaer utredes videre og fremmes for Kirkemøtet:
 - Prinsipper for sokneinndeling, jf. pkt. 5 i Kirkerådets forslag til vedtak.
 - Ordning for utpeking av biskoper.
 - Sammensetning av og valgordninger til Kirkemøtet og Kirkerådet, herunder spørsmål vedrørende representasjon fra ungdomsdemokratiet.
 - Ordning for samisk valgmøte, jf. pkt. 26 i Kirkerådets forslag til vedtak.
 - Bispemøtets rolle i kirkeordningen, jf. pkt. 22 i Kirkerådets forslag til vedtak.
 - Den norske kirkes relasjon til kirkelige organisasjoner og institusjoner.
9. Komiteen ber om tilbakemelding fra plenum på disse foreløpige vurderingene. På bakgrunn av diskusjonen i Kirkemøtets plenum kommer komiteen tilbake til plenum med en fullstendig innstilling i andre plenum, herunder med forslag til vedtak.

Plenumsbehandling 1

Dirigent: Gunnar Winther

Saksordfører: Karl Johan Kirkebø

Disse hadde ordet:

Karl Johan Kirkebø, Stian Berg, Odd Einar Dørum, Marit Hermstad, Ole Kristian Bonden, Gro Bergrabb, Kjellfred Dekko, Marie Klakegg Grastveit, Gard Realf Sandaker-Nielsen, Runar Godø, Jostein Ådna, Anne Enger, Atle Sommerfeldt, Harald Hegstad, Finn Ragnvald Huseby, Svein Arne Lindø, Rolf Henning Reikvam, Kristin Gunleiksrud Raaum, Marta Botne, Stig Rune Lægdene, Gunnar Winther, Karin-Elin Berg, Leif Jørn Hvidsten, Ivar Braut, Marit Sofie Teistedal Vikre.

Saken ble sendt tilbake til komiteen.

Andre innstilling fra komité D

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkemøtet har bedt Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning. Kirkemøtet forutsatte i sak KM 05/13 pkt. 4 at det ”som et neste skritt” etter overføring av virksomhets- og arbeidsgiveransvar til et nyetablert nasjonalt kirkelig rettssubjekt, ”vedtas en kortfattet rammelov for Den norske kirke”. Deretter het det samme sted at Kirkemøtet ber Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning som Kirkemøtet kan vedta når denne loven er vedtatt. Som ledd i prosessen ble Kirkerådet bedt om så snart som mulig å forberede en sak til Kirkemøtet som gir anledning til å fatte vedtak om grunnleggende veivalg.

Kirkerådet sendte 16. februar 2015 et høringsnotat om *Veivalg for fremtidig kirkeordning* på høring til berørte instanser. I høringsnotatet gjorde Kirkerådet rede for alternative veivalg for arbeidet med fremtidig kirkeordning, som høringsinstansene ble bedt om å ta stilling til. 815 høringsinstanser uttalte seg i høringen. På bakgrunn av høringen behandlet Kirkerådet saken for første gang i september 2015, og Kirkerådet vedtok endelig innstilling til Kirkemøtet i desember 2015. Det legges opp til at Kirkemøtet 2016 behandler saken og foretar de nødvendige veivalgene.

Komiteens merknader

Komiteen legger i hovedsak saksorienteringen til grunn og har følgende merknader:

1. Komiteen understreker at denne saken dreier seg om reformfase to med iverksettelse omkring 2020 og må ses i lys av dette.
2. Komiteen legger til grunn at kirkeordningen skal støtte opp om en landsdekkende folkekirke som er ordnet på en måte som sikrer god og likeverdig kirkelig betjening til medlemmer uavhengig av bosted, som evner å ta vare på og støtte opp om frivillige og rådsmedlemmer, og som legger til rette for god personaloppfølging og godt arbeidsmiljø for alle ansatte. Ordningen skal styrke demokratiet og legge grunnlag for at mest mulig av kirkens ressurser tilfaller det menighetsbyggende arbeidet, samt ivareta samvirkeprinsippet mellom representanter valgt av kirkemedlemmene og tjenesten med Ord og sakrament.
3. Komiteen legger til grunn en fortsatt statlig og kommunal finansering av Den norske kirke.
4. Komiteen viser til at det over tid har vært en trinnvis utvikling av kirkeordningen for å sikre kontinuitet, stabilitet og bred kirkelig oppslutning om endringsforslagene. Komiteen viser til tidligere vedtak i Kirkemøtet om felles arbeidsgiveransvar og at et stort flertall i høringen har gått inn for et felles arbeidsgiveransvar, uten at det er enighet om på hvilket nivå dette skal være forankret.
5. Komiteen er opptatt av at regelverket for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet må gjennomgås med tanke på økt medlemsinnflytelse og ytterligere demokratisering, og med tanke på rutiner for gjennomføring av kirkevalg.

6. Komiteen har valgt å gruppere veivalgene inn i én gruppe med modelluavhengige vedtakspunkter, én gruppe hvor det gis bestillinger om videre utredninger og én gruppe med modellavhengige vedtakspunkter. Komiteen legger opp til et forslag til vedtak som er noe kortere enn Kirkerådets forslag til vedtak, for å gjøre karakteren av *overordnede veivalg* tydeligere. Komiteen har som vedtakspunkt 1 foreslått nærmere føringer om forhold som komiteen vurderer som uavhengige av de modeller som er skissert i saksorienteringen (modell A, B og C). Komiteen har i vedtakspunkt 3 pekt på temaer som bør utredes videre og fremmes for Kirkemøtet. Disse vedtakspunktene står en samlet komité bak.
7. Komiteen er delt i spørsmålet om organisering av arbeidsgiveransvaret, det vil si modellavhengige vedtakspunkter (modell A, B og C).
8. Komiteens flertall (12 medlemmer) anbefaler at Kirkemøtet som et neste trinn i utviklingen av kirkeordningen går inn for en samordnet arbeidsgiverorganisering med utgangspunkt i modell C, hvor arbeidsgiveransvaret videreføres som delt mellom biskop/bispedømmeråd og fellesråd, men samordnes ved en enhetlig, lokal ledelse. Komiteens flertall fastholder målsettingen om et felles arbeidsgiveransvar i et senere trinn i utviklingen av kirkeordningen, uten å ta stilling til hvilket nivå det skal være på. Flertallet understreker at:
 - a) Myndighet delegeres til soknets organer for å muliggjøre felles daglig ledelse for virksomheten i soknet.
 - b) Det gis en forsøkshjemmel som åpner for mulige lokale og regionale variasjoner i organiseringen, innen gitte rammer.
 - c) Menighetsrådets rolle ved tilsetning av alle stillinger styrkes.Komiteens flertall mener at modell C fremstår som det mest samlende alternativet tatt i betraktning det relativt store spriket i tilbakemeldinger i høringen. Flertallet mener også at dette er det alternativet som i størst mulig grad er mulig å tilpasse forholdene på hvert enkelt sted.

Videre vil flertallet understreke at alternativet med utgangspunkt i modell C ikke er å anse som en videreføring av dagens ordning, men et reelt steg i den trinnvise utvikling av kirkeordningen. Overføringen av prester fra statlig sektor til kirkelig sektor gir helt nye muligheter i en samordningsløsning. Samordningen mellom arbeidsgiverne kan gjøres på en måte som innebærer at man kan oppnå mange av de fordelene som er tenkt i modellene hvor en samler arbeidsgiveransvaret hos én arbeidsgiver, samtidig som man har en større fleksibilitet både med tanke på lokale forhold og endringer som kan komme i kirkens omgivelser, blant annet med tanke på kommunereformen.

Flertallet understreker at det er viktig å ivareta både prestene og alle andre kirkelig tilsatte. Biskopens tilsyn med andre enn prestene må derfor tydeliggjøres og videreutvikles. Flertallet er også opptatt av en utvikling av faglig ledelse og støtte for ulike faggrupper i kirken. Flertallet går derfor inn for at biskopen skal ha et helhetlig ansvar for kompetanseutvikling for prester og for andre vigslede medarbeidere.

Komiteens flertall understreker at denne modellen vil kunne gi erfaringer som kan åpne for den videre utviklingen av kirkeordningen.

Flere i komiteen har primærstandpunkt som ikke sammenfaller med vedtaksforslaget, men velger likevel å støtte dette.

9. Det er et mindretall i komiteen (6 medlemmer) som anbefaler et felles arbeidsgiveransvar i soknets organer med utgangspunkt i modell A - storfellesrådsalternativet. Mindretallet begrunner dette med at denne modellen best ivaretar høringsinstansenes svar, og tydeligst svarer på tidligere kirkemøtevedtak om felles arbeidsgiveransvar. De mener denne modellen er best egnet til å styrke soknet, og er i stand til å balansere nærhet til menigheten og behovet for profesjonalitet i forvaltningen. De mener også at denne modellen best sikrer den kommunale finansieringen.

Mindretallet understreker følgende elementer i et slikt vedtak:

- a) Biskopen gis en rolle i tilsettinger av prester og andre vigslede medarbeidere.
- b) Biskopen gis et ansvar for vigsledes etter- og videreutdanning.
- c) Biskopen skal fortsatt ha myndighet til å gi bindende pålegg.
- d) Det må være rettslige klare konsekvenser av biskopens tilbaketrekning av vigslingsfullmakter.
- e) Prosten gis en rolle som faglig koordinator for vigslede i prostiet.
- f) Tjenesteordninger fastsettes av Kirkemøtet.
- g) Kirkefaglig kompetanse beholdes på bispedømmenivå.

Ved å oppheve dagens todelte ledelsesstruktur sikres en forenkling av den kirkelige organiseringen, reduseres unødvendig ressursbruk og dobbeltarbeid unngås.

Felles arbeidsgiveransvar for de som arbeider sammen lokalt, vil være den beste forutsetning for å få på plass daglig ledelse i menigheten. Felles arbeidsgiveransvar sikrer et felles plan- og strategiarbeid og grunnlaget for bedre konflikthåndtering og enhetlig ledelse.

Modellen bidrar til en enklest mulig organisasjon med tydelige ansvarsforhold, som ikke trenger delegasjon mellom nivåer.

Modellen sikrer nærhet og sammenheng mellom menighetsråd som lokalt styringsorgan for menighetslivet og fellesrådets ansvar for personal, økonomi og forvaltning av kirkebygg. For å sikre samlet ledelse av personalressurser og andre ressurser, bør arbeidsgiveransvaret for alle som arbeider med oppgaveløsning lokalt forvaltes av lokalt styringsorgan.

Mindretallets forslag til vedtak

Mindretallet har et alternativt forslag til vedtaks punkt 2 med utgangspunkt i modell A:

2. Kirkemøtet går inn for et felles arbeidsgiveransvar i soknets organer med utgangspunkt i modell A – storfellesrådsalternativet. Kirkemøtet understreker at:
- a) Dagens todelte struktur blir opphevet slik at alle som arbeider lokalt har samme arbeidsgiver, og et felles plan- og strategiarbeid sikres.
 - b) Biskopen gis en rolle i tilsettinger av prester og andre vigslede medarbeidere.
 - c) Biskopen gis et ansvar for vigsledes etter- og videreutdanning.
 - d) Biskopen skal fortsatt ha myndighet til å gi bindende pålegg.
 - e) Det må være rettslige klare konsekvenser av biskopens tilbaketrekning av vigslingsfullmakter.
 - f) Prosten gis en rolle som faglig koordinator for vigslede i prostiet.
 - g) Tjenesteordninger fastsettes av Kirkemøtet.

- h) Kirkefaglig kompetanse beholdes på bispedømmenivå.
- i) All virksomhet i soknet inkluderes i styrings- og ledelsesansvaret for soknets organer, og det etableres ordninger for daglig ledelse som også inkluderer prestedtjenesten.

For øvrig støtter mindretallet komiteens forslag til vedtak.

Forslag til vedtak

Kirkemøtet ber Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning for Den norske kirke som kan erstatte den nåværende lovregulering av kirkens organisering. Kirkemøtet legger til grunn dagens finansieringsordning og har som premiss at den lokale kirke styrkes. Kirkemøtet gir følgende føringer for dette arbeidet:

1. Føringer som gis uavhengig av modellvalg:
 - a) Det er et mål å redusere ressurser som brukes på administrasjon på alle nivå, til fordel for lokal aktivitet som nærer det kristelige liv i soknet.
 - b) Soknet skal fortsatt være den grunnleggende enhet i Den norske kirke og ha status som selvstendig rettssubjekt som i dag.
 - c) Ordningen med to organer for soknet skal videreføres.
 - d) Daglig ledelse av menighetsrådets virksomhet skal være regelfestet. Soknepresten kan, men må ikke, være daglig leder med et administrativt ansvar. Daglig leder bør ha en kirkefaglig kompetanse.
 - e) Bispedømmerådet opprettholdes som et demokratisk valgt organ.
 - f) Kirkemøtet videreføres som Den norske kirkes øverste organ og regelgivende myndighet.
 - g) Samisk kirkeråd videreføres som et råd under Kirkemøtet.
 - h) Ungdomsdemokratiet regelfestes som en del av kirkeordningen vedtatt av Kirkemøtet.
2. Kirkemøtet går som et neste trinn i utviklingen av kirkeordningen inn for en samordnet arbeidsgiverorganisering med utgangspunkt i modell C, hvor arbeidsgiveransvaret videreføres som delt mellom biskop/bispedømmeråd og fellesråd, men samordnes ved en enhetlig, lokal ledelse. Kirkemøtet fastholder målsettingen om et felles arbeidsgiveransvar i et senere trinn i utviklingen av kirkeordningen, uten å ta stilling til hvilket nivå dette skal være på. Kirkemøtet understreker at:
 - a) Menighetsrådets rolle ved tilsetting av alle stillinger styrkes.
 - b) Myndighet delegeres til soknets organer for å muliggjøre felles daglig ledelse for virksomheten i soknet.
 - c) Ordningen med fellesorgan for soknene bør videreføres på kommunenivå. Det stimuleres til dannelse av interkommunale fellesråd der forholdene ligger til rette for det.
 - d) Oppgavefordelingen mellom fellesrådene og menighetsrådene endres slik at menighetsrådenes innflytelse styrkes. Menighetsrådenes virksomhetsansvar tydeliggjøres. Fellesrådene skal fremstå som organer som støtter opp om menighetsrådene.
 - e) Menighetsrådet og fellesrådet må ha anledning til å avtale at de kan overlate oppgaver til hverandre.
 - f) Prestene skal fortsatt være ansatt i rettssubjektet Den norske kirke med biskopen/bispedømmerådet som arbeidsgiverorgan, mens fellesrådet beholder arbeidsgiveransvaret for de som er ansatt i soknet. Det åpnes for forsøk med

overføring av arbeidsgiverfunksjoner til soknets organer der forholdene ligger til rette for det.

- g) Biskopens tilsynsfunksjon må utvikles og tydeliggjøres både overfor prester og andre vigslede medarbeidere. Vigslede medarbeidere gis anledning til å delta i fagmøter med biskopen.
 - h) Biskopen skal sikres en uavhengighet i den kirkelige strukturen.
 - i) Biskopen skal fortsatt være øverste leder av prestatjenesten i bispedømmet.
 - j) Biskopens virkemidler i dag videreføres og videreutvikles. Biskopen skal ha rett til å innkalle alle kirkelige medarbeidere til møte, uten at det er etablert tilsynssak.
 - k) Biskopen skal ha et helhetlig ansvar for prester og andre vigslede medarbeideres kompetanseutvikling.
 - l) All virksomhet i soknet inkluderes i styrings- og ledelsesansvaret for soknets organer, og det etableres ordninger for daglig ledelse som også inkluderer prestatjenesten. Arbeidsgiverfunksjoner fra soknets organer og fra biskop og bispedømmeråd ivaretas ved delegasjon av en daglig leder felles for de som arbeider i soknet.
 - m) Det etableres en hovedmodell som gir ryddige og forutsigbare rammer for de ansatte, hvor det innenfor gitte rammer åpnes opp for fleksible løsninger.
 - n) Det gis en forsøkshjemmel som åpner for mulige lokale og regionale variasjoner i organiseringen, innen gitte rammer.
 - o) Tjenesteordninger for de ulike tjenestene vedtas av Kirkemøtet.
3. Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede følgende temaer videre og fremme disse for Kirkemøtet:
- a) Prinsipper for sokneinndeling.
 - b) Ordning for utpeking av biskoper.
 - c) Sammensetning av og valgordninger til Kirkemøtet og Kirkerådet, herunder spørsmål vedrørende representasjon fra ungdomsdemokratiet i Kirkerådet.
 - d) Ordning for samisk valgmøte.
 - e) Bispemøtets rolle i kirkeordningen.
 - f) Den norske kirkes relasjon til kirkelige organisasjoner og institusjoner.
 - g) Konsekvensutredning av endringer i kirkeordningen.

Plenumsbehandling 2

Dirigent: Gunnar Winther

Saksordfører: Karl Johan Kirkebø

Disse hadde ordet:

Karl Johan Kirkebø (saksordfører)

Beate Husa, Karin-Elin Berg, Marit Hermstad, Erling Birkedal, Anne Berit Skjerve Sæther, Gunnhild M. Andreassen, Ann Kristin Sørvik, Harald Hegstad, Olav Myklebust, Marie Klakegg Grastveit, Stian Berg, Leif Christian Andersen, Finn Ragnvald Huseby, Gard Realf Sandaker-Nielsen, Ole Kristian Bonden, Atle Sommerfeldt, Runar Godø, Anne-Lise Brenna Ording, Frode Rabbevåg, Hege Bjerkestrand Midthun, Ivar Braut, Ola Smeplass, Agnes Sofie Gjeset, Jan Olav Olsen, Oddhild Klevberg, Olav Øygard, Aud Valborg Tønnessen, Kari Karstensen, Kristin Gunleiksrud Raaum, Rolf Henning Reikvam, Odd Einar Dørum, Per Winsnes, Ann-Helen Fjeldstad Jusnes, Jon Høsøien, Anne Berit Evang, Anne Enger, Halvor Nordhaug, Erling Birkedal, Per Arne Dahl, Fredrik Saxegaard, Nora Antonsen, Dag Landmark, Ole Christian Kvarme, Helga Haugland Byfuglien, Stein Reinertsen.

Endringsforslag

KM 08/16 Veivalg for fremtidig kirkeordning

Marie Klakegg Grastveit:

Forslag til vedtak pkt. 1d):

Daglig leder bør ha ledelses- og/eller kirkefaglig kompetanse og erfaring.

Finn Ragnvald Huseby (1):

Forslag til vedtak pkt. 2, innledningstekst:

Ordet «lokal» strykes i første setning.

Forslag til endring, annet punktum:

Ordene «i et senere trinn i utviklingen av kirkeordningen» strykes.

Finn Ragnvald Huseby (2):

I vedtakets pkt. 2, bokstav g:

Det settes punktum etter «..tydeliggjøres».

Resten av punktet strykes.

Finn Ragnvald Huseby (3):

I vedtaket pkt. 2, bokstav j:

Alt etter første punktum strykes.

Gard Realf Sandaker-Nielsen (1):

Målet om at «en felles arbeidsgiverlinje ligger fast, legges inn som eget moment under det modelluavhengige vedtakspunktet.

Gard Realf Sandaker-Nielsen (2):

Til de modelluavhengige vedtakspunktene (langs disse linjer):

Forholdet mellom ansvar og koblingen til det valgte organ/råd må ivaretas.

Det må sikres at det valgte organ fortsatt har ansvar(et).

Gard Realf Sandaker-Nielsen (3):

Til pkt. 3 g:

Bør også innebære økonomisk konsekvensanalyse av de ulike modellene.

Ole Kristian Bonden (1):

Forslag til vedtak pkt. 1e gis følgende innledning, før nåværende setning:

...

- d) Bispedømmet opprettholdes som regionalt forvaltningsnivå, og bispedømmerrådet opprettholdes som et demokratisk valgt organ.

Ole Kristian Bonden (2):

Til innledningen under forslag til vedtak, 2. punktum:

... og har som premiss at den lokale kirke styrkes.

erstattes av:

...og har som premiss at en bygger opp under den lokale kirke.

Atle Sommerfeldt:

Nytt punkt under 1 (bør være pkt. f):

Det utvikles omfattende forsøksvirksomhet som åpner for ulike lokale og regionale variasjoner, inkludert hovedlinjene i modell A.

Stryke pkt. 2e.

Endelig innstilling fra komité D

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkemøtet har bedt Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning. Kirkemøtet forutsatte i sak KM 05/13 pkt. 4 at det ”som et neste skritt” etter overføring av virksomhets- og arbeidsgiveransvar til et nyetablert nasjonalt kirkelig rettssubjekt, ”vedtas en kortfattet rammelov for Den norske kirke”. Deretter het det samme sted at Kirkemøtet ber Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning som Kirkemøtet kan vedta når denne loven er vedtatt. Som ledd i prosessen ble Kirkerådet bedt om så snart som mulig å forberede en sak til Kirkemøtet som gir anledning til å fatte vedtak om grunnleggende veivalg.

Kirkerådet sendte 16. februar 2015 et høringsnotat om *Veivalg for fremtidig kirkeordning* på høring til berørte instanser. I høringsnotatet gjorde Kirkerådet rede for alternative veivalg for arbeidet med fremtidig kirkeordning, som høringsinstansene ble bedt om å ta stilling til. 815 høringsinstanser uttalte seg i høringen. På bakgrunn av høringen behandlet Kirkerådet saken for første gang i september 2015, og Kirkerådet vedtok endelig innstilling til Kirkemøtet i desember 2015. Det legges opp til at Kirkemøtet 2016 behandler saken og foretar de nødvendige veivalgene.

Komiteens merknader

Komiteen legger i hovedsak saksorienteringen til grunn og har følgende merknader:

1. Komiteen understreker at denne saken dreier seg om reformfase to med iverksettelse omkring 2020 og må ses i lys av dette.
2. Komiteen legger til grunn at kirkeordningen skal støtte opp om en landsdekkende folkekirke som er ordnet på en måte som sikrer god og likeverdig kirkelig betjening til medlemmer uavhengig av bosted, som evner å ta vare på og støtte opp om frivillige og rådsmedlemmer, og som legger til rette for god personaloppfølging og godt arbeidsmiljø for alle ansatte. Ordningen skal styrke demokratiet og legge grunnlag for at mest mulig av kirkens ressurser tilfaller det menighetsbyggende arbeidet, samt ivareta samvirkeprinsippet mellom representanter valgt av kirkemedlemmene og tjenesten med Ord og sakrament.
3. Komiteen legger til grunn en fortsatt statlig og kommunal finansering av Den norske kirke.
4. Komiteen viser til at det over tid har vært en trinnvis utvikling av kirkeordningen for å sikre kontinuitet, stabilitet og bred kirkelig oppslutning om endringsforslagene. Komiteen viser til tidligere vedtak i Kirkemøtet om felles arbeidsgiveransvar og at et stort flertall i høringen har gått inn for et felles arbeidsgiveransvar, uten at det er enighet om på hvilket nivå dette skal være forankret.
5. Komiteen er opptatt av at regelverket for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet må gjennomgås med tanke på økt medlemsinnflytelse og ytterligere demokratisering, og med tanke på rutiner for gjennomføring av kirkevalg.

6. Komiteen viser til at enkelte menighetsråd har arbeidsgiveransvaret for egenfinansierte stillinger. Komiteen legger til grunn at slike stillinger skal tilpasses til ny kirkeordning.
7. Komiteen har valgt å gruppere veivalgene inn i én gruppe med modelluavhengige vedtakspunkter, én gruppe hvor det gis bestillinger om videre utredninger og én gruppe med modellavhengige vedtakspunkter. Komiteen legger opp til et forslag til vedtak som er noe kortere enn Kirkerådets forslag til vedtak, for å gjøre karakteren av *overordnede veivalg* tydeligere. Komiteen har som vedtakspunkt 1 foreslått nærmere føringer om forhold som komiteen vurderer som uavhengige av de modeller som er skissert i saksorienteringen (modell A, B og C). Komiteen har i vedtakspunkt 3 pekt på temaer som bør utredes videre og fremmes for Kirkemøtet. Disse vedtakspunktene står en samlet komité bak.
8. Komiteen står sammen om å legge vekt på at biskopenes uavhengige rolle i kirkeordningen må sikres.
9. Komiteen viser til at Kirkerådet i saksdokumentet har understreket at rådet vil komme tilbake med nærmere økonomiske og administrative konsekvenser i det videre utredningsarbeid og støtter dette. Komiteen legger vekt på at en konsekvensutredning også må omfatte ansvars- og myndighetsfordeling.
10. Komiteen er delt i spørsmålet om organisering av arbeidsgiveransvaret, det vil si modellavhengige vedtakspunkter (modell A, B og C).
11. Komiteens flertall (14 medlemmer) anbefaler at Kirkemøtet som et neste trinn i utviklingen av kirkeordningen går inn for en samordnet arbeidsgiverorganisering med utgangspunkt i modell C, hvor arbeidsgiveransvaret videreføres som delt mellom biskop/bispedømmeråd og fellesråd, men samordnes ved en enhetlig, lokal ledelse. Komiteens flertall fastholder målsetningen om et felles arbeidsgiveransvar i et senere trinn i utviklingen av kirkeordningen, uten å ta stilling til hvilket nivå det skal være på. Flertallet understreker at:
 - a) Myndighet delegeres til soknets organer for å muliggjøre felles daglig ledelse for virksomheten i soknet.
 - b) Det gis en forsøkshjemmel som åpner for mulige lokale og regionale variasjoner i organiseringen, innen gitte rammer.
 - c) Menighetsrådets rolle ved tilsetting av alle stillinger styrkes.
 Komiteens flertall mener at modell C fremstår som det mest samlende alternativet tatt i betraktning det relativt store spriket i tilbakemeldinger i høringen. Flertallet mener også at dette er det alternativet som i størst mulig grad er mulig å tilpasse forholdene på hvert enkelt sted.

Videre vil flertallet understreke at alternativet med utgangspunkt i modell C ikke er å anse som en videreføring av dagens ordning, men et reelt steg i den trinnvise utvikling av kirkeordningen. Overføringen av prester fra statlig sektor til kirkelig sektor gir helt nye muligheter i en samordningsløsning. Samordningen mellom arbeidsgiverne kan gjøres på en måte som innebærer at man kan oppnå mange av de fordelene som er tenkt i modellene hvor en samler arbeidsgiveransvaret hos én arbeidsgiver, samtidig som man har en større fleksibilitet både med tanke på lokale forhold og endringer som kan komme i kirkens omgivelser, blant annet med tanke på kommunereformen.

Flertallet understreker at det er viktig å ivareta både prestene og alle andre kirkelig tilsatte. Biskopens tilsyn med andre enn prestene må derfor tydeliggjøres og videreutvikles. Flertallet er også opptatt av en utvikling av faglig ledelse og støtte for ulike faggrupper i kirken. Flertallet går derfor inn for at biskopen skal ha et helhetlig ansvar for kompetanseutvikling for prester og for andre vigslede medarbeidere.

Flertallet legger vekt på at det må gis anledning til forsøk med lokale og regionale variasjoner i organiseringen, innenfor gitte rammer. Dette for å legge til rette for en dynamisk utvikling av kirkelig organisering, og for å ta hensyn til geografiske forskjeller. Komiteens flertall understreker at denne modellen vil kunne gi erfaringer som kan åpne for den videre utviklingen av kirkeordningen. Flertallet mener samtidig at det må legges vekt på utvikling av en helhetlig samhandlingskultur i kirken.

Flere i komiteen har primærstandpunkt som ikke sammenfaller med vedtaksforslaget, men velger likevel å støtte dette.

12. Det er et mindretall i komiteen (5 medlemmer) som anbefaler et felles arbeidsgiveransvar i soknets organer med utgangspunkt i modell A - storfellesrådsalternativet. Mindretallet begrunner dette med at denne modellen best ivaretar høringsinstansenes svar, og tydeligst svarer på tidligere kirkemøtevedtak om felles arbeidsgiveransvar. De mener denne modellen er best egnet til å styrke soknet, og er i stand til å balansere nærhet til menigheten og behovet for profesjonalitet i forvaltningen. De mener også at denne modellen best sikrer den kommunale finansieringen.

Mindretallet understreker følgende elementer i et slikt vedtak:

- a) Biskopen gis en rolle i tilsettinger av prester og andre vigslede medarbeidere.
- b) Biskopen gis et ansvar for vigsledes etter- og videreutdanning.
- c) Biskopen skal fortsatt ha myndighet til å gi bindende pålegg.
- d) Det må være rettslige klare konsekvenser av biskopens tilbaketrekning av vigslingsfullmakter.
- e) Prosten gis en rolle som faglig koordinator for vigslede i prostiet.
- f) Tjenesteordninger fastsettes av Kirkemøtet.
- g) Kirkefaglig kompetanse beholdes på bispedømmenivå.

Ved å oppheve dagens todelte ledelsesstruktur sikres en forenkling av den kirkelige organiseringen, reduseres unødvendig ressursbruk og dobbeltarbeid unngås.

Felles arbeidsgiveransvar for de som arbeider sammen lokalt, vil etter mindretallets vurdering være den beste forutsetning for å få på plass daglig ledelse i menigheten. Felles arbeidsgiveransvar sikrer et felles plan- og strategiarbeid og grunnlaget for bedre konflikthåndtering og enhetlig ledelse.

Etter mindretallets vurdering bidrar modellen til en enklest mulig organisasjon med tydelige ansvarsforhold, som ikke trenger delegasjon mellom nivåer.

Mindretallet legger vekt på at modellen sikrer nærhet og sammenheng mellom menighetsråd som lokalt styringsorgan for menighetslivet og fellesrådets ansvar for personal, økonomi og forvaltning av kirkebygg. For å sikre samlet ledelse av personalressurser og andre ressurser, bør arbeidsgiveransvaret for alle som arbeider med oppgaveløsning lokalt forvaltes av lokalt styringsorgan.

Mindretallets forslag til vedtak

Mindretallet har et alternativt forslag til vedtaks punkt 2 med utgangspunkt i modell A:

2. Kirkemøtet går inn for et felles arbeidsgiveransvar i soknets organer med utgangspunkt i modell A – storfellesrådsalternativet. Kirkemøtet understreker at:
 - a) Dagens todelte struktur blir opphevet slik at alle som arbeider lokalt har samme arbeidsgiver, og et felles plan- og strategiarbeid sikres.
 - b) Biskopen gis en rolle i tilsettinger av prester og andre vigslede medarbeidere.
 - c) Biskopen gis et ansvar for vigsledes etter- og videreutdanning.
 - d) Biskopen skal fortsatt ha myndighet til å gi bindende pålegg.
 - e) Det må være rettslige klare konsekvenser av biskopens tilbaketreking av vigslingsfullmakter.
 - f) Prosten gis en rolle som faglig koordinator for vigslede i prostiet.
 - g) Kirkefaglig kompetanse beholdes på bispedømmenivå.
 - h) All virksomhet i soknet inkluderes i styrings- og ledelsesansvaret for soknets organer, og det etableres ordninger for daglig ledelse som også inkluderer prestatjenesten.

For øvrig støtter mindretallet komiteens forslag til vedtak.

Forslag til vedtak

Kirkemøtet ber Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning for Den norske kirke som kan erstatte den nåværende lovregulering av kirkens organisering. Kirkemøtet legger til grunn dagens finansieringsordning og har som premiss at den lokale kirke styrkes. Kirkemøtet gir følgende føringer for dette arbeidet:

1. Føringer som gis uavhengig av modellvalg:
 - a) Det er et mål å redusere ressurser som brukes på administrasjon på alle nivå, til fordel for lokal aktivitet som nærer det kristelige liv i soknet.
 - b) Soknet skal fortsatt være den grunnleggende enhet i Den norske kirke og ha status som selvstendig rettssubjekt som i dag.
 - c) Ordningen med to organer for soknet skal videreføres.
 - d) Daglig ledelse av menighetsrådets virksomhet skal være regelfestet. Soknepresten kan, men må ikke, være daglig leder med et administrativt ansvar. Daglig leder bør ha en kirkefaglig kompetanse.
 - e) Bispedømmet opprettholdes som regionalt forvaltningsnivå, og bispedømmerådet opprettholdes som et demokratisk valgt organ.
 - f) Biskopens uavhengighet i den kirkelige strukturen skal sikres.
 - g) Kirkemøtet videreføres som Den norske kirkes øverste organ og regelgivende myndighet.
 - h) Samisk kirkeråd videreføres som et råd under Kirkemøtet.
 - i) Ungdomsdemokratiet regelfestes som en del av kirkeordningen vedtatt av Kirkemøtet.
 - j) Tjenesteordninger for de ulike tjenestene vedtas av Kirkemøtet.
2. Kirkemøtet går som et neste trinn i utviklingen av kirkeordningen inn for en samordnet arbeidsgiverorganisering med utgangspunkt i modell C, hvor arbeidsgiveransvaret

videreføres som delt mellom biskop/bispedømmeråd og fellestråd, men samordnes ved en enhetlig, lokal ledelse. Kirkemøtet fastholder målsetningen om et felles arbeidsgiveransvar i et senere trinn i utviklingen av kirkeordningen, uten å ta stilling til hvilket nivå dette skal være på. Kirkemøtet understreker at:

- a) Menighetsrådets rolle ved tilsetning av alle stillinger styrkes.
 - b) Myndighet delegeres til soknets organer for å muliggjøre felles daglig ledelse for virksomheten i soknet.
 - c) Ordningen med fellesorgan for soknene bør videreføres på kommunenivå. Det stimuleres til dannelse av interkommunale fellestråd der forholdene ligger til rette for det.
 - d) Oppgavefordelingen mellom fellestrådene og menighetsrådene endres slik at menighetsrådenes innflytelse styrkes. Menighetsrådenes virksomhetsansvar tydeliggjøres. Fellestrådene skal fremstå som organer som støtter opp om menighetsrådene.
 - e) Menighetsrådet og fellestrådet må ha anledning til å avtale at de kan overlate oppgaver til hverandre.
 - f) Prestene skal fortsatt være ansatt i rettssubjektet Den norske kirke med biskopen/bispedømmerådet som arbeidsgiverorgan, mens fellestrådet beholder arbeidsgiveransvaret for de som er ansatt i soknet. Det åpnes for forsøk med overføring av arbeidsgiverfunksjoner til soknets organer der forholdene ligger til rette for det.
 - g) Biskopens tilsynsfunksjon må utvikles og tydeliggjøres både overfor prester og andre vigslende medarbeidere. Biskopens virkemidler i dag videreføres og videreutvikles.
 - h) Biskopen skal fortsatt være øverste leder av prestatjenesten i bispedømmet.
 - i) Biskopen skal ha et helhetlig ansvar for prester og andre vigslende medarbeideres kompetanseutvikling.
 - j) All virksomhet i soknet inkluderes i styrings- og ledelsesansvaret for soknets organer, og det etableres ordninger for daglig ledelse som også inkluderer prestatjenesten. Arbeidsgiverfunksjoner fra soknets organer og fra biskop og bispedømmeråd ivaretas ved delegasjon av en daglig leder felles for de som arbeider i soknet.
 - k) Det etableres en hovedmodell som gir ryddige og forutsigbare rammer for de ansatte, hvor det innenfor gitte rammer åpnes opp for fleksible løsninger.
 - l) Det åpnes for forsøk med lokale og regionale variasjoner i organiseringen, innen gitte rammer.
3. Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede følgende temaer videre og fremme disse for Kirkemøtet:
- a) Prinsipper for sokneinndeling.
 - b) Ordning for utpeking av biskoper.
 - c) Sammensetning av og valgordninger til Kirkemøtet og Kirkerådet, herunder spørsmål vedrørende representasjon fra ungdomsdemokratiet i Kirkerådet.
 - d) Ordning for samisk valg møte.
 - e) Bispemøtets rolle i kirkeordningen.
 - f) Den norske kirkes relasjon til kirkelige organisasjoner og institusjoner.
 - g) Konsekvensutredning av endringer i kirkeordningen, inklusive økonomiske konsekvenser.

Plenumsbehandling 3

Dirigent: Gunnar Winther

Saksordfører: Karl Johan Kirkebø

KM 08/16 Veivalg for fremtidig kirkeordning

Disse hadde ordet:

Karl Johan Kirkebø (saksordfører)

Odd Einar Dørum, Jens-Petter Johnsen, Anne Brun Andersen, Runar Godø, Tone Louise Stranden, Finn Ragnvald Huseby, Rolf Henning Reikvam, Atle Sommerfeldt, Heidi Nordkvelde, Sondre Karstad, Karin-Elin Berg.

Endringsforslag fra andre behandling

Marie Klakegg Grastveit: Ikke tatt inn av komiteen. Opprettholdt forslaget.

Forslag til vedtak pkt. 1d):

Daglig leder bør ha ledelses- og/eller kirkefaglig kompetanse og erfaring.

Ikke tatt inn av komiteen. Opprettholdt forslaget.

Finn Ragnvald Huseby (1):

Forslag til vedtak pkt. 2, innledningstekst:

Ordet «lokal» strykes i første setning.

Forslag til endring, annet punktum:

Ordene «i et senere trinn i utviklingen av kirkeordningen» strykes.

Ikke tatt inn av komiteen. Frafalt første del av forslaget, men opprettholdt siste del av forslaget.

Finn Ragnvald Huseby (2):

I vedtakets pkt. 2, bokstav g:

Det settes punktum etter «..tydeliggjøres».

Resten av punktet strykes.

Ivaretatt av komiteen.

Finn Ragnvald Huseby (3):

I vedtaket pkt. 2, bokstav j:

Alt etter første punktum strykes.

Ivaretatt av komiteen.

Gard Realf Sandaker-Nielsen (1):

Målet om at «en felles arbeidsgiverlinje ligger fast, legges inn som eget moment under det modelluavhengige vedtakspunktet.

Ivaretatt av komiteen.

Gard Realf Sandaker-Nielsen (2):

Til de modelluavhengige vedtakspunktene (langs disse linjer):

Forholdet mellom ansvar og koblingen til det valgte organ/råd må ivretas.

Det må sikres at det valgte organ fortsatt har ansvar(et).

Ivaretatt av komiteen.

Gard Realf Sandaker-Nielsen (3): Til pkt. 3 g:

Bør også innebære økonomisk konsekvensanalyse av de ulike modellene.

Ivaretatt av komiteen.

Ole Kristian Bonden (1):

Forslag til vedtak pkt. 1e gis følgende innledning, før nåværende setning:

...

- a) Bispedømmet opprettholdes som regionalt forvaltningsnivå, og bispedømmerådet opprettholdes som et demokratisk valgt organ.

Tatt inn av komiteen.

Ole Kristian Bonden (2):

Til innledningen under forslag til vedtak, 2. punktum:

... og har som premiss at den lokale kirke styrkes.

erstattes av:

...og har som premiss at en bygger opp under den lokale kirke.

Ikke tatt inn av komiteen. Opprettholdt ikke forslaget.

Atle Sommerfeldt:

Nytt punkt under 1 (bør være pkt. f):

Det utvikles omfattende forsøksvirksomhet som åpner for ulike lokale og regionale variasjoner, inkludert hovedlinjene i modell A.

Ivaretatt av komiteen.

Stryke pkt. 2e.

Ikke tatt inn av komiteen. Opprettholdt ikke forslaget.

Votering

Marie Klakegg Grastveit: 56 stemte for, 58 mot. Forslaget falt.

Finn Ragnvald Huseby (1), siste del av forslaget:

Forslaget fikk 12 stemmer og falt. 114 stemmeberettigede.

Vedtaksforslag fra komiteens mindretall til pkt. 2:

Forslaget fikk 24 stemmer og falt. 114 stemmeberettigede.

Vedtaksforslag fra komiteen:

Vedtaks punkt 1 enstemmig vedtatt. 114 stemmeberettigede.

Vedtaks punkt 2 vedtatt mot 12 stemmer. 114 stemmeberettigede.

Vedtaks punkt 3 enstemmig vedtatt. 114 stemmeberettigede.

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet ber Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning for Den norske kirke som kan erstatte den nåværende lovregulering av kirkens organisering. Kirkemøtet legger til grunn dagens finansieringsordning og har som premiss at den lokale kirke styrkes. Kirkemøtet gir følgende føringer for dette arbeidet:

1. Føringer som gis uavhengig av modellvalg:

KM 08/16 Veivalg for fremtidig kirkeordning

- a) Det er et mål å redusere ressurser som brukes på administrasjon på alle nivå, til fordel for lokal aktivitet som nærer det kristelige liv i soknet.
- b) Soknet skal fortsatt være den grunnleggende enhet i Den norske kirke og ha status som selvstendig rettssubjekt som i dag.
- c) Ordningen med to organer for soknet skal videreføres.
- d) Daglig ledelse av menighetsrådets virksomhet skal være regelfestet. Soknepresten kan, men må ikke, være daglig leder med et administrativt ansvar. Daglig leder bør ha en kirkefaglig kompetanse.
- e) Bispedømmet opprettholdes som regionalt forvaltningsnivå, og bispedømmerådet opprettholdes som et demokratisk valgt organ.
- f) Biskopens uavhengighet i den kirkelige strukturen skal sikres.
- g) Kirkemøtet videreføres som Den norske kirkes øverste organ og regelgivende myndighet.
- h) Samisk kirkeråd videreføres som et råd under Kirkemøtet.
- i) Ungdomsdemokratiet regelfestes som en del av kirkeordningen vedtatt av Kirkemøtet.
- j) Tjenesteordninger for de ulike tjenestene vedtas av Kirkemøtet.

Enstemmig vedtatt

2. Kirkemøtet går som et neste trinn i utviklingen av kirkeordningen inn for en samordnet arbeidsgiverorganisering med utgangspunkt i modell C, hvor arbeidsgiveransvaret videreføres som delt mellom biskop/bispedømmeråd og fellesråd, men samordnes ved en enhetlig, lokal ledelse. Kirkemøtet fastholder målsetningen om et felles arbeidsgiveransvar i et senere trinn i utviklingen av kirkeordningen, uten å ta stilling til hvilket nivå dette skal være på. Kirkemøtet understreker at:
 - a) Menighetsrådets rolle ved tilsetting av alle stillinger styrkes.
 - b) Myndighet delegeres til soknets organer for å muliggjøre felles daglig ledelse for virksomheten i soknet.
 - c) Ordningen med fellesorgan for soknene bør videreføres på kommunenivå. Det stimuleres til dannelse av interkommunale fellesråd der forholdene ligger til rette for det.
 - d) Oppgavefordelingen mellom fellesrådene og menighetsrådene endres slik at menighetsrådenes innflytelse styrkes. Menighetsrådenes virksomhetsansvar tydeliggjøres. Fellesrådene skal fremstå som organer som støtter opp om menighetsrådene.
 - e) Menighetsrådet og fellesrådet må ha anledning til å avtale at de kan overlate oppgaver til hverandre.
 - f) Prestene skal fortsatt være ansatt i rettssubjektet Den norske kirke med biskopen/bispedømmerådet som arbeidsgiverorgan, mens fellesrådet beholder arbeidsgiveransvaret for de som er ansatt i soknet. Det åpnes for forsøk med overføring av arbeidsgiverfunksjoner til soknets organer der forholdene ligger til rette for det.
 - g) Biskopens tilsynsfunksjon må utvikles og tydeliggjøres både overfor prester og andre vigslede medarbeidere. Biskopens virkemidler i dag videreføres og videreutvikles.
 - h) Biskopen skal fortsatt være øverste leder av prestatjenesten i bispedømmet.
 - i) Biskopen skal ha et helhetlig ansvar for prester og andre vigslede medarbeideres kompetanseutvikling.
 - j) All virksomhet i soknet inkluderes i styrings- og ledelsesansvaret for soknets organer, og det etableres ordninger for daglig ledelse som også inkluderer prestatjenesten.

Arbeidsgiverfunksjoner fra soknets organer og fra biskop og bispedømmeråd ivaretas ved delegasjon av en daglig leder felles for de som arbeider i soknet.

- k) Det etableres en hovedmodell som gir ryddige og forutsigbare rammer for de ansatte, hvor det innenfor gitte rammer åpnes opp for fleksible løsninger.
- l) Det åpnes for forsøk med lokale og regionale variasjoner i organiseringen, innen gitte rammer.

Vedtatt mot 12 stemmer

- 3. Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede følgende temaer videre og fremme disse for Kirkemøtet:
 - a) Prinsipper for sokneinndeling.
 - b) Ordning for utpeking av biskoper.
 - c) Sammensetning av og valgordninger til Kirkemøtet og Kirkerådet, herunder spørsmål vedrørende representasjon fra ungdomsdemokratiet i Kirkerådet.
 - d) Ordning for samisk valgmøte.
 - e) Bispemøtets rolle i kirkeordningen.
 - f) Den norske kirkes relasjon til kirkelige organisasjoner og institusjoner.
 - g) Konsekvensutredning av endringer i kirkeordningen, inklusive økonomiske konsekvenser.

Enstemmig vedtatt.

114 stemmeberettigede.

KM 09/16 Læreorgan for Den norske kirke

Saksdokumenter:

KM 9/16	Læreorgan for Den norske kirke
KM 9.1/16	Læreorgan for Den norske kirke – 1. innstilling
KM 9.2/16	Læreorgan for Den norske kirke – Endelig innstilling

Første innstilling fra komité B

Sammendrag av saksorienteringen

Lærenemnd for Den norske kirke ble opprettet ved lov i 1987, i dag § 27 i kirkeloven. Bakgrunnen var et ønske både fra kirken og fra de statlige myndigheter om et kirkelig organ som kunne gi autoritative råd til kirkedepartementet i lærespørsmål. Lærenemnda består i dag av samtlige tjenestegjørende biskoper, fem teologisk sakkyndige, hvorav tre oppnevnt av de teologiske fakultetene og to av Kirkemøtet, samt fire leke medlemmer valgt av Kirkemøtet.

Lærenemnda, slik den er utformet og begrunnet i dag, er knyttet til statskirkeordningen. Den er begrunnet i en tenkning om at departementet ikke selv kunne ta stilling i saker som var knyttet til læren, men lytte til råd fra kirkelige organer. Når Kongen ikke lenger er øverste kirkestyre er dermed også forutsetningene for lærenemnda endret. Det er derfor tidligere tatt til orde for at lærenemnda i sin nåværende form ikke lenger er nødvendig, men at læresaker kan ivaretas av Bispemøtet og Kirkemøtet. I høringsnotatet *Veivalg for fremtidig kirkeordning* innstilte derfor et flertall i Kirkerådet på at nemnda ikke skulle videreføres. Dette synet fikk tilslutning fra et flertall av høringsinstansene. Det var imidlertid usikkerhet om saken var tilstrekkelig utredet.

Derfor sendte Kirkerådet ut en bredere presentasjon av læresaksbehandling og lærenemnd på en begrenset høring med noen alternativer for videreføring av lærenemnda. Høringsnotatet la til grunn at en videreføring av et læreorgan er begrenset i forhold til dagens lærenemnd, ved at det bare vil forholde seg til læreklage rettet mot enkeltpersoner. Høringsnotatet hadde tre alternativer til videreføring av læreansvar:

- a) Bispemøtet fungerer som læreorgan
- b) Bispemøtet supplert med teologisk sakkyndige fungerer som læreorgan
- c) Det opprettes et Teologisk råd for Den norske kirke som kan fungere som et rådgivende læreorgan.

Resultatet av denne høringen viste at det var liten tilslutning for alternativ c). Det var stor tilslutning til at Bispemøtet skulle ivareta læresaker, og at det ble vurdert som positivt om biskopene ble supplert med teologisk sakkyndige. Det var derimot ulike syn på hvorvidt det var Bispemøtet selv eller en annen instans som skulle oppnevne sakkyndige.

Kirkerådets endelige forslag tar hensyn til synet om at Bispemøtet ivaretar læresaker,

og som dermed har det avgjørende votum. Det tar også hensyn til ønsket om å utvide Bispemøtets kompetanse med teologisk sakkyndige, for øvrig i tråd med tidligere forvaltningstradisjon. Disse vil imidlertid, slik forslaget er utformet, opptre som rådgivere uten stemmerett.

Komiteens merknader

1. Komiteen legger i hovedsak Kirkerådets innstilling til grunn for behandlingen.
2. Komiteen vil understreke at i saker som omhandler læreklager, er det viktig at de ulike teologiske spørsmål blir tilstrekkelig belyst. Komiteen støtter derfor Kirkerådets innstilling hvor Bispemøtet suppleres med ytterligere teologisk kompetanse, men finner ikke behov for å fastsette antall teologisk sakkyndige. Behovet for dette kan variere fra sak til sak. Komiteen har drøftet spørsmålet om hvem som bør oppnevne sakkyndige, og mener den beste løsningen er at Bispemøtet selv oppnevner de personer Bispemøtet finner tjenlig.
3. Komiteen vil understreke viktigheten av at de teologisk sakkyndige har talerett, men ikke stemmerett. Dersom de skulle hatt stemmerett ville det innebære å opprette en ny lærenemnd.
4. Komiteen har drøftet om det er ønskelig at Bispemøtet inkluderer lekfolk i behandlingen av denne type læresaker, slik det er i den nåværende lærenemnda. Komiteen fastholder saksorienteringens påpeking av at biskopene har ansvar for å behandle læresaker. Det er derfor tilstrekkelig at teologisk sakkyndige tiltrer Bispemøtet.
5. Det har vært reist spørsmål om den biskopen som i første instans er involvert i saken, bør fratruke behandlingen. Komiteen finner ikke det nødvendig, ettersom problemstillingen her vil være avgrenset til lærebedømmelse og dermed biskopens ansvar for tilsyn med læren.
6. Dersom læreklage rettes mot en biskop, finner komiteen det naturlig at den aktuelle biskopen fratruke den videre behandlingen. Komiteen har derfor tatt inn en setning om dette i § 4. I tillegg til de som er nevnt i Kirkerådets innstilling, bør også Den norske kirkes klagenemnd kunne reise læresak mot en biskop.

Forslag til vedtak

Kirkemøtet vedtar følgende reglement for behandling av lærespørsmål knyttet til personalsaker:

Reglement for Bispemøtets behandling av læreklager

§ 1. Bispemøtet gir etter anmodning uttalelse i saker der noen er klaget inn for å lære eller opptre i strid med Den norske kirkes bekjennelse.

§ 2. Når Bispemøtet behandler denne type saker skal møtet oppnevne teologisk sakkyndige, inntil fire, med talerett. Oppnevningen er knyttet til den enkelte sak.

Bispemøtet kan tiltres av en person med talerett som påklagede peker ut. Påklagede

har rett til å redegjøre for sitt syn skriftlig og, så fremt saken behandles i møte, også muntlig. En eventuell skriftlig redegjørelse fra påklagede følger saken.

§ 3. Anmodning om å ta opp en sak til behandling rettes til preses.

Læresak kan bare reises i saker som gjelder sentrale lærepunkter med en vidtrekkende karakter.

Bispemøtet kan avvise saker som ikke anses å ha en karakter som foranlediger behandling etter disse regler.

§ 4. Læresak kan reises av:

- a) Kirkerådet
- b) Den norske kirkes klagenemnd
- c) En biskop, som kan reise læresak av eget tiltak, etter læreklage fra andre eller etter anmodning av en tilsatt som ønsker å få sin lære bedømt.

I tjenstesaker vedrørende personer i kirkelig stilling reises læresak av biskopen i det bispedømmet hvor vedkommende gjør tjeneste. Dersom læreklage blir reist i forbindelse med en tilsettingssak i et annet bispedømme, er biskopen i det bispedømmet hvor stillingen er lyst ledig, ansvarlig for behandlingen. Læresak vedrørende søker som ikke er tilsatt i offentlig kirkelig stilling reises av biskopen i det bispedømmet hvor stillingen søkes.

Læresak mot biskop kan bare reises av Kirkerådet, Den norske kirkes klagenemnd eller preses. Den biskopen som det er reist læreklage mot, fratrer den videre saksbehandling.

§ 5. Før læresak blir brakt inn for Bispemøtet, skal biskopen ha hatt inngående drøftelser og samtaler med den person lærespørsmålet gjelder med sikte på å oppnå slik avklaring at læresak kan unngås. Vedkommende kan utpeke en person til å delta i drøftelsene og samtalene. Dersom læresak etter dette blir reist, skal vedkommende ha kopi av henvendelsen til Bispemøtet. Gjelder læreklagen en biskop skal samtalene føres av preses.

§ 6. Hvis det i en tilsettingssak under den forberedende saksbehandling eller i tilsettingsorganet fremkommer læremessig klage mot en søker som ellers ville være aktuell kandidat, går saken til vedkommende biskop til vurdering av om læresak bør reises. Hvis læresak blir reist, utsettes tilsettingssaken. Hvis biskopen avviser klagen, fortsetter tilsettingssaken.

§ 7. Hvis den som læresak er reist mot endrer oppfatning, fratrer sin stilling eller trekker sin søknad tilbake, bortfaller videre behandling.

§ 8. Bispemøtets forhandlinger er fortrolige.

Når det i en læresak ikke er enighet skal det i Bispemøtets uttalelse redegjøres for de forskjellige standpunkter. Hvert medlem har rett til å gi uttrykk for sitt syn i en skriftlig fremstilling.

§ 9. Bispemøtets uttalelse sendes til den som har reist saken, og til påklagede. Hvis Bispemøtets uttalelse konkluderer med at det kan være grunnlag for en tjenstlig reaksjon, sendes saken til det organ som spørsmålet om tjenstlige reaksjoner hører under med kopi til påklagede. I motsatt fall sendes melding bare til påklagede.

Plenumsbehandling 1

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Saksordfører: Oddhild Klevberg

Disse hadde ordet:

Oddhild Klevberg, Stig Rune Lægdene, Stian Berg, Egil Morland, Ingeborg Midttømme, Helga Haugland Byfuglien, Erling Birkedal.

Endringsforslag

Stig Rune Lægdene:

§ 2 «inntil fire lekfolk med stemmerett»

Saken ble sendt tilbake til komiteen.

Endelig innstilling fra komité B

Sammendrag av saksorienteringen

Lærenemnd for Den norske kirke ble opprettet ved lov i 1987, i dag § 27 i kirkeloven. Bakgrunnen var et ønske både fra kirken og fra de statlige myndigheter om et kirkelig organ som kunne gi autoritative råd til kirkedepartementet i lærespørsmål.

Lærenemnda består i dag av samtlige tjenestegjørende biskoper, fem teologisk sakkyndige, hvorav tre oppnevnt av de teologiske fakultetene og to av Kirkemøtet, samt fire leke medlemmer valgt av Kirkemøtet.

Lærenemnda, slik den er utformet og begrunnet i dag, er knyttet til statskirkeordningen. Den er begrunnet i en tenkning om at departementet ikke selv kunne ta stilling i saker som var knyttet til læren, men lytte til råd fra kirkelige organer. Når Kongen ikke lenger er øverste kirkestyre, er dermed også forutsetningene for lærenemnda endret. Det er derfor tidligere tatt til orde for at lærenemnda i sin nåværende form ikke lenger er nødvendig, men at læresaker kan ivaretas av Bispemøtet og Kirkemøtet. I høringsnotatet *Veivalg for fremtidig kirkeordning* innstilte derfor et flertall i Kirkerådet på at nemnda ikke skulle videreføres. Dette synet fikk tilslutning fra et flertall av høringsinstansene. Det var imidlertid usikkerhet om saken var tilstrekkelig utredet.

Derfor sendte Kirkerådet ut en bredere presentasjon av læresaksbehandling og lærenemnd på en begrenset høring med noen alternativer for videreføring av lærenemnda. Høringsnotatet la til grunn at en videreføring av et læreorgan er begrenset i forhold til dagens lærenemnd, ved at det bare vil forholde seg til læreklage rettet mot enkeltpersoner. Høringsnotatet hadde tre alternativer til videreføring av læreansvar:

- a) Bispemøtet fungerer som læreorgan
- b) Bispemøtet supplert med teologisk sakkyndige fungerer som læreorgan
- c) Det opprettes et Teologisk råd for Den norske kirke som kan fungere som et rådgivende læreorgan.

Resultatet av denne høringen viste at det var liten tilslutning for alternativ c). Det var stor tilslutning til at Bispemøtet skulle ivareta læresaker, og at det ble vurdert som positivt om biskopene ble supplert med teologisk sakkyndige. Det var derimot ulike syn på hvorvidt det var Bispemøtet selv eller en annen instans som skulle oppnevne sakkyndige.

Kirkerådets endelige forslag tar hensyn til synet om at Bispemøtet ivaretar læresaker, og som dermed har det avgjørende votum. Det tar også hensyn til ønsket om å utvide Bispemøtets kompetanse med teologisk sakkyndige, for øvrig i tråd med tidligere forvaltningstradisjon. Disse vil imidlertid, slik forslaget er utformet, opptre som rådgivere uten stemmerett.

Komiteens merknader

1. Komiteen legger i hovedsak Kirkerådets innstilling til grunn for behandlingen.
2. Komiteen vil understreke at i saker som omhandler læreklager, er det viktig at de ulike teologiske spørsmål blir tilstrekkelig belyst. Komiteen støtter derfor Kirkerådets innstilling hvor Bispemøtet suppleres med ytterligere teologisk kompetanse, men finner ikke behov for å fastsette antall teologisk sakkyndige. Behovet for dette kan variere fra sak til sak. Komiteen har drøftet spørsmålet om hvem som bør oppnevne sakkyndige, og mener den beste løsningen er at Bispemøtet selv oppnevner de personer Bispemøtet finner tjenlig.
3. Komiteen vil understreke viktigheten av at de teologisk sakkyndige har talerett, men ikke stemmerett. Dersom de skulle hatt stemmerett, ville det innebære å opprette en ny lærenemnd.
4. Komiteen har drøftet om det er ønskelig at Bispemøtet inkluderer lekfolk i behandlingen av denne type læresaker, slik det er i den nåværende lærenemnda. Komiteen fastholder saksorienteringens påpeking av at biskopene har ansvar for å behandle læresaker. Det er derfor tilstrekkelig at teologisk sakkyndige tiltrer Bispemøtet.
5. Det har vært reist spørsmål om den biskopen som i første instans er involvert i saken, bør fratruke behandlingen. Komiteen finner ikke det nødvendig, ettersom problemstillingen her vil være avgrenset til lærebedømmelse og dermed biskopens ansvar for tilsyn med læren.
6. Dersom læreklage rettes mot en biskop, finner komiteen det naturlig at den aktuelle biskopen fratruke den videre behandlingen. Komiteen har derfor tatt inn en setning om dette i § 4. I tillegg til de som er nevnt i Kirkerådets innstilling, bør også Den norske kirkes klagemnd kunne reise læresak mot en biskop.

Forslag til vedtak

Kirkemøtet vedtar følgende reglement for behandling av lærespørsmål knyttet til personalsaker:

Reglement for Bispemøtets behandling av læreklager

§ 1. Bispemøtet gir etter anmodning uttalelse i saker der noen er klaget inn for å lære eller opptre i strid med Den norske kirkes bekjennelse.

§ 2. Når Bispemøtet behandler denne type saker, skal møtet oppnevne teologisk sakkyndige, inntil fire, med talerett. Oppnevningen er knyttet til den enkelte sak.

Bispemøtet kan tiltres av en person med talerett som påklagede peker ut. Påklagede har rett til å redegjøre for sitt syn skriftlig og, så fremt saken behandles i møte, også muntlig. En eventuell skriftlig redegjørelse fra påklagede følger saken.

§ 3. Anmodning om å ta opp en sak til behandling rettes til preses. Læresak kan bare reises i saker som gjelder sentrale lærepunkter med en vidtrekkende karakter.

Bispemøtet kan avvise saker som ikke anses å ha en karakter som foranlediger behandling etter disse regler.

§ 4. Læresak kan reises av:

- a) Kirkerådet
- b) Den norske kirkes klagenemnd
- c) En biskop, som kan reise læresak av eget tiltak, etter læreklage fra andre eller etter anmodning av en tilsatt som ønsker å få sin lære bedømt.

I tjenestesaker vedrørende personer i kirkelig stilling reises læresak av biskopen i det bispedømmet hvor vedkommende gjør tjeneste. Dersom læreklage blir reist i forbindelse med en tilsettingssak i et annet bispedømme, er biskopen i det bispedømmet hvor stillingen er lyst ledig, ansvarlig for behandlingen. Læresak vedrørende søker som ikke er tilsatt i offentlig kirkelig stilling reises av biskopen i det bispedømmet hvor stillingen søkes.

Læresak mot biskop kan bare reises av Kirkerådet, Den norske kirkes klagenemnd eller preses. Den biskopen som det er reist læreklage mot, fratrer den videre saksbehandling.

§ 5. Før læresak blir brakt inn for Bispemøtet, skal biskopen ha hatt inngående drøftelser og samtaler med den person lærespørsmålet gjelder med sikte på å oppnå slik avklaring at læresak kan unngås. Vedkommende kan utpeke en person til å delta i drøftelsene og samtalene. Dersom læresak etter dette blir reist, skal vedkommende ha kopi av henvendelsen til Bispemøtet. Gjelder læreklagen en biskop skal samtalene føres av preses.

§ 6. Hvis det i en tilsettingssak under den forberedende saksbehandling eller i tilsettingsorganet fremkommer læremessig klage mot en søker som ellers ville være aktuell kandidat, går saken til vedkommende biskop til vurdering av om læresak bør reises. Hvis læresak blir reist, utsettes tilsettingssaken. Hvis biskopen avviser klagen, fortsetter tilsettingssaken.

§ 7. Hvis den som læresak er reist mot endrer oppfatning, fratrer sin stilling eller trekker sin søknad tilbake, bortfaller videre behandling.

§ 8. Bispemøtets forhandlinger er fortrolige. Når det i en læresak ikke er enighet skal det i Bispemøtets uttalelse redegjøres for de forskjellige standpunkter. Hvert medlem har rett til å gi uttrykk for sitt syn i en skriftlig fremstilling.

§ 9. Bispemøtets uttalelse sendes til den som har reist saken, og til påklagede. Hvis Bispemøtets uttalelse konkluderer med at det kan være grunnlag for en tjenstlig reaksjon, sendes saken til det organ som spørsmålet om tjenstlige reaksjoner hører under med kopi til påklagede. I motsatt fall sendes melding bare til påklagede.

Plenumsbehandling 2

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Saksordfører: Oddhild Klevberg

Disse hadde ordet:

Oddhild Klevberg, Stig Rune Lægdene, Finn Ragnvald Huseby, Dag Landmark, Helga Haugland Byfuglien, Therese Kristin Børnes Utgård, Kari Karstensen, Steinar Aanstad, Atle Sommerfeldt, Heidi Nordkvelde, Ivar Braut.

Endringsforslag

Forslag fra 1. behandling:

Stig Rune Lægdene:

§ 2 «inntil fire lekfolk med stemmerett»

Forslaget avvist av komiteen. Opprettholdt forslaget.

Votering

Stig Rune Lægdene: Forslaget fikk 21 stemmer og falt.

114 stemmeberettigede.

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet vedtar følgende reglement for behandling av lærespørsmål knyttet til personalsaker:

Reglement for Bispemøtets behandling av læreklager

§ 1. Bispemøtet gir etter anmodning uttalelse i saker der noen er klaget inn for å lære eller opptre i strid med Den norske kirkes bekjennelse.

§ 2. Når Bispemøtet behandler denne type saker skal møtet oppnevne teologisk sakkyndige, inntil fire, med talerett. Oppnevningen er knyttet til den enkelte sak.

Bispemøtet kan tiltres av en person med talerett som påklagede peker ut. Påklagede har rett til å redegjøre for sitt syn skriftlig og, så fremt saken behandles i møte, også muntlig. En eventuell skriftlig redegjørelse fra påklagede følger saken.

§ 3. Anmodning om å ta opp en sak til behandling rettes til preses.

Læresak kan bare reises i saker som gjelder sentrale lærepunkter med en vidtrekkende karakter.

Bispemøtet kan avvise saker som ikke anses å ha en karakter som foranlediger

behandling etter disse regler.

§ 4. Læresak kan reises av:

- a) Kirkerådet
- b) Den norske kirkes klagenemnd
- c) En biskop, som kan reise læresak av eget tiltak, etter læreklage fra andre eller etter anmodning av en tilsatt som ønsker å få sin lære bedømt.

I tjenstesaker vedrørende personer i kirkelig stilling reises læresak av biskopen i det bispedømmet hvor vedkommende gjør tjeneste. Dersom læreklage blir reist i forbindelse med en tilsettingssak i et annet bispedømme, er biskopen i det bispedømmet hvor stillingen er lyst ledig, ansvarlig for behandlingen. Læresak vedrørende søker som ikke er tilsatt i offentlig kirkelig stilling reises av biskopen i det bispedømmet hvor stillingen søkes.

Læresak mot biskop kan bare reises av Kirkerådet, Den norske kirkes klagenemnd eller preses. Den biskopen som det er reist læreklage mot, fratrer den videre saksbehandling.

§ 5. Før læresak blir brakt inn for Bispemøtet, skal biskopen ha hatt inngående drøftelser og samtaler med den person lærespørsmålet gjelder med sikte på å oppnå slik avklaring at læresak kan unngås. Vedkommende kan utpeke en person til å delta i drøftelsene og samtalene. Dersom læresak etter dette blir reist, skal vedkommende ha kopi av henvendelsen til Bispemøtet. Gjelder læreklagen en biskop skal samtalene føres av preses.

§ 6. Hvis det i en tilsettingssak under den forberedende saksbehandling eller i tilsettingsorganet fremkommer læremessig klage mot en søker som ellers ville være aktuell kandidat, går saken til vedkommende biskop til vurdering av om læresak bør reises. Hvis læresak blir reist, utsettes tilsettingssaken. Hvis biskopen avviser klagen, fortsetter tilsettingssaken.

§ 7. Hvis den som læresak er reist mot endrer oppfatning, fratrer sin stilling eller trekker sin søknad tilbake, bortfaller videre behandling.

§ 8. Bispemøtets forhandlinger er fortrolige.

Når det i en læresak ikke er enighet skal det i Bispemøtets uttalelse redegjøres for de forskjellige standpunkter. Hvert medlem har rett til å gi uttrykk for sitt syn i en skriftlig fremstilling.

§ 9. Bispemøtets uttalelse sendes til den som har reist saken, og til påklagede. Hvis Bispemøtets uttalelse konkluderer med at det kan være grunnlag for en tjenstlig reaksjon, sendes saken til det organ som spørsmålet om tjenstlige reaksjoner hører under med kopi til påklagede. I motsatt fall sendes melding bare til påklagede.

Enstemmig vedtatt.

114 stemmeberettigede.

KM 10/16 Innmelding i arbeidsgjevarorganisasjon

Saksdokument:

KM 10/16 Innmelding i arbeidsgjevarorganisasjon
KM 10.1/16 Innmelding i arbeidsgjevarorganisasjon – 1. innstilling

Innstilling frå komité E

Samandrag av saksorienteringa

Vegen fram mot ei fri og sjølvstendig folkekyrkje har pågått i fleire tiår. I samband med det såkalla kyrkjeforliket i 2008 var alle partia på Stortinget samde om ein prosess med siktemål å skilje kyrkja frå staten. Grunnlovsendingane i 2012 la grunnlaget for ei brei, framtidsretta og varig løysing mellom staten og Den norske kyrkja, og var i tråd med tidlegare vedtak i Kyrkjemøtet.

Kyrkjemøtet i 2013 ba om at det måtte etablerast eit nasjonalt rettssubjekt og at verksemds- og arbeidsgjevaransvaret for prestenesta og tilsette ved bispedømekontora og i Kyrkjerådet skulle overdragast til det nye rettssubjektet. Kyrkjerådet oppretta deretter eit førebels arbeidsgjevarutval og vedtok å bruke ein arbeidsgjevarorganisasjon i arbeidet med å førebu arbeidsgjevarrolla fram til det nye rettssubjektet var oppretta. Kyrkjemøtet i 2014 vedtok at dette fortrinnsvis skulle vere KA Arbeidsgjevarorganisasjon for kyrkjelege verksemder (i det vidare kalla KA). Arbeidsgjevarutvalet i Kyrkjerådet forhandla deretter fram ein samarbeidsavtale mellom Kyrkjerådet og KA. Avtalen er og ein intensjonsavtale om innmelding i KA når det føreligg rettssubjektivitet. Avtalen vart vedteken i Kyrkjerådet i sak KR 40/14.

I framlegg til ny kyrkjelov § 24, femte ledd, går det fram at «Kirkemøtet kan gi en arbeidsgiverorganisasjon fullmakt til å inngå og si opp tariffavtale, samt gi eller motta kollektiv arbeidsoppsigelse på Den norske kirkes vegne». Framlegg til vedtak (pkt 1) er språkleg lagt så tett opp til dette som mogleg for ikkje å reise tvil om tolkinga av kva Kyrkjemøtet her gjer. Paragrafen regulerer at det er Kyrkjemøtet som i det minste må velje arbeidsgjevarorganisasjon. Det kan ikkje utan vidare gjerast av Kyrkjerådet. Når val av arbeidsgjevarorganisasjon er gjort (forslag til vedtak pkt 1), kan Kyrkjemøtet gi Kyrkjerådet nærare mynde til å gjennomføre innmelding og forvalte medlemsskapet (framlegg til vedtak pkt 2).

Komiteens merknader

Komiteen legg saksorienteringa til grunn med følgjande merknader:

1. Komiteen er nøgd med at Kyrkjemøtet oppfyller intensjonen frå samarbeidsavtalen og melder det nye rettssubjektet inn i KA. Denne avklaringa er viktig og gir både Kyrkjerådet og KA eit godt utgangspunkt fram mot overdraging av verksemd, og i det vidare arbeidet.

2. Komiteen meiner valet av KA som arbeidsgjevarorganisasjon for det nye rettssubjektet, med dei kyrkjelege fellesråda allereie i medlemsmassen, er eit viktig bidrag til utvikling av ein heilskapleg arbeidsgjevarpolitikk.
3. Komiteen merker seg at KA har gjort naudsynte grep både med namneendring og revisjon av vedtekter for å bu seg på å ta imot eit nytt stort medlem. Dette gir tillit til at KA blir ein god og samlande arbeidsgjevarorganisasjon. Det gir også det nye medlemmet ein viktig påverknad på KA sin strategi framover på det interessepolitiske feltet.

Framlegg til vedtak

1. Kyrkjemøtet gir KA Arbeidsgjevarorganisasjon for kyrkjelege verksemder fullmakt til å inngå og seie opp tariffavtale, samt å gi eller motta kollektiv arbeidsoppseiing på Den norske kyrkjas vegne når rettssubjektivitet for Dnk føreligg.
2. Kyrkjemøtet gir Kyrkjerådet fullmakt til å:
 - a) Melde det nye rettssubjektet inn i KA Arbeidsgjevarorganisasjon for kyrkjelege verksemder
 - b) Forhandle vilkår for medlemsskapet
 - c) Forvalte medlemsskapet

Plenumsbehandling

Dirigent: Gunnar Winther

Saksordførar: Ann-Helen Fjeldstad Jusnes

Desse hadde ordet:

Dag Landmark melde seg inhabil i saka.

Ann-Helen Fjeldstad Jusnes.

Kyrkjemøtets vedtak

1. Kyrkjemøtet gir KA Arbeidsgjevarorganisasjon for kyrkjelege verksemder fullmakt til å inngå og seie opp tariffavtale, samt å gi eller motta kollektiv arbeidsoppseiing på Den norske kyrkjas vegne når rettssubjektivitet for Den norske kyrkja føreligg.
2. Kyrkjemøtet gir Kyrkjerådet fullmakt til å:
 - a) Melde det nye rettssubjektet inn i KA Arbeidsgjevarorganisasjon for kyrkjelege verksemder
 - b) Forhandle vilkår for medlemsskapet
 - c) Forvalte medlemsskapet

Samrøystes vedteke.

110 røysteføre.

KM 11/16 Retningslinjer for prostiråd og prostimøter

Saksdokumenter:

KM 11/16	Retningslinjer for prostiråd og prostimøter
KM 11.1/16	Regler for valg av prostiråd og formene for dets virksomhet
KM 11.2/16	Retningslinjer for prostiråd og prostimøter – 1.innstilling

Innstilling fra komité B

Sammendrag av saksorienteringen

Kulturdepartementet har foreslått å oppheve § 22 om prostiråd og prostimøter, med henvisning til at det ikke er nødvendig med lovhjemmel for å etablere et forum for behandling av saker som er felles for prostiet. Kirkemøtet vil selv stå fritt til å fatte bestemmelser om å videreføre ordningen med frivillige prostiråd og prostimøter. Det legges derfor opp til at Kirkemøtet vedtar Retningslinjer for prostiråd og prostimøter, slik at ordningen med frivillige prostiråd og prostimøter kan videreføres fra 2017.

Komiteens merknader

Komiteen legger saksorienteringen til grunn, men har stilt spørsmål ved om det er nødvendig å videreføre ordningen med prostiråd gjennom egne retningslinjer, da dette er en frivillig ordning som ikke gir rådet mandat til å gjøre bindende vedtak for menigheter eller andre organer.

Komiteen innstiller likevel på å videreføre ordningen gjennom å vedta disse retningslinjene. Årsaken til dette er at det er uvisst hvilken kirkeordning som vil være gjeldende i fremtiden, og premissene for slike råd kan bli endret. Komiteen mener derfor at muligheten for å opprettholde eller opprette slike råd ikke bør fjernes på et tidspunkt hvor det er uklart hvilken rolle prostiet vil få i en fremtidig kirkeordning.

Komiteen kjenner til virksomme prostiråd, samtidig som det er uvisst hvor stor utbredelse ordningen har i dag. Prostiråd kan være et tiltak som styrker menighetsrådene og gir en arena for behandling av saker felles for prostiet.

§§ 4 -5 om at det er opp til fellesmøtet å bestemme hvordan rådet konstitueres ble problematisert i komiteen. Komiteen mener retningslinjene bør gjennomgås dersom ordningen fortsetter i denne formen også etter 2020.

Forslag til vedtak

Under forutsetning av at Stortinget vedtar de foreslåtte endringene i kirkeloven § 22, fatter Kirkemøtet følgende vedtak:

Retningslinjer for prostiråd og prostimøter

§ 1. Etter bestemmelse i et flertall av menighetsrådene i prostiet kan det dannes et prostiråd til behandling av saker felles for prostiet. Prostirådet kan avholde kirkelige møter for prostiet (prostimøter). Prostiråd og prostimøte kan ikke treffe avgjørelse som er bindende for de enkelte menighetsråd eller andre organer.

§ 2. Prosten skal i løpet av første året i menighetsrådets valgperiode be menighetsrådene i prostiet uttale seg om de ønsker å etablere/videreføre ordningen med prostiråd.

§ 3. Dersom et flertall av menighetsrådene ønsker det, innkaller prosten samtlige menighetsråd til et fellesmøte.

§ 4. På dette fellesmøtet velges et prostiråd med det antall medlemmer som møtet bestemmer. Rådet skal bestå av leke menighetsrådsmedlemmer, prest(er) og lek(e) kirkelig tilsatt(e) foruten prosten. Leke menighetsrådsmedlemmer skal utgjøre flertallet. Valget foregår skriftlig.

§ 5. Fellesmøtet fastsetter i egne statutter nærmere regler for valg av og virksomhetsregler for prostirådet.

§ 6. Prostirådets regler (statuttene) oversendes de kirkelige fellesråd i prostiet, bispedømmerrådet og Kirkerådet til orientering.

§ 7. Retningslinjene trer i kraft fra 1. januar 2017. Fra samme tid oppheves Regler for valg av prostiråd og formene for dets virksomhet.

§ 8. Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å foreta mindre endringer i retningslinjene.

Plenumsbehandling

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Saksordfører: Ingvild Kessel

Disse hadde ordet:

Ingvild Kessel.

Kirkemøtets vedtak

Under forutsetning av at Stortinget vedtar de foreslåtte endringene i kirkeloven § 22, fatter Kirkemøtet følgende vedtak:

Retningslinjer for prostiråd og prostimøter

§ 1. Etter bestemmelse i et flertall av menighetsrådene i prostiet kan det dannes et prostiråd til behandling av saker felles for prostiet. Prostirådet kan avholde kirkelige møter for prostiet (prostimøter). Prostiråd og prostimøte kan ikke treffe avgjørelse som er bindende for de enkelte menighetsråd eller andre organer.

§ 2. Prosten skal i løpet av første året i menighetsrådets valgperiode be menighetsrådene i prostiet uttale seg om de ønsker å etablere/videreføre ordningen med prostiråd.

KM 11/16 Retningslinjer for prostiråd og prostimøter

§ 3. Dersom et flertall av menighetsrådene ønsker det, innkaller prosten samtlige menighetsråd til et fellesmøte.

§ 4. På dette fellesmøtet velges et prostiråd med det antall medlemmer som møtet bestemmer. Rådet skal bestå av leke menighetsrådsmedlemmer, prest(er) og lek(e) kirkelig tilsatt(e) foruten prosten. Leke menighetsrådsmedlemmer skal utgjøre flertallet. Valget foregår skriftlig.

§ 5. Fellesmøtet fastsetter i egne statutter nærmere regler for valg av og virksomhetsregler for prostirådet.

§ 6. Prostirådets regler (statuttene) oversendes de kirkelige fellesråd i prostiet, bispedømmerådet og Kirkerådet til orientering.

§ 7. Retningslinjene trer i kraft fra 1. januar 2017. Fra samme tid oppheves Regler for valg av prostiråd og formene for dets virksomhet.

§ 8. Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å foreta mindre endringer i retningslinjene.

Vedtatt mot 2 stemmer.

111 stemmerettigede.

KM 12/16 Kirkemøtets dirigentskap

Saksdokumenter:

KM 12/16	Kirkemøtets dirigentskap
KM 12.1/16	Reglement for representasjon på vegne av Den norske kyrkja
KM 12.2/16	Kirkemøtets dirigentskap, 1. innstilling
KM 12.3/16	Kirkemøtets dirigentskap, endelig innstilling

Første innstilling fra komité B

Sammendrag av saksorienteringen

Det er en innarbeidet praksis at dirigentskapet på Kirkemøtet velges av og blant medlemmene av Kirkemøtet. Dagens bestemmelser er ikke til hinder for at disse kan velges eksternt. Det foreslås derfor en klarere formulering i Kirkemøtets forretningsorden § 3-2, 1. ledd om at det kan velges dirigenter eksternt bl.a. for å sikre godt kvalifiserte dirigenter og for å sikre demokratiet i kirken. Som en følge av dette foreslås noen mindre endringer av Kirkemøtets forretningsorden og Reglement for representasjon på vegne av Den norske kyrkja. Dette gjelder situasjonen ved stemmelikhet og hvem som representerer Den norske kirke under Kirkemøtet.

Komiteens merknader

Komiteen legger i hovedsak saksorienteringen til grunn, men mener at Kirkemøtets dirigentskap bør velges av og blant medlemmer av Kirkemøtet.

Komiteen har forståelse for at oppgaven som dirigent er omfattende, og at det kan være krevende å finne personer som er villige til å påta seg den. Komiteen har likevel tillit til at kompetansen som behøves, for å utøve et godt dirigentskap, finnes i Kirkemøtet. Kirkemøtets medlemmer har i tillegg en innsikt i sakene som kan tjene dirigentrollen. I komiteens forslag til vedtak gis det handlingsrom dersom det ikke skulle finnes egnede kandidater i Kirkemøtet som er villige til å ta på seg oppgaven.

Eksterne dirigenter vil medføre en merkostnad og økonomiske hensyn taler da for å velge dirigentskapet blant Kirkemøtets medlemmer.

Komiteen vil understreke at dirigentskapet, som andre medlemmer av Kirkemøtet, har tale-, forslags- og stemmerett. I visse situasjoner bør dirigentskapet kunne gis fritak fra møteplikten i komiteen.

Komiteen velger å opprettholde Kirkerådets forslag til endring i de øvrige paragrafene.

Dersom leder av Kirkerådet ikke er valgt til medlem av Kirkemøtet i en ny valgperiode, møter denne kun med tale- og forslagsrett, ikke stemmerett, på det første møtet i den påfølgende perioden. Komiteen har derfor foreslått at det i slike tilfeller er preses' stemme som skal telle dobbelt ved stemmelikhet.

Forslag til vedtak

Kirkemøtet foretar følgende endringer i *Kirkemøtets forretningsorden* og *Reglement for representasjon på vegne av Den norske kyrkja* (Endringer i dagens regelverk er i kursiv. Komiteens endringer er i tillegg understreket.):

Endringer i Kirkemøtets forretningsorden:

§ 3-2 Dirigentskap

§ 3-2, 1. ledd

Kirkemøtet velger for hvert møte et dirigentskap på tre medlemmer. Disse skal fortrinnsvis være medlemmer av Kirkemøtet.

§ 3-2, 5. ledd

Når Kirkemøtet utformer en hilsen, skal denne underskrives av *Kirkerådets leder og preses.*

§ 7-5 Om avstemninger

§ 7-5, 4. ledd

Ved stemmelikhet i andre saker enn valg er *Kirkerådets* leders stemme avgjørende.

Møter Kirkerådets leder uten stemmerett, jf. § 1-4 første ledd, er stemmen til preses avgjørende.

Endringer i Reglement for representasjon på vegne av Den norske kyrkja

§ 4 Kyrkjemøtet

Når Kyrkjemøtet er samla, vert det representert gjennom *leiar i Kyrkjerådet og preses.*

Plenumsbehandling 1

Dirigent: Gunnar Winther

Saksordfører: Bergit Haugland

Disse hadde ordet:

Bergit Haugland, Ann Kristin Sørvik, Dag Landmark, Rolf Henning Reikvam, Aud Valborg Tønnessen, Kristin Gunleiksrud Raaum, Einar Østerhagen, Kari Karstensen, Finn Ragnvald Huseby, Atle Sommerfeldt, Svein Arne Lindø, Karin-Elin Berg, Gunnhild M. Andreassen.

Endringsforslag

Ann-Kristin Sørvik:

§ 3-2 Dirigentskap

§ 3-2, 1. ledd:

Nytt pkt.: Kirkemøtet velger for hvert møte et dirigentskap på tre medlemmer. Disse skal være medlemmer av Kirkemøtet.

Dag Landmark:

§ 3-2, 5. ledd

Når Kirkemøtet utformer en hilsen og dirigenten ikke er blant KM-delegatene, skal denne ...

§ 7-5, 4. ledd

Ved stemmelikhet i andre saker enn valg er *Kirkerådets* leders stemme avgjørende hvis dirigenten ikke er valgt blant delegatene.

Saken ble sendt tilbake til komiteen.

KM 12/16 Kirkemøtets dirigentskap

Endelig innstilling fra komité B

Sammendrag av saksorienteringen

Det er en innarbeidet praksis at dirigentskapet på Kirkemøtet velges av og blant medlemmene av Kirkemøtet. Dagens bestemmelser er ikke til hinder for at disse kan velges eksternt. Det foreslås derfor en klarere formulering i Kirkemøtets forretningsorden § 3-2, 1. ledd om at det kan velges dirigenter eksternt bl.a. for å sikre godt kvalifiserte dirigenter og for å sikre demokratiet i kirken. Som en følge av dette foreslås noen mindre endringer av Kirkemøtets forretningsorden og Reglement for representasjon på vegne av Den norske kyrkja. Dette gjelder situasjonen ved stemmelikhet og hvem som representerer Den norske kirke under Kirkemøtet.

Komiteens merknader

Komiteen legger i hovedsak saksorienteringen til grunn, men mener at Kirkemøtets dirigentskap skal velges av og blant medlemmer av Kirkemøtet.

Komiteen mener dagens bestemmelse er uklar med tanke på om den åpner for at eksterne kan være dirigenter, og ønsker med denne presiseringen å gjøre det klart at eksterne dirigenter ikke er et alternativ.

Komiteen har forståelse for at oppgaven som dirigent er omfattende og kompleks, og at det kan være krevende å finne personer som er villige til å påta seg den. Komiteen har likevel tillit til at kompetansen som behøves for å utøve et godt dirigentskap, finnes i Kirkemøtet.

Eksterne dirigenter vil medføre en merkostnad og økonomiske hensyn taler da for å velge dirigentskapet blant Kirkemøtets medlemmer.

Komiteen vil understreke at dirigentskapet, som andre medlemmer av Kirkemøtet, har taleforslags- og stemmerett. I visse situasjoner bør dirigentskapet kunne gis fritak fra møteplikten i komiteen.

Komiteen velger å opprettholde Kirkerådets forslag til endring i de øvrige paragrafene. Komiteen begrunner dette med at dirigentskapet er en praktisk ordning for å lede møtene, og at Kirkerådets leder er kirkens øverste demokratiske valgte leder. Det er derfor naturlig at Kirkerådets leder har dobbeltstemme ved stemmelikhet, og er den som representerer Kirkemøtet utad, i tillegg til Bispemøtets preses.

Komiteen har diskutert om det i det hele tatt skulle være en dobbeltstemme, men finner ikke at dette er tilstrekkelig utredet eller tatt opp i første plenumsbehandling av saken. Komiteen velger derfor å ikke ta stilling til om det skal være dobbeltstemme, men hvem som skal ha den.

Dersom leder av Kirkerådet ikke er valgt til medlem av Kirkemøtet i en ny valgperiode, møter denne kun med tale- og forslagsrett, ikke stemmerett, på det første møtet i den påfølgende perioden. Komiteen har derfor foreslått at det i slike tilfeller er preses som har dobbeltstemme ved stemmelikhet.

Forslag til vedtak

Kirkemøtet foretar følgende endringer i *Kirkemøtets forretningsorden* og *Reglement for representasjon på vegne av Den norske kyrkja* (Endringer i dagens regelverk er i kursiv. Komiteens endringer er i tillegg understreket.):

Endringer i Kirkemøtets forretningsorden:

§ 3-2 Dirigentskap

§ 3-2, 1. ledd

Kirkemøtet velger for hvert møte et dirigentskap på tre medlemmer med personlige varamedlemmer. Disse skal være medlemmer av Kirkemøtet.

§ 3-2, 5. ledd

Når Kirkemøtet utformer en hilsen, skal denne underskrives av *Kirkerådets leder og Bispemøtets preses.*

§ 7-5 Om avstemninger

§ 7-5, 4. ledd

Ved stemmelikhet i andre saker enn valg, er *Kirkerådets* leders stemme avgjørende. Møter Kirkerådets leder uten stemmerett, jf. § 1-4 første ledd, er stemmen til Bispemøtets preses avgjørende.

Endringer i Reglement for representasjon på vegne av Den norske kyrkja

§ 4 Kyrkjemøtet

Når Kyrkjemøtet er samla, vert det representert gjennom *leiar i Kyrkjerådet og preses i Bispemøtet.*

Plenumsbehandling 2

Dirigent: Gunnar Winther

Saksordfører: Bergit Haugland

Disse hadde ordet:

Bergit Haugland, Karin-Elin Berg, Olav Christian Rønneberg, Ann Kristin Sørvik, Ivar Braut, Ann Christin Elvemo, Karl Johan Kirkebø, Gard Realf Sandaker-Nielsen.

Til dagsorden: Atle Sommerfeldt.

Endringsforslag

Endringsforslag fra 1. behandling:

Ann-Kristin Sørvik:

§ 3-2 Dirigentskap

§ 3-2, 1. ledd:

Nytt pkt.: Kirkemøtet velger for hvert møte et dirigentskap på tre medlemmer. Disse skal være medlemmer av Kirkemøtet.

Ivaretatt av komiteen.

Dag Landmark:

§ 3-2, 5. ledd

Når Kirkemøtet utformer en hilsen og dirigenten ikke er blant KM-delegatene, skal denne ...
§ 7-5, 4. ledd

Ved stemmelikhet i andre saker enn valg er *Kirkerådets* leders stemme avgjørende hvis dirigenten ikke er valgt blant delegatene.

Forslaget trukket.

Endringsforslag i 2. behandling:

Beholde fortrinnsvis (som i 1. innstilling):

Endringer i Kirkemøtets forretningsorden:

§ 3-2 Dirigentskap

§ 3-2, 1. ledd

Kirkemøtet velger for hvert møte et dirigentskap på tre medlemmer. Disse skal fortrinnsvis være medlemmer av Kirkemøtet.

Votering

Beholde fortrinnsvis:

Forslaget fikk 62 stemmer mot 51 stemmer og ble vedtatt.

113 stemmeberettigede.

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet foretar følgende endringer i *Kirkemøtets forretningsorden* og *Reglement for representasjon på vegne av Den norske kyrkja* (Endringer i dagens regelverk er i kursiv. Komiteens endringer er i tillegg understreket.):

Endringer i Kirkemøtets forretningsorden:

§ 3-2 Dirigentskap

§ 3-2, 1. ledd

Kirkemøtet velger for hvert møte et dirigentskap på tre medlemmer med personlige varamedlemmer. Disse skal fortrinnsvis være medlemmer av Kirkemøtet.

§ 3-2, 5. ledd

Når Kirkemøtet utformer en hilsen, skal denne underskrives av *Kirkerådets leder* og *Bispemøtets preses*.

§ 7-5 Om avstemninger

§ 7-5, 4. ledd

Ved stemmelikhet i andre saker enn valg, er *Kirkerådets* leders stemme avgjørende.

Møter Kirkerådets leder uten stemmerett, jf. § 1-4 første ledd, er stemmen til Bispemøtets preses avgjørende.

Endringer i Reglement for representasjon på vegne av Den norske kyrkja

§ 4 Kyrkjemøtet

Når Kyrkjemøtet er samla, vert det representert gjennom *leiar i Kyrkjerådet* og *preses i Bispemøtet*.

Enstemmig vedtatt.
113 stemmeberettigede.

KM 13/16 Forslag til endringer i regler for valg av Kirkeråd og tilhørende endringer i Kirkemøtets forretningsorden

Saksdokument:

KM 13/16	Forslag til endringer i regler for valg av Kirkeråd og tilhørende endringer i Kirkemøtets forretningsorden
KM 13.1/16	Gjeldende regler for valg av Kirkeråd
KM 13.2/16	Forslag til endringer i regler for valg av Kirkeråd og tilhørende endringer i Kirkemøtets forretningsorden – 1. innstilling

Innstilling fra komité D

Sammendrag av saksorienteringen

Departementets foreslåtte endringer i kirkeloven § 25 innebærer at Kirkerådet tydeliggjøres som Kirkemøtets utøvende organ og får et lovfestet ansvar for rettssubjektet Den norske kirke sin økonomi. Forslaget innebærer videre at lovbestemmelsene om Kirkerådets sammensetning og valg forenkles, slik at Kirkemøtet står fritt til selv å kunne bestemme hvor mange medlemmer som skal velges. Det åpnes også opp for at Kirkemøtet kan fastsette regler som innebærer at Kirkerådet kan ansvarliggjøres overfor Kirkemøtet som en form for styre som kan skiftes ut i funksjonstiden. Denne saken følger opp departementets forslag med å foreslå de nødvendige regelendringer.

Ettersom Kirkerådet som velges på Kirkemøtet 2016 vil velges etter gjeldende regler, foreslås det at det nå kun gjøres de endringer i regler for valg av Kirkeråd og i Kirkemøtets forretningsorden som anses som nødvendige for at Kirkerådet kan ansvarliggjøres overfor Kirkemøtet som en form for styre som kan skiftes ut i funksjonstiden.

Komiteens merknader

Komiteen legger saksorienteringen til grunn og har følgende merknader:

1. Komiteen legger til grunn at mistillitsforslag kun vil være aktuelt å fremme i situasjoner med svært kritikkverdige forhold.
2. Kirkerådets sammensetning og funksjon i framtidig kirkeordning vurderes i tilknytning til saken om veivalg for Den norske kirke. Komiteen slutter seg derfor til Kirkerådets anbefaling om at Kirkemøtet foretar en ny gjennomgang av reglene for valg og sammensetning av Kirkerådet før valget i 2020. Reglene må bidra til å styrke demokratiet i kirken, og blant de spørsmålene som må vurderes er antall medlemmer, andelen prester, representasjon av leke kirkelig tilsatte og om alle bispedømmene skal ha minst én representant.
3. Komiteen har merket seg at det i den gjennomførte høringen var delte meninger om hvor mange personer som må stå bak et forslag om mistillit. Komiteen slutter seg til Kirkerådets vurdering i saksfremlegget, der rett til å fremme mistillitsforslag likebehandles med rett til å melde saker til Kirkemøtet, jf. Kirkemøtets forretningsorden

§§ 2-1 og 3-3. Komiteen støtter derfor at forslag om mistillit kan fremmes av minst én person.

4. Komiteen har drøftet spørsmålet om hva som skjer med preses i en eventuell situasjon der Kirkemøtet vedtar mistillit mot Kirkerådets medlemmer. Komiteen viser til at lovbestemmelsen om Kirkerådets sammensetning i kirkeloven § 25 første ledd vil lyde som følger: «Kirkerådet består av et antall medlemmer med personlige varamedlemmer valgt av Kirkemøtet og en biskop med varamedlem valgt av Bispemøtet». Komiteen legger til grunn at det er mulig å regelfeste at også den valgte biskop skal skiftes ut i en situasjon hvor Kirkemøtet vedtar mistillit mot Kirkerådets medlemmer. Samtidig sier Bispemøtets forretningsorden § 6 at preses er medlem av Kirkerådet. Dette gjør at en slik praksis er lite hensiktsmessig. Komiteen går derfor inn for at Kirkemøtet ved vedtatt mistillit kun skifter ut de medlemmer av Kirkerådet som er valgt av Kirkemøtet.
5. Komiteen finner at spørsmålet om hvorvidt leder av Kirkerådet kan stille til gjenvalg i et tilfelle der Kirkemøtet har vedtatt mistillit samlet til alle medlemmene av Kirkerådet som er valgt av Kirkemøtet, bør klargjøres. Komiteen legger til grunn at leder i et slikt tilfelle vil kunne stille til gjenvalg, og har tilføyd en presisering om dette i § 6-1 andre punktum.

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet vedtar følgende forskrift om endringer i regler av 14. november 1997 nr. 4862 for valg av Kirkeråd:

I

§§ 1-2 og 1-3 skal lyde:

§ 1-2. Kirkerådets valgperiode er fire år fra Kirkemøtets første møte i valgperioden frem til Kirkemøtets første møte i den påfølgende valgperiode.

Mistillit til Kirkerådets leder eller samlet til alle medlemmene av Kirkerådet som er valgt av Kirkemøtet, kan fremmes av minst ett medlem av Kirkemøtet.

Hvis mistillitsforslaget får alminnelig flertall, skal det velges en ny leder eller et nytt Kirkeråd for resten av valgperioden.

§ 1-3. Kirkerådet trer i funksjon umiddelbart etter Kirkemøtet hvor valget har funnet sted. Ved nyvalg innenfor valgperioden trer Kirkerådet i funksjon umiddelbart etter valget.

§ 2-1 skal lyde:

§ 2-1. Kirkemøtet forut for det Kirkemøtet som skal velge Kirkeråd ved starten av Kirkemøtets valgperiode, velger en nominasjonskomité bestående av fem personer, hvorav tre leke medlemmer, en kirkelig tilsatt og en prest. En av disse skal være under 30 år.

§ 2-3 skal lyde:

§ 2-3. Ved nyvalg innenfor Kirkerådets valgperiode skal Kirkemøtets valgkomité fungere som nominasjonskomité for valget.

Ny overskrift mellom § 3-5 og ny § 3-6 skal lyde:

Nominasjon av kandidater ved nyvalg

§ 3-6 skal lyde:

§ 3-6. Ved nyvalg innenfor Kirkerådets valgperiode skal medlemmer av Kirkemøtet fremme forslag til kandidater til Kirkemøtets valgkomité.

Ny § 4-3 skal lyde:

§ 4-3. Ved nyvalg innenfor Kirkerådets valgperiode skal Kirkemøtets valgkomité fremme en prioritert kandidatliste, etter samme krav som § 4-1, jf. § 3-6.

§ 5-4 skal lyde:

§ 5-4. Lederen velges for to år. Ved nyvalg velges lederen ut funksjonsperioden. Lederen kan gjenvelges. Kirkemøtets valgkomité forbereder og gjennomfører valget av leder midt i valgperioden. Kirkerådet velger selv nestleder for en periode på to år.

§§ 6-1, 6-2 og 6-3 skal lyde:

§ 6-1. Valgbar til Kirkerådet er Kirkemøtets valgte medlemmer. Har Kirkemøtet vedtatt mistillit til sittende leder i Kirkerådet, vil vedkommende ikke kunne stille til gjenvalg. Har Kirkemøtet vedtatt mistillit samlet til alle medlemmene av Kirkerådet som er valgt av Kirkemøtet, vil fratredende medlemmer, inkludert leder, fortsatt kunne stille til gjenvalg.

§ 6-2. Reglene i kirkeloven § 7 første til tredje ledd gjøres tilsvarende gjeldende for Kirkerådet.

§ 6-3. Hvis Kirkemøtet vedtar mistillit til Kirkerådets leder eller til alle medlemmene av Kirkerådet som er valgt av Kirkemøtet, plikter vedkommende å tre ut av rådet fra når ny leder av Kirkerådet eller nytt Kirkeråd er valgt.

II

Under forutsetning av at Stortinget vedtar de foreslåtte endringene i kirkeloven, trer regelendringene i kraft fra samme tidspunkt som endringen av kirkeloven § 25 trer i kraft.

2. Kirkemøtet vedtar følgende endringer i Kirkemøtets forretningsorden:

I

Ny § 3-6:

§ 3-6 Mistillitsforslag

Mistillit til Kirkerådets leder eller samlet til alle medlemmene av Kirkerådet som er valgt av Kirkemøtet, kan fremmes av minst ett medlem av Kirkemøtet. Kravet om mistillitsvoting skal fremmes innen fire uker før Kirkemøtets samling.

Kirkemøtets kontrollutvalg forbereder behandlingen av mistillitsforslaget i en særskilt sak. Saksdokumentet skal gjøre rede for forslagsstillernes begrunnelse for forslaget, Kirkerådet skal gis anledning til å kommentere forslaget, og kontrollutvalget skal komme med en innstilling til Kirkemøtet.

I Kirkemøtets behandling legger kontrollutvalget frem sin innstilling. Det åpnes så opp for debatt, før Kirkemøtet voterer over mistillitsforslaget. Kirkerådets leder og medlemmer anses ikke som ugild til å delta i behandlingen av og avstemmingen over et mistillitsforslag.

II

Under forutsetning av at Stortinget vedtar de foreslåtte endringene i kirkeloven, trer regelendringene i kraft fra samme tidspunkt som endringen av kirkeloven § 25 trer i kraft.

Plenumsbehandling

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jakobsen

Saksordfører: Kari Karstensen

Disse hadde ordet:

Kari Karstensen, Rolf Henning Reikvam, Odd Einar Dørum.

Kirkemøtets vedtak

1. Kirkemøtet vedtar følgende forskrift om endringer i regler av 14. november 1997 nr. 4862 for valg av Kirkeråd:

I

§§ 1-2 og 1-3 skal lyde:

§ 1-2. Kirkerådets valgperiode er fire år fra Kirkemøtets første møte i valgperioden frem til Kirkemøtets første møte i den påfølgende valgperiode.

Mistillit til Kirkerådets leder eller samlet til alle medlemmene av Kirkerådet som er valgt av Kirkemøtet, kan fremmes av minst ett medlem av Kirkemøtet.

Hvis mistillitsforslaget får alminnelig flertall, skal det velges en ny leder eller et nytt Kirkeråd for resten av valgperioden.

§ 1-3. Kirkerådet trer i funksjon umiddelbart etter Kirkemøtet hvor valget har funnet sted. Ved nyvalg innenfor valgperioden trer Kirkerådet i funksjon umiddelbart etter valget.

§ 2-1 skal lyde:

§ 2-1. Kirkemøtet forut for det Kirkemøtet som skal velge Kirkeråd ved starten av Kirkemøtets valgperiode, velger en nominasjonskomité bestående av fem personer,

hvorav tre leke medlemmer, en kirkelig tilsatt og en prest. En av disse skal være under 30 år.

§ 2-3 skal lyde:

§ 2-3. Ved nyvalg innenfor Kirkerådets valgperiode skal Kirkemøtets valgkomité fungere som nominasjonskomité for valget.

Ny overskrift mellom § 3-5 og ny § 3-6 skal lyde:

Nominasjon av kandidater ved nyvalg

§ 3-6 skal lyde:

§ 3-6. Ved nyvalg innenfor Kirkerådets valgperiode skal medlemmer av Kirkemøtet fremme forslag til kandidater til Kirkemøtets valgkomité.

Ny § 4-3 skal lyde:

§ 4-3. Ved nyvalg innenfor Kirkerådets valgperiode skal Kirkemøtets valgkomité fremme en prioritert kandidatliste, etter samme krav som § 4-1, jf. § 3-6.

§ 5-4 skal lyde:

§ 5-4. Lederen velges for to år. Ved nyvalg velges lederen ut funksjonsperioden. Lederen kan gjenvelges. Kirkemøtets valgkomité forbereder og gjennomfører valget av leder midt i valgperioden. Kirkerådet velger selv nestleder for en periode på to år.

§§ 6-1, 6-2 og 6-3 skal lyde:

§ 6-1. Valgbar til Kirkerådet er Kirkemøtets valgte medlemmer. Har Kirkemøtet vedtatt mistillit til sittende leder i Kirkerådet, vil vedkommende ikke kunne stille til gjenvalg. Har Kirkemøtet vedtatt mistillit samlet til alle medlemmene av Kirkerådet som er valgt av Kirkemøtet, vil fratredende medlemmer, inkludert leder, fortsatt kunne stille til gjenvalg.

§ 6-2. Reglene i kirkeloven § 7 første til tredje ledd gjøres tilsvarende gjeldende for Kirkerådet.

§ 6-3. Hvis Kirkemøtet vedtar mistillit til Kirkerådets leder eller til alle medlemmene av Kirkerådet som er valgt av Kirkemøtet, plikter vedkommende å tre ut av rådet fra når ny leder av Kirkerådet eller nytt Kirkeråd er valgt.

II

Under forutsetning av at Stortinget vedtar de foreslåtte endringene i kirkeloven, trer regelendringene i kraft fra samme tidspunkt som endringen av kirkeloven § 25 trer i kraft.

2. Kirkemøtet vedtar følgende endringer i Kirkemøtets forretningsorden:

I

Ny § 3-6:

§ 3-6 Mistillitsforslag

Mistillit til Kirkerådets leder eller samlet til alle medlemmene av Kirkerådet som er valgt av Kirkemøtet, kan fremmes av minst ett medlem av Kirkemøtet. Kravet om mistillitsvotering skal fremmes innen fire uker før Kirkemøtets samling.

Kirkemøtets kontrollutvalg forbereder behandlingen av mistillitsforslaget i en særskilt sak. Saksdokumentet skal gjøre rede for forslagsstillernes begrunnelse for forslaget, Kirkerådet skal gis anledning til å kommentere forslaget, og kontrollutvalget skal komme med en innstilling til Kirkemøtet.

I Kirkemøtets behandling legger kontrollutvalget frem sin innstilling. Det åpnes så opp for debatt, før Kirkemøtet voterer over mistillitsforslaget. Kirkerådets leder og medlemmer anses ikke som ugild til å delta i behandlingen av og avstemmingen over et mistillitsforslag.

II

Under forutsetning av at Stortinget vedtar de foreslåtte endringene i kirkeloven, trer regelendringene i kraft fra samme tidspunkt som endringen av kirkeloven § 25 trer i kraft.

Enstemmig vedtatt.

111 stemmeberettigede.

KM 14/16 Etablering av nytt kontrollorgan for Kirkemøtet

Saksdokument:

KM 14/16	Etablering av et nytt kontrollorgan for Kirkemøtet
KM 14.1/16	Etablering av et nytt kontrollorgan for Kirkemøtet – 1. innstilling
KM 14.2/16	Etablering av et nytt kontrollorgan for Kirkemøtet – endelig innstilling

Første innstilling fra komité C

Sammendrag av saksorienteringen

Som ledd i forberedelsen til forvaltningsreformen i 2017 har Kirkerådet utredet behovet for et eget kontrollorgan i Den norske kirke. Det er ikke foreslått en lovbestemt plikt til å opprette et slikt organ.

Det er eventuelt tale om et organ som på Kirkemøtets vegne kan kontrollere den kirkelige forvaltningen innen det nye rettssubjektet for kirken.

Den direkte foranledningen til at et slikt organ må vurderes opprettet, er todelt. For det første er det Kirkerådets nye rolle på økonomifeltet som tilsier at en slik vurdering må gjøres. Det viktigste kontrollbehovet som oppstår, er således rettet mot Kirkerådet – i særlig grad knyttet til hvordan Kirkerådet ivaretar de oppgaver innen økonomiforvaltningen som er foreslått lagt til Kirkerådet.

For det annet kan behovet for et slik organ ses i sammenheng med at Riksrevisjonen ikke lenger vil utføre forvaltningsrevisjon av den statlige del av den kirkelige organisasjon.

De overordnede spørsmål saken reiser var på høring høsten 2015 – etter at Kirkerådet i sitt junimøte godkjente et utkast til høringsnotat. Samtlige høringsinstanser støttet forslaget om etableringen av et nytt kontrollorgan. Det var også god oppslutning om de foreløpige vurderingene til Kirkerådet.

Kirkerådet foreslår et slikt kontrollorgan opprettet – etter kommunalt mønster kalt et *kontrollutvalg* og med en rolle som i stor grad kan sammenlignes med det kommunale utvalget. Kirkerådet anbefaler at kontrollutvalget overtar de oppgaver dagens *protokollkomité* har hatt mellom kirkemøtene. Samtidig utvides protokollkomiteens mandat under kirkemøtene noe, til også se til at Kirkemøtets vedtak ikke lider av feil. Denne endringen fremgår av utkast til endring i Kirkemøtets forretningsorden.

Kirkerådet drøfter om kontrollfeltet bør være avgrenset til bare å gjelde Kirkerådets virksomhet, og ikke omfatte alle organer innen det nye rettssubjektet. En slik avgrensning foreslås, men den kan være gjenstand for nærmere vurdering. Blant annet for å unngå vanskelige avgrensinger, foreslås mandatet ikke å være avgrenset til kontroll av økonomiforvaltningen.

Saksfremlegget munner ut i et forslag til Regler for Den norske kirkes kontrollutvalg, der kontrollutvalget foreslås gitt et vidt mandat til å føre kontroll med Kirkerådet, herunder å ha en viktig funksjon overfor revisjonen.

Regelforslaget omfatter også bestemmelser om valg og sammensetning, administrative forhold samt enkelte bestemmelser om saksbehandling.

Komiteens merknader

Komiteen stiller seg i all hovedsak bak det fremlagte forslaget.

Komiteen mener det er riktig å opprette et kontrollutvalg som på Kirkemøtets vegne skal sikre at det nye rettssubjektet har tilstrekkelig tillit og legitimitet for å ivareta sine oppgaver.

Komiteen bemerker at kontrollutvalget, inkludert dets sekretariat, må være minst mulig ressurskrevende. Samtidig må utvalget være i stand til å løse sine oppgaver på en måte som ivaretar hensyn til effektivitet og kvalitet.

Komiteen foreslår at kontrollutvalget skal bestå av medlemmer fra Kirkemøtet i tillegg til representasjon utenfor Kirkemøtet. Komiteen mener derfor at Kirkemøtet skal velge to medlemmer, kontrollutvalgets leder og nestleder.

Komiteen er enig i at kontrollutvalget skal lokaliseres utenfor Kirkerådet.

Komiteen vil bemerke at kontrollutvalget må ha et bevisst forhold til hvilke type kontroller som er hensiktsmessige. Det bemerkes videre at kontrollutvalget er Kirkemøtets verktøy for kontroll av Kirkerådet. Det er Kirkemøtet som behandler og vedtar kontrollutvalgets forslag til plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Det vises videre til at kontrollutvalget årlig rapporterer resultatene av sitt arbeid til Kirkemøtet.

Komiteen mener at forslaget til vedtak har vide nok rammer til at ordningen vil kunne utvikles på en forsvarlig måte i dialog med Kirkemøtet.

Komiteen mener at bispedømmerrådenes virksomhet ikke nå skal være gjenstand for kontroll fra kontrollutvalget. Bispedømmerrådenes virksomhet følges opp i styringsdialogen med Kirkerådet, hvor blant annet regnskap legges frem. Om det skulle være behov for å utvide kontrollutvalgets nedslagsfelt, vil Kirkemøtet kunne endre dette på et senere tidspunkt.

Komiteen forstår «Kirkerådet» som det valgte Kirkerådet og Kirkerådets sekretariat.

Komiteen ber om at det i det videre arbeid med opprettelsen av utvalget vurderes om midlene til regnskapsrevisjon skal bli en del av budsjettet for utvalget.

Komiteen ber om at utgifter til etableringen av kontrollutvalget søkes dekt av omstillingsmidler fra staten. Begrunnelsen for dette er at det nye rettssubjektet overtar kontrollopgaver staten tidligere ivaretok.

Forslag til vedtak

I

KM 14/16 Etablering av nytt kontrollorgan for Kirkemøtet

Regler for Den norske kirkes kontrollutvalg

§ 1. Valg og sammensetning

I det første møte i sin valgperiode velger Kirkemøtet medlemmer og varamedlemmer til Den norske kirkes kontrollutvalg (heretter kontrollutvalget). Medlemmene velges for hele valgperioden.

Medlemskap i Den norske kirke er et vilkår for å være medlem eller varamedlem av kontrollutvalget.

Kontrollutvalget skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Kirkemøtet velger leder og nestleder, samt deres varamedlemmer, blant Kirkemøtets medlemmer.

Utelukket fra å bli valgt inn i kontrollutvalget, er medlemmer av Kirkerådet og de øvrige sentralkirkelige råd, ansatte i den sentralkirkelige administrasjon, daglig leder av bispedømmerådene virksomhet samt Den norske kirkes revisor.

§ 2. Kontrollutvalgets mandat

Kontrollutvalget skal på Kirkemøtets vegne forestå den løpende kontroll med Kirkerådets virksomhet – herunder kontrollere om Kirkemøtets vedtak blir fulgt opp etter deres innhold og forutsetninger.

Kontrollutvalget skal se til at Den norske kirkes regnskaper blir revidert på en betryggende måte.

Kontrollutvalget skal se til at Kirkerådets virksomhet blir undergitt forvaltningsrevisjon. Herunder skal kontrollutvalget se til

- at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, herunder Kirkerådets eget økonomiregelverk med tilhørende instruksjer, og
- at det gjennom systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger blir tilført Kirkemøtet relevant informasjon om gjennomføringen av Kirkemøtets vedtak ut fra deres innhold og forutsetninger.

Kontrollutvalget rapporterer årlig resultatene av sitt arbeid til Kirkemøtet, etter at disse først har vært forelagt Kirkerådet til uttalelse.

§ 3. Alminnelige bestemmelser om kontrollutvalgets arbeid

Uhindret av eventuell taushetsplikt skal Kirkerådet gi kontrollutvalget tilgang til de dokumenter og den informasjon utvalget ber om.

Kontrollutvalget kan som ledd i sitt arbeid rette henvendelser til andre enn Kirkerådet for å tilveiebringe relevante opplysninger.

Kontrollutvalgets medlemmer og sekretariat er undergitt forvaltningslovens regler om taushetsplikt.

§ 4. Kontrollutvalgets arbeid knyttet til regnskapsrevisjon (årsregnskapet)

Kontrollutvalget gir innstilling til Kirkemøtet når Kirkemøtet skal velge revisor til å revidere Den norske kirkes årsregnskap.

Kontrollutvalget holder seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og ser til at dette følger gjeldende bestemmelser og standarder for revisjon.

Kontrollutvalget mottar kopi av revisors revisjonsberetning og avgir uttalelse om denne. Kontrollutvalget skal se til at revisors merknader blir fulgt opp.

§ 5. Kontrollutvalgets arbeid knyttet til forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget gir innstilling til Kirkemøtet når Kirkemøtet skal vedta plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Slik plan skal vedtas minst én gang i hver valgperiode.

Kontrollutvalget treffer nærmere bestemmelser om hvilke revisjoner som skal utføres innenfor planens rammer.

Kontrollutvalget avgir rapport til Kirkemøtet om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatene av disse.

§ 6. Administrative forhold

Kontrollutvalget er direkte underordnet Kirkemøtet og er underlagt dets styrings- og instruksjonsmyndighet.

Kirkemøtet skal sørge for at kontrollutvalget har de ressurser som svarer til de oppgaver utvalget skal utføre.

Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for sitt arbeid. Dette forslaget følger Kirkerådets innstilling til budsjett til Kirkemøtet.

Kontrollutvalget skal tildeles sekretærbistand (et sekretariat) etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet.

Den som utfører sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget, er direkte underordnet utvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg dette gir.

Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget, på forhånd er tilstrekkelig utredet.

Den som utfører regnskapsrevisjon for Kirkemøtet eller revisjonsoppgaver for kontrollutvalget, kan ikke utøve sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget. Det samme gjelder kontrollutvalgets medlemmer.

Sekretariatet skal organiseres uavhengig av Kirkerådets administrasjon og skal ikke være underlagt dens myndighet. Sekretariatet skal lokaliseres utenfor Kirkerådets sekretariat.

§ 7. Ikrafttredelse

Reglene trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer.

II

I *Kirkemøtets forretningsorden* gjøres følgende endringer:

§ 3-5 skal lyde:

§ 3-5. Protokollkomité og valgkomité

I det første møte i perioden velges for fire år medlemmer av protokollkomité, valgkomité og Kirkemøtets øvrige komiteer.

Blant Kirkemøtets medlemmer velges tre medlemmer til protokollkomiteen og fem medlemmer til valgkomiteen, alle med personlige varamedlemmer.

Protokollkomiteen skal

1. Se til at ingen vedtak lider av innholdsmessige feil.
2. Se til at alle vedtak er truffet i samsvar med forretningsordenens bestemmelser og at også andre saksbehandlingsregler er fulgt, slik at vedtakene ikke lider av tilblivelsesfeil.
3. Etter alle plenumssesjoner hvor det er fattet vedtak, gjennomgå og signere vedtakene.
4. Ved Kirkemøtets avslutning foreta en samlet gjennomgang av Kirkemøtets vedtaksprotokoll og eventuelt godkjenne den i henhold til Kirkemøtets forretningsorden, jf. § 1-7.

På et tidlig tidspunkt under Kirkemøtet drøfter protokollkomiteen, referentene og Kirkemøtets sekretariat de praktiske rutineene for arbeidet.

III

Retningslinjer for protokollkomiteen oppheves.

IV

Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å inngå avtale med revisor om revisjon av Den norske kirkes regnskaper for inntil de fire første regnskapsårene. Fullmakten og derfor også avtalen er betinget av at Den norske kirke fra 2017 blir etablert som eget rettssubjekt. Avtalen forelegges Kirkemøtet for godkjenning i 2017.

Plenumsbehandling 1

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen
Saksordfører: Odd Einar Dørum

Disse hadde ordet:

Odd Einar Dørum, Olav Myklebust.

Endringsforslag

Olav Myklebust:

§ 2 tredje ledd, nytt strekpunkt

- At løyvingane til bispedømmeråda blir brukt i tråd med intensjonane frå Kyrkjemøtet og Kyrkjerådet. Dette kan gjerast ved at ein over ei periode gjennomfører forvaltingsrevisjon i alle bispedømmeråd etter rotasjonsprinsippet.

Romertall II strykes.

Saken ble sendt tilbake til komiteen.

Endelig innstilling fra komite C

Sammendrag av saksorienteringen

Som ledd i forberedelsen til forvaltningsreformen i 2017 har Kirkerådet utredet behovet for et eget kontrollorgan i Den norske kirke. Det er ikke foreslått en lovbestemt plikt til å opprette et slikt organ.

Det er eventuelt tale om et organ som på Kirkemøtets vegne kan kontrollere den kirkelige forvaltningen innen det nye rettssubjektet for kirken.

Den direkte foranledningen til at et slikt organ må vurderes opprettet, er todelt. For det første er det Kirkerådets nye rolle på økonomifeltet som tilsier at en slik vurdering må gjøres. Det viktigste kontrollbehovet som oppstår, er således rettet mot Kirkerådet – i særlig grad knyttet til hvordan Kirkerådet ivaretar de oppgaver innen økonomiforvaltningen som er foreslått lagt til Kirkerådet.

For det annet kan behovet for et slikt organ ses i sammenheng med at Riksrevisjonen ikke lenger vil utføre forvaltningsrevisjon av den statlige del av den kirkelige organisasjon.

De overordnede spørsmål saken reiser var på høring høsten 2015 – etter at Kirkerådet i sitt junimøte godkjente et utkast til høringsnotat. Samtlige høringsinstanser støttet forslaget om etableringen av et nytt kontrollorgan. Det var også god oppslutning om de foreløpige vurderingene til Kirkerådet.

Kirkerådet foreslår et slikt kontrollorgan opprettet – etter kommunalt mønster kalt et *kontrollutvalg* og med en rolle som i stor grad kan sammenlignes med det kommunale utvalget. Kirkerådet anbefaler at kontrollutvalget overtar de oppgaver dagens *protokollkomité* har hatt mellom kirkemøtene. Samtidig utvides protokollkomiteens mandat under kirkemøtene noe, til også se til at Kirkemøtets vedtak ikke lider av feil. Denne endringen fremgår av utkast til endring i Kirkemøtets forretningsorden.

Kirkerådet drøfter om kontrollfeltet bør være avgrenset til bare å gjelde Kirkerådets virksomhet, og ikke omfatte alle organer innen det nye rettssubjektet. En slik avgrensning foreslås, men den kan være gjenstand for nærmere vurdering. Blant annet for å unngå vanskelige avgrensinger, foreslås mandatet ikke å være avgrenset til kontroll av økonomiforvaltningen.

Saksfremlegget munner ut i et forslag til Regler for Den norske kirkes kontrollutvalg, der kontrollutvalget foreslås gitt et vidt mandat til å føre kontroll med Kirkerådet, herunder å ha en viktig funksjon overfor revisjonen.

Regelforslaget omfatter også bestemmelser om valg og sammensetning, administrative forhold samt enkelte bestemmelser om saksbehandling.

Komiteens merknader

Komiteen stiller seg i all hovedsak bak det fremlagte forslaget.

Komiteen mener det er riktig å opprette et kontrollutvalg som på Kirkemøtets vegne skal sikre at det nye rettssubjektet har tilstrekkelig tillit og legitimitet for å ivareta sine oppgaver.

Komiteen bemerker at kontrollutvalget, inkludert dets sekretariat, må være minst mulig ressurskrevende. Samtidig må utvalget være i stand til å løse sine oppgaver på en måte som ivaretar hensyn til effektivitet og kvalitet.

Komiteen foreslår at kontrollutvalget skal bestå av medlemmer fra Kirkemøtet i tillegg til representasjon utenfor Kirkemøtet. Komiteen mener derfor at to av kontrollutvalgets fem medlemmer skal velges fra Kirkemøtet, kontrollutvalgets leder og nestleder.

Komiteen er enig i at kontrollutvalget skal lokaliseres utenfor Kirkerådet.

Komiteen vil bemerke at kontrollutvalget må ha et bevisst forhold til hvilke type kontroller som er hensiktsmessige. Det bemerkes videre at kontrollutvalget er Kirkemøtets verktøy for kontroll av Kirkerådet. Det er Kirkemøtet som behandler og vedtar kontrollutvalgets forslag til plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Det vises videre til at kontrollutvalget årlig rapporterer resultatene av sitt arbeid til Kirkemøtet.

Komiteen mener at forslaget til vedtak har vide nok rammer til at ordningen vil kunne utvikles på en forsvarlig måte i dialog med Kirkemøtet.

Komiteen mener at bispedømmerrådenes virksomhet ikke nå skal være gjenstand for direkte kontroll fra kontrollutvalget. Bispedømmerrådenes virksomhet følges opp i styringsdialogen med Kirkerådet, hvor blant annet regnskap legges frem. Om det skulle være behov for å utvide kontrollutvalgets nedslagsfelt, vil Kirkemøtet kunne endre dette på et senere tidspunkt.

Komiteen forstår «Kirkerådet» som det valgte Kirkerådet og Kirkerådets sekretariat.

Komiteen ber om at det i det videre arbeid med opprettelsen av utvalget vurderes om midlene til regnskapsrevisjon skal bli en del av budsjettet for utvalget.

Komiteen ber om at utgifter til etableringen av kontrollutvalget søkes dekt av omstillingsmidler fra staten. Begrunnelsen for dette er at det nye rettssubjektet overtar kontrolloppgaver staten tidligere ivaretok.

Forslag til vedtak

I

Regler for Den norske kirkes kontrollutvalg

§ 1. Valg og sammensetning

I det første møte i sin valgperiode velger Kirkemøtet medlemmer og varamedlemmer til Den norske kirkes kontrollutvalg (heretter kontrollutvalget). Medlemmene velges for hele valgperioden.

Medlemskap i Den norske kirke er et vilkår for å være medlem eller varamedlem av kontrollutvalget.

Kontrollutvalget skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Kirkemøtet velger leder og nestleder, samt deres varamedlemmer, blant Kirkemøtets medlemmer.

Utelukket fra å bli valgt inn i kontrollutvalget, er medlemmer av Kirkerådet og de øvrige sentralkirkelige råd, ansatte i den sentralkirkelige administrasjon, daglig leder av bispedømmerådene virksomhet samt Den norske kirkes revisor.

§ 2. Kontrollutvalgets mandat

Kontrollutvalget skal på Kirkemøtets vegne forestå den løpende kontroll med Kirkerådets virksomhet – herunder kontrollere om Kirkemøtets vedtak blir fulgt opp etter deres innhold og forutsetninger.

Kontrollutvalget skal se til at Den norske kirkes regnskaper blir revidert på en betryggende måte.

Kontrollutvalget skal se til at Kirkerådets virksomhet blir undergitt forvaltningsrevisjon. Herunder skal kontrollutvalget se til

- at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, herunder Kirkerådets eget økonomiregelverk med tilhørende instruksjer, og
- at det gjennom systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger blir tilført Kirkemøtet relevant informasjon om gjennomføringen av Kirkemøtets vedtak ut fra deres innhold og forutsetninger.

Kontrollutvalget rapporterer årlig resultatene av sitt arbeid til Kirkemøtet, etter at disse først har vært forelagt Kirkerådet til uttalelse.

§ 3. Almennelige bestemmelser om kontrollutvalgets arbeid

Uhindret av eventuell taushetsplikt skal Kirkerådet gi kontrollutvalget tilgang til de dokumenter og den informasjon utvalget ber om.

Kontrollutvalget kan som ledd i sitt arbeid rette henvendelser til andre enn Kirkerådet for å tilveiebringe relevante opplysninger.

Kontrollutvalgets medlemmer og sekretariat er undergitt forvaltningslovens regler om taushetsplikt.

§ 4. Kontrollutvalgets arbeid knyttet til regnskapsrevisjon (årsregnskapet)

Kontrollutvalget gir innstilling til Kirkemøtet når Kirkemøtet skal velge revisor til å revidere Den norske kirkes årsregnskap.

Kontrollutvalget holder seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og ser til at dette følger gjeldende bestemmelser og standarder for revisjon.

Kontrollutvalget mottar kopi av revisors revisjonsberetning og avgir uttalelse om denne. Kontrollutvalget skal se til at revisors merknader blir fulgt opp.

§ 5. Kontrollutvalgets arbeid knyttet til forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget gir innstilling til Kirkemøtet når Kirkemøtet skal vedta plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Slik plan skal vedtas minst én gang i hver valgperiode.

Kontrollutvalget treffer nærmere bestemmelser om hvilke revisjoner som skal utføres innenfor planens rammer.

Kontrollutvalget avgir rapport til Kirkemøtet om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatene av disse.

§ 6. Administrative forhold

Kontrollutvalget er direkte underordnet Kirkemøtet og er underlagt dets styrings- og instruksjonsmyndighet.

Kirkemøtet skal sørge for at kontrollutvalget har de ressurser som svarer til de oppgaver utvalget skal utføre.

Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for sitt arbeid. Dette forslaget følger Kirkerådets innstilling til budsjett til Kirkemøtet.

Kontrollutvalget skal tildeles sekretærbistand (et sekretariat) etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet.

Den som utfører sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget, er direkte underordnet utvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg dette gir.

Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget, på forhånd er tilstrekkelig utredet.

Den som utfører regnskapsrevisjon for Kirkemøtet eller revisjonsoppgaver for kontrollutvalget, kan ikke utøve sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget. Det samme gjelder kontrollutvalgets medlemmer.

Sekretariatet skal organiseres uavhengig av Kirkerådets administrasjon og skal ikke være underlagt dens myndighet. Sekretariatet skal lokaliseres utenfor Kirkerådets sekretariat.

§ 7. Ikrafttredelse

Reglene trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer.

II

I *Kirkemøtets forretningsorden* gjøres følgende endringer:

§ 3-5 skal lyde:

§ 3-5. Protokollkomité og valgkomité

I det første møte i perioden velges for fire år medlemmer av protokollkomité, valgkomité og Kirkemøtets øvrige komiteer.

Blant Kirkemøtets medlemmer velges tre medlemmer til protokollkomiteen og fem medlemmer til valgkomiteen, alle med personlige varamedlemmer.

Protokollkomiteen skal

1. Se til at ingen vedtak lider av innholdsmessige feil.
2. Se til at alle vedtak er truffet i samsvar med forretningsordenens bestemmelser og at også andre saksbehandlingsregler er fulgt, slik at vedtakene ikke lider av tilblivelsesfeil.
3. Etter alle plenumssesjoner hvor det er fattet vedtak, gjennomgå og signere vedtakene.
4. Ved Kirkemøtets avslutning foreta en samlet gjennomgang av Kirkemøtets vedtaksprotokoll og eventuelt godkjenne den i henhold til Kirkemøtets forretningsorden, jf. § 1-7.

På et tidlig tidspunkt under Kirkemøtet drøfter protokollkomiteen, referentene og Kirkemøtets sekretariat de praktiske rutineene for arbeidet.

III

Retningslinjer for protokollkomiteen oppheves.

IV

Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å inngå avtale med revisor om revisjon av Den norske kirkes regnskaper for inntil de fire første regnskapsårene. Fullmakten og derfor også avtalen

er betinget av at Den norske kirke fra 2017 blir etablert som eget rettssubjekt. Avtalen forelegges Kirkemøtet for godkjenning i 2017.

Plenumsbehandling 2

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Saksordfører: Odd Einar Dørum

Disse hadde ordet:

Odd Einar Dørum, Olav Myklebust.

Endringsforslag

Forslag fra 1. behandling

Olav Myklebust:

§ 2 tredje ledd, nytt strekpunkt

- At løyvingane til bispedømmeråda blir brukt i tråd med intensjonane frå Kyrkjemøtet og Kyrkjerådet. Dette kan gjerast ved at ein over ei periode gjennomfører forvaltingsrevisjon i alle bispedømmeråd etter rotasjonsprinsippet.

Romertall II strykes.

Forslaget ble trukket.

Kirkemøtets vedtak

Regler for Den norske kirkes kontrollutvalg

§ 1. Valg og sammensetning

I det første møte i sin valgperiode velger Kirkemøtet medlemmer og varamedlemmer til Den norske kirkes kontrollutvalg (heretter kontrollutvalget). Medlemmene velges for hele valgperioden.

Medlemskap i Den norske kirke er et vilkår for å være medlem eller varamedlem av kontrollutvalget.

Kontrollutvalget skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Kirkemøtet velger leder og nestleder, samt deres varamedlemmer, blant Kirkemøtets medlemmer.

Utelukket fra å bli valgt inn i kontrollutvalget, er medlemmer av Kirkerådet og de øvrige sentralkirkelige råd, ansatte i den sentralkirkelige administrasjon, daglig leder av bispedømmerådernes virksomhet samt Den norske kirkes revisor.

§ 2. Kontrollutvalgets mandat

Kontrollutvalget skal på Kirkemøtets vegne forestå den løpende kontroll med Kirkerådets virksomhet – herunder kontrollere om Kirkemøtets vedtak blir fulgt opp etter deres innhold og forutsetninger.

Kontrollutvalget skal se til at Den norske kirkes regnskaper blir revidert på en betryggende måte.

Kontrollutvalget skal se til at Kirkerådets virksomhet blir undergitt forvaltningsrevisjon. Herunder skal kontrollutvalget se til

- at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, herunder Kirkerådets eget økonomiregelverk med tilhørende instruks, og
- at det gjennom systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger blir tilført Kirkemøtet relevant informasjon om gjennomføringen av Kirkemøtets vedtak ut fra deres innhold og forutsetninger.

Kontrollutvalget rapporterer årlig resultatene av sitt arbeid til Kirkemøtet, etter at disse først har vært forelagt Kirkerådet til uttalelse.

§ 3. Alminnelige bestemmelser om kontrollutvalgets arbeid

Uhindret av eventuell taushetsplikt skal Kirkerådet gi kontrollutvalget tilgang til de dokumenter og den informasjon utvalget ber om.

Kontrollutvalget kan som ledd i sitt arbeid rette henvendelser til andre enn Kirkerådet for å tilveiebringe relevante opplysninger.

Kontrollutvalgets medlemmer og sekretariat er undergitt forvaltningslovens regler om taushetsplikt.

§ 4. Kontrollutvalgets arbeid knyttet til regnskapsrevisjon (årsregnskapet)

Kontrollutvalget gir innstilling til Kirkemøtet når Kirkemøtet skal velge revisor til å revidere Den norske kirkes årsregnskap.

Kontrollutvalget holder seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og ser til at dette følger gjeldende bestemmelser og standarder for revisjon.

Kontrollutvalget mottar kopi av revisors revisjonsberetning og avgir uttalelse om denne. Kontrollutvalget skal se til at revisors merknader blir fulgt opp.

§ 5. Kontrollutvalgets arbeid knyttet til forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget gir innstilling til Kirkemøtet når Kirkemøtet skal vedta plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Slik plan skal vedtas minst én gang i hver valgperiode.

Kontrollutvalget treffer nærmere bestemmelser om hvilke revisjoner som skal utføres innenfor planens rammer.

Kontrollutvalget avgir rapport til Kirkemøtet om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatene av disse.

§ 6. Administrative forhold

KM 14/16 Etablering av nytt kontrollorgan for Kirkemøtet

Kontrollutvalget er direkte underordnet Kirkemøtet og er underlagt dets styrings- og instruksjonsmyndighet.

Kirkemøtet skal sørge for at kontrollutvalget har de ressurser som svarer til de oppgaver utvalget skal utføre.

Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for sitt arbeid. Dette forslaget følger Kirkerådets innstilling til budsjett til Kirkemøtet.

Kontrollutvalget skal tildeles sekretærbistand (et sekretariat) etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet.

Den som utfører sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget, er direkte underordnet utvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg dette gir.

Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget, på forhånd er tilstrekkelig utredet.

Den som utfører regnskapsrevisjon for Kirkemøtet eller revisjonsoppgaver for kontrollutvalget, kan ikke utøve sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget. Det samme gjelder kontrollutvalgets medlemmer.

Sekretariatet skal organiseres uavhengig av Kirkerådets administrasjon og skal ikke være underlagt dens myndighet. Sekretariatet skal lokaliseres utenfor Kirkerådets sekretariat.

§ 7. Ikrafttredelse

Reglene trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer.

II

I *Kirkemøtets forretningsorden* gjøres følgende endringer:

§ 3-5 skal lyde:

§ 3-5. Protokollkomité og valgkomité

I det første møte i perioden velges for fire år medlemmer av protokollkomité, valgkomité og Kirkemøtets øvrige komiteer.

Blant Kirkemøtets medlemmer velges tre medlemmer til protokollkomiteen og fem medlemmer til valgkomiteen, alle med personlige varamedlemmer.

Protokollkomiteen skal

1. Se til at ingen vedtak lider av innholdsmessige feil.
2. Se til at alle vedtak er truffet i samsvar med forretningsordenens bestemmelser og at også andre saksbehandlingsregler er fulgt, slik at vedtakene ikke lider av tilblivelsesfeil.

3. Etter alle plenumssesjoner hvor det er fattet vedtak, gjennomgå og signere vedtakene.
4. Ved Kirkemøtets avslutning foreta en samlet gjennomgang av Kirkemøtets vedtaksprotokoll og eventuelt godkjenne den i henhold til Kirkemøtets forretningsorden, jf. § 1-7.

På et tidlig tidspunkt under Kirkemøtet drøfter protokollkomiteen, referentene og Kirkemøtets sekretariat de praktiske rutineene for arbeidet.

III

Retningslinjer for protokollkomiteen oppheves.

IV

Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å inngå avtale med revisor om revisjon av Den norske kirkes regnskaper for inntil de fire første regnskapsårene. Fullmakten og derfor også avtalen er betinget av at Den norske kirke fra 2017 blir etablert som eget rettssubjekt. Avtalen forelegges Kirkemøtet for godkjenning i 2017.

Enstemmig vedtatt.

110 stemmeberettigede.

KM 15/16 Religionsmøte og dialog

Saksdokument:

KM 15/16	Religionsmøte og dialog
KM 15.1/16	Religionsmøte ved kirkelige handlinger, Bispemøtet 2016
KM 15.2/16	Religionsmøte og dialog – 1. innstilling
KM 15.3/16	Religionsmøte og dialog – endelig innstilling

Første innstilling fra komité F

Sammendrag

Det norske samfunn er i rask endring. På tros- og livssynsfeltet er mangfoldet større og synligere enn noen gang tidligere. Den norske kirke er ikke lenger en statskirke, og kirken må fortolke sin nye rolle som folkekirke i et flerkulturelt og livssynsåpent samfunn med en stat uten religiøs preferanse. Denne saken handler om Den norske kirkes selvforståelse og rolle i mangfoldssamfunnet.

Den norske kirke vil, sammen med andre kirkesamfunn, videreføre den kristne kulturarven i en tid med økende sekularisering og livssynsmessig mangfold. Kirken skal fortsette å forkynne frelsen i Jesus Kristus og invitere mennesker til kristen tro og fellesskap. Vi skal møte medmennesker med respekt og toleranse og synliggjøre at Guds kjærlige omsorg gjelder alle mennesker. En av måtene å gjøre dette på, er gjennom tros- og livssynsdialogen og i dialogisk væremåte overfor mennesker med annen eller ingen religiøs tro.

Samfunnsutfordringene er så store at vi er nødt til å samarbeide på tvers av livssyn og kulturelle forskjeller. Klimautfordringer og flyktninger utfordrer vårt velferdssamfunn og krever nye løsninger og kreativt og konstruktivt samarbeid mellom mange samfunnsaktører, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Den norske kirke skal fortsette å være en viktig etisk premissleverandør inn i samfunnsdebattene.

Kirken må være i front for å forsvare alles rett til tros- og livssynsfrihet og bidra til at alle i vårt samfunn får utøve sin religion, både privat og i det offentlige rom. På det medmenneskelige planet er det veldig mye vi kristne har til felles med mennesker med en annen eller ingen tro, og rommet for dialog, samarbeid og vennskap er stort.

Saksutredningen gir innledningsvis greie for Norge som et flerreligiøst samfunn, for så å redegjøre for kirkens selvforståelse i en interreligiøs kontekst. Videre utfoldes forståelsen av tros- og livssynsdialog, religionsmøte og dialog i lokalmenigheten, religionsmøte i et samfunnsperspektiv og avslutningsvis en refleksjon over relevansen det flerreligiøse samfunnet og religionsdialog har for arbeidet med ny kirkeordning.

Saken har som mål å inspirere til refleksjon over kirkens rolle i et flerreligiøst og flerkulturelt samfunn, samt å identifisere utfordringer Den norske kirke må arbeide videre med.

Mange av de kulturelle utfordringene vi står overfor i møte med nye landsmenn med en annen tro enn kristendommen, vil vi også kunne erfare i møte med kristne innvandrere. Men denne

kirkemøtesaken konsentrerer seg om dialog og møter med andre religioner og livssyn enn vårt eget.

Komiteens merknader

Komiteen stiller seg i all hovedsak bak det fremlagte dokumentet. Komiteen ser at det foregår mye godt dialogarbeid i Den norske kirke lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Dette ønsker komiteen å løfte frem.

Avgrensning av saken

- Komiteen er glad for det særskilte fokuset på religionsmøte og dialog, og den avgrensning som saksdokumentet tydeliggjør. Samtidig ser komiteen behov for, slik saksdokumentet også sier, å arbeide videre med vårt forhold til kristne med annen kulturbakgrunn enn vår egen («migrantkristne»). Her ser komiteen at det er mange paralleller til tematikken i «Religionsmøte og dialog» som det er viktig at Den norske kirke arbeider med. Komiteen oppfordrer derfor Kirkerådet til å arbeide videre med saken «Kristne innvandrere og menighetene i Norge» (KM-sak 07/09), med sikte på behandling i Kirkemøtet. I dialogen med annerledes troende er det også viktig at vi som kristne står sammen med våre kristne søsken som kommer fra andre kulturer.

Dialog er en del av kirkens misjonsoppdrag

- *«Dialog er et møte ansikt til ansikt mellom likeverdige parter uten skjulte hensikter. Jeg går inn i dialog, ikke for å forandre den andre, men for å ta del i den gjensidige forandring som kan skje gjennom et møte.»* Komiteen ønsker å vektlegge en positiv forståelse av dialog, slik den fremkommer i definisjonen fra dialogsenteret Emmaus ovenfor.
- Komiteen mener saksdokumentet gir en god beskrivelse av forholdet mellom misjon (i betydningen evangelisering) og dialog og synliggjør hvordan begge deler inngår i kirkens misjonsoppdrag.
- Arbeid med dialog med annerledes troende springer ut av vår kristne tro og vårt kall. Komiteen ønsker særlig å trekke frem formuleringen fra Edinburghjubileet i 2010: *«Vi husker på Kristi offer på korset og hans oppstandelse for verdens frelse, vi som har mottatt Den hellige ånds kraft. Derfor er vi kalt til autentisk dialog, respektfullt engasjement og ydmykt vitnesbyrd blant mennesker av annen tro – og av ingen tro – om Kristus som den enestående/eneste. Vårt virke preges av frimodig tillit til evangeliet; bygger vennskap, søker forsoning og praktiserer gjestfrihet.»*
- Komiteen er glad for at forholdet til misjon løftes frem i saksfremstillingen, og at KM-sak 07/12 «Misjon til forandring» er blitt fulgt opp. Komiteen ser at det er behov for en kritisk selvrefleksjon om vår misjonshistorie, men at det samtidig er viktig å vektlegge de siste årenes positive utvikling i misjonsforståelsen. Det er viktig at vi på en nyansert måte fremstiller vår misjonshistorie og dens positive og negative sider.
- Det er en nær sammenheng mellom religionsdialog og tros- og livssynsfrihet, slik det fremkommer i retningslinjene til Oslo-koalisjonens «Missionary Activities and Human Rights: Recommended Ground Rules for Missionary Activities» (2009). Disse er blitt til i et samarbeid mellom ulike tros- og livssynssamfunn, inkludert kristne misjonsorganisasjoner.
- Komiteen ønsker – med et blikk fra de nasjonale minoriteter og fra samisk ståsted – å løfte frem perspektivet om at *«[m]isjon må sees i sammenheng med religions- og ytringsfriheten. Derfor henger misjonsarbeidet så nært sammen med arbeidet for å sikre friheter og å arbeide – ikke bare for forfulgte kristne – men for alle som forfølges*

for sin tros skyld. Ved å synliggjøre disse sammenhengene kan man imøtegå gamle fordommer om at misjon handler om å påtvinge andre sitt eget livssyn uten respekt for kultur og tro.» (s.16, andre avsnitt).

Folkekirken og det tros- og livssynsmangfoldige samfunn

- Komiteen mener at det fremlagte sakspapiret på en god måte tydeliggjør de utfordringer folkekirken står overfor i det tros- og livssynsmangfoldige samfunnet. Det begrunner behovet for arbeid med dialog – også kirkelig forankret dialog.
- Komiteen ønsker å understreke at med Grunnlovens paragraf 2 har staten fortsatt en religiøs og livssynsmessig forankring selv om den ikke lenger er konfesjonsbundet.
- I arbeidet med dialog er det viktig – også når vi deler tro – å ha et særlig fokus på folkekirkenes medlemmer som har særskilt spirituelt arv knyttet til sin kultur. Det gjelder flere av våre nasjonale minoriteter. Også samene som urfolk har levd som et kristent folk i generasjoner, og samenes kulturelle kontakt med kristendommen går svært langt tilbake i tid med både katolsk og ortodoks innflytelse i tillegg til den lutherske. Til tross for dette har man i deler av den samiske befolkningen fram til i dag holdt på kulturelle og religiøse tradisjoner som står i kontinuitet med tradisjonell samisk religiøsitet. Det kan handle om hvordan man forholder seg til og kommuniserer med landskap og steder, f.eks. ved å be om overnattingstillatelse, hvordan man velsigner i forbindelse med utmarkshøsting, hvordan man forholder seg til tegn, drømmer og syner og hvordan man praktiserer helbredelse.
- Komiteen ønsker å vektlegge kirkens engasjement i dialog som et samfunnsengasjement, der trygghet, fred og forsoning er frukter av det arbeid som gjøres med tros- og livssynsdialog. Komiteen vil særlig trekke frem fellesuttalelsene fra Mellomkirkelig råd og Islamsk Råd Norge fra 2007 («Felleserklæring om trosfrihet og konvertering») og 2011 («Fellesuttalelse mot religiøs ekstremisme») som to gode eksempler på at godt og langsiktig dialogarbeid er med på å fremme forståelse mellom tradisjoner til det beste for samfunnet.
- I en situasjon med raske samfunnsendringer bør kirken være med på å skape gode rom for møter mellom mennesker og samtale og refleksjon om utfordringer vi står overfor. Dette er blitt aktualisert gjennom flyktnings situasjonen. Her er det særlig viktig å trekke frem gode initiativ fra lokalmenigheter i hele landet for å integrere mennesker i en vanskelig situasjon.
- Dialog kan også bidra til å forebygge fremmedfrykt. Komiteen ønsker å løfte frem behovet for å ta frykten i samfunnet – og blant kirkens egne medlemmer – på alvor. Hvordan setter vi ord på frykten som finnes? Frykt er et hovedpunkt både i forhold til ekstremisme, flyktnings situasjonen og islam. Komiteen finner at dette må løftes fram og arbeides videre med.
- Dialog trengs for å forebygge og bekjempe radikaliserings og ekstremisme.
- Komiteen ser at møteplasser for samtaler om tro og identitet – særlig blant ungdom – finnes på stadig flere steder og i ulike former. Komiteen ønsker å minne kirken og kirkens medarbeidere på dette, og oppfordrer til å tenke nytt om hvor det i kirkelig regi kan legges til rette for samtaler om tro og identitet.

Kompetansebygging og refleksjon

- Komiteen mener at det fremlagte sakspapiret er et godt utgangspunkt for å utarbeide ressursmaterieell for å formidle innholdet i begreper som f.eks. «dialog», «dialogisk metode», «religionsteologi», «dialogteologi» osv. Komiteen oppfordrer

Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd til å utvikle materiell som gir en innføring i disse begrepene, og som gir praktiske tips og råd til menighetene for deres arbeid med dialog. Komiteen ser det som svært viktig at slikt materiell utformes med et jordnært språk som er tilgjengelig for alle i menighetene.

- Komiteen vil foreslå at det opprettes en ressursbank for lokalmenighetene hvor det kan hentes inspirasjon og erfaringer til lokalt dialogarbeid.
- Mye godt materiell er allerede tilgjengelig, og komiteen vil særlig oppfordre til bruk av boken «Dialogteologi på norsk» og ressursmateriellet for konfirmanter og ungdommer, ««Homo-hore-jøde-terrorist-svarting» - Sier vi».
- Komiteen ser betydningen av å vektlegge de store forskjeller som finnes i kultur (som komiteen av mange grunner velger å kalle «dialektforskjeller») over hele landet. Lokale «språk/dialekter» forener på tvers av kultur, tro og livssyn og illustrerer behovet for å anerkjenne «dialogiske dialektforskjeller». Dette synliggjør etter komiteens mening behovet for lokalt forankret dialogarbeid. Komiteen ser dette som et viktig argument for å bygge regionale kompetansemiljøer som tilrettelegger for erfaringsutveksling, og nettverk hvor de dialogiske dialektforskjellene blir forstått og tatt på alvor.
- Det er svært viktig å reflektere over skjevhet i maktforholdet i møter med våre dialogpartnere. Som majoritetskirke er det svært viktig å være klar over at vi står i en særskilt privilegert posisjon med tanke på kunnskap om egen og andres tro og tradisjon, ressurser og kompetanse, som vi tar med oss inn i religionsmøter og dialog.

Dialog for barn og unge

- Kjennskap og opplæring i kristen tro er viktig og bør også settes i sammenheng med en dialogisk væremåte og praksis for hele aldersgruppene 0-18 år (trosopplæring) og 18-30 år.
- Når de minste barna skal læres opp i kristen tro, er det også viktig å lære dem hvordan vi som kristne forholder oss til barn med annen bakgrunn.
- Det er klare behov for lokal tilpasning av dialog i trosopplæringen – alt etter behov og kompetanse.
- Det er behov for å differensiere mellom forskjellige aldergrupper med tanke på dialog og pedagogiske virkemidler (dialogisk væremåte/praksis, dialog og kristen tro, samtale om trosmøter, faktiske trosmøter og konkrete dialoger «på tvers», osv.).
- Det er behov for å vektlegge konkrete uttrykk for kristen tro og identitet i formidlingen til barn, unge og voksne: diakonal praksis, symboler, tradisjoner, mat og drikke, uttrykk for fellesskap, både kristent fellesskap og fellesskap «på tvers» osv. Her kan møter med andre tradisjoner eller erfaringer med andre tradisjoner spille inn på en positiv måte i vår egen trosopplæring, som en positiv «speiling» av andres trospraksis.
- Komiteen ser betydningen av å tematisere dialog for de eldste aldersgruppene trosopplæringen skal nå. Komiteen ser igjen at det er ulike lokale behov, men er samtidig tydelig på at ungdom i Den norske kirke må få oppleve at deres egen hverdag og erfaringer – med stort mangfold i klasserom og venneflokk – tas på alvor i samtaler om egen tro og identitet.

Dialog, identitet og fordommer

- Komiteen ser at utviklingen av sosiale tjenester på nett har store følger for hvordan vi kommuniserer med hverandre, både positivt og negativt. Hatefulle ytringer og mobbing på nett er en av de mest alvorlige negative sidene ved sosiale medier. Særlig

barn og unge er utsatt for dette. Mange av disse ytringene knytter seg til mangel på kunnskap og fordommer om tros- eller livssynstilhørighet og identitet.

- Dialog kan være et av mange virkemidler for å motarbeide slike holdninger – også via de samme sosiale medier. Her ønsker komiteen særlig å vektlegge at slike holdninger uttrykkes, arves og videreformidles fra voksenverdenen.

Erfaringsutveksling og nettverk

- Komiteen ønsker å understreke at satsningen på dialog bør finne sted i alle bispedømmer og forankres i menigheter over hele landet. Komiteen ønsker en offensiv satsing på kompetansebygging om religionsdialog. Derfor bør det være kirkelige sentre for tros- og livssynsdialog i alle bispedømmer. I de bispedømmer der det i dag ikke finnes et slikt senter, bør det etableres. Etablering kan gjøres gradvis gjennom midler til stillinger som er dedikert til arbeidet med dialog, nettverksbygging og kompetanseheving innen feltet. Skal vi som kirke være samfunnsrelevante og i takt med utviklingen, er dette et svært viktig arbeid som det haster å etablere strukturer og kompetanse på i hele landet.

Økt satsing på kirkelig dialogarbeid:

- Komiteen vil vektlegge betydningen av et sentralkirkelig initiativ og ansvar for feltet. På sikt vil en økt satsing på dialog trolig kreve økte ressurser, og dette bør synliggjøres i kirkens strategiske satsing. Samtidig bør de positive regionale erfaringene fra dialogsentrene med en samarbeidsmodell om økonomien (eksterne og interne finansieringskilder) videreføres.

Forslag til vedtak

Kirkemøtet verdsetter de tros- og livssynsdialogene som skjer i dag. Dialog og dialogisk tilnærming til mennesker med annen tro styrker og utdyper vår egen tro og gjør oss bedre i stand til å utføre kirkens oppdrag, både som en bekjennende og diakonal kirke.

Mennesker med ulik tro og livssyn deler mange av de samme livsvilkår og hverdagslige erfaringer. Dialog er nødvendig for å skape gode mellommenneskelige relasjoner og et godt og fredelig samfunn hvor religion spiller en konstruktiv samfunnsbyggende rolle.

Vi står overfor store utfordringer – for eksempel knyttet til miljø, flyktninger og utvikling av velferdssamfunnet – som vi må løse i fellesskap. Dialog og samhandling er redskaper for å motvirke fordommer, fremmedfrykt og religiøs ekstremisme.

Dialogen bidrar til selvinnsikt og refleksjon, og øker evnen til nytenkning og endring. Dette setter oss bedre i stand til å leve sammen i kirken – og i storsamfunnet – med et mangfold av meninger og tradisjoner.

Kristendommen er den kulturbærende religiøse tradisjonen i vårt land. Det gir Den norske kirke styrke og muligheter til å spille en viktig samfunnsrolle. Vi vil fornye og ta vare på kulturarven i et konstruktivt samspill med andre kirkesamfunn, tros- og livssynsamfunn og myndighetene. Sammen med dem vil kirken være med å legge til rette for et livssynsåpent samfunn hvor alles tros- og livssynsfrihet ivaretas.

1. Kirkemøtet ber Kirkerådet og bispedømmerådene arbeide for flere dialogsentre i våre bispedømmer. Kirkemøtet ønsker at dette skal skje i samarbeid med andre lokale, regionale og nasjonale partnere. De positive regionale erfaringene fra dialogsentrene med en samarbeidsmodell om økonomien (eksterne og interne finansieringskilder) videreføres.
2. Kirkemøtet oppfordrer de lokale menighetene til å:
 - Etablere og utvikle møteplasser for dialog og samhandling mellom mennesker med ulik tro og livssyn
 - Bruke dialogiske arbeidsmetoder i gudstjeneste og diakoni
 - Styrke arbeidet med tros- og livssynsdialog i trosopplæringen
 - Legge til rette for at menighetene kan dra nytte av hverandres planer og erfaringer
3. Kirkemøtet vil løfte fram de erfaringene mange kirkelige organisasjoner har med flerreligiøse og flerkulturelle samfunn. Misjonsorganisasjoner, barne- og ungdomsorganisasjoner og andre som har lang dialogerfaring, slik som de kirkelige dialogsentrene, Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA), Kirkens Nødhjelp, Norske kirkeakademier og Kirkens Bymisjon, oppfordres til å være aktive i dialogarbeidet i menighetene og i samfunnsdebatten.
4. Kirkemøtet anmoder Bispemøtet, i samarbeid med Teologisk nemnd i Mellomkirkelig råd, Egede Instituttet og de teologisk lærestedene, å arbeide videre med religionsteologi og dialogteologi i lys av Den norske kirkes lære. Det er særlig aktuelt å reflektere over Den norske kirkes forhold til jødedom og islam.

Kirkemøtet ser behovet for styrket kompetanse:

- Kirkemøtet henstiller til Bispemøtet og Kirkerådet om å sette spørsmål knyttet til religionsmøte, dialog og et tros- og livssynspluralistisk samfunn på dagsorden i etterutdanningen av kirkelige ansatte.
 - Kirkemøtet oppfordrer Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd og Bispemøtet om at det utarbeides studie- og kursmateriell med utgangspunkt i boka «Dialogteologi på norsk» og Bispemøtets veiledning om kirkelige handlinger i et flerreligiøst perspektiv.
 - Kirkemøtet oppfordrer de teologiske lærestedene til å styrke forskning og undervisning om religionsmøte og dialog.
 - Kirkemøtet oppfordrer de kirkelige dialogsentrene, i samarbeid med Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd, til å utvikle ressursmateriell om kulturmøter og dialog til bruk i trosopplæring både for barn, unge og voksne.
 - Kirkemøtet oppfordrer de kirkelige dialogsentrene til å legge til rette for erfaringsutveksling mellom menigheter.
5. Kirkemøtet ber om at perspektivene i denne saken blir tatt med i arbeidet med ny kirkeordning slik at nyordningen setter oss i stand til å være luthersk kirke i et økumenisk fellesskap i et flerreligiøst og livssynsåpent samfunn.

Plenumsbehandling 1

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Saksordfører: Kjartan Bergslid

Disse hadde ordet:

Kjartan Bergslid, Halvor Nordhaug, Kristin Gunleiksrud Raaum, Bård Mæland, Leif Christian Andersen, Fredrik Saxegaard, Helga Haugland Byfuglien, Anne-Lise Brenna Ording, Stian Berg, Rikke Elisabeth Grevstad Kopperstad, Sondre Karstad, Anne Berit Evang, Leif Jørn Hvidsten, Kjellfred Dekko, Sølvi Kristin Lewin, Kristin Skjøtskift, Anne Enger, Erling Pettersen, Gunnhild M. Andreassen, Jostein Ådna, Kristine Sandmæl, Aud Kvalbein, Gunhild Tomter Alstad.

Endringsforslag

Stian Berg:

Pkt. 2, andre kulepunkt:

Ber om at kulepunktet splittes opp i to punkter:

- Bruke økumeniske dialogiske arbeidsmetoder i gudstjeneste.
- Bruke dialogiske arbeidsmetoder i diakoni.

Gunnhild M. Andreassen:

Vedtaketts innledning starter med:

Som kristne er vi kalt til å vitne om evangeliet om frelsen i Jesus Kristus med det sikte å innby mennesker til kristentro og fellesskap. Dette skal vi gjøre samtidig som vi møter alle mennesker, uansett hvilken tro de har, med respekt og nestekjærighet.

Saken ble sendt tilbake til komiteen.

Endelig innstilling fra komité F

Sammendrag

Det norske samfunn er i rask endring. På tros- og livssynsfeltet er mangfoldet større og synligere enn noen gang tidligere. Den norske kirke er ikke lenger en statskirke, og kirken må fortolke sin nye rolle som folkekirke i et flerkulturelt og livssynsåpent samfunn med en stat uten religiøs preferanse. Denne saken handler om Den norske kirkes selvforståelse og rolle i mangfoldssamfunnet.

Den norske kirke vil, sammen med andre kirkesamfunn, videreføre den kristne kulturarven i en tid med økende sekularisering og livssynsmessig mangfold. Kirken skal fortsette å forkynne frelsen i Jesus Kristus og invitere mennesker til kristen tro og fellesskap. Vi skal møte medmennesker med respekt og toleranse og synliggjøre at Guds kjærlige omsorg gjelder alle mennesker. En av måtene å gjøre dette på, er gjennom tros- og livssynsdialogen og i dialogisk væremåte overfor mennesker med annen eller ingen religiøs tro.

Samfunnsutfordringene er så store at vi er nødt til å samarbeide på tvers av livssyn og kulturelle forskjeller. Klimautfordringer og flyktninger utfordrer vårt velferdssamfunn og krever nye løsninger og kreativt og konstruktivt samarbeid mellom mange samfunnsaktører, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Den norske kirke skal fortsette å være en viktig etisk premissleverandør inn i samfunnsdebattene.

Kirken må være i front for å forsvare alles rett til tros- og livssynsfrihet og bidra til at alle i vårt samfunn får utøve sin religion, både privat og i det offentlige rom. På det medmenneskelige plan er det veldig mye vi kristne har til felles med mennesker med en annen eller ingen tro, og rommet for dialog, samarbeid og vennskap er stort.

Saksutredningen gir innledningsvis greie for Norge som et flerreligiøst samfunn, for så å redegjøre for kirkens selvforståelse i en interreligiøs kontekst. Videre utfoldes forståelsen av tros- og livssynsdialog, religionsmøte og dialog i lokalmenigheten, religionsmøte i et samfunnsperspektiv og avslutningsvis en refleksjon over relevansen det flerreligiøse samfunnet og religionsdialog har for arbeidet med ny kirkeordning.

Saken har som mål å inspirere til refleksjon over kirkens rolle i et flerreligiøst og flerkulturelt samfunn, samt å identifisere utfordringer Den norske kirke må arbeide videre med.

Mange av de kulturelle utfordringene vi står overfor i møte med nye landsmenn med en annen tro enn den kristendommen, vil vi også kunne erfare i møte med kristne innvandrere. Men denne kirkemøtesaken konsentrerer seg om dialog og møter med andre religioner og livssyn enn vårt eget.

Komiteens merknader

Komiteen stiller seg i all hovedsak bak det fremlagte dokumentet. Komiteen ser at det foregår mye godt dialogarbeid i Den norske kirke lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Dette ønsker komiteen å løfte frem.

1. Avgrensning av saken

- Komiteen er glad for det særskilte fokuset på religionsmøte og dialog, og den avgrensning som saksdokumentet tydeliggjør. Samtidig ser komiteen behov for, slik saksdokumentet også sier, å arbeide videre med vårt forhold til kristne med annen kulturbakgrunn enn vår egen («migrantkristne»). Her ser komiteen at det er mange paralleller til tematikken i «Religionsmøte og dialog» som det er viktig at Den norske kirke arbeider med. Komiteen oppfordrer derfor Kirkerådet til å arbeide videre med saken «Kristne innvandrere og menighetene i Norge» (KM-sak 07/09), med sikte på behandling i Kirkemøtet. I dialogen med annerledes troende er det også viktig at vi som kristne står sammen med våre kristne søsken som kommer fra andre kulturer.

2. Dialog er en del av kirkens misjonsoppdrag

- *«Dialog er et møte ansikt til ansikt mellom likeverdige parter uten skjulte hensikter. Jeg går inn i dialog, ikke for å forandre den andre, men for å ta del i den gjensidige forandring som kan skje gjennom et møte.»*
Komiteen deler dialogsenteret Emmaus positive dialogforståelse.
- Arbeid med dialog med annerledes troende springer ut av vår kristne tro og vårt kall. Komiteen ønsker særlig å trekke frem formuleringen fra Edinburgh-jubileet i 2010: *«Vi husker på Kristi offer på korset og hans oppstandelse for verdens frelse, vi som har mottatt Den hellige ånds kraft. Derfor er vi kalt til autentisk dialog, respektfullt engasjement og ydmykt vitnesbyrd blant mennesker av annen tro – og av ingen tro – om Kristus som den enestående/eneste. Vårt virke preges av frimodig tillit til evangeliet; bygger vennskap, søker forsoning og praktiserer gjestfrihet.»*

- Komiteen mener saksdokumentet gir en god beskrivelse av forholdet mellom misjon (i betydningen evangelisering) og dialog og synliggjør hvordan begge deler inngår i kirkens misjonsoppdrag.
- Komiteen er glad for at forholdet til misjon løftes frem i saksfremstillingen, og for måten KM-sak 07/12 «Misjon til forandring» er blitt fulgt opp. Komiteen ser at det er behov for en kritisk selvrefleksjon om vår misjonshistorie, men at det samtidig er viktig å vektlegge de siste årenes positive utvikling i misjonsforståelsen. Det er viktig at vi på en nyansert måte fremstiller vår misjonshistorie og dens positive og negative sider.
- Det er en nær sammenheng mellom religionsdialog og tros- og livssynsfrihet, slik det fremkommer i retningslinjene til Oslo-koalisjonens «Missionary Activities and Human Rights: Recommended Ground Rules for Missionary Activities» (2009). Disse er blitt til i et samarbeid mellom ulike tros- og livssynssamfunn, inkludert kristne misjonsorganisasjoner.
- Komiteen ønsker – med et blikk fra de nasjonale minoriteter i Norge og fra samisk ståsted – å løfte frem perspektivet om at *«[m]isjon må sees i sammenheng med religions- og ytringsfriheten. Derfor henger misjonsarbeidet så nært sammen med arbeidet for å sikre friheter og å arbeide – ikke bare for forfulgte kristne – men for alle som forfølges for sin tros skyld. Ved å synliggjøre disse sammenhengene kan man imøtegå gamle fordommer om at misjon handler om å påtvinge andre sitt eget livssyn uten respekt for deres kultur og tro.»* (s. 16, andre avsnitt i saksfremstillingen).

3. Folkekirken og det tros- og livssynsmangfoldige samfunn

- Komiteen mener at det fremlagte sakspapiret på en god måte tydeliggjør de utfordringer folkekirken står overfor i det tros- og livssynsmangfoldige samfunnet. Kirken har et særlig ansvar og kan være med å legge til rette for tros- og livssynsdialog til beste for hele samfunnet. Det begrunner behovet for arbeid med dialog – også kirkelig forankret dialog.
- Komiteen ønsker å understreke at med Grunnlovens paragraf 2 har staten fortsatt en religiøs og livssynsmessig forankring selv om den ikke lengre er konfesjonsbundet.
- I arbeidet med dialog er det viktig – også når vi deler tro – å ha et særlig fokus på folkekirkenes medlemmer som har særskilt spirituell arv knyttet til sin kultur. Det gjelder flere av våre nasjonale minoriteter. Også samene som urfolk har levd som et kristent folk i generasjoner, og samenes kulturelle kontakt med kristendommen går svært langt tilbake i tid med både katolsk og ortodoks innflytelse i tillegg til den lutherske. Til tross for dette har man i deler av den samiske befolkningen fram til i dag holdt på kulturelle og religiøse tradisjoner som står i kontinuitet med tradisjonell samisk religiøsitet. Det kan handle om hvordan man forholder seg til og kommuniserer med landskap og steder, f.eks. ved å be om overnattingstillatelse, hvordan man velsigner i forbindelse med utmarkshøsting, hvordan man forholder seg til tegn, drømmer og syner og hvordan man praktiserer helbredelse.
- Komiteen ønsker å vektlegge kirkens engasjement i dialog som et samfunnsengasjement, der trygghet, fred og forsoning er frukter av det arbeid som gjøres med tros- og livssynsdialog. Komiteen vil særlig trekke frem fellesuttalelsene fra Mellomkirkelig råd og Islamsk Råd Norge fra 2007 («Felleserklæring om trosfrihet og konvertering») og 2011 («Fellesuttalelse mot religiøs ekstremisme») som to gode eksempler på at godt og langsiktig dialogarbeid er med på å fremme forståelse mellom tradisjoner til det beste for samfunnet.

- I en situasjon med raske samfunnsendringer bør kirken være med på å skape gode rom for møter mellom mennesker og samtale og refleksjon om utfordringer vi står overfor. Dette er blitt aktualisert gjennom flyktningsituasjonen. Her er det særlig viktig å trekke fram gode initiativ fra lokalmenigheter i hele landet for å integrere mennesker i en vanskelig situasjon.
- I møte med raske samfunnsendringer kjenner mange en usikkerhet for fremtiden. Kirken må derfor være med på å skape arenaer for åpne samtaler om dette. I forlengelse av dette kan tros- og livssynsdialogen være med på å forebygge fremmedfrykt. Noen er redde for hva islam gjør med det norske samfunn, hvordan flyktningsituasjonen vil utvikle seg og hva ekstreme holdninger kan føre til. Komiteen finner at disse temaene må løftes fram og arbeides videre med.
- Dialog trengs for å forebygge og bekjempe radikaliserings og ekstremisme.

4. Kompetansebygging og refleksjon

- Komiteen mener at det fremlagte sakspapiret er et godt utgangspunkt for å utarbeide ressursmaterieell for å formidle innholdet i begreper som f.eks. «dialog», «dialogisk metode», «religionsteologi», «dialogteologi», osv. Komiteen oppfordrer Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd til å utvikle materieell som gir en innføring i disse begrepene og som gir praktiske tips og råd til menighetene for deres arbeid med dialog. Komiteen ser det som svært viktig at slikt materieell utformes med et jordnært språk som er tilgjengelig for alle i menighetene.
- Komiteen vil foreslå at det opprettes en ressursbank for lokalmenighetene hvor det kan hentes inspirasjon og erfaringer til lokalt dialogarbeid.
- Mye godt materieell er allerede tilgjengelig og komiteen vil særlig oppfordre til bruk av boken «Dialogteologi på norsk» og ressursmateriellet for konfirmanter og ungdommer, ««Homo-hore-jøde-terrorist-svarting» - Sier vi».
- Det finnes store lokale kulturforskjeller i Norge. Dette påvirker også tros- og livssynsdialogen, som får et lokalt preg og synliggjør regionale kompetansetiljøer som tilrettelegger for erfaringsutveksling, og nettverk hvor de lokale forholdene blir forstått og tatt på alvor.
- Det er svært viktig å reflektere over skjevhet i maktforholdet i møter med våre dialogpartnere. Vi som tilhører majoritetskirken må være klar over at vi er i en særskilt privilegert situasjon med stor tilgang av ressurser og kompetanse, som vi tar med oss inn i religionsmøter og dialog.

5. Barn, unge og dialog

- Kirken må gi barn og unge kunnskap om kristen tro og hjelp til å fortolke og forholde seg til andre religioner og livssyn. Livstolking og livsmestring handler ikke minst om å finne sin egen identitet i et mangfold av ulike livssyn. Trosopplæringen må hjelpe barn og unge til å lage meningsfulle forbindelser mellom det de lærer på skolen og det kirken lærer. De må bli trygge i egen tro og få kunnskap og gode erfaringer som setter dem i stand til å forholde seg til andre med annet tros- eller livssyn.
- Barn og unges erfaringer med religionsmøte er en ressurs som skal tas på alvor og som vi kan lære av. Trosopplæringen må legge til rette for at barn og unge får reflektere over sine egne erfaringer.
- Det er klare behov for lokal tilpasning av dialog i trosopplæringen – alt etter behov og kompetanse.
- Det er behov for å differensiere mellom forskjellige aldergrupper med tanke på dialog med annen tro eller overbevisning og pedagogiske virkemidler i trosopplæring.

- Det er behov for å vektlegge konkrete uttrykk for kristen tro og identitet i formidlingen til barn, unge og voksne: diakonal praksis, symboler, tradisjoner, mat og drikke, uttrykk for fellesskap, både kristent fellesskap og fellesskap «på tvers», osv. Her kan møter med andre tradisjoner eller erfaringer med andre tradisjoner spille inn på en positiv måte i vår egen trosopplæring, som en positiv «speiling» av andres trospraksis (jfr. UKM-sak 04/15).
- Komiteen ser betydningen av å tematisere dialog for de eldste aldersgruppene trosopplæringen skal nå. Komiteen ser igjen at det er ulike lokale behov, men er samtidig tydelig på at ungdom i Den norske kirke må få oppleve at deres egen hverdag og erfaringer – med stort mangfold i klasserom og venneflokk – tas på alvor i samtaler om egen tro og identitet.

6. Dialog, identitet og fordommer

- Komiteen ser at møteplasser for samtaler om tro og identitet – særlig blant ungdom – finnes på stadig flere steder og i ulike former. Komiteen ønsker å minne om dette, og oppfordrer til å tenke nytt om hvor det i kirkelig regi kan legges til rette for samtaler om tro og identitet på tvers av religioner og livssyn, og hvordan ungdommers egen kompetanse på slike dialogarenaer kan komme andre til gode.
- Komiteen ser at utviklingen av sosiale tjenester på nett har store følger for hvordan vi kommuniserer med hverandre, både positivt og negativt. Hatefulle ytringer og mobbing på nett er en av de mest alvorlige negative sidene ved sosiale medier. Særlig barn og unge er utsatt for dette. Mange av disse ytringene knytter seg til mangel på kunnskap og fordommer om tros- eller livssynstilhørighet og identitet.
- Dialog kan være et av mange virkemidler for å motarbeide slike holdninger – også via de samme sosiale medier. Her ønsker komiteen særlig å vektlegge at slike holdninger uttrykkes, arves og videreformidles fra voksenverdenen.

7. Erfaringsutveksling og nettverk

- Komiteen ønsker å understreke at satsingen på dialog bør finne sted i alle bispedømmer og forankres i menigheter over hele landet. Komiteen ønsker en offensiv satsing på kompetansebygging om religionsdialog. Derfor bør det være kirkelige sentre for tros- og livssynsdialog i alle bispedømmer. I de bispedømmer der det i dag ikke finnes et slikt senter, bør det etableres. Etablering kan gjøres gradvis gjennom midler til stillinger som er dedikert til arbeidet med dialog, nettverksbygging og kompetanseheving innen feltet. Skal vi som kirke være samfunnsrelevante og i takt med utviklingen er dette et svært viktig arbeid som det haster å etablere strukturer og kompetanse på i hele landet.

8. Økt satsing på kirkelig dialogarbeid:

- Komiteen vil vektlegge betydningen av sentralkirkelige initiativ og ansvar for feltet. På sikt vil en økt satsing på dialog trolig kreve økte ressurser, og dette bør synliggjøres i kirkens strategiske satsing. Samtidig bør de positive regionale erfaringene fra dialogsentrene med en samarbeidsmodell om økonomien (eksterne og interne finansieringskilder) videreføres.

Forslag til vedtak

Som kristne er vi kalt til å vitne om evangeliet om frelsen i Jesus Kristus med det sikte å innby mennesker til kristen tro og fellesskap. Dette skal vi gjøre samtidig som vi møter alle mennesker, uansett hvilken tro de har, med respekt og nestekjærlighet.

Kirkemøtet verdsetter de tros- og livssynsdialogene som skjer i dag. Dialog og dialogisk tilnærming til mennesker med annen tro styrker og utdyper vår egen tro og gjør oss bedre i stand til å utføre kirkens oppdrag, både som en bekjennende og diakonal kirke.

Mennesker med ulik tro og livssyn deler mange av de samme livsvilkår og hverdagslige erfaringer. Dialog er nødvendig for å skape gode mellommenneskelige relasjoner og et godt og fredelig samfunn hvor religion spiller en konstruktiv samfunnsbyggende rolle.

Vi står overfor store utfordringer – for eksempel knyttet til miljø, flyktninger og utvikling av velferdssamfunnet – som vi må løse i fellesskap. Dialog og samhandling er redskaper for å motvirke fordommer, fremmedfrykt og religiøs ekstremisme.

Dialogen bidrar til selvinnsikt og refleksjon, og øker evnen til nytenkning og endring. Dette setter oss bedre i stand til å leve sammen i kirken – og i storsamfunnet – med et mangfold av meninger og tradisjoner.

Kristendommen er den kulturbærende religiøse tradisjonen i vårt land. Det gir Den norske kirke styrke og muligheter til å spille en viktig samfunnsrolle. Folkekirken har et ansvar for å fornye og ta vare på kulturarven i et konstruktivt samspill med andre kirkesamfunn, tros- og livssynsamfunn og myndighetene. Sammen med dem vil kirken være med å legge til rette for et livssynsåpent samfunn hvor alles tros- og livssynsfrihet ivaretas.

1. Kirkemøtet ber Kirkerådet og bispedømmerådene arbeide for flere dialogsentre i våre bispedømmer. Kirkemøtet ønsker at dette skal skje i et landsdekkende nettverksarbeid i samarbeid med andre lokale, regionale og nasjonale partnere. De positive regionale erfaringene fra dialogsentrene med en samarbeidsmodell om økonomien (eksterne og interne finansieringskilder) videreføres.
2. Kirkemøtet vil løfte fram de erfaringene mange lokalmenigheter og kirkelige organisasjoner har med flerreligiøse og flerkulturelle miljøer. Misjonsorganisasjoner, barne- og ungdomsorganisasjoner og andre som har lang dialogerfaring, slik som de kirkelige dialogsentrene, Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA), Kirkens Nødhjelp, Norske kirkeakademier og Kirkens Bymisjon, oppfordres til fortsatt å være aktive i dialogarbeidet i menighetene og i samfunnsdebatten.
3. Kirkemøtet oppfordrer de lokale menighetene til å:
 - etablere og utvikle møteplasser for dialog og samhandling mellom mennesker med ulik tro og livssyn.
 - bringe innsikter, erfaringer og metode fra kulturmøter og interreligiøs dialog inn i arbeidet med forkynnelse og gudstjenesten.
 - invitere mennesker med annen tro eller overbevisning inn i våre fellesskap som et tegn på kristen gjestfrihet, f.eks. i forbindelse med feiringer, freds- og solidaritetsgudstjenester eller i forbindelse med kriser og katastrofer.
 - bruke dialogiske arbeidsmetoder i diakonalt arbeid (diapraksis).
 - styrke arbeidet med tros- og livssynsdialog i trosopplæringen.

- synliggjøre dialogarbeidet i planer og rapporter slik at menighetene kan dra nytte av hverandres erfaringer.
4. Kirkemøtet anmoder Bispemøtet, i samarbeid med Teologisk nemnd i Mellomkirkelig råd, Egede Instituttet, de teologiske lærestedene og de kirkelige dialogsentrene, å arbeide videre med religionsteologi og dialogteologi i lys av Den norske kirkes lære. Det er særlig aktuelt å reflektere over Den norske kirkes forhold til jødedom og islam. Reformasjonsjubileet i 2017 gir oss en anledning til å reflektere selvkritisk over vår lutherske arv i møte med annerledes troende.

Kirkemøtet ser behovet for styrket kompetanse og

- ber Utvalg for ungdomsspørsmål i Kirkerådet og Ungdommens kirkemøte om å innhente og dele unges erfaringer og kompetanse på dialogfeltet og særskilt reflektere over om det er mulig å drive dialog via sosiale medier.
 - henstiller til Bispemøtet og Kirkerådet om å sette spørsmål knyttet til religionsmøte, dialog og et tros- og livssynspluralistisk samfunn på dagsorden i etterutdanningen av kirkelige ansatte.
 - oppfordrer Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd og Bispemøtet til å utarbeide studie- og kursmateriell med utgangspunkt i boka «Dialogteologi på norsk» og Bispemøtets veiledning «Religionsmøtet ved kirkelige handlinger».
 - oppfordrer de teologiske lærestedene til å styrke forskning og undervisning om religionsmøte og dialog.
 - oppfordrer de kirkelige dialogsentrene, i samarbeid med Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd, til å utvikle ressursmateriell om kultur møter og dialog til bruk i trosopplæring både for barn, unge og voksne.
 - oppfordrer de kirkelige dialogsentrene til å legge til rette for erfaringsutveksling mellom menigheter.
5. I arbeidet med dialog er det viktig – også når vi deler tro – å ha et fokus på folkekirkens medlemmer med særskilt spirituelt arv knyttet til sin kultur. Kirkemøtet ber Samisk kirkeråd legge til rette for samtaler om kristen tro og samisk spiritualitet.

Kirkemøtet ber om at perspektivene i denne saken blir tatt med i arbeidet med ny kirkeordning slik at nyordningen setter oss i stand til å være luthersk kirke i et økumenisk fellesskap i et flerreligiøst og livssynsåpent samfunn. Reformasjonsjubileet i 2017 gir oss en unik mulighet til å reflektere over dette sammen med andre.

Plenumsbehandling 2

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Saksordfører: Kjartan Bergslid

Disse hadde ordet:

Anne-Lise Brenna Ording, Kristin Skjøtskift, Gunhild Tomter Alstad, Odd Einar Dørum, Tor Singsaas, Rolf Magne Haukalid, Marta Hofsføy.

Endringsforslag

Forslag fra 1. behandling:

Stian Berg:

KM 15/16 Religionsmøte og dialog

Pkt. 2, andre kulepunkt:

Ber om at kulepunktet splittes opp i to punkter:

- Bruke økumeniske dialogiske arbeidsmetoder i gudstjeneste.
- Bruke dialogiske arbeidsmetoder i diakoni.

Innarbeidet av komiteen.

Gunnhild M. Andreassen:

Vedtaketets innledning starter med:

Som kristne er vi kalt til å vitne om evangeliet om frelsen i Jesus Kristus med det sikte å innby mennesker til kristentro og fellesskap. Dette skal vi gjøre samtidig som vi møter alle mennesker, uansett hvilken tro de har, med respekt og nestekjærlighet.

Innarbeidet av komiteen.

Kirkemøtets vedtak

Som kristne er vi kalt til å vitne om evangeliet om frelsen i Jesus Kristus med det sikte å innby mennesker til kristen tro og fellesskap. Dette skal vi gjøre samtidig som vi møter alle mennesker, uansett hvilken tro de har, med respekt og nestekjærlighet.

Kirkemøtet verdsetter de tros- og livssynsdialogene som skjer i dag. Dialog og dialogisk tilnærming til mennesker med annen tro styrker og utdyper vår egen tro og gjør oss bedre i stand til å utføre kirkens oppdrag, både som en bekjennende og diakonal kirke.

Mennesker med ulik tro og livssyn deler mange av de samme livsvilkår og hverdagslige erfaringer. Dialog er nødvendig for å skape gode mellommenneskelige relasjoner og et godt og fredelig samfunn hvor religion spiller en konstruktiv samfunnsbyggende rolle.

Vi står overfor store utfordringer – for eksempel knyttet til miljø, flyktninger og utvikling av velferdssamfunnet – som vi må løse i fellesskap. Dialog og samhandling er redskaper for å motvirke fordommer, fremmedfrykt og religiøs ekstremisme.

Dialogen bidrar til selvinnsikt og refleksjon, og øker evnen til nytenkning og endring. Dette setter oss bedre i stand til å leve sammen i kirken – og i storsamfunnet – med et mangfold av meninger og tradisjoner.

Kristendommen er den kulturbærende religiøse tradisjonen i vårt land. Det gir Den norske kirke styrke og muligheter til å spille en viktig samfunnsrolle. Folkekirken har et ansvar for å fornye og ta vare på kulturarven i et konstruktivt samspill med andre kirkesamfunn, tros- og livssynsamfunn og myndighetene. Sammen med dem vil kirken være med å legge til rette for et livssynsåpent samfunn hvor alles tros- og livssynsfrihet ivaretas.

1. Kirkemøtet ber Kirkerådet og bispedømmerådene arbeide for flere dialogsentre i våre bispedømmer. Kirkemøtet ønsker at dette skal skje i et landsdekkende nettverksarbeid i samarbeid med andre lokale, regionale og nasjonale partnere. De positive regionale erfaringene fra dialogsentrene med en samarbeidsmodell om økonomien (eksterne og interne finansieringskilder) videreføres.
2. Kirkemøtet vil løfte fram de erfaringene mange lokalmenigheter og kirkelige organisasjoner har med flerreligiøse og flerkulturelle miljøer. Misjonsorganisasjoner,

barne- og ungdomsorganisasjoner og andre som har lang dialogerfaring, slik som de kirkelige dialogsentrene, Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA), Kirkens Nødhjelp, Norske kirkeakademier og Kirkens Bymisjon, oppfordres til fortsatt å være aktive i dialogarbeidet i menighetene og i samfunnsdebatten.

3. Kirkemøtet oppfordrer de lokale menighetene til å:
 - etablere og utvikle møteplasser for dialog og samhandling mellom mennesker med ulike tro og livssyn.
 - bringe innsikter, erfaringer og metode fra kulturmøter og interreligiøs dialog inn i arbeidet med forkynnelse og gudstjenesten.
 - invitere mennesker med annen tro eller overbevisning inn i våre fellesskap som et tegn på kristen gjestfrihet, f.eks. i forbindelse med feiringer, freds- og solidaritetsgudstjenester eller i forbindelse med kriser og katastrofer.
 - bruke dialogiske arbeidsmetoder i diakonalt arbeid (diapraksis).
 - styrke arbeidet med tros- og livssynsdialog i trosopplæringen.
 - synliggjøre dialogarbeidet i planer og rapporter slik at menighetene kan dra nytte av hverandres erfaringer.
4. Kirkemøtet anmoder Bispemøtet, i samarbeid med Teologisk nemnd i Mellomkirkelig råd, Egede Instituttet, de teologiske lærestedene og de kirkelige dialogsentrene, å arbeide videre med religionsteologi og dialogteologi i lys av Den norske kirkes lære. Det er særlig aktuelt å reflektere over Den norske kirkes forhold til jødedom og islam. Reformasjonsjubileet i 2017 gir oss en anledning til å reflektere selvkritisk over vår lutherske arv i møte med annerledes troende.

Kirkemøtet ser behovet for styrket kompetanse og

- ber Utvalg for ungdomsspørsmål i Kirkerådet og Ungdommens kirkemøte om å innhente og dele unges erfaringer og kompetanse på dialogfeltet og særskilt reflektere over om det er mulig å drive dialog via sosiale medier.
 - henstiller til Bispemøtet og Kirkerådet om å sette spørsmål knyttet til religionsmøte, dialog og et tros- og livssynspluralistisk samfunn på dagsorden i etterutdanningen av kirkelige ansatte.
 - oppfordrer Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd og Bispemøtet til å utarbeide studie- og kursmateriell med utgangspunkt i boka «Dialogteologi på norsk» og Bispemøtets veiledning «Religionsmøtet ved kirkelige handlinger».
 - oppfordrer de teologiske lærestedene til å styrke forskning og undervisning om religionsmøte og dialog.
 - oppfordrer de kirkelige dialogsentrene, i samarbeid med Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd, til å utvikle ressursmateriell om kulturmøter og dialog til bruk i trosopplæring både for barn, unge og voksne.
 - oppfordrer de kirkelige dialogsentrene til å legge til rette for erfaringsutveksling mellom menigheter.
5. I arbeidet med dialog er det viktig – også når vi deler tro – å ha et fokus på folkekirkens medlemmer med særskilt spirituelt arv knyttet til sin kultur. Kirkemøtet ber Samisk kirkeråd legge til rette for samtaler om kristen tro og samisk spiritualitet.

Kirkemøtet ber om at perspektivene i denne saken blir tatt med i arbeidet med ny kirkeordning slik at nyordningen setter oss i stand til å være luthersk kirke i et økumenisk fellesskap i et flerreligiøst og livssynsåpent samfunn. Reformasjonsjubileet i 2017 gir oss en

unik mulighet til å reflektere over dette sammen med andre.

Enstemmig vedtatt.

111 stemmeberettigede.

KM 16/16 Kirken – på veg mot en felles visjon

Saksdokument:

KM 16/16	Kirken – på veg mot en felles visjon
KM 16.1/16	Utkast til høringssvar fra Den norske kirke
KM 16.2/16	«The Church: Towards a Common Vision», se: http://www.oikoumene.org/en/resources/documents/commissions/faith-and-order/i-unity-the-church-and-its-mission/the-church-towards-a-common-vision
	Norsk versjon av dokumentet, «Kirken – på vei mot en felles visjon», se: http://www.norgeskristnerad.no/doc//Skriftserie/Nr%2018%20-%20Kirken%20.pdf
KM 16.3/16	Kirken – på vei mot en felles visjon – 1. innstilling
KM 16.4/16	Kirken – på vei mot en felles visjon – Endelig innstilling

Første innstilling fra komité F

Sammendrag

Faith and Order-kommisjonen under Kirkenes verdensråd har arbeidet med kirkeforståelsen og læren om kirken (ekkesiologien). Kommisjonen har ønsket å finne frem til hva som skiller og hva som forener de ulike kirketradisjonene i synet på hva kirken er, og hva den er kalt til å gjøre.

Dokumentet *The Church – Towards a Common Vision* er et resultat av denne studieprosessen. Dokumentet ble i 2013 sendt på høring til alle medlemskirkene, og dokumentet har også vært på høring i ulike miljøer i Den norske kirke, og legges med dette frem for Kirkemøtet for utforming av den endelige høringsuttalelsen.

Faith and Order-kommisjonen inviterer til refleksjon rundt følgende spørsmål:

- I hvilken grad reflekterer denne teksten deres kirkeforståelse?
- I hvilken grad representerer denne teksten et grunnlag for vekst i enhet mellom kirkene?
- Hvilke tilpasninger eller fornyelser av kirkelivet utfordrer denne teksten deres kirke til å arbeide for?
- I hvilken utstrekning er deres kirke i stand til å etablere nærere forbindelser med andre kirker som kan slutte seg til beskrivelsen av Kirken i denne uttalelsen for sin egen del?
- Hvilke sider av Kirkens liv innbyr til mer drøfting, og hva slags råd kan deres kirke gi til det pågående arbeidet i Faith and Order på kirkeforståelsens område?

Komiteens merknader

- Komiteen forstår Faith and Order-kommisjonens dokument «Kirken – På vei mot en felles visjon» som et ledd i Kirkenes verdensråds pågående studieprosess om hvordan kirkene sammen forstår det å være kirke, og det å være kirke i verden. Komiteen anser det som særlig viktig at «Kirken – På vei mot en felles visjon» bringer inn en forståelse av at kirkens tjeneste i verden spiller en rolle for hvordan kirken forstår seg selv.
- For å gjøre dokumentet tilgjengelig bør det utarbeides en veiledning til «Kirken – På vei mot en felles visjon» som kan hjelpe leseren inn i teksten og de mange temaene.

- Komiteen ønsker å understreke betydningen av det allmenne prestedømme slik det er vektlagt i høringssvaret.
- Komiteen ønsker å tydeliggjøre at dåpen er utgangspunkt for kristen enhet.
- Komiteen oppfordrer MKR til å følge opp og fornye Bønneuken for kristen enhet i samarbeid med Norges Kristne Råd.

Til høringsspørsmålene:

1. I hvilken grad representerer denne teksten et grunnlag for vekst i enhet mellom kirkene?

- Høringssvaret påpeker at det gjenstår arbeid for enhet mellom kirkene, også når det gjelder forskjeller basert på kultur, kjønn, klasse, etnisitet, seksuell orientering m.m.. Komiteen ønsker å løfte frem behovet for å arbeide for likestilling, både innenfor kirkene og i samfunnet. Komiteen ønsker også å understreke lek tjeneste som en viktig kirkelig tjeneste.
- Komiteen ønsker å poengtere at de etiske utfordringene kirkene står overfor også kommer innenfra, ikke bare utenfra (s. 3, 2. avsnitt). Dette er viktig for å unngå å skille mellom «dem» og «oss», de som er utenfor og de som er innenfor.

2. Hvilke tilpasninger eller fornyelse av kirkens liv utfordrer denne teksten deres kirke til å arbeide for?

- I høringssvaret kommer det frem at Den norske kirke står overfor store forandringer i sin relasjon til staten, og at dokumentet «Kirken – På vei mot en felles visjon» kan være en ressurs i denne sammenhengen. Komiteen vil peke på at dokumentet også løfter frem den nye konteksten kirkene står i som konsekvens av migrasjon og nye kirkedannelser, en situasjon som i stor grad også er aktuell for Den norske kirke.

5. Hvilke sider av kirkens liv innbyr til mer drøfting, og hvilke råd kan deres kirke gi i det pågående arbeidet med kirkeforståelse i Faith and Order?

- Komiteen drøftet særlig et forslag om å stryke det siste avsnittet til det femte spørsmålet i høringssvaret (s. 6). I dette avsnittet stilles det spørsmål ved valg av bibelsk bilde i avslutningen av dokumentet «Kirken – På vei mot en felles visjon», et bilde som kan oppfattes kjønnsekskluderende. Komiteen var enig i at kjønnsinkluderende språk er viktig, men uenig i om valg av bibelsk bilde i denne sammenhengen fungerer ekskluderende eller ikke. Komiteen var delt i spørsmålet om avsnittet skulle strykes, modereres, styrkes eller beholdes slik det står.
- Et mindretall i komiteen ønsker at hele avsnittet blir strøket. Begrunnelsen for forslaget er at mindretallet ikke oppfatter at avsnittet først og fremst problematiserer kjønnsdiskriminering, men at avsnittet heller problematiserer bruken av den bibelske metaforen fra Johannes' Åpenbaring som finnes i avsnitt 69 i «Kirken – På vei mot en felles visjon». Mindretallet ser ingen grunn til ikke å beholde dette bibelske bildet.
- Ved avstemning ønsket et flertall å beholde avsnittet slik det står.

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet vedtar følgende endringer i høringssvaret:

- Ordet «kanskje» strykes på 1. side i 3. siste linje slik at setningen lyder: «Men dokumentet kunne ha vært klarere på at kirken verken er, eller noen gang har vært, en helt perfekt størrelse, og at dette hører til selve kjernen ved det å være kirke, skapt av evangeliet.»
- Setningen på linje 17 – 20, s. 2, forenkles til: «Et viktig premiss for denne utviklingen er en fornyet bevissthet om eskatologi, der kirken er forstått som et tegn og forsmak på Riket».

2. Kirkemøtet 2016 vedtar det foreliggende utkast til høringssvar som Den norske kirkes høringssvar til dokumentet «Kirken – på vei mot en felles visjon», med de endringer som er vedtatt etter Kirkemøtets behandling.

Plenumsbehandling 1

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Saksordfører: Kari Helene Skog

Disse hadde ordet:

Kari Helene Skog, Karin-Elin Berg, Jostein Ådna, Stian Berg, Atle Sommerfeldt, Aud Kvalbein, Linn Strømme Hummelvoll, Harald Hegstad, Rikke Elisabeth Grevstad Kopperstad, Egil Morland, Stig Rune Lægdene, Leif Jørn Hvidsten, Øivind Benestad, Marta Botne, Finn Ragnvald Huseby.

Endringsforslag

Jostein Ådna:

Siste avsnitt i svaret til spørsmål 5 i utkastet til høringssvar (s. 6) strykes.

Saken ble sendt tilbake til komiteen.

Endelig innstilling fra komité F

Sammendrag

Faith and Order-kommisjonen under Kirkenes verdensråd har arbeidet med kirkeforståelsen og læren om kirken (ekkesiologien). Kommisjonen har ønsket å finne frem til hva som skiller og hva som forener de ulike kirketradisjonene i synet på hva kirken er, og hva den er kalt til å gjøre.

Dokumentet *The Church – Towards a Common Vision* er et resultat av denne studieprosessen. Dokumentet ble i 2013 sendt på høring til alle medlemskirkene, og dokumentet har også vært på høring i ulike miljøer i Den norske kirke. Det legges med dette frem for Kirkemøtet for utforming av den endelige høringsuttalelsen.

Faith and Order-kommisjonen inviterer til refleksjon rundt følgende spørsmål:

- I hvilken grad reflekterer denne teksten deres kirkeforståelse?
- I hvilken grad representerer denne teksten et grunnlag for vekst i enhet mellom kirkene?

- Hvilke tilpasninger eller fornyelser av kirkelivet utfordrer denne teksten deres kirke til å arbeide for?
- I hvilken utstrekning er deres kirke i stand til å etablere nærere forbindelser med andre kirker som kan slutte seg til beskrivelsen av Kirken i denne uttalelsen for sin egen del?
- Hvilke sider av Kirkens liv innbyr til mer drøfting, og hva slags råd kan deres kirke gi til det pågående arbeidet i Faith and Order på kirkeforståelsens område?

Komiteens merknader

- Komiteen forstår Faith and Order-kommisjonens dokument «Kirken – På vei mot en felles visjon» som et ledd i Kirkens verdensråds pågående studieprosess om hvordan kirkene sammen forstår det å være kirke, og det å være kirke i verden. Komiteen anser det som særlig viktig at «Kirken – På vei mot en felles visjon» bringer inn en forståelse av at kirkens tjeneste i verden spiller en rolle for hvordan kirken forstår seg selv.
- For å gjøre dokumentet tilgjengelig bør det utarbeides en veiledning til «Kirken – På vei mot en felles visjon» som kan hjelpe leseren inn i teksten og de mange temaene.
- Komiteen merker seg at utkastet til høringssvar bygger på de spørsmålene som KV-dokumentet «Kirken – På vei mot en felles visjon» stiller.
- Komiteen ønsker å understreke betydningen av det allmenne prestedømme slik det er vektlagt i høringssvaret.
- Komiteen ønsker å tydeliggjøre at dåpen er utgangspunkt for kristen enhet.
- Komiteen oppfordrer MKR til å følge opp og fornye Bønneuken for kristen enhet i samarbeid med bispedømmene og med Norges Kristne Råd.

Til høringsspørsmålene:

Komiteen har ingen merknader til spørsmålene 1 og 4 og slutter seg til det som kommer frem i høringssvaret.

2. I hvilken grad representerer denne teksten et grunnlag for vekst i enhet mellom kirkene?

- Høringssvaret påpeker at det gjenstår arbeid for enhet mellom kirkene, også når det gjelder forskjeller: «Det er viktig å merke seg at forskjellene mellom kirkene ikke bare kommer av ulike bekjennelsestradisjoner, men også har sin årsak i andre faktorer som kultur, kjønn, klasse, etnisitet, seksuell orientering m.m. Ofte uttrykkes dette med gode intensjoner som at kirken «står opp mot» eller «står overfor» urettferdighet, utestengelse, kriser, sykdom og lignende. Disse begrepene kan forstås som om kirken står overfor etiske utfordringer utenfra. Men egentlig finnes disse utfordringene midt i kirkefelleskapet, og kirken er derfor selv en del av denne virkeligheten. Derfor kommer denne utfordringen til kirkens enhet også innenfra» (ss. 2-3).
- Komiteen ønsker å løfte frem behovet for å arbeide for likestilling, både innenfor kirkene og i samfunnet.
- Komiteen ønsker også å understreke lek tjeneste som en viktig kirkelig tjeneste.

3. Hvilke tilpasninger eller fornyelse av kirkens liv utfordrer denne teksten deres kirke til å arbeide for?

- I høringssvaret kommer det frem at Den norske kirke står overfor store forandringer i sin relasjon til staten, og at dokumentet «Kirken – På vei mot en felles visjon» kan være en ressurs i denne sammenhengen. Komiteen vil peke på at dokumentet også

løfter frem den nye konteksten kirkene står i som konsekvens av migrasjon og nye kirkedannelser, en situasjon som i stor grad også er aktuell for Den norske kirke.

5. Hvilke sider av kirkens liv innbyr til mer drøfting, og hvilke råd kan deres kirke gi i det pågående arbeidet med kirkeforståelse i Faith and Order?

- Komiteen drøftet særlig et forslag om å stryke det siste avsnittet til det femte spørsmålet i høringssvaret (s. 6). I dette avsnittet stilles det spørsmål ved valg av bibelsk bilde i avslutningen av dokumentet «Kirken – På vei mot en felles visjon», et bilde som kan oppfattes kjønnsdiskriminerende. Komiteen var enig i at kjønnsinkluderende språk er viktig, men uenig i om valg av bibelsk bilde i denne sammenhengen fungerer ekskluderende eller ikke. Komiteen var delt i spørsmålet om avsnittet skulle strykes, modereres, styrkes eller beholdes slik det står.
- Etter behandling i plenum behandlet komiteen et forslag om å erstatte gjeldende avsnitt i høringssvaret med en omforent tekst som kunne ta hensyn til begge syn. Komiteen foreslår derfor at teksten i vedtakspunkt 3 erstatter siste avsnitt under det femte spørsmålet i høringssvaret (s. 6).
- Komiteen foreslår også at avsnittet før, som begynner den omforente teksten, settes inn som tredje avsnitt under spørsmål 5, ikke som fjerde avsnitt. Dette vil gi svaret til høringsspørsmål 5 et mer helhetlig uttrykk.
- Etter behandling i Kirkemøtet vil komiteen til slutt trekke frem et sitat fra slutten av utkastet til høringssvar som vektlegger betydningen av kristen enhet i et økumenisk mangfold:

«I den svært spesielle situasjonen Dnk befinner seg i nå, med den prosessen som pågår, med nye relasjoner mellom stat og kirke samt et økende pluralistisk samfunn, kommer «Kirken» (KV-dokumentet) på et avgjørende tidspunkt. En viktig verdi ved dokumentet er beskrivelsen av mangfold som del av kirkens natur. Det er viktig å holde fast ved dette mangfoldet som en verdi i seg selv. (...) Med dette som utgangspunkt vil kirkens enhet bære med seg mangfold. Ut fra dette perspektivet tjener «Kirken» (KV-dokumentet) som en viktig inspirasjonskilde for Dnks egne refleksjoner om hvordan den forstår seg selv som kirke, både lokalt og som del av den ene kirke.» (s. 7)

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet vedtar følgende endringer i utkastet til høringssvar fra Den norske kirke til Kirkenes verdensråds dokument «Kirken – På vei mot en felles visjon»:
 - Ordet «kanskje» strykes på 1. side i tredje siste linje slik at setningen lyder: «Men dokumentet kunne ha vært klarere på at kirken verken er, eller noen gang har vært, en helt perfekt størrelse, og at dette hører til selve kjernen ved det å være kirke, skapt av evangeliet.»
 - Setningen på linje 17-20, s. 2, forenkles til: «Et viktig premiss for denne utviklingen er en fornyet bevissthet om eskatologi, der kirken er forstått som et tegn og forsmak på Riket.»
 - Avsnittet på s. 6 i høringssvaret som lyder:

«I og med at kjønnsdiskriminering fortsatt er en stor utfordring innenfor og utenfor kirkene, og på alle nivåer, stiller KM spørsmål ved at dokumentet avsluttes med et særskilt bibelsk bilde på forholdet mellom Gud og kirken. Selv om den bibelteksten det vises til, er et vakkert bilde på Kristus og menigheten, trenger kirken å gjøre noe med den uløste utfordringen med kjønnsbasert diskriminering. KM ville derfor satt pris på et mer inkluderende valg av bibelhenviing på dette stedet i dokumentet (avsn. 69)»

erstattes med:

«Kirkemøtet i Den norske kirke behandlet høringssvar til KV-dokumentet «Kirken» på sitt møte i 2016. «Kirken»-dokumentet inneholder generelt mange og gode bibelhenviinger. Men særlig på ett punkt ble det en diskusjon rundt bruken av bibelske metaforer, hvor det fremkom at vi i vår kirke har ulike måter å forstå slike metaforer på, i dette tilfellet i sammenheng med beskrivelsen av lengselen etter enhet med Kristus. Noen forstår bibelhenviinger som er brukt i avsnitt 69 i «Kirken» om Kristus og bruden (Ef 5,25 og Åp 21,1-22,5), som dekkende for å beskrive lengselen etter enhet med Kristus, mens andre opplever at bildet som brukes er problematisk fordi det gir assosiasjoner til patriarkalske strukturer, som kan oppfattes undertrykkende. Kirkemøtet ser at de ulike forståelsene av disse tekstene er en viktig og spennende utfordring for vår kirke. Kirkemøtet ønsker derfor å oppfordre Faith and Order-kommisjonen til å arbeide videre med spørsmål knyttet til bruk av bibeltekster, kjønnsmetaforer og relasjoner.»

2. Kirkemøtet 2016 vedtar det foreliggende utkast til høringssvar som Den norske kirkes høringssvar til dokumentet «Kirken – på vei mot en felles visjon», med de endringer som er vedtatt etter Kirkemøtets behandling.

Plenumsbehandling 2

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen
Saksordfører: Kari Helene Skog

Disse hadde ordet:

Kari Helene Skog, Harald Hegstad, Egil Morland.

Endringsforslag

Forslag fra 1. behandling:

Jostein Ådna:

Siste avsnitt i svaret til spørsmål 5 i utkastet til høringssvar (s. 6) strykes.

Ivaretatt av komiteen.

Kirkemøtets vedtak

1. Kirkemøtet vedtar følgende endringer i utkastet til høringssvar fra Den norske kirke til Kirkenes verdensråds dokument «Kirken – På vei mot en felles visjon»:
 - Ordet «kanskje» strykes på 1. side i tredje siste linje slik at setningen lyder: «Men dokumentet kunne ha vært klarere på at kirken verken er, eller noen gang har vært, en helt perfekt størrelse, og at dette hører til selve kjernen ved det å være kirke, skapt av evangeliet.»
 - Setningen på linje 17-20, s. 2, forenkles til: «Et viktig premiss for denne utviklingen er en fornyet bevissthet om eskatologi, der kirken er forstått som et tegn og forsmak på Riket.»
 - Avsnittet på s. 6 i høringssvaret som lyder:

«I og med at kjønnsdiskriminering fortsatt er en stor utfordring innenfor og utenfor kirkene, og på alle nivåer, stiller KM spørsmål ved at dokumentet avsluttes med et særskilt bibelsk bilde på forholdet mellom Gud og kirken. Selv om den bibelteksten det vises til, er et vakkert bilde på Kristus og menigheten, trenger kirken å gjøre noe med den uløste utfordringen med kjønnsbasert diskriminering. KM ville derfor satt pris på et mer inkluderende valg av bibelhenvielse på dette stedet i dokumentet (avsn. 69)»

erstattes med:

«Kirkemøtet i Den norske kirke behandlet høringssvar til KV-dokumentet «Kirken» på sitt møte i 2016. «Kirken»-dokumentet inneholder generelt mange og gode bibelhenvielse. Men særlig på ett punkt ble det en diskusjon rundt bruken av bibelske metaforer, hvor det fremkom at vi i vår kirke har ulike måter å forstå slike metaforer på, i dette tilfellet i sammenheng med beskrivelsen av lengselen etter enhet med Kristus. Noen forstår bibelhenvielse som er brukt i avsnitt 69 i «Kirken» om Kristus og bruden (Ef 5,25 og Åp 21,1-22,5), som dekkende for å beskrive lengselen etter enhet med Kristus, mens andre opplever at bildet som brukes er problematisk fordi det gir assosiasjoner til patriarkalske strukturer, som kan oppfattes undertrykkende. Kirkemøtet ser at de ulike forståelsene av disse tekstene er en viktig og spennende utfordring for vår kirke. Kirkemøtet ønsker derfor å oppfordre Faith and Order-kommisjonen til å arbeide videre med spørsmål knyttet til bruk av bibeltekster, kjønnsmetaforer og relasjoner.»

2. Kirkemøtet 2016 vedtar det foreliggende utkast til høringssvar som Den norske kirkes høringssvar til dokumentet «Kirken – på vei mot en felles visjon», med de endringer som er vedtatt etter Kirkemøtets behandling.

Vedtatt mot én stemme.
114 stemmeberettigede.

KM 17/16 Kirkelig vigsel for likekjønnede par

Saksdokument:

KM 17/16	Kirkelig vigsel for likekjønnede par
KM 17.1/16	Bispemøtets uttalelse BM 16/13 Ekteskapet i et evangelisk-luthersk perspektiv
KM 17.2/16	Bispemøtets utredning SAMMEN. <i>Samliv og samlivsordninger i et kirkelig perspektiv</i>
KM 17.3/16	Kirkelig vigsel for likekjønnede par – 1. innstilling
KM 17.4/16	Kirkelig vigsel for likekjønnede par – Endelig innstilling

Første innstilling fra komité A

Sammendrag

Da Kirkemøtet behandlet saken «Ekteskapet i et evangelisk luthersk perspektiv» i 2014, var hovedproblemstillingen hvorvidt Kirkemøtet skulle be om at det ble utviklet en liturgi for forbønn eller vigsel for likekjønnet samliv. I Kirkemøtets vedtak ble det ikke gitt en slik bestilling. Kirkemøtet vedtok:

- 1. Kirkemøtet viser til den enstemmige delen av uttalelsen fra Bispemøtet og gir sin tilslutning til denne. Kirkemøtet erkjenner at uenigheten om vigsel av likekjønnede par angår et vesentlig læremessig spørsmål for en luthersk kirke, nemlig forståelsen av ekteskapet. Det handler ikke om ulikt syn på menneskets verd. Kirkemøtet vil uttrykke at uenigheten ikke er av en slik karakter at det gudstjenestelige og sakramentale fellesskapet i Den norske kirke må brytes.*

Dette ble vedtatt med 114 stemmer.

Kirkemøtet hadde også til votering: å utarbeide en forbønnsliturgi, å utarbeide en vigselsliturgi og en bekreftelse av dagens praksis. Alle forslagene falt. Det ble levert inn en protokolltilførsel som oppfordret biskopene til å ta grep for å finne løsninger som muliggjør praktisering av to syn i kirken.

Saken om liturgier for likekjønnet ekteskapsinngåelse var et sentralt tema i kirkevalgene i 2015. Umiddelbart etter kirkevalget i september 2015 henvendte Bispemøtet seg til Kirkerådet og ba om at saken om liturgier for likekjønnet samliv ble satt på dagsorden på Kirkemøtet. Bispemøtet har så behandlet saken i BM 37/15.

Et enstemmig bispemøte ber om at Kirkemøtet vedtar å igangsette arbeid med at «*det i tillegg til dagens liturgier for ekteskap og forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom kvinne og mann, må utarbeides tilsvarende liturgier både for ekteskapsinngåelse mellom likekjønnede og forbønn for borgerlig inngått likekjønnet ekteskap.*»

Saksdokumentet til Kirkemøtet 2016 legger til rette for en saksbehandling i Kirkemøtet ut fra Bispemøtets anbefaling.

Komiteens merknader

Komiteen er delt i et flertall på 15 og et mindretall på 8 personer.

Komiteens flertall

Flertallet (15) vil framholde at saken som legges fram for Kirkemøtet gjelder ekteskapsinngåelse og forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom to personer som forplikter seg på trofast og livsvarig samliv. Hver av partene tar på seg ansvaret for å ivareta den andre i gode og onde dager.

Flertallet mener at saksutredningen til Kirkemøtet gir et tilstrekkelig grunnlag for å gjøre vedtak i saken. Nye utredninger vil ikke skape enighet. Ved å behandle denne saken nå, kan et nytt liturgiforslag vedtas på Kirkemøtet i 2017.

Komiteens flertall er takknemlig for det initiativ som Bispemøtet har tatt for å fremme et omforent vedtak som representanter med ulikt syn på likekjønnet ekteskap kan stemme for. Kirkerådet har fremmet dette vedtaket som forslag til Kirkemøtet, og komiteen har valgt å legge dette forslaget til grunn.

Komiteen har foretatt noen endringer i forslaget til vedtak, og vil begrunne disse nedenfor.

I punkt 2 har komiteen valgt å presisere teksten slik at begge syn ikke bare kan komme til uttrykk i kirkens liturgiske ordninger, men også i *kirkens undervisning og forkynnelse*.

I punkt 3 foreslår komiteens flertall at de nye liturgiene for likekjønnede par også må kunne benyttes for ulikekjønnede par. De någjeldende liturgiene forutsetter et syn på ekteskapet som en ordning utelukkende for kvinne og mann. Komiteens flertall har da forståelse for at de som har et annet ekteskapsyn enn dette, ønsker å kunne benytte liturgier som inkluderer deres syn også ved vigsel av ulikekjønnede par. Endringen vil bedre få fram at de to syn på ekteskapet er legitime og at liturgiene er likeverdige.

Komiteens flertall har merket seg at punkt 3 i forslaget til vedtak omtaler de nye liturgiene som skal utarbeides, med ordet «tilsvarende». Den nye liturgien må derfor uttrykke denne intensjonen og i form og innhold ligge nært opptil någjeldende liturgi.

I punkt 6 har komiteens flertall presisert at muligheten for andre enn prester til ikke å medvirke ved vigsel eller forbønn for likekjønnede par bare bør omfatte ansatte *som medvirker under selve handlingen*. Det betyr at de som gjør forberedende og oppfølgende kontorarbeid eller lignende ikke vil ha denne muligheten.

Når de nye liturgiene vedtas av Kirkemøtet, bør Bispemøtet utarbeide en veiledning til prestene og prostene om hvordan praktiske utfordringer kan løses der prest og brudepar har ulike oppfatninger om valg av liturgi. Veiledningen bør også vise hvordan en kan legge til rette for gode ordninger når prester i menigheten ikke vil medvirke ved vigsel eller forbønn for likekjønnede. Tilsvarende veiledning bør også utarbeides av arbeidsgiverne for andre kirkelig ansatte som kan bli bedt om å medvirke.

I punkt 4 og 5 er det kun foretatt mindre språklige forenklinger.

Samtalen i komiteen har vist store meningsforskjeller i ekteskapsforståelse og i spørsmålet om hvilke samfunnsmessige konsekvenser en endring i kirkens lære og praksis vil kunne få.

Flere i komiteen har primærstandpunkt som ikke sammenfaller med vedtaksforslaget, men velger likevel å støtte dette. Noen ønsker primært bare liturgier for vigsel og forbønn for kvinne og mann. Andre ønsker primært kun én liturgi for både ulikekjønnede og likekjønnede par. For alle disse er det vesentlig å bevare kirkens enhet og samhold og å skape rom for standpunkt som er annerledes enn sitt eget.

Komiteens mindretall

Et mindretall (8) i komiteen påpeker at fram til 2008, da den kjønnsnøytrale ekteskapsloven ble vedtatt, var kirkens forståelse av likekjønnet ekteskap, foreldreskap og barns rettigheter ikke et kontroversielt tema i homofilidebatten. Partnerskapsloven ga ikke likekjønnede par rett til barn, og de fleste kirkelige aktører var enige om at ekteskapet er for mann og kvinne, og at barn har en gudgitt rett til sin egen mor og far.

Bispemøtet nedsatte Samlivsutvalget i 2009. Da utredningen *Sammen* kom i februar 2013, mener mindretallet at det var overraskende at utredningen sa svært lite om barn. Dette var et bevisst valg: Utvalget sier i klartekst (s. 11) at de «i begrenset grad» har valgt å gå inn på barns situasjon i likekjønnede forhold. I tillegg skriver utvalget: «Vi har heller ikke ønsket å gå særlig inn i spørsmål knyttet til barneloven og bioteknologiloven, altså adopsjon, eggdonasjon, sæddonasjon, surrogati.»

Aktuelle temaer og konsekvenser relatert til den kjønnsnøytrale ideologien er altså forbigått i taushet i samlivsutredningen. Det samme gjelder saksutredningen til Kirkemøtet: Ord som «familie», «mor og far» og «foreldre» finnes ikke i dokumentet. «Barn» nevnes én gang.

Mindretallet mener at å gjøre vedtak om ekteskapet på et så mangelfullt grunnlag, vil være uansvarlig. Det handler ikke om underkjennelse av homofile og lesbiske omsorgsevne. Men ved å etablere en ekteskapsliturgi for likekjønnede par, vil Den norske kirke vanskelig kunne unngå å legitimere at barn frakjennes retten til sin biologiske mor eller far.

Å innføre en kjønnsnøytral teologi uten å ha utredet barns situasjon og rettigheter, og uten å ha satt spørsmålet om likekjønnet tenkning inn i en større familieteologisk sammenheng, kan vise seg å bli et historisk feilgrep.

På bakgrunn av manglene i samlivsutredningen og i saksutredningen til Kirkemøtet 2016, mener derfor mindretallet at det er nødvendig å utrede saken nærmere.

Mindretallets forslag til vedtak

Kirkemøtet utsetter sak KM 17/16 om kirkelig vigsel for likekjønnede par.

Kirkemøtet ber om at det blir lagt fram en bredere utredning av saken, med særlig fokus på konsekvensene av likekjønnet vigsel for barns situasjon og rettigheter, og for kirkens helhetlige teologi om familien.

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet erkjenner at spørsmålet om homofilt samliv og vigsel av likekjønnede par er en sak som Den norske kirke etter lange samtaler og flere utredninger ikke har lyktes å enes om.
2. Kirkemøtet viser til tidligere vedtak som understreker at uenighet i dette spørsmålet teologisk bedømt ikke er av en slik karakter at det gudstjenestelige og sakramentale fellesskapet i Den norske kirke må brytes. Begge syn på likekjønnet ekteskap kan derfor gis rom og komme til uttrykk i kirkens liturgiske ordninger, undervisning og forkynnelse.
3. Et flertall i Kirkemøtet mener at det i tillegg til dagens liturgier for ekteskap og forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom kvinne og mann, må utarbeides tilsvarende liturgier som inkluderer likekjønnede par og som kan brukes overfor alle par.
4. Et mindretall i Kirkemøtet ønsker ikke kirkelig vigsel av likekjønnede par fordi det strider mot deres forståelse av ekteskapet. Disse tar likevel til etterretning Kirkemøtets sammensetning, og at slike liturgier derfor vil bli utarbeidet og implementert.
5. Kirkemøtet forutsetter at disse liturgiene innføres som ordinære liturgiske ordninger. De gjøres gjeldende i hele Den norske kirke slik at alle medlemmene kan inngå ekteskap i sin lokale kirke.
6. Kirkemøtet fastslår at prester har frihet til å velge om de vil foreta vigsel av likekjønnede par eller forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom likekjønnede. Andre kirkelig ansatte bør også ha en tilsvarende mulighet til ikke å medvirke ved den kirkelige handlingen.

Plenumsbehandling 1

Dirigent: Dag Landmark

Saksordfører: Harald Hauge

Saksordfører Harald Hauge presenterte saken.

Forslag

Øyvind Benestad: Ønsket skriftlig avstemning om forslaget fra mindretallets i komiteen om at saken utsettes.

Forslaget fikk 28 stemmer og falt.

Debatt om utsettelse av saken:

Gunnar Gjevre, Rønnaug Torvik, Rolf Reikvam, Jostein Ådna, Leif Christian Andersen, Øivind Benestad, Ivar Braut, Beate Husa, Kristin Gunleiksrud Raaum, Heidi Nordkvelde. (To voteringer.)

Forslag fra komiteens mindretall om at saken utsettes:

Forslaget fikk 31 stemmer og falt.

KM 17/16 Kirkelig vigsel for likekjønnede par

114 stemmeberettigede.

Debatt om saken:

Aud Kvalbein, Odd Einar Dørum, Marit Hermstad, Olav Øygaard, Egil Morland, Kari Helene Skog, Stig Rune Lægdene, Øivind Benestad, Berit Haugland, Beate Husa, Helga Haugland Byfuglien, Ingeborg Midttømme, Stian Berg, Geir Ivar Bjerkestrand, Marit Sofie Teistedal Vikre, Therese Kristin Bønes Utgård, Jan Olav Olsen, Karin-Elin Berg, Kristin Gunleiksrud Raaum, Sølvi Kristin Lewin, Aud Valborg Tønnessen, Atle Sommerfeldt, Ingjerd Breian Hedberg, Gyrid Espeland, Gard Realf Sandaker-Nielsen, Jostein Ådna, Rikke Elisabeth Grevstad Kopperstad, Bergit Haugland, Kristina Bjåstad, Ivar Braut, Leif Johan Hvidsten, Finn Ragnvald Huseby, Halvor Nordhaug, Runar Godø, Marta Botne, Ann-Helen Fjeldstad Jusnes, Karl Johan Kirkebø, Olav Myklebust, Steinar Aanstad, Ole Christian Kvarme, Gunnar Gjevre, Kristin Skjøtskift, Harald Hegstad, Anne Berit Evang, Kai Krogh, Anne Brun Andersen, Erling Johan Pettersen, Gro Bergrabb, Stein Reinertsen, Jørgen Foss, Axel Ramstad Døsvik, Nora Antonsen, Thomas Bratsberg, Tor Singsaas, Anne Enger, Lars-Tore Anda, Jon Høsøien, May Lisbeth Hovlid Aurdal, Sofie Braut, Per Eilert Orten.

Endringsforslag

Egil Morland

Ekteskapet er innstifta av Gud for samlivet mellom éin mann og éi kvinne. Kjønnspolariteten har i heile kyrkja si historie vore eit konstituerande element i ei kristen ekteskapsforståing. Skrift og vedkjenning gir oss ikkje mandat til å endra på dette.

Ekteskapslova av 2008 legg ei anna forståing til grunn. Dette er dessutan ei «koplingslov», ettersom reglar og rettar i adopsjonslov, barnelov og bioteknologilov gjeld for alle par som lever i ekteskap. Barnelova slår til dømes fast at eit barn ikkje kan ha ein far når det har ei "medmor". Formuleringar som denne er svært normerande, og representerer eit radikalt brot med kyrkja si lære om tilhøvet mellom mor, far og barn.

Det meste av kyrkja si undervising er retta mot born og unge. Ei ordning som opnar for ekteskap mellom menneske av same kjønn, vil få til følge at kyrkja ikkje kan tala med autoritet på dette området, og at ein på lokalplanet anten vil tale med to tunger eller teia om desse fundamentale spørsmåla for ei kristen oppseding.

Dersom Kyrkjemøtet gjer vedtak om ein ekteskapsliturgi for likekjønna, må det skapast eit varig rom for kyrkjelydar og tilsette som vil halda fast på kyrkja si klassiske lære om ekteskapet.

Aud Kvalbein:

Endring i forslag til vedtak: Stryk pkt. 4.

Begrunnelse: Innstillingens forslag til vedtak gjelder ikke mindretallet av dem som stemmer på vedtaket, men et mindretall i Kirkemøtet som ikke ønsker kirkelig vigsel av likekjønnede. Det framstår som at flertallet i Kirkemøtet uttrykker hva mindretallet mener, noe som selvsagt er udemokratisk. Hvis ikke forslag til vedtak strykes, må formuleringen endres.

Marit Sofie Teistedal Vikre:

Pkt. 6:

Kirkemøtet fastslår at prester har frihet til å velge om de vil foreta vigsel av likekjønnede par eller forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom likekjønnede.

KM 17/16 Kirkelig vigsel for likekjønnede par

Kirkemøtet legger til grunn at også andre kirkelige ansatte får tilsvarende mulighet til ikke å medvirke ved den kirkelige handlingen.

Geir Ivar Bjerkestrand:

Nytt vedtak:

Kirkemøtet mener at ekteskapet etter bibelsk lære er for én kvinne og én mann.

Kirkemøtet avviser forslaget om å innføre en ny ekteskapslære og liturgi for likekjønnede ekteskap i Den norske kirke.

Stian Berg:

4. punkt, siste setning. Ny tekst:

Disse tar likevel til etterretning både Kirkemøtets sammensetning og at slike liturgier derfor vil bli utarbeidet og implementert.

5. punkt, første setning. Ny tekst:

Kirkemøtet forutsetter at liturgi for inngåelse av ekteskap og forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom likekjønnede innføres som ordinære liturgiske ordninger.

6. punkt, siste setning. Ny tekst:

Andre kirkelig ansatte bør også ha en tilsvarende mulighet til ikke å medvirke.

Ingeborg Midttømme:

I pkt. 3:

Opprettholde KR's forslag til vedtak slik det ble utsendt til møtet.

... må utarbeides tilsvarende liturgier både for ekteskapsinnåelsen mellom likekjønnede og forbønn for borgerlig inngått likekjønnet ekteskap.

Saken ble sendt tilbake til komiteen.

Endelig innstilling fra komité A

Sammendrag

Da Kirkemøtet behandlet saken «Ekteskapet i et evangelisk luthersk perspektiv» i 2014, var hovedproblemstillingen hvorvidt Kirkemøtet skulle be om at det ble utviklet en liturgi for forbønn eller vigsel for likekjønnet samliv. I Kirkemøtets vedtak ble det ikke gitt en slik bestilling. Kirkemøtet vedtok:

- 1. Kirkemøtet viser til den enstemmige delen av uttalelsen fra Bispemøtet og gir sin tilslutning til denne. Kirkemøtet erkjenner at uenigheten om vigsel av likekjønnede par angår et vesentlig læremessig spørsmål for en luthersk kirke, nemlig forståelsen av ekteskapet. Det handler ikke om ulikt syn på menneskets verd. Kirkemøtet vil uttrykke at uenigheten ikke er av en slik karakter at det gudstjenestelige og sakramentale fellesskapet i Den norske kirke må brytes.*

Dette ble vedtatt med 114 stemmer.

Kirkemøtet hadde også til votering: å utarbeide en forbønnsliturgi, å utarbeide en vigselsturgi og en bekreftelse av dagens praksis. Alle forslagene falt. Det ble levert inn en protokolltilførsel som oppfordret biskopene til å ta grep for å finne løsninger som muliggjør praktisering av to syn i kirken.

Saken om liturgier for likekjønnet ekteskapsinngåelse var et sentralt tema i kirkevalgene i 2015. Umiddelbart etter kirkevalget i september 2015 henvendte Bispemøtet seg til Kirkerådet og ba om at saken om liturgier for likekjønnet samliv ble satt på dagsorden på Kirkemøtet. Bispemøtet har så behandlet saken i BM 37/15.

Et enstemmig bispemøte ber om at Kirkemøtet vedtar å igangsette arbeid med *at «det i tillegg til dagens liturgier for ekteskap og forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom kvinne og mann, må utarbeides tilsvarende liturgier både for ekteskapsinngåelse mellom likekjønnede og forbønn for borgerlig inngått likekjønnet ekteskap».*

Saksdokumentet til Kirkemøtet 2016 legger til rette for en saksbehandling i Kirkemøtet ut fra Bispemøtets anbefaling.

Komiteens merknader

Samtalen i komiteen har vist store meningsforskjeller i ekteskapsforståelse og i spørsmålet om hvilke samfunnsmessige konsekvenser en endring i kirkens lære og praksis vil kunne få.

Komiteen er delt i et flertall på 15 og et mindretall på 8 personer.

Komiteens flertall

Flertallet (15) vil framholde at saken som legges fram for Kirkemøtet, gjelder ekteskapsinngåelse og forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom to personer som forplikter seg på trofast og livsvarig samliv. Hver av partene tar på seg ansvaret for å ivareta den andre i gode og onde dager.

Flertallet mener at saksutredningen til Kirkemøtet gir et tilstrekkelig grunnlag for å gjøre vedtak i saken. Nye utredninger vil ikke skape enighet. Ved å behandle denne saken nå, kan et nytt liturgiforslag vedtas på Kirkemøtet i 2017.

Komiteens flertall er takknemlig for det initiativ som Bispemøtet har tatt for å fremme et omforent vedtak som representanter med ulikt syn på likekjønnet ekteskap kan stemme for. Kirkerådet har fremmet dette vedtaket som forslag til Kirkemøtet, og komiteen har valgt å legge dette forslaget til grunn.

Komiteen har foretatt noen endringer i forslaget til vedtak og vil begrunne disse nedenfor.

I punkt 2 har komiteen valgt å presisere teksten slik at begge syn ikke bare kan komme til uttrykk i kirkens liturgiske ordninger, men også i *kirkens undervisning og forkynnelse*.

I punkt 3 foreslår komiteens flertall at de nye liturgiene for likekjønnede par også må kunne benyttes for ulikekjønnede par. De någjeldende liturgiene forutsetter et syn på ekteskapet som

en ordning utelukkende for kvinne og mann. Komiteens flertall har da forståelse for at de som har et annet ekteskapssyn enn dette, ønsker å kunne benytte liturgier som inkluderer deres syn også ved vigsel av ulikekjønnede par. Endringen vil bedre få fram at de to syn på ekteskapet er legitime og at liturgiene er likeverdige.

Komiteens flertall har merket seg at punkt 3 i forslaget til vedtak omtaler de nye liturgiene som skal utarbeides, med ordet «tilsvarende». Den nye liturgien må derfor uttrykke denne intensjonen og i form og innhold ligge nært opptil någjeldende liturgi.

I punkt 6 har komiteens flertall presisert at muligheten for andre enn prester til ikke å medvirke ved vigsel eller forbønn for likekjønnede par bare bør omfatte ansatte *som medvirker under selve handlingen*. Det betyr at de som gjør forberedende og oppfølgende kontorarbeid eller lignende, ikke vil ha denne muligheten.

Når de nye liturgiene vedtas av Kirkemøtet, bør Bispemøtet utarbeide en veiledning til prestene og prostene om hvordan praktiske utfordringer kan løses der prest og vigselpar har ulike oppfatninger om valg av liturgi. Veiledningen bør også vise hvordan en kan legge til rette for gode ordninger når prester i menigheten ikke vil medvirke ved vigsel eller forbønn for likekjønnede. Tilsvarende veiledning bør også utarbeides av arbeidsgiverne for andre kirkelig ansatte som kan bli bedt om å medvirke. Komiteen vil understreke at det er kirken som har ansvar for å sikre gode ordninger.

I punktene 4 og 5 er det kun foretatt mindre språklige forenklinger.

Flere i komiteen har primærstandpunkt som ikke sammenfaller med vedtaksforslaget, men velger likevel å støtte dette. Noen ønsker primært bare liturgier for vigsel og forbønn for kvinne og mann. Andre ønsker primært kun én liturgi for både ulikekjønnede og likekjønnede par. For alle disse er det vesentlig å bevare kirkens enhet og samhold og å skape rom for standpunkt som er annerledes enn sitt eget.

Komiteens mindretall

Komiteens mindretall (8) vil framholde at Bibelen er forpliktende norm for kirkens liv og lære. Mindretallet mener at Bibelen er tydelig på at kjønns polariteten er konstituerende for ekteskapet som et samliv mellom én mann og én kvinne. Dette er Guds skaperordning ifølge 1 Mos 1,26-28. Den normative tolkningen av dette – om mennesket og det seksuelle samliv – er gitt av Jesus i Matt 19,4-6 og Mark 10,6-9.

Mindretallet mener at innføring av en ny lære om ekteskapet reiser mange utfordringer for det lokale menighetslivet. Disse vil derfor sterkt framholde at dersom Kirkemøtet gjør vedtak om en ekteskapsliturgi for likekjønnede, må det skapes et varig rom for menigheter og tilsatte som vil holde fast på kirkens klassiske lære om ekteskapet.

Mindretallets forslag til vedtak

Kyrkjemøtet held fast på at ekteskapet er innstifta av Gud for samlivet mellom én mann og éi kvinne. Kjønns polariteten har i heile kyrkja si historie vore eit konstituerande element i ei

kristen ekteskapsforståing. Bibelen og vår evangelisk-lutherske lære gir oss ikkje mandat til å endra på dette.

Ekteskapslova av 2008 legg ei anna forståing til grunn. Dette er dessutan ei «koplingslov», ettersom reglar og rettar i adopsjonslov, barnelov og bioteknologilov gjeld for alle par som lever i ekteskap. Barnelova slår til dømes fast at eit barn ikkje kan ha ein far når det har ei "medmor". Formuleringar som denne er svært normerande, og representerer eit radikalt brot med kyrkja si lære om tilhøvet mellom mor, far og barn.

Det meste av kyrkja si undervising er retta mot barn og unge. Ei ordning som opnar for ekteskap mellom menneske av same kjønn, vil få til følge at kyrkja ikkje kan tala med autoritet på dette området, og at ein på lokalplanet anten vil tala med to tunger eller teia om desse fundamentale spørsmåla for ei kristen oppseding.

Kyrkjemøtet seier difor nei til å innføre vigslingsliturgi for likekjønna par eller forbøn for borgarleg inngåtte ekteskap mellom likekjønna.

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet erkjenner at spørsmålet om homofilt samliv og vigsel av likekjønnede par er en sak som Den norske kirke etter lange samtaler og flere utredninger ikke har lyktes å enes om.
2. Kirkemøtet viser til tidligere vedtak som understreker at uenighet i dette spørsmålet teologisk bedømt ikke er av en slik karakter at det gudstjenestelige og sakramentale fellesskapet i Den norske kirke må brytes. Begge syn på likekjønnet ekteskap kan derfor gis rom og komme til uttrykk i kirkens liturgiske ordninger, undervisning og forkynnelse.
3. Et flertall i Kirkemøtet mener at det i tillegg til dagens liturgier for ekteskap og forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom kvinne og mann, må utarbeides tilsvarende liturgier som inkluderer likekjønnede par, og som kan brukes overfor alle par.
4. Et mindretall i Kirkemøtet ønsker ikke kirkelig vigsel av likekjønnede par fordi det strider mot deres forståelse av ekteskapet. De av mindretallet som støtter dette vedtaket, tar likevel til etterretning Kirkemøtets sammensetning, og at slike liturgier derfor vil bli utarbeidet og implementert.
5. Kirkemøtet forutsetter at disse liturgiene innføres som ordinære liturgiske ordninger. De gjøres gjeldende i hele Den norske kirke slik at alle medlemmene kan inngå ekteskap i sin lokale kirke.
6. Kirkemøtet fastslår at prester har frihet til å velge om de vil foreta vigsel av likekjønnede par eller forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom likekjønnede. Andre kirkelig ansatte bør også ha en tilsvarende mulighet til ikke å medvirke ved den kirkelige handlingen.

Plenumsbehandling 2

Dirigent: Dag Landmark

Saksordfører: Harald Hauge

KM 17/16 Kirkelig vigsel for likekjønnede par

Disse hadde ordet:

Harald Hauge, Aud Kvalbein, Stian Berg, Helga Haugland Byfuglien, Kai Steffen Østensen, Gard Realf Sandaker-Nielsen, Beate Husa, Karin-Elin Berg, Egil Morland, Ivar Braut, Jostein Ådna, Marit Sofie Teistedal Vikre, Marie Klakegg Grastveit, Rolf Magne Haukalid, Aud Valborg Tønnessen, Sølvi Kristin Lewin, Kari Helene Skog, Rikke Elisabeth Grevstad Kopperstad, Runar Godø, Gunnar Gjevre, Alex Ramstad Døsvik, Stian Berg, Øivind Benestad, Harald Hegstad, Halvor Nordhaug, Kristin Gunleiksrud Raaum, Marta Hofsføy, Ole Christian Kvarme, Olav Myklebust, Kristina Bjåstad, Stein Reinertsen, Fredrik Saxegaard, Katja Eidesen, Terese Kristin Børnes Utgård, Leif Jørn Hvidsten, Odd Einar Dørum.

Endringsforslag

Fra 1. behandling:

Egil Morland

Ekteskapet er innstifta av Gud for samlivet mellom éin mann og éi kvinne. Kjønnspolariteten har i heile kyrkja si historie vore eit konstituerande element i ei kristen ekteskapsforståing. Skrift og vedkjenning gir oss ikkje mandat til å endra på dette.

Ekteskapslova av 2008 legg ei anna forståing til grunn. Dette er dessutan ei «koplingslov», ettersom reglar og rettar i adopsjonslov, barnelov og bioteknologilov gjeld for alle par som lever i ekteskap. Barnelova slår til dømes fast at eit barn ikkje kan ha ein far når det har ei "medmor". Formuleringar som denne er svært normerande, og representerer eit radikalt brot med kyrkja si lære om tilhøvet mellom mor, far og barn.

Det meste av kyrkja si undervising er retta mot born og unge. Ei ordning som opnar for ekteskap mellom menneske av same kjønn, vil få til følge at kyrkja ikkje kan tala med autoritet på dette området, og at ein på lokalplanet anten vil tale med to tunger eller teia om desse fundamentale spørsmåla for ei kristen oppseding.

Dersom Kyrkjemøtet gjer vedtak om ein ekteskapsliturgi for likekjønna, må det skapast eit varig rom for kyrkjelydar og tilsette som vil halda fast på kyrkja si klassiske lære om ekteskapet.

Forslaget ivaretatt i avsnittet om komiteens mindretall i komiteens innstilling.

Aud Kvalbein:

Endring i forslag til vedtak: Stryk pkt. 4.

Begrunnelse: Innstillingens forslag til vedtak gjelder ikke mindretallet av dem som stemmer på vedtaket, men et mindretall i Kirkemøtet som ikke ønsker kirkelig vigsel av likekjønnede. Det framstår som at flertallet i Kirkemøtet uttrykker hva mindretallet mener, noe som selvsagt er udemokratisk. Hvis ikke forslag til vedtak strykes, må formuleringen endres.

Forslaget ivaretatt i avsnittet om komiteens mindretall i komiteens innstilling.

Forslaget trukket.

Marit Sofie Teistedal Vikre:

Pkt. 6:

Kirkemøtet fastslår at prester har frihet til å velge om de vil foreta vigsel av likekjønnede par eller forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom likekjønnede.

Kirkemøtet legger til grunn at også andre kirkelige ansatte får tilsvarende mulighet til ikke å medvirke ved den kirkelige handlingen.

KM 17/16 Kirkelig vigsel for likekjønnede par

Ikke tatt inn av komiteen. Opprettholdt forslaget.

Geir Ivar Bjerkestrand:

Nytt vedtak:

Kirkemøtet mener at ekteskapet etter bibelsk lære er for én kvinne og én mann.

Kirkemøtet avviser forslaget om å innføre en ny ekteskapslære og liturgi for likekjønnede ekteskap i Den norske kirke.

Forslaget ivaretatt i mindretallsforslaget. Forslaget trukket.

Stian Berg:

4. punkt, siste setning. Ny tekst:

Disse tar likevel til etterretning både Kirkemøtets sammensetning og at slike liturgier derfor vil bli utarbeidet og implementert.

5. punkt, første setning. Ny tekst:

Kirkemøtet forutsetter at liturgi for inngåelse av ekteskap og forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom likekjønnede innføres som ordinære liturgiske ordninger.

6. punkt, siste setning. Ny tekst:

Andre kirkelig ansatte bør også ha en tilsvarende mulighet til ikke å medvirke.

Forslaget ble trukket.

Ingeborg Midttømme:

I pkt. 3:

Opprettholde KR's forslag til vedtak slik det ble utsendt til møtet.

... må utarbeides tilsvarende liturgier både for ekteskapsinnåelsen mellom likekjønnede og forbønn for borgerlig inngått likekjønnet ekteskap.

Forslaget ble trukket.

Fra 2. behandling:

Stian Berg: Opprettholdt Ingeborg Midttømmes forslag.

Til votering.

Votering

Forslag fra Marit Sofie Teistedal Vikre:

Forslaget fikk 32 stemmer og falt.

Stian Berg som opprettholdt Ingeborg Midttømmes forslag:

Forslaget fikk 27 stemmer og falt.

Mindretallets forslag til vedtak:

Forslaget fikk 31 stemmer og falt.

Flertallets forslag til vedtak:

Forslaget fikk 88 stemmer og ble vedtatt.

115 stemmeberettigede.

Kirkemøtets vedtak

1. Kirkemøtet erkjenner at spørsmålet om homofilt samliv og vigsel av likekjønnede par er en sak som Den norske kirke etter lange samtaler og flere utredninger ikke har lyktes å enes om.
2. Kirkemøtet viser til tidligere vedtak som understreker at uenighet i dette spørsmålet teologisk bedømt ikke er av en slik karakter at det gudstjenestelige og sakramentale fellesskapet i Den norske kirke må brytes. Begge syn på likekjønnet ekteskap kan derfor gis rom og komme til uttrykk i kirkens liturgiske ordninger, undervisning og forkynnelse.
3. Et flertall i Kirkemøtet mener at det i tillegg til dagens liturgier for ekteskap og forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom kvinne og mann, må utarbeides tilsvarende liturgier som inkluderer likekjønnede par og som kan brukes overfor alle par.
4. Et mindretall i Kirkemøtet ønsker ikke kirkelig vigsel av likekjønnede par fordi det strider mot deres forståelse av ekteskapet. De av mindretallet som støtter dette vedtaket, tar likevel til etterretning Kirkemøtets sammensetning, og at slike liturgier derfor vil bli utarbeidet og implementert.
5. Kirkemøtet forutsetter at disse liturgiene innføres som ordinære liturgiske ordninger. De gjøres gjeldende i hele Den norske kirke slik at alle medlemmene kan inngå ekteskap i sin lokale kirke.
6. Kirkemøtet fastslår at prester har frihet til å velge om de vil foreta vigsel av likekjønnede par eller forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom likekjønnede. Andre kirkelig ansatte bør også ha en tilsvarende mulighet til ikke å medvirke ved den kirkelige handlingen.

Vedtatt med 88 stemmer.

115 stemmeberettigede.

KM 18/16 Kirkemøtets fordeling av midler for 2017

Saksdokumenter:

KM 18/16	Kirkemøtets fordeling av midler for 2017
KM 18.1/16	Prop 1 S Dnk statsbudsjettet 2016
KM 18.2/16	Kirkemøtets fordeling av midler for 2017 – 1. innstilling

Innstilling fra komité C

Sammendrag

Denne saken gjelder fordeling av statstilskuddet til Den norske kirke for 2017.

Dette er en oppfølging av Kirkemøtets budsjettreglement, jfr. KM sak 05/16. Vedtaket forutsetter at Den Norske Kirke blir et nytt rettssubjekt fra 1. januar 2017. Saken er en oppfølging av forvaltningsreformen som har som målsetting å få et tydelig skille mellom kirke og stat.

Kirkemøtet skal fastsette budsjetttrammene for de ulike gruppene i reglementet:

Gruppe 1 gjelder Kirkerådet/Bispemøtet/bispedømmerådene.

Gruppe 2 Internasjonale og økumeniske organisasjoner (kontingenter mv.).

Gruppe 3 Tilskudd til andre institusjoner og kirkelige formål.

Det foreslås videre at det avsettes en ramme under gruppe 1 som skal dekke dagens bevilgning på post 75, tilskudd til trosopplæring og tilskudd til kateketer, diakoner og kirkemusikk i menighetene. Tilskuddene forvaltes av bispedømmerådene og Kirkerådet.

Rammene for 2017 blir først kjent når statsbudsjettet for 2017 blir lagt fram i oktober i år. Vedtaket gjøres i forkant av behandlingen av Statsbudsjettet 2017 i Stortinget.

Slik vil det bli hvert år fremover. På denne måten skaper Kirkemøtet forutsigbarhet. Det forutsettes i saken om budsjettreglementet at fordelingsnøkklene mellom bispedømmerådene for 2016 skal videreføres i 2017.

Kirkerådet kan omdisponere inntil 5 % av rammene til gruppe 2 og 3 til alle gruppene, dersom budsjettsituasjonen samlet viser behov for det.

Når Kirkemøtet i januar 2017 skal gjøre tilsvarende fordeling for 2018, vil Kirkerådet ha behandlet fordelingene for 2017 på Kirkerådets møte i desember 2016. Det vil være mulig å komme tilbake til Kirkemøtet med en melding om hvordan denne inndelingen har fungert.

Komiteens merknader

Komiteen stiller seg i all hovedsak bak det framlagte dokumentet.

Komiteen har drøftet om det bør avsettes midler til strategisk satsing allerede fra 2017. Den økonomiske situasjonen for 2017 er uavklart, og ressursituasjonen i bispedømmerådene er anstrengt. Komiteen ser alvorlig på situasjonen med kutt i prestestillinger, og ønsker å se dette i sammenheng med forslaget om strategisk satsing. Komiteen vil understreke den positive betydningen av å avsette midler til strategisk satsing i forbindelse med opprettelsen av det nye rettssubjektet, men setter som forutsetning at dette ikke medfører at midler til prestestillinger reduseres på bekostning av forslaget. Det er også viktig å hegne om tilskuddsordningen til trosopplæring, slik at satsingen opprettholdes.

Komiteen vil understreke betydningen av at ungdomsdemokratiet sikres på en god måte.

Komiteen viser til brev til Kulturdepartementet 8. desember 2015 om «Staten og Den Norske Kirke - et tydelig skille: Budsjettforslag 2017» om hva som legges til grunn fra Kirkerådet i beregningen av rammetilskuddet.

Komiteen legger til grunn at det er viktig for virksomhetsoverdragelsen at fordelingsnøkklene mellom bispedømmerådene og fordelingen mellom Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene opprettholdes i 2017. Imidlertid bør fordelingen tas opp til diskusjon etter etableringen av det nye rettssubjektet innen tre år.

Forslag til vedtak

Under forutsetning av at de offentlige bevilgninger til Den norske kirke opprettholdes på dagens nivå og pris- og lønnsvekst justeres vedtar Kirkemøtet å fordele rammen i 2017 på følgende måte:

1. Gruppe 1 Den norske kirke.

1A Kirkerådet/Bispemøtet/bispedømmerådene

Kirkemøtet avsetter en felles ramme til Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. Rammens størrelse er det som er igjen av den statlige bevilgningen når bevilgningen under pkt. 1B-3 er trukket ut.

I rammen avsettes det inntil kr 10 000 000 til strategiske satsinger under forutsetning av at midlene til prestestillinger ikke reduseres.

Resterende midler fordeles mellom Kirkerådet/Bispemøtet/bispedømmerådene ved at fordelingsnøkklene i statsbudsjettet 2016 videreføres.

1B Tilskudd til trosopplæring, diakoni og undervisning i menighetene

Kirkemøtet avsetter en ramme på kr 444 300 000 + prisjustering i statsbudsjettet for 2017.

2. Gruppe 2 Internasjonale og økumeniske organisasjoner

Kirkemøtet avsetter en ramme på kr 11 000 000.

3. Gruppe 3 Andre institusjoner og kirkelige formål

Kirkemøtet avsetter en ramme på kr 25 000 000.

Plenumsbehandling

Dirigent: Dag Landmark
Saksordfører: Anne Enger

Disse hadde ordet:

Anne Enger, Sondre Karstad, Dag Landmark, Karin-Elin Berg, Erling Birkedal, Kai Steffen Østensen, Jens-Petter Johnsen.

Kirkemøtets vedtak

Under forutsetning av at de offentlige bevilgninger til Den norske kirke opprettholdes på dagens nivå og pris- og lønnsvekst justeres vedtar Kirkemøtet å fordele rammen i 2017 på følgende måte:

1. Gruppe 1 Den norske kirke.

1A Kirkerådet/Bispemøtet/bispedømmerådene

Kirkemøtet avsetter en felles ramme til Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. Rammens størrelse er det som er igjen av den statlige bevilgningen når bevilgningen under pkt. 1B-3 er trukket ut.

I rammen avsettes det inntil kr 10 000 000 til strategiske satsinger under forutsetning av at midlene til prestestillinger ikke reduseres.

Resterende midler fordeles mellom Kirkerådet/Bispemøtet/bispedømmerådene ved at fordelingsnøkklene i statsbudsjettet 2016 videreføres.

1B Tilskudd til trosopplæring, diakoni og undervisning i menighetene

Kirkemøtet avsetter en ramme på kr 444 300 000 + prisjustering i statsbudsjettet for 2017.

2. Gruppe 2 Internasjonale og økumeniske organisasjoner

Kirkemøtet avsetter en ramme på kr 11 000 000.

3. Gruppe 3 Andre institusjoner og kirkelige formål

Kirkemøtet avsetter en ramme på kr 25 000 000.

Enstemmig vedtatt.

113 stemmeberettigede.

KM 19/16 Opprettelse av arbeidsgiverutvalg

Saksdokument:

KM 19/16	Opprettelse av arbeidsgiverutvalg
KM 19.1/16	Opprettelse av arbeidsgiverutvalg – 1.innstilling
KM 19.2/16	Opprettelse av arbeidsgiverutvalg – Endelig innstilling

Første innstilling fra komité E

Sammendrag

Kirkemøtet opprettet i sak KM 13/14 et foreløpig arbeidsgiverutvalg til å forberede virksomhetsoverdragelse når rettssubjektivitet foreligger. Det må nå tas stilling til om Kirkerådet skal ha et slikt utvalg i fortsettelsen. Arbeidsgiverutvalget vil være Kirkerådets redskap for å utøve den arbeidsgivermyndighet som ligger til Kirkerådet på vegne av hele rettssubjektet.

Det andre spørsmålet Kirkemøtet blir bedt om å ta stilling til er hvem som kan og bør sitte i utvalget. Valgte medlemmer av Kirkerådet består av både leke og ansatte representanter. Ved etableringen av det eksisterende arbeidsgiverutvalget ble det lagt vekt på at utvalget måtte bestå av representanter som ikke er tilsatt i Den norske kirke. Dette for å unngå at det kan oppstå situasjoner med arbeidstakere på begge sider av et forhandlingsbord og for å gi legitimitet til en prosess som i praksis forberedes og gjennomføres på arbeidsgiversiden av personer som også er ansatte i virksomheten.

Komiteens merknader

Komiteen legger saksorienteringen til grunn og har følgende merknader:

1. Komiteen vil innledningsvis understreke det faktum at kirken er inne i en historisk fase med etablering av en ny kirkelig arbeidsgiver. De ansatte som omfattes av virksomhetsoverdragelsen er blant dem som berøres sterkest av disse endringene.
2. Komiteen vil løfte betydningen av at endringsprosessene skjer under overskriften «trygghet under omstilling». Komiteen oppfatter at informasjon, dialog, klarhet og forutsigbarhet er nøkkelord som må fylles med innhold.
3. Komiteen ser behovet for å opprette et permanent arbeidsgiverutvalg som en forlengelse av det foreløpige arbeidsgiverutvalget. Dette er med på å tydeliggjøre den nye arbeidsgiveren.
4. Komiteen viser til tidligere vedtak og understreker betydningen av at arbeidsgiverutvalget ikke skal bestå av representanter ansatt i Den norske kirke.
5. Komiteen mener prinsipielt sett at det er Kirkemøtet som, i tillegg til å opprette utvalget, også gir mandat til utvalget. Komiteen ser imidlertid at det bør fastsettes et tidsavgrenset mandat, gyldig til etter virksomhetsoverdragelsen har funnet sted, og at det er Kirkerådet som fastsetter det. Deretter ber komiteen om at Kirkemøtet i januar 2017 får seg forelagt et forslag til permanent mandat.
6. Komiteen foreslår endringer i vedtakets punkt 2 og 3 i tillegg til et nytt punkt 4.

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet ber Kirkerådet opprette et arbeidsgiverutvalg (AGU) som utøvende arbeidsgiverpolitisk myndighet for det nye rettssubjektet.
2. Arbeidsgiverutvalget utfører arbeidsgiverfunksjoner.
3. Arbeidstakere i Den norske kirke kan ikke velges som medlemmer av utvalget. Preses er unntatt fra denne bestemmelsen.
4. Kirkerådet utarbeider et tidsavgrenset mandat for arbeidsgiverutvalget, gyldig til 1. februar 2017.
5. Kirkemøtet fastsetter permanent mandat for arbeidsgiverutvalget på Kirkemøtet 2017.

Plenumsbehandling 1

Dirigent: Gunnar Winther

Saksordfører: Marit Hermstad

Disse hadde ordet:

Marit Hermstad, Odd Einar Dørum, Karl Johan Kirkebø, Rolf Henning Reikvam, Sigurd Skollevoll.

Saken ble sendt tilbake til komiteen.

Endelig innstilling fra komité E

Sammendrag

Kirkemøtet opprettet i sak KM 13/14 et foreløpig arbeidsgiverutvalg til å forberede virksomhetsoverdragelse når rettssubjektivitet foreligger. Det må nå tas stilling til om Kirkerådet skal ha et slikt utvalg i fortsettelsen. Arbeidsgiverutvalget vil være Kirkerådets redskap for å utøve den arbeidsgivermyndighet som ligger til Kirkerådet på vegne av hele rettssubjektet.

Det andre spørsmålet Kirkemøtet blir bedt om å ta stilling til er hvem som kan og bør sitte i utvalget. Valgte medlemmer av Kirkerådet består av både leke og ansatte representanter. Ved etableringen av det eksisterende arbeidsgiverutvalget ble det lagt vekt på at utvalget måtte bestå av representanter som ikke er tilsatt i Den norske kirke. Dette for å unngå at det kan oppstå situasjoner med arbeidstakere på begge sider av et forhandlingsbord og for å gi legitimitet til en prosess som i praksis forberedes og gjennomføres på arbeidsgiversiden av personer som også er ansatte i virksomheten.

Komiteens merknader

Komiteen legger saksorienteringen til grunn og har følgende merknader:

1. Komiteen vil innledningsvis understreke det faktum at kirken er inne i en historisk fase med etablering av en ny kirkelig arbeidsgiver. De ansatte som omfattes av virksomhetsoverdragelsen er blant dem som berøres sterkest av disse endringene.
2. Komiteen vil løfte betydningen av at endringsprosessene skjer under overskriften «trygghet under omstilling». Komiteen oppfatter at informasjon, dialog, klarhet og forutsigbarhet er nøkkelord som må fylles med innhold.
3. Komiteen ser behovet for å opprette et permanent arbeidsgiverutvalg som en forlengelse av det foreløpige arbeidsgiverutvalget. Dette er med på å tydeliggjøre den nye arbeidsgiveren.
4. Komiteen viser til tidligere vedtak og understreker betydningen av at arbeidsgiverutvalget ikke skal bestå av representanter ansatt i Den norske kirke. Tilsvarende bør gjelde personer med tillitsverv i aktuelle fagorganisasjoner.
5. Komiteen mener prinsipielt sett at det er Kirkemøtet som, i tillegg til å opprette utvalget, også gir mandat til utvalget. Komiteen ser imidlertid at det bør fastsettes et tidsavgrenset mandat, gyldig til etter virksomhetsoverdragelsen har funnet sted. Videre mener komiteen det er hensiktsmessig at Kirkerådet fastsetter det tidsavgrensede mandatet, mens Kirkemøtet i januar 2017 får seg forelagt et forslag til permanent mandat.
6. Komiteen foreslår endringer i vedtakets punkt 2, 3, 4 og 5 i tillegg til et nytt punkt 6.

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet ber Kirkerådet opprette et arbeidsgiverutvalg som utøvende arbeidsgiverpolitisk myndighet for det nye rettssubjektet.
2. Arbeidsgiverutvalget utfører arbeidsgiverfunksjoner.
3. Personer med tillitsverv i aktuelle fagorganisasjoner og arbeidstakere i Den norske kirke kan ikke velges som medlemmer av utvalget. Preses er unntatt fra denne bestemmelsen.
4. Kirkemøtet ber Kirkerådet fastsette et tidsavgrenset mandat for arbeidsgiverutvalget, gyldig til 1. februar 2017.
5. Kirkemøtet fastsetter permanent mandat for arbeidsgiverutvalget på Kirkemøtet 2017.
6. Vedtaket i sin helhet forutsetter varslede endringer i kirkeloven.

Plenumsbehandling 2

Dirigent: Gunnar Winther

Saksordfører: Marit Hermstad

Disse hadde ordet:

Marit Hermstad, Rolf Henning Reikvam, Anne Berit Evang.

Kirkemøtets vedtak

1. Kirkemøtet ber Kirkerådet opprette et arbeidsgiverutvalg som utøvende arbeidsgiverpolitisk myndighet for det nye rettssubjektet.
2. Arbeidsgiverutvalget utfører arbeidsgiverfunksjoner.
3. Personer med tillitsverv i aktuelle fagorganisasjoner og arbeidstakere i Den norske kirke kan ikke velges som medlemmer av utvalget. Preses er unntatt fra denne bestemmelsen.
4. Kirkemøtet ber Kirkerådet fastsette et tidsavgrenset mandat for arbeidsgiverutvalget, gyldig til 1. februar 2017.
5. Kirkemøtet fastsetter permanent mandat for arbeidsgiverutvalget på Kirkemøtet 2017.

6. Vedtaket i sin helhet forutsetter varslede endringer i kirkeloven.

Vedtatt mot 12 stemmer.

111 stemmeberettigede

KM 20/16 Forskrift om elektronisk inn- og utmelding av Den norske kirke

Saksdokumenter:

KM 20.1/16	Forskrift om inn- og utmelding av Den norske kirke
KM 20.2/16	Forskrift om inn- og utmelding av Den norske kirke – 1. Innstilling
KM 20.3/16	Forskrift om inn- og utmelding av Den norske kirke – Endelig innstilling

Første innstilling fra komité B

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkerådet har i lengre tid mottatt henvendelser fra medlemmer og andre enkeltpersoner med krav om at Den norske kirke bør innføre nye måter å foreta inn- og utmeldinger på som er mer i takt med den digitalisering som foregår ellers i samfunnet. Særlig i forbindelse med kirkevalgene har det vært etterlyst mulighet for enkelt å undersøke medlemskapsstatus og melde seg inn i eller ut av Den norske kirke.

Kirkerådet har i møte 3.–5. desember 2015 vedtatt at det åpnes for en elektronisk selvbetjeningsløsning for innmelding i og utmelding av Den norske kirke, jf. sak KR 57/15. På bakgrunn av en anmodning fra Kirkerådet til departementet, har regjeringen 5. februar 2016 fremmet forslag om endring av kirkeloven som åpner for at Kirkemøtet eventuelt skal kunne legge til rette for mer omfattende bruk av elektroniske løsninger ved innmelding og utmelding av Den norske kirke, jf. Prop. 55 L (2015–2016).

For å etablere en elektronisk selvbetjeningsløsning må forskrift 4. januar 2006 nr. 6 om innmelding i og utmelding av Den norske kirke endres. Forslaget i Prop. 55 L (2015–2016) legger myndighet til å fastsette slik forskrift til Kirkemøtet. Kirkerådet inviterer derfor til at Kirkemøtet 2016 skal vedta ny forskrift om innmelding i og utmelding av Den norske kirke.

Forslag til ny forskrift har vært sendt ut på høring med høringsfrist 7. mars 2016. Høringen gav tilnærmet full oppslutning om det utkastet til forskrift som var foreslått.

Komiteens merknader

Komiteen legger i hovedsak saksorienteringen til grunn.

Komiteen vil fremheve at det er positivt at Den norske kirke i 2016 legger til rette for elektroniske løsninger knyttet til medlemskap. Komiteen ser heller ingen vesentlige utfordringer knyttet til en elektronisk løsning for utmelding. Ved både ut- og innmelding elektronisk bør det finnes et kommentarfelt der man har anledning til å angi årsak til handlingen.

Når det gjelder innmelding har komiteen merket seg flere av de innvendingene som kom frem i høringen. Innvendingene er knyttet til to forhold: for det første en pastoral oppfølging fra menigheten og for det andre spørsmålet om dokumentasjon.

Dagens forskrift krever en personlig henvendelse til kirkebøkførende prest. Dette gir en personlig kontakt med den nyinnmeldte og gir mulighet til å ønske velkommen til

menigheten, orientere om de tilbud som finnes og om den nyinnmeldte har ønske om trosopplæring. Det er nødvendig at muligheten for å ønske velkommen bevares også når innmeldingen foregår elektronisk. Komiteen ser det derfor som ønskelig at det i forskriften er en sterk oppfordring til menigheten v/kirkebokførende prest om å ta kontakt så snart som mulig etter at melding om et nytt medlem er mottatt.

Komiteen mener at dersom innmelding ikke skjer elektronisk til Kirkerådet, skal innmeldingen fortsatt skje ved personlig henvendelse til kirkebokfører, for å kunne ivareta kontakten med lokalmenigheten.

Komiteen vil påpeke utfordringen i at det etter dagens forskrift ikke er et dokumentasjonskrav knyttet til dåp og eventuell utmelding av annet tros- og livssynssamfunn. Elektronisk innmelding aktualiserer denne problemstillingen ytterligere. Komiteen vil derfor understreke at siste setning av § 1 må forstås slik at ved elektronisk innmelding må alle felter utfylles korrekt. Dersom opplysninger om tid og sted for dåp, samt medlemskap i annet samfunn ikke er utfylt, skal vedkommende få beskjed om å henvende seg til kirkebokfører i bostedsmenighet eller til Kirkerådet.

Komiteen vil understreke at bostedsmenighet betyr der man har folkeregistrert adresse.

Komiteen har drøftet om det skal gå en viss tid fra innmelding til man kan ta i bruk sine rettigheter som medlem. Det var ikke enighet i komiteen om dette. Mindretallet i komiteen vil foreløpig ikke fremme forslag om det.

Forslag til vedtak

Med forbehold om Stortingets behandling av Prop. 55 L (2015-2016) vedtar Kirkemøtet med hjemmel i kirkeloven § 8 nummer 8 fjerde ledd følgende forskrift om innmelding i og utmelding av Den norske kirke:

§ 1. Innmelding

Innmelding i Den norske kirke skjer ved henvendelse til kirkebokføreren på bostedet eller til Kirkerådet (Den norske kirkes medlemsregister). Norsk statsborger som er bosatt i utlandet retter henvendelsen til kirkebokføreren på siste bosted i Norge, eventuelt til den kirkebokføreren som Kirkerådet bestemmer. Den som melder seg inn i Den norske kirke, må være døpt og skal gi følgende opplysninger:

- a) fullt navn ifølge folkeregisteret,
- b) bostedsadresse ifølge folkeregisteret,
- c) fødselsnummer (11 siffer),
- d) navn og fødselsnummer på eventuelle barn under 15 år dersom innmeldingen får virkning for disse,
- e) sted og dato for dåp dersom det er mulig å opplyse om dette,
- f) opplysning om at eventuelt medlemskap i annet tros- og livssynssamfunn i Norge er brakt til opphør.

Innmeldingen kan skje ved personlig fremmøte eller skriftlig. Skriftlig innmelding skal være underskrevet og datert av den som melder seg inn, eller autentisert etter nærmere bestemmelse om dette gitt av Kirkerådet.

Ved innmelding skal kirkebokføreren eller Kirkerådet påse at lovens vilkår er til stede.

§ 2. Utmelding

Utmelding av Den norske kirke skjer ved henvendelse til kirkebokføreren på bostedet eller til Kirkerådet (Den norske kirkes medlemsregister). Den som melder seg ut av Den norske kirke, skal gi følgende opplysninger:

- a) fullt navn ifølge folkeregisteret,
- b) bostedsadresse ifølge folkeregisteret,
- c) fødselsnummer (11 siffer),
- d) navn og fødselsnummer på eventuelle barn under 15 år dersom utmeldingen får virkning for disse.

Utmeldingen skal være underskrevet og datert av den som melder seg ut, eller autentisert etter nærmere bestemmelse om dette gitt av Kirkerådet.

Dersom den som melder seg ut, ikke er registrert i Den norske kirkes medlemsregister, må vedkommende dokumentere medlemskapet med dåps- eller innmeldingsattest.

§ 3. Saksbehandlingstid

Henvendelse om inn- eller utmelding til kirkebokfører bør besvares innen 14 dager i form av attest som viser at inn- eller utmeldingen er registrert.

Henvendelse om inn- eller utmelding til Kirkerådet besvares i form av attest som viser at inn- eller utmeldingen er registrert, etter den ordning som Kirkerådet bestemmer.

§ 4. Varsling

Når inn- og utmelding skjer hos Kirkerådet, skal det innen rimelig tid gis melding til kirkebokfører i vedkommendes bostedsmenighet etter nærmere bestemmelser gitt av Kirkerådet. Kirkebokfører bør så snart melding er mottatt sørge for at det blir tatt kontakt med den som er innmeldt

§ 5. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer. Samtidig oppheves forskrift 4. januar 2006 nr. 6 om innmelding i og utmelding av Den norske kirke.

Plenumsbehandling 1

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Saksordfører: Aud Sunde Smemo

Disse hadde ordet:

Aud Sunde Smemo, Ingeborg Midttømme, Gunnar Gjevne, Gyrid Espeland, Ole Kristian Bonden, Heidi Nordkvelde, Odd Einar Dørum, Harald Hegstad, Karin-Elin Berg, Anne-Lisa Brenna Ording, Sondre Karstad, Ola Smepllass.

Endringsforslag

Ingeborg Midttømme:

§ 1. Innmelding

Innmelding i Den norske kirke skjer ved PERSONLIG henvendelse til kirkebokføreren på bostedet ~~eller til Kirkerådet~~.

Innmelding skjer i Norge ved personlig fremmøte eller skriftlig.

Endelig innstilling fra komité B

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkerådet har i lengre tid mottatt henvendelser fra medlemmer og andre enkeltpersoner med krav om at Den norske kirke bør innføre nye måter å foreta inn- og utmeldinger på som er mer i takt med den digitalisering som foregår ellers i samfunnet. Særlig i forbindelse med kirkevalgene har det vært etterlyst mulighet for enkelt å undersøke medlemskapsstatus og melde seg inn i eller ut av Den norske kirke.

Kirkerådet har i møte 3.–5. desember 2015 vedtatt at det åpnes for en elektronisk selvbetjeningsløsning for innmelding i og utmelding av Den norske kirke, jf. sak KR 57/15. På bakgrunn av en anmodning fra Kirkerådet til departementet, har regjeringen 5. februar 2016 fremmet forslag om endring av kirkeloven som åpner for at Kirkemøtet eventuelt skal kunne legge til rette for mer omfattende bruk av elektroniske løsninger ved innmelding og utmelding av Den norske kirke, jf. Prop. 55 L (2015–2016).

For å etablere en elektronisk selvbetjeningsløsning må forskrift 4. januar 2006 nr. 6 om innmelding i og utmelding av Den norske kirke endres. Forslaget i Prop. 55 L (2015–2016) legger myndighet til å fastsette slik forskrift til Kirkemøtet. Kirkerådet inviterer derfor til at Kirkemøtet 2016 skal vedta ny forskrift om innmelding i og utmelding av Den norske kirke.

Forslag til ny forskrift har vært sendt ut på høring med høringsfrist 7. mars 2016. Høringen gav tilnærmet full oppslutning om det utkastet til forskrift som var foreslått.

Komiteens merknader

Komiteen legger i hovedsak saksorienteringen til grunn.

Komiteen vil fremheve at det er positivt at Den norske kirke i 2016 legger til rette for elektroniske løsninger knyttet til medlemskap. Komiteen ser heller ingen vesentlige utfordringer knyttet til en elektronisk løsning for utmelding. Ved både ut- og innmelding elektronisk bør det finnes et kommentarfelt der man har anledning til å angi årsak til handlingen.

Når det gjelder innmelding har komiteen merket seg flere av de innvendingene som kom frem i høringen. Innvendingene er knyttet til to forhold: for det første en pastoral oppfølging fra menigheten og for det andre spørsmålet om dokumentasjon.

Dagens forskrift krever en personlig henvendelse til kirkebokførende prest. Dette gir en personlig kontakt med den nyinnmeldte og gir mulighet til å ønske velkommen til menigheten, orientere om de tilbud som finnes og om den nyinnmeldte har ønske om trosopplæring. Det er nødvendig at muligheten for å ønske velkommen bevares også når innmeldingen foregår elektronisk. Komiteen ser det derfor som ønskelig at det i forskriften er en sterk oppfordring til menigheten v/kirkebokførende prest om å ta kontakt så snart som mulig etter at melding om et nytt medlem er mottatt.

Komiteen mener at dersom innmelding ikke skjer elektronisk til Kirkerådet, skal innmeldingen fortsatt skje ved personlig henvendelse til kirkebokfører, for å kunne ivareta kontakten med lokalmenigheten.

Komiteen vil påpeke utfordringen i at det etter dagens forskrift ikke er et dokumentasjonskrav knyttet til dåp og eventuell utmelding av annet tros- og livssynssamfunn. Elektronisk innmelding aktualiserer denne problemstillingen ytterligere. Komiteen vil derfor understreke at siste setning av § 1 må forstås slik at ved elektronisk innmelding må alle felter utfylles korrekt. Dersom opplysninger om tid og sted for dåp, samt medlemskap i annet samfunn ikke er utfylt, skal vedkommende få beskjed om å henvende seg til kirkebokfører i bostedsmenighet eller til Kirkerådet.

Komiteen påpeker at begrepet «kristen dåp» betyr dåp med vann i den treenige Guds navn. Det er nødvendig at dette blir forklart i skjema for elektronisk innmelding.

Komiteen vil understreke at bostedsmenighet betyr der man har folkeregistrert adresse. For dem som bor langt unna folkeregistrert bosted vil elektronisk innmelding være en fordel.

Komiteen har drøftet om det skal gå en viss tid fra innmelding til man kan ta i bruk sine rettigheter som medlem. Det var ikke enighet i komiteen om dette. Mindretallet i komiteen vil foreløpig ikke fremme forslag om det.

Forslag til vedtak

Med forbehold om Stortingets behandling av Prop. 55 L (2015-2016) vedtar Kirkemøtet med hjemmel i kirkeloven § 8 nummer 8 fjerde ledd følgende forskrift om innmelding i og utmelding av Den norske kirke:

§ 1. Innmelding

Innmelding i Den norske kirke skjer ved henvendelse til kirkebokføreren på bostedet eller til Kirkerådet (Den norske kirkes medlemsregister). Norsk statsborger som er bosatt i utlandet retter henvendelsen til kirkebokføreren på siste bosted i Norge, eventuelt til den kirkebokføreren som Kirkerådet bestemmer. Den som melder seg inn i Den norske kirke, må være døpt med kristen dåp og skal gi følgende opplysninger:

- a) fullt navn ifølge folkeregisteret,
- b) bostedsadresse ifølge folkeregisteret,
- c) fødselsnummer (11 siffer),
- d) navn og fødselsnummer på eventuelle barn under 15 år dersom innmeldingen får virkning for disse,
- e) sted og dato for dåp dersom det er mulig å opplyse om dette,
- f) opplysning om at eventuelt medlemskap i annet tros- og livssynssamfunn i Norge er brakt til opphør.

Innmeldingen kan skje ved personlig fremmøte eller skriftlig. Skriftlig innmelding skal være underskrevet og datert av den som melder seg inn, eller autentisert etter nærmere bestemmelse om dette gitt av Kirkerådet.

Ved innmelding skal kirkebokføreren eller Kirkerådet påse at lovens vilkår er til stede.

§ 2. Utmelding

Utmelding av Den norske kirke skjer ved henvendelse til kirkebokføreren på bostedet eller til Kirkerådet (Den norske kirkes medlemsregister). Den som melder seg ut av Den norske kirke, skal gi følgende opplysninger:

- a) fullt navn ifølge folkeregisteret,
- b) bostedsadresse ifølge folkeregisteret,
- c) fødselsnummer (11 siffer),
- d) navn og fødselsnummer på eventuelle barn under 15 år dersom utmeldingen får virkning for disse.

Utmeldingen skal være underskrevet og datert av den som melder seg ut, eller autentisert etter nærmere bestemmelse om dette gitt av Kirkerådet. Dersom den som melder seg ut, ikke er registrert i Den norske kirkes medlemsregister, må vedkommende dokumentere medlemskapet med dåps- eller innmeldingsattest.

§ 3. Saksbehandlingstid

Henvendelse om inn- eller utmelding til kirkebokfører bør besvares innen 14 dager i form av attest som viser at inn- eller utmeldingen er registrert.

Henvendelse om inn- eller utmelding til Kirkerådet besvares i form av attest som viser at inn- eller utmeldingen er registrert, etter den ordning som Kirkerådet bestemmer.

§ 4. Varsling

Når inn- og utmelding skjer hos Kirkerådet, skal det så snart som mulig gis melding til kirkebokfører i vedkommendes bostedsmenighet etter nærmere bestemmelser gitt av Kirkerådet. Kirkebokfører bør så snart melding er mottatt sørge for at det blir tatt kontakt med den som er innmeldt.

§ 5. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer.

Plenumsbehandling 2

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Saksordfører: Aud Sunde Smemo

Disse hadde ordet:

Aud Sunde Smemo, Ingeborg Midttømme.

Endringsforslag

Forslag fra 1. behandling:

Ingeborg Midttømme:

§ 1. Innmelding

Innmelding i Den norske kirke skjer ved PERSONLIG henvendelse til kirkebokføreren på bostedet ~~eller til Kirkerådet.~~

Innmelding skjer i Norge ved personlig fremmøte eller skriftlig.

Votering

Ingeborg Midttømme:

Forslaget fikk 7 stemmer og falt.
110 stemmeberettigede

Kirkemøtets vedtak

Med forbehold om Stortingets behandling av Prop. 55 L (2015-2016) vedtar Kirkemøtet med hjemmel i kirkeloven § 8 nummer 8 fjerde ledd følgende forskrift om innmelding i og utmelding av Den norske kirke:

§ 1. Innmelding

Innmelding i Den norske kirke skjer ved henvendelse til kirkebokføreren på bostedet eller til Kirkerådet (Den norske kirkes medlemsregister). Norsk statsborger som er bosatt i utlandet retter henvendelsen til kirkebokføreren på siste bosted i Norge, eventuelt til den kirkebokføreren som Kirkerådet bestemmer. Den som melder seg inn i Den norske kirke, må være døpt med kristen dåp og skal gi følgende opplysninger:

- a) fullt navn ifølge folkeregisteret,
- b) bostedsadresse ifølge folkeregisteret,
- c) fødselsnummer (11 siffer),
- d) navn og fødselsnummer på eventuelle barn under 15 år dersom innmeldingen får virkning for disse,
- e) sted og dato for dåp dersom det er mulig å opplyse om dette,
- f) opplysning om at eventuelt medlemskap i annet tros- og livssynssamfunn i Norge er brakt til opphør.

Innmeldingen kan skje ved personlig fremmøte eller skriftlig. Skriftlig innmelding skal være underskrevet og datert av den som melder seg inn, eller autentisert etter nærmere bestemmelse om dette gitt av Kirkerådet.

Ved innmelding skal kirkebokføreren eller Kirkerådet påse at lovens vilkår er til stede.

§ 2. Utmelding

Utmelding av Den norske kirke skjer ved henvendelse til kirkebokføreren på bostedet eller til Kirkerådet (Den norske kirkes medlemsregister). Den som melder seg ut av Den norske kirke, skal gi følgende opplysninger:

- a) fullt navn ifølge folkeregisteret,
- b) bostedsadresse ifølge folkeregisteret,
- c) fødselsnummer (11 siffer),
- d) navn og fødselsnummer på eventuelle barn under 15 år dersom utmeldingen får virkning for disse.

Utmeldingen skal være underskrevet og datert av den som melder seg ut, eller autentisert etter nærmere bestemmelse om dette gitt av Kirkerådet.

Dersom den som melder seg ut, ikke er registrert i Den norske kirkes medlemsregister, må vedkommende dokumentere medlemskapet med dåps- eller innmeldingsattest.

§ 3. Saksbehandlingstid

Henvendelse om inn- eller utmelding til kirkebokfører bør besvares innen 14 dager i form av attest som viser at inn- eller utmeldingen er registrert.

Henvendelse om inn- eller utmelding til Kirkerådet besvares i form av attest som viser at inn- eller utmeldingen er registrert, etter den ordning som Kirkerådet bestemmer.

§ 4. Varsling

Når inn- og utmelding skjer hos Kirkerådet, skal det så snart som mulig gis melding til kirkebokfører i vedkommendes bostedsmenighet etter nærmere bestemmelser gitt av Kirkerådet. Kirkebokfører bør så snart melding er mottatt sørge for at det blir tatt kontakt med den som er innmeldt.

§ 5. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer.

Enstemmig vedtatt.

111 stemmeberettigede.

Deltakere på Kirkemøtet 2016

Kirkemøtets medlemmer og møtende varamedlemmer

Etternavn	Fornavn	Bispedømme
Aanstad	Steinar	Tunsberg
Alstad	Gunhild Tomter	Hamar
Anda	Lars-Tore	Stavanger
Andersen	Anne Brun	Borg
Andersen	Leif Christian	Stavanger
Andreassen	Gunhild M	Nord-Hålogaland
Aurdal	May Lisbeth Hovlid	Møre
Baartvedt	Nora Sætre	Bjørgvin
Benestad	Øivind	Agder og Telemark
Berg	Stian	Agder og Telemark
Berg	Karin-Elin	Borg
Bergrabb	Gro	Sør-Hålogaland
Bergslid	Kjartan	Nidaros
Birkedal	Erling	Borg
Bjerkestrand	Geir Ivar	Agder og Telemark
Bjåstad	Kristina	Sør-Hålogaland
Bonden	Ole Kristian	Hamar
Botne	Marta	Borg
Braathen	Roald	Hamar
Bransfjell	Nils Tony	Nidaros
Bratsberg	Thomas	Tunsberg
Braut	Ivar	Bjørgvin
Braut	Sofie	Stavanger
Breian Hedberg	Ingjerd	Tunsberg
Bruholt	Jon Roar	Nidaros
Brun	Reimar	Sør-Hålogaland
Byfuglien	Helga Haugland	Preses
Dahl	Per Arne	Tunsberg
Dale	Berit Nøst	Bjørgvin
Dalheim	Anne	Leder SKR
Dekko	Kjellfred	Tunsberg
Drangsholt	Kjetil	Agder og Telemark
Dyrud	Marianne Kjøllesdal	Hamar
Dørum	Odd Einar	Oslo
Døsvik	Alex Ramstad	Nidaros
Eidesen	Katja	Oslo
Eliassen	Åshild	Nord-Hålogaland

Etternavn	Fornavn	Bispedømme
Elvemo	Ann Christin	Nord-Hålogaland
Enger	Anne	Borg
Espeland	Gyrid	Stavanger
Evang	Anne Berit	Oslo
Fjærvoll	Dag Jostein	Sør-Hålogaland
Foss	Jørgen	Oslo
Fostervold	Kristine	Sør-Hålogaland
Fredly	Anette	Møre
Gjertsen	Anne Jorid	Sør-Hålogaland
Gjeset	Agnes Sofie	Nidaros
Gjevre	Gunnar	Hamar
Godø	Runar	Borg
Grahl-Jacobsen	Lill Tone	Tunsberg
Grastveit	Marie Klakegg	Stavanger
Hauge	Harald	Nidaros
Haugland	Bergit	Agder og Telemark
Haukalid	Rolf Magne	Stavanger
Hegstad	Harald	Oslo
Hermstad	Marit	Sør-Hålogaland
Hofsøy	Marta	Nord-Hålogaland
Holm	Trude	Nidaros
Hummelvoll	Linn Strømme	Tunsberg
Husa	Beate	Bjørgvin
Huseby	Finn Ragnvald	Hamar
Hvidsten	Leif Jørn	Hamar
Høsøien	Jon	Nidaros
Jenssen	Maren Elgsaas	Møre
Jusnes	Ann-Helen	Sør-Hålogaland
Karstad	Sondre	Tunsberg
Karstensen	Kari	Sør-Hålogaland
Kaslegard	Ingvild	Tunsberg
Kessel	Ingvild	Hamar
Kirkebø	Karl Johan	Bjørgvin
Kiærbech	Henrik M	Nord-Hålogaland
Klevberg	Oddhild	Nord-Hålogaland
Kongshavn	Aslaug Louise	Stavanger
Kopperstad	Rikke Elisabeth Grevstad	Møre
Krogh	Kai	Nord-Hålogaland
Kvalbein	Aud	Oslo
Kvarme	Ole Christian	Oslo
Landmark	Dag	Hamar
Lewin	Sølvi Kristin	Tunsberg

Etternavn	Fornavn	Bispedømme
Lindø	Svein Arne	Stavanger
Lindøe	Ida	Bjørgvin
Lægdene	Stig R	Nord-Hålogaland
Løsnesløkken	Ragnar	Hamar
Midthun	Hege Bjerkestrand	Hamar
Midttømme	Ingeborg	Møre
Morland	Egil	Bjørgvin
Myklebust	Olav	Møre
Nordhaug	Halvor	Bjørgvin
Nordkvelde	Heidi	Tunsberg
Olsen	Jan Olav	Agder og Telemark
Orten	Per Eilert	Møre
Osberg	Maja Andresen	Borg
Pettersen	Erling Johan	Stavanger
Raaum	Kristin Gunleiksrud	Oslo
Rabbevig	Frode	Møre
Ranberg	Margareth	Sør-Hålogaland
Reikvam	Rolf Henning	Borg
Reinertsen	Stein	Agder og Telemark
Rønneberg	Olav Christian	Møre
Sandaker-Nielsen	Gard Realf	Oslo
Sandmæl	Kristine	Sør-Hålogaland
Singsaas	Tor	Nidaros
Skadal	Marianne	Borg
Skjøtskift	Kristin	Oslo
Skog	Kari Helene	Nord-Hålogaland
Skollevoll	Sigurd	Nord-Hålogaland
Smemo	Aud Sunde	Agder og Telemark
Smeplass	Ola	Sør-Hålogaland
Sommerfeldt	Atle	Borg
Stranden	Tone Louise	Oslo
Sæther	Anne Berit Skjerve	Nidaros
Sørvik	Ann Kristin	Møre
Torvik	Rønnaug	Agder og Telemark
Utgård	Therese Kristin Børnes	Møre
Vikre	Marit Sofie Teistedal	Stavanger
Winsnes	Per	Nidaros
Winther	Gunnar	Nidaros
Øiestad	Vemund Atle	Bjørgvin
Økland	Marius	Bjørgvin
Østensen	Kai Steffen	Agder og Telemark
Øygard	Olav	Nord-Hålogaland
Ådna	Jostein	Stavanger

Forfall

Anti	Stein-Erik	Nord-Hålogaland
Antonsen	Pål	Borg
Fiske	Solveig	Hamar
Kvam	Ingebrikt	Nidaros
Lupton	Beate S	Nord-Hålogaland
Mysen	Solveig Julie	Borg
Nordeide	Inger Helene Thingvold	Bjørgvin
Slunggård	Anne Kathrine	Nidaros

Representanter fra Ungdommens kirkemøte

Antonsen	Nora
Brenna Ording	Anne-Lise
Jønsson Botnvik	May Bente Anita
Østerhagen	Einar

Representanter fra de teologiske fakultetene

Mæland	Bård	VID vitenskapelige høyskole
Saxegaard	Fredrik	Det teologiske Menighetsfakultet
Tønnesen	Aud Valborg	Teologisk fakultet, UiO

Sekretariatet

Aarflot, Andreas Henriksen	Kristensen, Vidar
Agøy, Berit Hagen	Køhn, Svein Mathias
Akerø, Hans Arne	Langkaas, Randi
Aksøy, Kristine	Litangen, Erik
Bekkelund, Ole Inge	Meling, Øyvind
Berg, Hanne Marie Sørensen	Midttun, Jørunn Østland
Bredoch, Ragnar	Nordbø, Hanna Vangen
Dehlin, Liv Janne	Rønnestad, Gunnar
Dokka, Åsta	Røsæg, Gerd Karin

Dybvig, Ingeborg
Ebbestad, Didrik Østerholt
Eide, Anders B. G.
Ekeberg-Andersen, Kristine
Engeseth, Karen Marie
Fagerli, Beate
Fagermoen, Jan Rune
Hovi, Aud Karin
Hvidsten, Hans Øyvind
Ims, Steinar
Johnsen, Jens-Petter
Johnsen, Tore

Solbakken, Christoffer
Stendal, Synnøve Hinnaland
Thompson, Siv
Thorsrud, Ida
Tjelle, Einar
Tobiassen, Øyvind
Vartdal, Sissel
Westlye, Ingeborg
Westermoen, Gunnar
Wirgenes, Paul Erik
Øfstaas, Hege Flo

Komiteenes sammensetning 2016-2020

LK = lek kirkelig tilsatt
G = geistlig
B = biskop
UKM = ungdommens kirkemøte

Kirkemøtet 2016 var fordelt på komiteene A-F.

Komité A –Gudstjeneste og evangelisering

KM 17/16 Kirkelig vigsel for likekjønnede par

Andreassen, Gunhild	L	Nord-Hålogaland
Berg, Karin-Elin	L	Borg
Bergrabb, Gro	LK	Sør-Hålogaland
Bjerkestrand, Geir Ivar	LK	Agder og Telemark
Bonden, Ole Kristian	G	Hamar
Braut, Ivar	G	Bjørgvin
Baartvedt, Nora Sætre	L	Bjørgvin
Eidesen, Katja	Døvekrk	Oslo
Fredly, Anette	L	Møre
Grastveit, Marie Klakegg	L	Stavanger
Hauge, Harald	G	Nidaros
Haukalid, Rolf Magne	L	Stavanger
Kopperstad, Rikke Elisabeth G	L	Møre
Krogh, Kai	L	Nord-Hålogaland
Løsnesløkken, Ragnar	L	Hamar
Nordhaug, Halvor	B	Bjørgvin
Nordkvelde, Heidi	L	Tunsberg
Reikvam, Rolf	L	Borg (vara for Mysen)
Sandaker-Nilsen, Gard Realf	L	Oslo
Sandmæl, Kristine	G	Sør-Hålogaland
Singsaas, Tor	B	Nidaros
Østensen, Kai Steffen	L	Agder og Telemark
Aanstad, Steinar	L	Tunsberg

Komité B – Undervisning, diakoni og samfunnsspørsmål

KM 06/16 Reglement for Bispemøtet, KM 09/16 Læreorgan for Den norske kyrkje, KM 11/16 Retningslinjer for prostiråd og prostimøter, KM 12/16 Kirkemøtets dirigentskap

Bratsberg, Thomas	L	Tunsberg
Braut, Sofie	L	Stavanger
Bruholt, Jon Roar	L	Nidaros
Dahl, Per Arne	B	Tunsberg
Døsvik, Alex Ramstad	L	Nidaros
Elvemo, Ann Christin	G	Nord-Hålogaland
Fostervold, Kristine	L	Sør-Hålogaland
Gjertsen, Anne Jorid	L	Sør-Hålogaland

Haugland, Bergit	L	Agder og Telemark
Jenssen, Maren Elgsaas	L	Møre
Kessel, Ingvild	L	Hamar
Klevberg, Oddhild	LK	Nord-Hålogaland
Kongshavn, Aslaug Louise	L	Stavanger
Kvalbein, Aud	L	Oslo
Lewin, Sølvi		KR
Midthun, Hege Bjerkestrand	LK	Hamar
Morland, Egil	L	Bjergvin (vara for Nordeide)
Mæland, Bård		VID
Skadal, Marianne	L	Borg
Sommerfeldt, Atle	B	Borg
Smemo, Aud Sunde	G	Agder og Telemark
Stranden, Tone Louise	LK	Oslo

Komité C –  konomi og kirkeordning

KM 05/16 Kirkemøtets budsjettreglement, KM 14/16 Etablering av kontrollorgan for Kirkemøtet, KM 18/16 Kirkemøtets tildelinger

Alstad, Gunhild Tomter	L	Hamar
Andersen, Leif Christian	L	Stavanger
Berg, Stian	L	Agder og Telemark
Botne, Marta	G	Borg
Bråthen, Roald		KR
Dekko, Kjellfred	LK	Tunsberg
Dørum. Odd Einar	L	Oslo
Enger, Anne	L	Borg
Espeland, Gyrid	L	Stavanger
Fjærvoll, Dag Jostein		KR
Hedberg, Ingjerd Breian	L	Tunsberg
Hofs�y, Marta	L	Nord-Hålogaland
Ording, Anne-Lise Brenna		UKM
Ranberg, Margareth	S	Sør-Hålogaland
Reinertsen, Stein	B	Agder og Telemark
Rabbevåg, Frode	L	Møre
Skjøtskift, Kristin	L	Oslo
Skollevoll, Sigurd		KR
Sørvik, Ann Kristin	L	Møre
Winther, Gunnar	LK	Nidaros
Øiestad, Vemund Atle	L	Bjergvin
�ygaard, Olav	B	Nord-Hålogaland

Komité D – Kirkeordning

KM 08/16 Veivalg for fremtidig kirkeordning, KM 13/16 Endringer i regler for val av Kirkeråd og tilhørende endringer i Kirkemøtets forretningsorden.

Anda, Lars-Tore	G	Stavanger
Birkedal, Erling	L	Borg

Benestad, Øivind	L	Agder og Telemark
Byfuglien, Helga Haugland	B	BM
Evang, Anne Berit	G	Oslo
Gjeset, Agnes Sofie	L	Nidaros
Hegstad, Harald	L	Oslo
Holm, Trude	L	Nidaros
Hummelvold, Linn Strømme	G	Tunsberg
Husa, Beate	LK	Björgvin
Karstensen, Kari Bergsjø	L	Sør-Hålogaland
Kiærbech, Henrik Magnus	L	Nord-Hålogaland
Kirkebø, Karl Johan	L	Björgvin
Landmark, Dag	L	Hamar
Lindø, Svein Arne		KR
Midttømme, Ingeborg	B	Møre
Myklebust, Olav	L	Møre
Olsen, Jan Olav	L	Agder og Telemark
Smeplass, Ola	L	Sør-Hålogaland
Sæther, Anne Berit Skjerve	L	Nidaros (vara for Kvam)
Tønnessen, Aud Valborg		TF
Østerhagen, Einar		UKM

Komité E – Personal, arbeidsgiverspørsmål og utdanning

KM 04/16 Arbeidsgiverspørsmål i tilknytning til virksomhetsoverdragelsen – utkast til aktuelle regelverk, KM 07/16 Klagenemnd, KM 10/16 Val av Arbeidsgiverorganisasjon

Aurdal, May Lisbeth H		KR
Bjåstad, Kristine	L	Sør-Hålogaland
Fiske, Solveig	B	Hamar
Godø, Runar	LK	Borg
Grahl-Jacobsen, Lill Tone	L	Tunsberg
Hermstad, Marit	L	Sør-Hålogaland
Huseby, Finn Ragnvald	L	Hamar
Høsøien, Jon	L	Nidaros (vara for Slunggård)
Jusnes, Ann-Helen Fjeldstad	B	Sør-Hålogaland
Kaslegard, Ingvild	L	Tunsberg
Lægdene, Stig Rune	L	Nord-Hålogaland
Orten, Per Eilert	G	Møre
Raaum, Kristin Gunleiksrud	L	Oslo
Saxegaard, Fredrik		MF (vara for Haanes)
Torvik, Rønnaug	L	Agder og Telemark
Vikre, Marit Sofie Teistedal	LK	Stavanger
Winsnes, Per	L	Nidaros
Økland, Marius	L	Björgvin
Ådna, Jostein	L	Stavanger

Komité F – Informasjon, urfolk, internasjonale og økumeniske forhold

KM 15/16 Religionsmøte og dialog, KM 16/16 Kirken – på veg mot en felles visjon

Komiteenes sammensetning 2016-2020

Andersen, Anne Brun	L	Borg
Antonsen, Nora		UKM
Bergslid, Kjartan		KR
Botnvik, May Bente A Jønsson		UKM
Bransfjell, Nils Tony	S	Nidaros
Brun, Reimar	G	Sør-Hålogaland
Dale, Berit Nøst	L	Björgvin
Dalheim, Anne		SKR
Drangsholt, Kjetil	L	Agder og Telemark
Dyrud, Marianne Kjøllesdal	L	Hamar
Eliassen, Åshild	L	Nord-Hålogaland
Foss, Jørgen	L	Oslo
Gjevre, Gunnar	L	Hamar
Karstad, Sondre	L	Tunsberg
Kvarme, Ole Christian	B	Oslo
Lindøe, Ida	L	Björgvin
Osberg, Maja Andresen	L	Borg
Pettersen, Erling K	B	Stavanger
Rønneberg, Olav Christian	LK	Møre
Skog, Kari Helene	L	Nord-Hålogaland
Utgaard, Therese Kristin Børnes	L	Møre

Gjester

Gjester fra regjering, departement, storting m. fl.

Benestad, Norunn Tveiten	Stortingsrepresentant (H)	Kirke- utdannings- og forskningskomitéen
Fredriksen, Bård Folke	Statssekretær	Kulturdepartementet
Gøthner, Maria	Politisk rådgiver for statsråd	Kulturdepartementet
Helleland, Linda Cathrine Hofstad	Kulturminister	Kulturdepartementet
Kristoffersen, Gerd Janne,	Assisterende fylkesmann	Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Mogstad, Mari	Assisterende fylkesmann	Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
Ottervik, Rita	Ordfører	Trondheim kommune
Sønsterud, Tone Merete	Stortingsrepresentant (Ap)	Kirke-, utdannings- og forskningskomitéen
Thorsen, Bente,	Stortingsrepresentant (Frp)	Kirke-, utdannings- og forskningskomitéen
Tyvand, Anders	Stortingsrepresentant (KrF)	Kirke-, utdannings- og forskningskomitéen
Vad Nilsen, Ingrid	Ekspedisjonssjef	Kulturdepartementet

Gjester fra Den norske kirke lokalt

Jepsen, Ragnhild	Domprost	Nidaros domprosti
Slørdal, Bodil	Sokneprest	Domkirken og Vår Frue menighet

Gjester fra nordiske søsterkirker

Abildgaard, Søren	Landsforeningen af menighetsråd, Danmark
-------------------	--

Gjester fra andre kirke- og trossamfunn

Skullerud, Jarle, synodeformann	Den Evangelisk Lutherske Frikirke
Hjerpseth, Steinar	Metodistkirken
Lundereng, Johanna	Metodistkirken
Aadne, Terje	Norges Kristne råd
Joys, Ingrid Rosendorf	STL
Aadne, Terje, styreleder	Norges Kristne Råd

Øvrige gjester

Agøy, Nils Ivar, styremedlem	Norske Kirkeakademier
Andersen, Nils-Tore	Misjonsalliansen
Arnesen, Stig Jørund B, leder	Fagforbundet TeoLOgene
Aukan, Modulf	Leder protokollkomitéen
Bergkåsa, Randi	Diakonforbundet

Bjerkestrand, Steinar, direktør	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider
Bredvei Roar, prost	Døvekirken
Brekken, Marianne	Åpen folkekirke
Brenne, Jens Fredrik	Til Helhet
Brottveit, Ånund	KIFO
Christensen, Benita, direktør	Stiftelsen Kirkens Familievern
Enstad, Martin	PF
Eriksen, Gry Friis	Norsk kvinnelig teologforening
Fossum, Hege Irene	K-stud
Furustøl, Heidi, generalsekretær	Norges KFUK-KFUM speidere
Gading, Olav	Norges Kirkesangforbund
Grimstad, Frank	KA
Grønvik, Anna	PF
Hamnes, David Scott	MFO
Hougsnæs, Marit Halvorsen	
Huseby, Jeffrey	Det Norske Misjonsselskap
Huuse, Ole Johs	PF
Iversen, Christine	Åpen kirkegruppe
Kjøde, Rolf	Evangelisk luthersk nettverk
Krogh, Astrid Holmsen	Leder Norges kirkevergelag
Lemvik, Jørn, generalsekretær	Digni
Meyer, Ole-Wilhelm, direktør	OVF
Milje, Dag Tormod, hovedvernombud	Sentralt hovedvernombud/Sokneprest
Mongstad-Kvammen, Ingeborg, generalsekretær	Bibelselskapet
Morvik, Eigil	KA
Myhr, Petter Fiskum	Olavsfestdagene
Møller Geir	Kirkeansatte Delta
Rolfsen Raag, direktør	Areopagos
Rotabakk, Knut Jørgen	Åpen kirkegruppe
Solbakken, Christofer, generalsekretær	Bispemøtet
Steen, Ørnulf	Sjømannskirken
Strand, Inger	Fagforbundet
Stranden, Audun	Norges Kristelige Studentforbund
Sunde, Stig	NMSU
Såstad, Anders	Norges Kristelige Studentforbund
Theis, Jørn-Henning, adm.dir.	Haraldsplass diakonale stiftelse
Theis, Leif Jarle	Kirkens-SOS

Thoresen, Liv Kjersti	Menneskeverd
Skjeggestad, generalsekretær	
Torp, Elisabeth	Kirkelig ressurscenter
Toyomasu, Ragnhild Øien	KN
Waalder, Gudmund	Feltprestkorpsset (Sjefsprest Sjøforsvaret)
Øgaard, Kristian, daglig leder	ACTA
Øverland, Marianne Uri, direktør	IKO
Bjørkås, Anna Kristine	Døvetolk
Luksengard, May Jorunn	Døvetolk
Olsen, Theresa	Døvetolk
Sunde, Liv Hilda	Døvetolk

Stiftsdirektører

Bjerkeli, Per Johan	Borg Bispedømme
Andersen, Rolf Simeon	Tunsberg Bispedømme
Freddy Knutsen	Hamar Bispedømme
Vistnes, Jorunn Kraft	Stavanger Bispedømme
Fjelltveit, Jan Ove	Bjørgvin Bispedømme
Jonassen, Jan-Kjell	Sør-Hålogaland Bispedømme
Karlsaune, Gunn	Nidaros Bispedømme
Sandnes, Elise	Oslo Bispedømme
Stene Hansen, Tormod	Agder og Telemark Bispedømme
Stenersen, Oddgeir	Nord-Hålogaland Bispedømme
Storhaug, Bjørn Olaf	Møre Bispedømme

Øvrige programinnslag

Gudstjeneste og morgenbønn

Hver morgen ble det avholdt morgenbønn i plenumsalen, utenom søndag, da det var gudstjeneste i Nidarosdomen og tirsdag, da det var utsendelsesgudstjeneste i Bakke kirke.

Under høymessen søndag var biskop Tor Singsaas og sokneprest Bodil Slørdal liturger. Halvor Nordhaug holdt preken, og Nidaros domkor deltok. Etter gudstjenesten var det tilbud om orgeldemonstrasjon ved domkantor Petra Bjørkhaug og omvisning i kirken i regi av Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider.

Utsendelsesgudstjenesten i Bakke kirke på tirsdag ble ledet av preses i Bispemøtet Helga Haugland Byfuglien, kantor Håkon Grotnes og poesimedarbeider Karl Fredrik Robertsen fra Døvekirken medvirket.

Taler, foredrag og hilsener

Kirkerådsleder Svein Arne Lindøs tale

La meg først gratulere kirkemøtets delegater med valget. Dere har påtatt dere ansvar for å lede kirken i en meget viktig periode fram mot 2019. En rekke store og prinsipielle avgjørelser skal tas.

Det er gledelig at valgdeltakelsen i september var høyere enn på lenge. Det er grunn til å tro at dannelsen av Åpen folkekirke bidro til dette. Nå begynner arbeidet med den store variasjon av saker som dere skal ta stilling til. Jeg ønsker dere lykke til med oppgavene.

Dette er mitt 10. kirkemøte, og mitt 6. som leder. Det er med takknemlighet jeg ser tilbake på disse årene. År med mye hardt arbeid, med mange gleder, noen skuffelser og med en rekke møter med mennesker som har satt spor og som har preget meg i mitt arbeid.

Jeg har hatt en opplevelse av å være med på noe viktig ved å drøfte og fatte vedtak i en stor mengde saker. Jeg vil anta at mange av dere allerede gjennom arbeidet i Bispedømmerådene har sett at mangfoldet og bredden i saker er meget stor. Noen synes å være viktigere enn andre, men til sammen utgjør disse en helhet som legger grunnlaget for at mennesker skal få gode møter med kirken, dens medarbeidere, og sist men ikke minst med den oppstandne Jesus Kristus.

Her skal nevnes et utvalg av saker fra tiden jeg har vært med:

- Grunnlovsendringene vedtatt i Stortinget mai 2012
- Trosopplæringsreformen, alle menighetene har fått del i ressursene
- Plan for diakoni
- Plan for kirkemusikk
- Strategiplan for samisk kirkeliv. En meget viktig sak for Dnk.
- Ny liturgi, såkalt grunnordning for gudstjenesten
- Ny salmebok
- Ny kirkeordning fram til KM 2016, grunnlag for de virkelig store endringene som kommer om få år.

I følge DIFIs brukerundersøkelse fra 2015 er kirkens ansatte blant landets beste i sine møter med mennesker. Disse gode møtene gjenspeiler kirkens oppdrag overfor enkeltmennesket. I en tid av endring står vi støtt på vår kristne forankring. Forkynnelsen om frelsen i Kristus Jesus i gudstjenester og andre kirkelige handlinger går hånd i hånd med en rekke trosopplæringstiltak for barn og unge, foredrag, konserter og andre kulturarrangement. Vår kirke er like mye en hverdagskirke som en søndagskirke.

Taler, foredrag og hilsener

For å kunne skape de gode møtene, må det foreligge gode rammebetingelser for dem som jobber i kirken. I denne forbindelse vil jeg minne om at KM nå blir øverste arbeidsgivermyndighet for svært mange av kirkens tilsatte. Etter alt å dømme blir dere arbeidsgivere ved årsskiftet 2016/2017. Muligens for alle ansatte etter hvert. Det er KM som ved å fordele de midlene Stortinget bevilger som skal sørge for å skape de beste forutsetningene for de gode møtene. Vi tror våre stortingspolitikere er sitt ansvar bevisst. De har bestemt at Den norske kirke skal «være en landsdekkende, lokalt forankret folkekirke med en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke.» Kjære statsråd: Regjeringen er forpliktet på dette like mye som Stortinget.

Det handler om midler til drift, til egenkapital og til omstilling. Et samlet beløp på kr 3,3 mrd. Kirkerådet har allerede varslet dette i innspill til budsjett 2017.

Det er krevende både for Kirkemøtet og Kirkerådet å planlegge aktiviteten for 2017 når vi vet så lite om økonomien. Derfor kan vi bare gjenta det som allerede er sagt: Den norske kirke forventer at det bevilges penger til en trygg drift, til en forsvarlig omstilling, og med tilstrekkelige reserver. Vi for vår del skal gjøre alt vi kan for å forvalte midlene effektivt og ansvarlig.

Jeg har allerede nevnt at det i denne KM perioden skal fattes mange viktige beslutninger. På samme måte som i politikken er det viktig å søke bred støtte. Noen ganger innebærer det at en må bruke ekstra tid.

Andreas Aarflot skriver en artikkel i Kirke og kultur 1/2014 med tittel: «Ansvar og ledelse i Den norske kirke». Han skriver blant annet:

«Men det viktigste er at Kirkemøtet kan hevde seg en åndelig moralsk autoritet som hviler i at dets beslutninger er orientert ut fra Guds ord.» (side 20)

Ledelsesbeslutninger i Den norske kirke skal forankres i Guds ord. Når du sitter som delegat i KM utøver du derfor et åndelig lederskap.

Derfor sier Aarflot helt riktig videre: «Det er dette som gir Kirkemøtet en prinsipielt annen karakter enn et politisk forum, eller et vanlig demokratisk organ.»

Mye av min tale til KM 2015 viet jeg til temaet åndelig lederskap. La meg bare understreke et trekk ved slikt lederskap: Det søker fellesskap og enhet som ikke bygger på vaklende enighet, men på kirkens Herre.

For meg var det en ny erfaring å komme inn i Kirkemøtet og Kirkerådet å konstatere at det i mange saker var stor uenighet. Det brøt på dypt vann. Jeg lærte at det å tolerere uenighet var et luthersk varemerke i positiv forstand. Etter hvert som tiden har gått har jeg innsett at det er mye positivt i det å leve med uenighet. Det kan komme noe godt ut av det. Men slik som Aarflot mer enn antyder i sin artikkel er det en utfordring for Kirkemøtet å lete etter samlende løsninger. Polarisering for å skape såkalte «klare valgalternativer» er ikke veien å gå for kirken. Etter min oppfatning skal vi lete etter løsninger som vi kan stå sammen om. Dette vil styrke fellesskapet, dette vil styrke samholdet, og det vil gi styrke til kirken. Å framelske denne egenskap krever vilje og mot, diplomatiske evner, og evne til å lytte og lære av

hverandre. Det er mitt håp at disse egenskapene blir framtreddende i de forhandlinger som Kirkemøtet skal gjennomføre i de kommende 4 årene.

På en måte kan en si at kirken virksomhet handler om å skape gode møter. Først og fremst mellom mennesker og Gud. For meg handler det om en personlig relasjon. En relasjon som er oppstått på bakgrunn av et møte. Disse møtene kan ta svært ulike former, og skje under ulike omstendigheter. Likevel vil jeg i min siste tale til KM framheve gudstjenesten som det stedet der livsviktige møter finner sted. Skulle jeg velge et satsingsområde utover det vi for tiden gjør for å øke oppslutning om dåpen, ville det være å iverksette tiltak som gir større oppslutning til søndagens gudstjeneste. Jeg tror at vårt fellesskaps slitestyrke avhenger av at vi møtes i Guds hus, til syndsbekjennelse, til syndsforlatelse, til mottagelse av Ordet, til bordets fellesskap, til lovsang og også klage, og felles utsendelse med velsignelse for dagene som kommer. Vi trenger en satsing på gudstjenesten.

Dette KM skal drøfte og fatte vedtak i sak om kirkelige vigsel for likekjønnede par. På et tidlig tidspunkt, og før valgresultatene var kjent, varslet bispemøtet et initiativ til at saken ville bli fremmet for KM 2016. Senere meldte BM saken for KR som sak til KM. Slik situasjonen har vært etter forrige KM behandling, og i særdeleshet slik det har utviklet seg i 2015, fant jeg det rett å støtte det initiativ som BM varslet. BM har som kjent senere fremmet dette som sak til KM og KR støttet BM.

Igjen vil vi måtte oppleve at følelser settes i sving, og vi vil utfordre hverandre. Vi vil måtte tåle å være uenige også i år. Det er mitt håp at en rekke gode møter mellom enkeltpersoner og mellom grupper vil kunne finne fram til løsninger som både samler og som anerkjenner ulike ståsteder. Også her vil de gode møtene kunne bli til stor betydning.

Det er på sin plass å kommentere den aktuelle situasjonen rundt flyktningpolitikken. Vi synes det er skuffende at regjeringen har tatt så få av innspillene fra høringsrunden til følge. Barns beste blir ikke ivaretatt. Det bør ikke være et mål i seg selv å ha Europas strengeste flyktningpolitikk.

Den norske kirke er en viktig samfunnsaktør og står for en betydelig del av frivillighets-Norge. Vi vil fortsette vårt engasjement og være med på å ønske nye mennesker velkommen til lokalsamfunnene og slik bidra til god integrering og gode møter.

Min tid som medlem av Kirkemøtet og som leder av Kirkerådet er over etter dette KM. Da Kirkerådet ble valgt ble jeg glad over dets sammensetning, at medlemmene representerte hele kirkens bredde i syn på ulike spørsmål og at det var høy kompetanse på ulike fagfelt. Det har jeg som leder måtte lene meg på, lære av, og blitt utfordret på. Det har gitt mange gode møter mellom oss,- også krevende møter. Jeg takker alle medlemmene av KR for samarbeidet i disse 4 årene. Takken går også til KR administrasjon for utmerket samarbeid.

Med det kall jeg fikk og med den utrustning jeg har fått, har jeg forsøkt å stå i ledelsen av kirken på en slik måte at det blir enda flere gode møter med mennesker. Slik at kirken med dens budskap om Jesus Kristus blir gjort tilgjengelig og kjent.

Gå og fortell er dette KMs hovedtema.

Vi har mye å fortelle. At Jesus er stått opp, at døden er overvunnet. Vi skal fortelle at mennesker er mer verd enn hele verden. At vi er gitt ansvar for å forvalte et sårbart

skaperverk. For at dette budskapet skal nå fram må vi lykkes i å skape de gode møtene. Lykke til med KMs arbeid som et viktig ledd i at vi skal lykkes i oppdraget:

Meir himmel på jorda ved at Den norske kirke skal være bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende.

Godt kirkemøte.

Statsråd Linda Hofstad Hellelands tale

Kjære alle sammen

Vel møtt til et historisk kirkemøte i Trondheim!

For meg er det alltid spesielt å komme hjem til Nidarosdomen. Derfor er det en sterk og god opplevelse å få starte dette historiske kirkemøtet med gudstjeneste her.

Jeg føler at dette er "min kirke":

- den kirken jeg har hatt et nært forhold til i hele mitt liv
- den kirken har jeg søkt til for å grunne over livets mysterier.

Hit har jeg kommet i både glede og sorg. Og noe av det første jeg gjorde etter jeg ble utnevnt til kulturminister, var å oppsøke roen og nærværet i Nidarosdomen. Den er som "min Fars hus"; stor og romslig. Samtidig gir små kapeller og bueganger plass for stillhet og intimitet.

Dette er også en nasjonalhelligdom, et levende monument over troen og de verdiene vi som samfunn har arvet fra tidligere slekter og gjort til våre egne. Til dette stedet har mennesker kommet i 1000 år med sin lengsel, glede og smerte. I dette kirkerommet har mennesker funnet et hjem for troen. Slik er min kirke.

Jeg er veldig glad og beæret over å være her sammen med dere i dag.

Og jeg er glad for å kunne gratulere dere med valget til Kirkemøtet. Dere skal lede og styre Den norske kirke i det tiåret som historiebøkene kommer til å omtale som en viktig milepæl i Den norske kirkes rettshistorie. På linje med kristningen på 1000-tallet, reformasjonen på 1500-tallet og grunnlovens kirkebestemmelser fra 1814.

Det som skjer nå, kan sees i et tusenårs, et hundreårs og et tiårs perspektiv.

1000 år med kristen tro og tradisjon

Det første kirkemøtet i Norge ble holdt på Moster for snart 1000 år siden. Det var Olav, kongen, som kalte inn. Der ble den første kristenretten fastsatt. Kongen, kirken og folket skulle virke sammen på grunnlag av kristen tro og tradisjon.

I de tusen år som har gått, har kristendommen preget samfunnet vårt på helt grunnleggende vis. Samtidig har konger og statsmakt spilt en betydelig rolle i utformingen av kirkens organisasjon. Forholdet har vært så nært at kirken, i hvert fall på sentralt nivå, har falt sammen med kongen og statsmakten.

Nå blir det et tydelig skille. Kirken blir, også i rettslig forstand, et eget subjekt – skilt fra staten. For første gang i kirkens tusenårige historie blir den en selvstendig rettslig størrelse.

Det samsvarer godt med den alminnelige rettsfølelsen. Det er mange år siden vi så på biskopen som Kongens mann eller statens forlengede arm. I dag høres det rart ut å betegne Kirkerådets administrasjon eller prestedtjenesten som statlig virksomhet. Men slik har det formelt vært, fram til nå.

100 år med kirkelige reformer

Taler, foredrag og hilsener

Det er et arbeid gjennom over 100 år med kirkelige reformer som er i ferd med å bli fullført. Det går en linje fra kirkekommisjonene på slutten av 1800- og begynnelsen av 1900-tallet fram til det lovforslaget som nå ligger i Stortinget.

Gjennom utviklingen av den kirkelige lovgivningen er kirkens organisasjon bygget ut, med medlemsvalgte organer på alle nivåer. Vi har (etter hvert) fått menighetsråd, kirkelig fellesråd, bispedømmeråd, kirkeråd og Kirkemøtet. I stadig større omfang er myndighet som tidligere lå til allmenne politiske organer, blitt overført til kirken selv.

Den norske kirke er stadig blitt mer selvstendig i relasjonen til stat og kommune. Slik er den administrativt blitt satt i stand til å ta steget over i en rettslig selvstendighet også på nasjonalt nivå.

10 år med kirkelige forfatningsendringer

Dette skjer ti år etter at Gjønnnes-utvalget la fram sin innstilling om Staten og Den norske kirke. Kirkeforliket i 2008 la grunnlaget for grunnlovsendringene i 2012. Da ble alle de sju paragrafene i Grunnloven som inneholdt bestemmelser om statskirkeordningen, endret. Kongens særskilte kirkestyre ble avviklet. Ansvar for å utpeke biskoper og tilsette proster ble lagt til Kirkerådet og bispedømmerådene. Bestemmelsen om kirkelig statsråd falt bort.

Det ble også gjennomført en reform for å styrke det kirkelige demokratiet. Og gravferdsloven ble endret for å imøtekomme religiøse og livssynsmessige minoriteters behov ved gravferd.

I 2013 ba Kirkemøtet om at det ble etablert et nasjonalt rettssubjekt for Den norske kirke. Arbeidsgiveransvaret for de kirkelige tilsatte som hadde staten som arbeidsgiver, kunne da overføres til en selvstendig kirke.

Det er Regjeringens svar på denne anmodningen som nå er til behandling i Stortinget. Og forslag om hvordan dette skal følges opp internt i kirken, ligger på Kirkemøtets bord.

Lovforslaget er på nesten alle punkter i samsvar med Kirkemøtets uttalelse fra 2015. Jeg vil takke Kirkerådet for det gode og nære samarbeidet med departementet om denne saken. Jeg er glad for at vi har kunnet legge fram et lovforslag med bred kirkelig oppslutning. Jeg håper, og ønsker å bidra til, at lovforslaget vil samle bred politisk tilslutning i Stortinget.

Det nye konstitusjonelle grunnlaget for folkekirken i Norge ble lagt i 2012. Nå bekreftes Den norske kirke som en fri, selvstendig og ansvarlig kirkeorganisasjon.

Dette er en milepæl eller et tusenårsmerke i forholdet mellom stat og kirke.

Veien videre

Mange her tenker også på veien videre. De budsjettmessige konsekvensene av dette vil vi som kjent komme tilbake til i budsjettet for 2017.

I dette arbeidet legger vi til grunn det nivået statens bevilgninger til kirken har nå. Jeg har registrert at Kirkerådet mener det er behov for en betydelig styrking av kirkeøkonomien, og forslagene tar jeg med meg i budsjettarbeidet. Men jeg vil minne om at vi befinner oss i en økonomisk situasjon som tilsier strammere offentlige budsjetter.

Vi har også varslet et videre arbeid med å utforme forslag til en helhetlig lov for alle tros- og livssynssamfunn. I dette utredningsarbeidet vil vi ha med oss Kirkemøtets oppfordring fra 2015 om en mer kortfattet rammelov for Den norske kirke.

Finansieringsordningene for Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn vil da bli vurdert i sammenheng. Jeg vil gjerne invitere Kirkerådet til et fortsatt godt samarbeid, også om disse utredningsspørsmålene. Jeg vil også legge til rette for at de andre tros- og livssynssamfunnenes synspunkter og vurderinger blir tatt med i arbeidet.

Folkekirke og livssynsmangfold

De kirkelige reformene skjer mens vi står midt i etterkrigstidens største migrasjonsbølge. Vi veves stadig tettere sammen med resten av verden. Norge beveger seg mot et større mangfold både kulturelt og verdimesig.

Det er mye positivt i den nye flerstemtheten. Samtidig setter det oss på prøve. Som samfunn kan vi velge hvordan vi møter mennesker som kommer hit. Et større mangfold stiller oss overfor spørsmål om hvordan vi forvalter den kulturelle og religiøse arven vår. Når vi er trygge på vårt eget ståsted, kan vi ta frem det beste i oss og åpne våre fellesskap uten at frykten for det ukjente tar overhånd.

For en selvstendig kirke vil det være en sentral utfordring å legge til rette for at Den norske kirke "forblir Norges folkekirke", som det nå heter i Grunnloven. Samtidig vil Den norske kirke – som det klart største tros- og livssynssamfunnet i Norge – ha et særlig ansvar for dialog og samhandling mellom de ulike tros- og livssynsretningene som er aktive i Norge. Vi trenger kirkens bidrag i arbeidet med å integrere og inkludere. Jeg har en positiv forventning til kirkens bidrag for å skape nye og utvidede fellesskap.

Jeg mener den kirkereformen som nå ligger til behandling i Stortinget, legger et nytt og bedre grunnlag for at Den norske kirke fortsatt kan virke som folkekirke.

"Både samfunnet, kirken og staten er best tjent med et tydelig skille mellom kirke og stat", heter det i Sundvolden-erklæringen.

Det er kirke og stat som skilles, ikke kirken og samfunnet. Tvert imot er *formålet med reformen nettopp å bevare de nære båndene mellom Den norske kirke og det norske samfunnet. Målet er å forandre for å bevare. Vi ønsker å bevare grunnleggende trekk, verdier og tradisjoner som gjennom århundrene har formet våre fellesskap.*

Som jeg sa i begynnelsen, føler jeg veldig sterkt på at dette er min kirke. Andre lengter hjem til et hvitmalt kapell eller andre kirkebygg.

Vi kan likevel dele drømmen om den store, romslige og gjestfrie kirken: Den som er så grunnfestet i sin egen tradisjon og tro at den rommer ulike livserfaringer og lar de mange stemmene få lyde. Den som står så støtt at den kan møte annerledes troende uten frykt.

Jeg ønsker dere lykke til med forhandlingene under dette viktige kirkemøtet!

Bispemøtets preses, Helga Haugland Byfugliens hilsen til Kirkemøtet 2016

«Frykt ikke»

Kjære Kirkemøte.

Vi lever i spennende tider. Det er sanne ord om vår tid. Men har ikke mennesker til alle tider sagt det samme? For å leve i tiden *er* spennende. Kun den som ikke forholder seg til sin tid eller til sine omgivelser vil kunne leve tilsynelatende spenningsfritt.

Det virker ikke som det har så stor betydning hvordan vi innretter oss. De sosiale, politiske og økonomiske forhold endrer seg, men det *er spennende* tider. Alltid.

Og så er det vår. Vi merker lyset som kommer, ser livskraftene som stiger frem og har blitt minnet om deres styrke gjennom påskens formidling av håpet. Det klinger i påskens evangelium: «Frykt ikke»!

Det er naturlig å føle frykt og være bekymret. For de store tingene som handler om krig og terror, migrasjon, klimatrussel og økonomisk urettferdighet. Og så er det de mindre, nære tingene – bekymring for dem vi er glad i. For helse og økonomi. Angst for ensomhet eller for å bli forlatt. Redsel for ikke å holde mål, for å bli avslørt og avvist. Frykten for det ukjente.

Vi kan også kjenne frykten for vår kirkes fremtid. Premisser og rammer for den nye virkeligheten - Den norske kirke som tydeligere skilt fra staten - skal diskuteres og vedtas kommende uke.

Spørsmålet om kirkelig vigsel for likekjønnede har vært og er preget av dyp uenighet. Det berører oss alle.

Mange er usikre på valgene vi skal gjøre, om de er av det gode eller om det kan skape splid og splittelse.

I smått og stort er frykt og bekymring følgesvenner i alle livets gjøremål. Likevel: Til dette svarer påskens evangelium: «Frykt ikke»!

Påskan gir bud om at det uhørte, det utenkelige har skjedd: Han som var død, sto opp igjen, og livskraftene vant.

*«Livet og døden, ja alt er forvandlet
Dåpsvannet gjenspeiler regnbuens pakt
Troen er gitt oss: Guds rike skal seire
Mørket som binder oss, mister sin makt»*

Slik formidler Svein Ellingsen dette frimodige håpet. Våre bekymringer og vår frykt er innvevet i de ødeleggende kreftene som bryter ned. Vi aner en tiltagende pessimisme bre seg. Men oppstandelsen formidler håpet om at livskraftene er sterke og vil seire. Vi skal ikke la hjertet bli grepet av angst, men våge å håpe, våge å tro, våge å søke og kjempe for godhet.

Taler, foredrag og hilsener

Alle drømmer og visjoner strider til en viss grad mot det vi ser og det vi erfarer. Likevel er det dyp menneskelig å håpe noe som er bedre.

Håpet holder liv i oss. Håpet gir oss kraft til å stå løpet ut. Håpets symbol er ankeret – det som hjelper oss å ikke komme i drift.

Derfor søker de fleste mennesker det som er godt, - for seg, for sine og for sin neste. De ødeleggende krefter er sterke og høylytte. I møte med dem har kirken et samfunnsansvar. Det er å holde frem livskraftene. Det er å forkynne Jesu Kristi oppstandelse: Det finnes håp i møte med hatet. Det finnes forsoning i møte krigens ødeleggelser. Det finnes tilgivelse i Kristus for våre største nederlag. Og fremfor alt: Det finnes en kjærlighet som er sterkere enn døden.

Slik bringer vi håpet inn i lokalmenigheter og i samfunnsdebatter. Vi må bygge og styre vår kirke slik at den blir en livgivende formidler av håp – i vår tid og i vårt samfunn.

Med kraften i dette håpet går vi inn i Kirkemøtet. Vi skal ikke være pessimister, men holde frem håpet som livstolkning for vår tid. Vår oppgave er å lete etter muligheter. Søke veier vi ennå ikke har sett. Slik gir vi næring til håpet. La oss sammen gjøre kloke valg for en kirke som holder frem livskraftene. **Før vi lever i en spennende tid.**

Jesus sier: ”Vær ikke bekymret! – Søk først Guds rike, så skal dere få.» Og kanskje er det nettopp det som er å leve i håpet: Å vie det gode oppmerksomhet og gi det næring, med innsikt, med tro og kjærlighet. Slik får godheten rom mellom oss og blir styrket. En levende, mangfoldig og åpen folkekirke - en kirke som hører Jesus til - vender alltid sitt ansikt mot den oppstandne og hans oppdrag til oss. Slik blir livet blir fylt av innsatsen for nesten og for en bedre verden.

Godt kirkemøte.

Biskop Ann Helen Fjeldstad Jusnes sin preken under åpningsgudstjenesten, Kirkemøtet 2016 i Nidarosdomen

Dette hellige evangelium står skrevet hos evangelisten Lukas i det 24.kapittel. (v.1-12)

I dag er mange av oss kommet hit til Trondheim og Nidarosdomen fordi vi skal være med på Kirkemøte, Den norske kirkes øverste organ.

Vi er kommet fra alle landets bispedømmer, fra den ytterste øy i Lofoten, fra Oslos drabantbyer og Opplands skogbygder. Noen av oss, ganske mange, er nye i Kirkemøte. Vi har strevd oss gjennom dokumentene til møte og vi stiller med ikke lite spenning. Andre er garvede kirkemøteveteraner som kan kodene og vet hva dette handler om. Noen kommer fra en såkalt profesjonell posisjon i kirke og kristenliv, andre kjenner ser spørrende og usikre og nye.

Disse dagene skal vi diskutere, finne gode vedtaksformularer, bryne meninger og tanker, være uenige og enige.

Men akkurat nå, her i kirken ved møtets åpning, før alt det andre setter i gang, er vi samlet om det som binder oss sammen,

Ja er vi samlet om det som gjør at vi er her på kirkemøtet,
Er vi samlet om det som er det kirkens eksistens er fullstendig avhengig av.
Vi er samlet for å dele oppdraget vi har fått fra kirkens Herre: Gå og fortell!

Det er stor kontrast fra oss til de kvinnene vi møtte i fortellingen fra Lukas. De var kvinner som hadde fulgt med på hva som skjedde med Jesus, både mens han gikk omkring, men ekstra nå under det som hadde skjedd når han ble korsfestet og døde. Veldig ofte hadde de vært i utkanten av Jesu følge. Det var jo mennene som var hans nærmeste, de han hadde utvalgt til sine disipler. Men nå var det kvinnes tid. Å se til de døde og passe på at de ble stelt slik de skulle var deres oppgave. Så vet vi hva som skjedde der i hagen. De finner graven tom. Men en engel forteller dem at Jesus ikke er i graven, at han er oppstått-. Midt i sitt hverdagsliv, opptatt med noe man alltid gjorde når en var død opplever kvinnen dette. Det fortelles nesten utilbørlig enkelt. Ingen da kunne ane at dette skulle bli et vendepunkt i historien. Og det var kvinnen forteller det videre.

Når vi er samlet om papirer og dokumenter kan det være vanskelig å tenke at dette gjør vi fordi vi vil fortelle videre det kvinnene startet med å fortelle: Jesus er stått opp fra de døde, graven er tom. På samme måte kan det være vanskelig å ha det i mente når vi er uenige om ny kirkeordning eller vigsel for likekjønnede. Men det er det hele dreier seg om, det er det kirken står og faller på: At vi forteller videre om oppstandelsen, at vi aldri holder opp med det, at vi ikke et eneste øyeblikk glemmer at det er derfor vi er kirke og derfor vi er her. Som det står så treffende i dokumentet fra Faith and Order som vi skal behandle på kirkemøte: «Kirken er ikke planlagt av Gud for dens egen del, men for å tjene den guddommelige plan som er verdens forvandling».

Kvinnen var ikke særlig troverdige sannhetsvitner i sin samtid, og det var vel ikke de andre disiplene heller. Det er ganske utrolig at den fortellingen disse upålitelige vitnene kom med skulle vise seg å være så kraftfull at den i dag preger hele verdens historien, vår etikk og vår

Taler, foredrag og hilsener

kultur. Der ved graven var vel denne utvikling utenkelig, Og opp gjennom kirkens historie er det mange eksempler på at budskapet har overlevd og blitt gitt videre nesten mer på tross av budbærerne enn på grunn av.

Jeg tenker at nettopp den nøkternhet som preger oppstandelsesfortellingene er deres styrke. Når Gud handler med verden skjer det sjelden med det som skaper overbevisning og sikkerhet.

Det er som om Gud handler på en måte som alltid vil være gjenstand for tvil og undring. Gud handler gjennom Israels historie, ganske uforståelig og vanskelig å fatte. Gud handler ved å fødes i en stall av fattige mennesker i utkanten av samfunnet. Gud handler ved å la sin sønn dø på et kors og ja vel stå opp igjen, men det uten sære troverdige vitner.

Og så er det kanskje nettopp denne måten som likevel er den sterke. Den som alltid gjør underet til hovedsak, ikke bevisene eller overbevisningen, men underet og undringen.

Det største under av alle. Jesu oppstandelse, blir gitt oss til tro og undring..... og til takk. Det gjør at vi aldri kan bemektige oss det, tro at vi vet alt og forstår alt. Dette må vi ta imot i tro, og gi videre i tro.

Og når vi gjør det skapes nytt liv, ny tro, nytt håp.

Hvordan skal vi fortelle om oppstandelsen på en troverdig måte i dag? Hva var det som gjorde at kvinnen fortalte det videre, at disiplene fortalte det videre?

Jeg tror vi må fokusere på håpet som oppstandelsen gir. Og ikke bare håpet om evig liv og frelse, men også håpet som ligger i at dødens krefter i verden ikke er sterke, at det finnes en guddommelig kjærlighet som sprenge døden, og som gir oss kraft til å leve, gir oss mot til å leve med håp i dødens verden.

Når vi ser på menneskeslektens historie er det mange grunner til å gi opp, både død og vold har preget verden og oss mennesker til alle tider, og det gjør det også i dag, Men så skjedde det noe der i graven hvor Jesus ble lagt, Vi får aldri vite hva som virkelig skjedde, men vi vet hva det førte til. Kvinnene og disiplene fortalte det videre, og Den Hellige Ånd gjorde dem overbevist og trygge, slik at de fortsatte å fortelle.

Gå og fortell er oppdraget vi som Jesu etterfølgere har fått.

Gå og fortell at Jesus lever.

Gå og fortell at livet er sterkere enn døden.

Gå og fortell at vi mennesker ikke er alene i verden.

Gå og fortell om Guds kjærlighet som selv ikke døden kan holde borte fra oss.

Gå og fortell.

Så er vi her på Kirkemøte. Vi tilhører en moderne profesjonell kirke i et velstandssamfunn. Vi diskuterer viktige strategier for kirkens fortsatte virksomhet, vi er urolige for kirkens økonomi, vi er bekymret for kirkens enhet når så ulike meninger står mot hverandre. Alt dette er viktig å være opptatt av. Kirken må alltid ha en organisasjon, har den ikke det blir det de sterkeste menneskene som rår. Men vi må ikke glemme at vi er mer enn organisasjon og meninger, vi er mennesker som tror på oppstandelsen, vi er mennesker som er blitt berørt av

Den Hellige Ånd og som våger å håpe selv om det menneskelig sett skulle være umulig. Og vi er som kvinnene og disiplene, det er ikke på grunn av oss selv at vi har fått oppstandelsestroens gave, det er nåde, det er underet.

Verden trenger en kirke som håper, som bærer livets håp til alle de mennesker som lider og ikke ser noen utvei.

Verden trenger en kirke som våger å tro på oppstandelsen her og nå, som taler høyt mot urettferdighet og ødeleggelse av alt liv.

Verden trenger en kirke som alltid er på livets side og forvalter håpet som ikke lar seg kue.

I lesetekstene i dag fortelles det om hvor stor glede, fred og skjønnhet budskapet fra Gud kommer med. Igjen er det slik at budskapet er noe helt annet enn de som formidler.

Budskapet må fortolkes inn i hvert nytt slektsledd. Det er bl.a. derfor vi er her på kirkemøte. Vi er med på å gi rammer til budskapets formidling, slik at mennesker i vårt tid og i vår verden kan møte Jesus, den korsfestede og oppstandne Herre og Frelser.

Men det er budskapets kraft som forvandler. Slik det alltid har gjort. Vi er benådede mennesker som har fått denne skatt å forvalte.

Gå og fortell at Jesus lever!!!!

Presentasjon av årsmelding for De sentralkirkelige råd 2015

Ved direktør Jens-Petter Johnsen

Innledning:

Påsken ligger bak oss. Fellesskap, familie, og fine gudstjenesteopplevelser. Dager i troens tegn. Kanskje med glimt av vår visjon – mer himmel på jorda. Egentlig er vel ingenting mer himmel på jorda enn påske. Samtidig: Denne påsken har mange opplevd terrors ondskap – i Belgia, Pakistan, Irak og Syria. Desperate mennesker i gummibåter. Arbeidsledighet.

De fleste av oss lever i overflod, men verdens nød har rykket nærmere.

Vi ferierer på de samme strender der nødlidende kommer i land.

Sa jeg mer himmel på jorda?

Det jeg nå skal si er en introduksjon til årsmeldingen, i et forsøk på å sette noen perspektiver på mange av områdene vi arbeider med.

I en undersøkelse Respons Analyse gjorde for Aftenposten i mars i år kan det se ut som folk flest ikke ser for seg at kirken kan gi dem *livstolkning* i tilværelsens avgjørende øyeblikk. Selv om vi er mer formet av tradisjoner enn vi tenker over, og selv om mange elementer av tro er en integrert del i vår kultur og tradisjon, har kirken er økende utfordring i det helt sentrale: Å gi mennesker et åndelig hjem.

I året som har gått har vi også opplevd skarpere fronter enn vi kanskje er vant til. Vi har sett en mer artikulert religionskritikk som rammer også oss i kirken. Samtidig mener vi å se konturene av et sterkere momentum for kirken enn på lenge – i skjæringspunktet mellom folks liv og hva kirken skal bety inn i dette. Det er mer snakk om forandring enn forsvinning.

Vår tro er en integrert del av kultur og tradisjon, skrevet inn i kulturlandskap og bybilde.

Til tross for at vi er blitt mer sekulariserte, fortsetter religionen å være tydelig tilstede i liv og samfunn.

Individet står sterkt, men mange søker etter fellesskap. Mange lengter etter verdier.

La meg innledningsvis stille spørsmålet: Hvor står vi som kirke i denne virkeligheten? Hva vil vi som kirke være for og blant folk? Og kan vi inn i denne endringenes tid snakke om et stort, felles kirkelig "vi"?

Et vi som er bredere enn Den norske kirke, et vi som konstitueres av troen på Jesus Kristus - til felles med kirker og kristne over hele verden. Det handler om oss som er døpt og tror på Jesus Kristus.

Fellesskap og dialog

Vi går fra å være statskirke til å bli en selvstendig folkekirke.

Den norske kirke har et historisk oppdrag til både å være en bekjennelseskirke og en folkekirke. Et trossamfunn og en folkekirke, på samme tid. Vår kirke tar del i folks liv, er til stede blant folk og for folk. Dermed er vi også en folkekirke midt i det flerkulturelle Norge.

På dette kirkemøtet heter en av sakene «Religionsmøte og dialog». Nesten alle menigheter har innvandrere og flyktninger i sitt lokalmiljø. Mange av dem med en annen tro og kultur enn den tradisjonelle norske. Sammen med andre norske kirkesamfunn skal vi bidra til å videreføre og fornye den kristne kulturarven.

Kirken skal forkynne frelsen i Jesus Kristus.

Vi skal møte alle medmennesker med respekt og toleranse.

Vi skal synliggjøre at Guds kjærlige omsorg gjelder alle.

Vi vil at alle tros- og livssynssamfunn får være med på å forme det flerkulturelle samfunnet.

Kirkemøtesaken gir oss anledning til å drøfte hvordan vi skal få dette til.

Folka først

Vi snakker mye om penger for tiden. Og økonomi og kirkens finansiering vil stå sentralt. Men hva er kirkens viktigste egenkapital? Det er folk.

Vi bryr oss – om våre medmennesker i nød

Kirkemøtet i 2015 vedtok en uttalelse om flyktningekatastrofen i Syria. Den har vært viktig for det sterke engasjementet både i Mellomkirkelig råd og Kirkerådet og blant biskopene.

Da flyktningene kom, tok vi sterkt til orde for å utvise nestekjærlighet og medmenneskelighet. I tråd med vår kristne tro og vårt menneskesyn. Det ble av noen, ikke minst sentrale politikere, oppfattet som utidig. «Kirken skal ikke blande seg inn i politikken», ble det sagt. Vårt engasjement vekket sterke følelser. Men det engasjementet er lite i forhold til engasjementet vi har sett i menigheter landet over. Det er gjort en stor innsats for å bidra til en begynnende integrering i den norske hverdagen: Kvinnegrupper, språk-kafeer, turgrupper og felles måltider.

Gjennom Mellomkirkelig råd hadde vi også i fjor hatt tett kontakt med vanskeligstilte kirker i ulike deler av verden, særlig i Midtøsten.

I samarbeid med Kirkelig dialogsenters, er det utviklet et ressursmateriale om antisemittisme, islamofobi og antisiganisme (diskriminering av romfolk) til bruk i Den norske kirke.

Et av tiltakene her er en film, som blant annet vil bli brukt i konfirmantarbeidet. Den skal fungere som en introduksjon til et holdningsskapende arbeid.

Vi bryr oss

Arbeidet blant flyktninger og med klimaspørsmål har gitt oss nye samarbeidspartnere i det sivile samfunnet. Det er med på å gi oss en ny plattform til å være en aktiv folkekirke i vår tid.

... Om menneskers helse og velferd

Fjorårets hovedtema «kirke og helse» har bidratt til å fornye forståelsen av og språket om kirkens helsebringende tjenester. Sentralt i kirkens liv i vårt land er både den institusjonaliserte diakonien og den praktiske diakonien gjennom våre mange menigheter. Kirkens offensive diakonale praksis er en vesentlig del av det å være en aktiv folkekirke i Norge.

... Om klimaet

Skaperverk og bærekraft har gitt en plattform for et bredt samarbeid om klimaspørsmål mellom kirkene i Norge. De siste årene har et interreligiøst klimasamarbeid vokst frem i

Norge, initiert av Mellomkirkelig råd, sammen med Kirkens Nødhjelp, Islamsk råd Norge og STL, Samarbeidsrådet for tro- og livssyn.

Den norske kirke sto sentralt i den tverrkirkelige mobiliseringen for klimarettferd, «Klimapilgrim 2015», der et pilgrimstog gikk fra Svalbard til Paris med budskapet om å ta vare på Guds skaperverk. Dette var en del av Kirkenes Verdensråds Pilgrimage of Justice and Peace. Det ble lagt merke til i Paris. 1,7 millioner underskrifter med et felles krav om en rettferdig klimaavtale, ble overlevert til FNs klimasjef av biskop Ingeborg Midttømme. Etterpå fikk vi vite at det religiøse engasjementet faktisk beveget sluttresultatet i Paris.

Dette viser at vi kan få til mye dersom vi arbeider bredt økumenisk, både nasjonalt og internasjonalt, og sammen med andre tros- og livssynssamfunn.

Kirken i verden

Det økumeniske klimaet i Norge er godt, og samarbeidet i Norges kristne råd er konsensusorientert og konstruktivt. Også internasjonalt skjer det en gledelig utvikling med et forsterket økumenisk samarbeid mellom Kirkens verdensråd, Den romersk katolske kirke og Den evangeliske allianse. Tidligere fokuserte en mer på dogmatiske skiller mellom de ulike kirkesamfunnene, mens en de senere år i større grad har fokusert på hva som forener kirkene og på hvilke områder en kan samarbeide.

«Enhet i forsonet mangfold» er et uttrykk som ofte brukes for å uttrykke både aksept for faktiske teologiske skiller og enheten i Guds verdensvide kirke. Forfulgte kristne er ett eksempel.

En interessant utvikling er at både sekulære og politiske miljøer, ikke minst i Europa, viser en økende interesse for religion, verdspørsmål og kirkenes rolle.

Kirkenes verdensråd merker en større pågang fra FN-organisasjoner og andre aktører innenfor politikk og næringsliv, som ønsker mer samarbeid med Kirkenes verdensråd og kirkene. I juni i år er Den norske kirke vertskap for KVs sentralkomitemøte her i Trondheim - det største økumeniske møtet noensinne her til lands.

Folkekirken

Fellesskap på tvers av grenser er ikke minst også et uttrykk for det store kirkelige vi.

La meg ta dere med på en liten reise:

Rundt år 1016 reiste Olav Haraldsson, senere Olav den hellige, på tokt langs norskekysten. Han ville samle riket og innføre kristendommen som folkets religion. Olav Haraldsson beseiret jarler, storbønder og småkonger over hele landet. En brutal maktbruk som vi ikke skal kommentere nå.

Men Palmesøndag var jeg til stede ved en storslått markering av ett av disse slagene, slaget ved Nesjar i Helgeroa fjorden utenfor Larvik. Tre tusen mennesker på Mølen, en gedigen rullesteinrøys, gudstjeneste med biskop og prester, orkester og to hundre sangere.

En stor opplevelse.

Det interessante er at dette slaget på sett og vis blir starten på en nær relasjon mellom kongemakt og kirkemakt. Starten på statskirken. Den har eksistert i ulike former frem til nå.

Gudstjenesten på Mølen viste at Den norske kirke er en lokal forankret kirke. Det er folkekirken på sitt beste.

Historisk tilknytning, bred folkelig deltakelse, lokal forankring – og – et sterkt evangelisk budskap om Guds nåde. Folkekirke og bekjennelseskirke på samme tid. Skillet mellom staten og kirken blir tydeligere. Vi skilles fra staten, men ikke fra folket.

Det har vært en overordnet føring fra kirken i den lange prosessen gjennom de siste 15 år. Endringene i kirkens relasjon til staten utfordrer oss til å stå sammen på en ny måte. Uten et statlig apparat, med eget ansvar og med egen autoritet.

Kirkevalg og kirkedemokrati

Et annet uttrykk for folkekirken er fjorårets kirkevalg. Kirkevalget fikk rekordoppslutning. Åpen Folkekirke og andre engasjerte kirkefolk bidro til det. Valget aktiviserte mange nye folks forhold til folkekirken. Og jeg håper at dette aktiviserte manges tilknytning til kirken og troen på flere måter.

Jeg har lyst til å si litt om noen av tallene i årsrapporten.

De er med på å illustrere vår virkelighet:

Over 3,9 millioner personer er medlemmer i Den norske kirke, inkludert de medlemmene som er bosatt i utlandet. Dette tallet er stabilt.

Over 90 prosent av hele befolkningen velger kirkelig begravelse.

Antall frivillige har økt fra 88.000 til 92.000.

Oppslutningen om konfirmasjon blant medlemmer ligger stabilt på 87 prosent.

Selv om mange av statistikkene har piler som peker nedover, viser disse tallene at kirken er relevant for svært mange.

På tross av sekularisering og polarisering.

Vår tid har også en søken etter fellesskap.

Medlemmer og dåp

Årsrapporten har mange interessante tall. Noen bør vi utforske enda mer.

73 prosent av befolkningen er altså medlemmer i Den norske kirke.

Men denne medlemsandelen er ikke lik i hele befolkningen. Det er flest medlemmer blant de over 45, og færrest blant 30-åringene.

De fleste som melder seg ut, er unge voksne (56 % var mellom 20 og 39 år).

Disse tallene er blitt tilgjengelig for oss gjennom vår økte satsing på analyse og bruk av statistikk.

Hva forteller disse tallene oss? Vi har visst at dåpstallene synker. Men det vi nå ser, er at bak de synkende dåpstallene står en generasjon unge voksne som forlater kirken før de får barn. Dette kan være en av årsakene til at dåpstallene faller.

Vi ser dessuten en markert endring i dåpstallene: Vi kan ikke lenger forholde oss til dåpstall fra første leveår, men vi må se de samlet for hele barne- og ungdomstiden. Det er ikke bare i første leveår barn døpes, men det skjer hele veien frem til konfirmanttiden.

Mange menigheter og bispedømmer driver målrettet og viktig arbeid for å endre dåpstrenden. Som for eksempel Oslo bispedømme, som denne uken kjører en stor kampanje på hovedstadens trikker og busser.

Men tallene viser også hvor utrolig viktig arbeidet for konfirmanter og gruppen 18-30-åringene er. Et godt konfirmasjonsarbeid er noe av det mest strategiske vi gjør for at mange skal velge å døpe barna sine.

Gjennom trosopplæringsreformen har titusener av barn fått gode opplevelser og økt kjennskap til sin kirke og den kristne tro.

Det har vært en omfattende fagutvikling som har gitt ringvirkninger til alle de kirkelige fagfeltene.

Vi gleder oss over mange gode utviklingstrekk. Trosopplæringsreformen er en offensiv operasjonalisering av folkekirkens vesen.

Selvsagt er alle døpte vårt fokus og hellige ansvar. Dåp og trosopplæring hører sammen. Å være kirke for alle døpte forplikter oss til å være i en kontinuerlig utvikling. Vi har fortsatt mye å gjøre. Et godt samspill mellom det barne- og ungdomsarbeid, organisasjoner og god trosopplæring er avgjørende.

Får flere lyst til å arbeide i kirken?

I fjor var det 35 vigslinger av prester, diakoner, kateketer og kantorer i kirken. Det er ikke i nærheten av å fylle opp behovet. Det utdannes for få til det kirkelige arbeidsmarkedet. 30 prosent av prestene er over 60 år. Blant diakoner og kantorer er flere enn halvparten over 50 år.

Kirkemøtet har de siste årene tydeliggjort at flere vigslede tjenester er viktige for kirken. Vi trenger mange og dyktige kateketer, diakoner, kantorer og prester som er stolte av jobbene sine og som samarbeider godt med hverandre og med andre kirkelige ansatte.

Ungdommens kirkemøte 2015 utfordret kirkelig ansatte til å være rekrutteringsagenter og til å drive talentjakt.

Kirkerådet startet våren 2015 et rekrutteringsprosjekt. I samarbeid med utdanningsinstitusjoner, fagforeninger, KA og bispedømmene ble det reist økonomisk grunnlag for målrettede kampanjer, omdømmebygging og markedsføring av kirken som arbeidsplass. Men det er et langsiktig arbeid som må skje på mange plan. Slik bildet er nå, trues den landsdekkende folkekirken.

Kommunikasjon og IKT

Rekruttering henger også sammen med vårt omdømme. Medieoppmerksomhet har ikke manglet i året som gikk. Vi kan telle 25.000 mediesaker i aviser, tv og radio. Kirkevalget bidro sterkt til medieoppmerksomheten. Det samme gjorde Klimapilgrim.

Kirken i media er ofte preget av konflikt og motsetninger. Men oppslagene tegner også et bilde av at vi regnes med. Vi gis muligheter.

Å være en folkekirke i dag betyr også å være tilgjengelig digitalt. Vi er midt i en digital satsing som omfatter hele kirken. Dypest sett handler den om hvordan vi kommuniserer med medlemmer, folk flest – og hverandre. Derfor er det ikke teknikken i seg selv som er det vesentlige. Det er folk.

Ingen nettbasert kanal kan erstatte det personlige møtet. Likevel – vi skal også være der stadig flere er: På Facebook og andre sosiale medier. Å være kirke for de unge voksne som melder seg ut handler også om å være kirke på nettet. For det er der de er!

Siden Kirkemøtet i fjor har vi hatt en rask økning i antall følgere.

Kommunikasjonsavdelingen har innført vaktordning på sosiale medier, for å kunne besvare henvendelser og være tilgjengelig. Besøkstallene til kirken.no mer enn doblet fra 2014 til 2015.

Vi møtes på nett. Ikke bare eksternt, men også internt. Vår IKT-satsing gir oss helt nye muligheter i samhandling, interaksjon og synergi.

Kirkens medlemsregister er kanskje det største systemet som nærmere 2000 ansatte i Den norske kirke arbeider med hver uke. Vi har fremdeles feil i registeret og vi må erkjenne at i et så stort system må vi bli enda flinkere til samhandling. I løpet av de neste ukene vil vi i hvert bispedømme holde minimum to kurs i bruk av medlemsregisteret.

Om noen få måneder lanseres også en nettbasert selvbetjeningsportal for inn og utmelding. Den vil forbedre medlemsregisteret. Selvbetjeningsløsningen handler om mer enn bare en teknisk forenkling: Den handler om kirkens troverdighet.

Sommeren 2015 ble Kirkebakken, Den norske kirkes intranett, lansert. Et arbeidsverktøy som er tilrettelagt for samarbeid mellom alle ansatte og frivillige i hele kirken, lokalt og sentralt. Men det krever nå lederskap å ta mulighetene i bruk slik at vi sammen bygger det nye fellesskapet. Først da får vi oppleve gevinstene som ligger i det. Arkiv, lønn, personal og regnskap – digitale systemer er på vei. Dette arbeidet gir store muligheter for mer synergi og er ikke minst viktig for å gjennomføre de organisatoriske omstillingene vi står midt oppe i.

Prestenes betydning

Prestene er en avgjørende ressurs i folkekirken. Vi forbereder oss på å bli gode arbeidsgivere! KA er engasjert i disse forberedelsene. Prestene identifiserer kirken i offentligheten og gir lokal forankring.

Dette utfordres i dag av endringene i prestenes boplikt og arbeidstidsordninger.

Vår kirke trenger medarbeidere med gode arbeidsforhold. Gode rammer for tjenesten bidrar til en strategisk prestetjeneste og til god rekruttering. Men mange av bispedømmene peker på at den nye arbeidstidsavtalen i praksis kan koste flere prestestillinger. Dette må fullfinansieres av staten før vi overtar ansvaret.

Det blir viktig å se om avviklingen av bopliktordningen og nye arbeidstidsbestemmelser forandrer prestens rolle i lokalsamfunnet. Prester må ikke bli gjester i egen kirke og lokalmiljø.

Kirkens arvesølv

Gå og fortell - kirkebyggene er de som alle steder i landet og hele tiden står der og forteller. Der har folk blitt båret inn ved livets start og båret ut ved livets slutt. Under Guds velsignelse.

Taler, foredrag og hilsener

Ikke bare prestene, men også kirkebyggene er identitetsskapere. De er landets og kirkens arvesølv. De gjenspeiler 800 års kultur- og troshistorie, liturgi-, kunst- og arkitekturhistorie. Gjennom generasjoner har de rammet inn menneskers liv. Kirkebyggene står og forteller, på tvers av tid og rom. Også i en sekularisert tid.

KA har initiert en kirkebyggutstilling med kirkebygg fra 1850 til 2000. I neste pause - se på den! Den henger i gangen her ute.

Kirkestrukturer/kirkeordning

De neste dagene står veivalg for den fremtidige organiseringen av Den norske kirke på dagsordenen. Vi skal bygge fremtidens kirke, med en felles identitet. Det er ikke minst viktig når vi ser store forandringer i kirkens organisering i storbyene. Nye menigheter dannes. Noen er tett knyttet til Den norske kirkes struktur – andre løsere.

Vi ser også mange internasjonale menigheter og innvandrermenigheter komme til. Kirkemøtet har vedtatt en struktur for valgmenigheter.

Dette er gjort for å bidra til god menighets – og organisasjonsutvikling. Vi trenger organisasjonsformer som legger godt til rette for en offensiv videreutvikling, både eksisterende menigheter og nye menighetsdannelser. Vi vil komme tilbake til Kirkemøtet med en sak om dette.

Samisk kirkeliv

Vårt selvbilde som en historisk forankret folkekirke har de senere år fått viktig korleksjon i arbeidet med samisk kirkeliv. Vi reduserte folkekirken til en norsk stammekirke når vi sammen med staten ikke anerkjente landets urfolk som en del av et felles «vi». Det er derfor gledelig at tallene i dag viser en positiv utvikling for arbeidet med samisk kirkeliv.

Stadig flere menigheter har gudstjenester med innslag av samisk språk. Nordsamisk og sørsamisk oversettelse av gudstjenesteliturgien av 2011 blir mest sannsynlig godkjent i år. Det samiske ungdomsarbeidet vokser, blant annet gjennom en landsdekkende samisk konfirmantleir.

I 2015 startet Samisk kirkeråd utredningen av et fremtidig samisk kirkelig valg møte. Tanken er at det ved kirkevalget i 2019 får en rolle i valget av samiske representanter til bispedømmeråd/Kirkemøtet og dermed Samisk kirkeråd.

Handlingsplanperioden for Strategiplan for samisk kirkeliv utgår dette året. Samisk kirkeråd ba på sitt siste møte om at strategiplanen forlenges i 2017 og 2018, og at en ny revidert strategiplan legges frem for Kirkemøtet i 2019.

Reformasjon da og nå

Spikerslagene på kirkedøren i Wittenberg startet reformasjonen - for 500 år siden i 2017 - og la grunnlaget for ulike former for kirkestyre i Europa.

Samtidig som vi oppløser statskirkeordningen i Norge, skal vi markere at det er 500 år siden dens begynnelse.

Den norske kirke ønsker ikke at reformasjonsmarkeringen først og fremst skal dvele ved begivenhetene på 1500-tallet. Vi skal selvsagt ikke hoppe bukk over Martin Luther og hans teser.

Taler, foredrag og hilsener

Men vi ønsker å vie større oppmerksomhet til hva reformasjonen har betydd for kirken og samfunnet. Betydningen av Luthers prosjekt med å gi folk Bibelen, salmesangen og gudstjenesten på deres eget språk, kan neppe overvurderes. Det er grunnlaget for vårt kirkelige vi.

Nåde er hovedmarkeringen for reformasjonsfeiringen i Den norske kirke. Det vil bli et mylder av markeringer over hele landet.

Menighetene vil feire med fire temagudstjenester neste høst. Og jubileet vil bli markert i Nidarosdomen med en storslått økumenisk gudstjeneste på selve reformasjonsdagen 31. oktober 2017.

Vi feirer altså 200 års jubileum for Bibelselskapet – ett år før vi markerer reformasjonen. Et flott sammenfall når vi vet hvor viktig Bibelen har vært for å forme det store «vi».

I forbindelse med reformasjonsjubileet har protestantiske kirker og katolikker startet flere teologiske samtaler og refleksjonsprosesser om reformasjonen og dens følger. Det blir en stor begivenhet i oktober i år, når pave Frans kommer til Lund i Sverige, regi av Det lutherske verdensforbund.

Slik sett peker reformasjonsjubileet fremover og inn i den nye kirkevirkeligheten og kirkens plass i menneskers liv i dag.

Veien videre

Vi lever i endringenes tid – men også i mulighetenes tid. Muligheter Den norske kirke skal bruke i tiden frem til neste kirkemøte (som kommer før vi aner).

Vår store oppgave er å kombinere påskens sentrale budskap om nåde og frelse med en grensesprengende gjestfrihet overfor alle rundt oss – aktive medlemmer, tvilende medlemmer, søstre og brødre fra andre kulturer og religioner.

Uten folk får vi ikke løst oppdraget.

Med folk skal vi forme en kirke for fremtiden.

Gud velsigne Den norske kirke som har så mye og som trenger så mye!

DEN NORSKE KIRKE